

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנקד

לש"ס דף היומי מספכת ערביין

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

ספר זוהר חדש גרדן מ' וגרדן י'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70-77 פרקים) עמדים ח"ט תג עד ח"י כח
[מותר חדש פרשת אחרי דף נט: עד פרשת בייחבא דף עד.]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי חז"ל הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס לגן עדן העליון (זוהר חדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, הרק"ק, והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר חסד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרומה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את ה'למוד הקדוש הזה דף היומי זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

סנדר־פון נזירא פרישא, אתעטרא בעטרוי גליפין, רשימאן באתון דאקרי גלגולא דחד ותרין ותלת ארבע וחמש ושית, ואינון אתון אי"ק בכ"ר גל"ש דמ"ת הנ"ך וכו'.

בדין בוא"ל, רב אסון דאקרי רפאל, (במדבר יב) אל נא רפא נא, בעותא דקאמר מהימנא דמארוי, ואתר דא אפי למרים. נ"א נ"א הוא בוא"ל, באתון רשימאן דאל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. בי"ת וא"ו אל"ף למ"ד, דא הוא בוא"ל. האי רב אסון אפי לכלהו אוכלוסי, ומעבר מנייהו זיוא דחשוכא, דההו מקרבא גבייהו שאר יומי.

בההיא שעתא מתערי תרין רוחין עילאין, חד מסטרא דאור וחד מסטרא דחשף.

ואינון מיכאל גבריאל, מתגלפאן לשתיין רבוא אוכלוסיין, דשלטן בההוא ליליא. ואתעתדן חד לימינא וחד לשמאלא, לכל חד וחד פתורי אתתקנן. בתר דאתחזון כל פתורי דלתתא בהיכלא ידיעא.

בר אוכלוסיין דלעילא, אית לון דוכתיין פרישן בהאי ליליא. וכל חד רב ויקירא בדוכתיה, על כל שאר חילוי, ואינון חיילין ממנן תחות ידוי. מאינון חילוי, מתפרשן תרין עילאין די בהו, ונטלי פתורא חד מימינא וחד משמאלא, וכל פתורא דלא אתקרב בין תרין אליון, לאו איהו פתורא דשפתא, ולא איהו פתורא דקמי מלפא קדישא.

וכד אינון אתתא ובעלה בחדווה, פדין ההוא פתורא מתעטרא. פד אתקריב ההוא פתורא, בשית נהמי דההוא מנא בההוא סטרא. ושית נהמי דההוא מנא בהאי סטרא. דא איהו פתורא דמתעטרא בעטרוי.

לחמים של אותו המן בצד הזה - זהו השלחן שמתעטר בעטרויתיו.

ובשאישה ובעלה בשמחה, אז אותו שלחן מתעטר. פשנקרב אותו השלחן בששה לחמים של אותו המן באותו הצד, וששה ואינון שלחן שלפני המלך הקדוש.

בדין בוא"ל, רב אסון דאקרי רפאל, (במדבר יב) אל נא רפא נא, בעותא דקאמר מהימנא דמארוי, ואתר דא אפי למרים. נ"א נ"א הוא בוא"ל, באתון רשימאן דאל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. בי"ת וא"ו אל"ף למ"ד, דא הוא בוא"ל. האי רב אסון אפי לכלהו אוכלוסי, ומעבר מנייהו זיוא דחשוכא, דההו מקרבא גבייהו שאר יומי.

בההיא שעתא מתערי תרין רוחין עילאין, חד מסטרא דאור וחד מסטרא דחשף. ואינון מיכאל גבריאל, מתגלפאן לשתיין רבוא אוכלוסיין, דשלטן בההוא ליליא. ואתעתדן חד לימינא וחד לשמאלא, לכל חד וחד פתורי אתתקנן. בתר דאתחזון כל פתורי דלתתא בהיכלא ידיעא.

בר אוכלוסיין דלעילא, אית לון דוכתיין פרישן בהאי ליליא. וכל חד רב ויקירא בדוכתיה, על כל שאר חילוי, ואינון חיילין ממנן תחות ידוי. מאינון חילוי, מתפרשן תרין עילאין די בהו, ונטלי פתורא חד מימינא וחד משמאלא, וכל פתורא דלא אתקרב בין תרין אליון, לאו איהו פתורא דשפתא, ולא איהו פתורא דקמי מלפא קדישא.

וכד אינון אתתא ובעלה בחדווה, פדין ההוא פתורא מתעטרא. פד אתקריב ההוא פתורא, בשית נהמי דההוא מנא בההוא סטרא. ושית נהמי דההוא מנא בהאי סטרא. דא איהו פתורא דמתעטרא בעטרוי.

לחמים של אותו המן בצד הזה - זהו השלחן שמתעטר בעטרויתיו.

אינון תרין דנטלין פתורא, אצטריכו לנטרא פתורא, דלא יתערבו נהמי שית דהאי סטרא, ושית דהאי סטרא. כיון דהאי פתורא, אתקריב קמי ההוא רב ועילאה מינייהו, כדין נטיל חד מהאי סטרא, וחד מהאי סטרא, וקא מברכא עלייהו. כל חד אמר לאוכלוסין, (יחזקאל מא כב) זה השולחן אשר לפני ה'. הכין ז"ה תרין עשר.

על כל פתורא ופתורא, אתמנן תלת סרכין, ורוחא עילאה עלייהו, וההוא רוחא חדי ביהוא חדוה, והוא אוריאל. ועם כל אוכלוסין (דף ט ע"א) דיליה אזיל, על כל אינון פתורין.

ושתין ממנן, טעמין טעמא על כל חד וחד, ואומר המוציא, ומברך להקדוש ברוך הוא. ומאן דטעים בתיאובתא, הכי איתוסף חילא בתיאובתא עילאה. ההוא רוחא דקא שלטא עלייהו, (שתין אוכלוסין דקא מסדרן פתורין בההוא ליליא ההוא רוחא דקא שלטא עלייהו. בנ"א ל"ג) שפלקא נהירו בחדוה.

והא חזי, פדוגמא דאינון מלאכים, דאינון שדין יהודאין, דאכלין בדוגמא דבר נש. כף אית אתרנין עילאה לעילא לעילא, ואינון אכלין ושתין מאור דשכינתא דאינון נהנין. ודא הוא דאמרו, צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהן, ונהנין מאור השכינה. ודא האכילה ודאית.

חד את נהיר לעילא לעילא, ואיהי את י'. האי את נהיר, ואנהיר כל אוכלוסין, ואיהי לא ידיע, ולא אתגלייא. תחות האי, אתנהרן חמש אתוון, ופרישן על פלהו אוכלוסין, ואינון אלהי"ם. אתגלגלא את א', ושריאי על אוכלסא חד. וכן כולם.

אותם השנים שנוטלים את השלחן, צריכים לשמר את השלחן, שלא יתערבו ששת הלחמים של הצד הזה ושש של הצד הזה. כיון שהשלחן הזה נקרב לפני אותו גדול ועליון מהם, אז נוטל אחד מצד זה ואחד מצד זה, ומברך עליהם. כל אחד אומר לאוכלוסין, (יחזקאל מא) זה השלחן אשר לפני ה'. הכין ז"ה שנים עשר.

על כל שלחן ושלחן התמנו שלשה שרים, ורוח עליונה עליהם, ואותה הרוח שמחה באותה שמחה, והוא אוריאל. והולך עם כל אוכלוסין, על כל אותם השלחנות.

ששים ממנים טועמים טעם של כל אחד ואחד, ואומר המוציא, ומברך את הקדוש ברוך הוא. ומי שטועם בתאוה, כף נוסף כח בתשוקה שלמעלה. אותה הרוח השולטת עליהם, (ששים אוכלוסים שבשמשדרים שלחנות באותו לילה, אותה הרוח ששולטת עליהם) שמעלה את האור בשמחה.

ובא ראה, כדגמת אותם המלאכים, שהם שדים יהודים, שאוכלים בדגמתו של בן אדם, כף יש אחרים עליונה למעלה למעלה, והם אוכלים ושותים מאור השכינה שהם נהנים. וזהו שאמרו צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מאור השכינה, וזו האכילה הנדאית.

אות אחת מאירה למעלה למעלה, והיא האות י'. האות הזו מאירה, ומאירה כל האוכלוסים, והיא אינה ידועה, ולא התגלתה. פחת זו מאירות חמש אותיות, ופרושות על כל האוכלוסים, והם אלהי"ם. מתגלגלת האות א' ושורה על כל מחנה אחד, וכן כלם.

ובא ראה, ביום הזה של השבת צריך האדם לשמח ביום ובלילה, וצריך להתקין שלחן, ויעשה שמחה לעליונים ולתחתונים.

ובא ראה, כשפא אדם מבית הפנסת, הולכים עמו מלאכים קדושים מצד זה, ומלאכים מצד זה, והשכינה על כלם, כאם על הבנים. ובשעה הזו (תהלים צא ז-י) יפל מצדך אלף ורובה מימינך וגו', רק בעיניך תביט וגו', כי אתה ה' מחסי וגו', לא תאנה אליך רעה וגו'.

כך זה, אם האיש יבנס לביתו בשמחה ויקבל אורחים בשמחה. וכשפאה השכינה והמלאכים, ויראו נר מאיר ושלחן מתקן, ואיש ואשתו בשמחה - בשעה הזו אומרת השכינה: זה שלי הוא! (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר.

ואם לא - השכינה הולכת, ועמה המלאכים, ויבא יצר הרע עם צבאותיו, ומתחברים עמם, ויאמר: זה שלי הוא, ומהצבאות שלי! ומיד שורה עליו ומטמאתו, ויסתלק י"ה מן איש ואשה, וישאר אש עם אש. ומאכלו טמא. ועל זה (משלי כג) ואל תתאו למטעמותיו של רע עין. ודאי ששלחנו היא מלאה קי"א צוא"ה. ואין צואה אלא יצר הרע, שהוא טמא.

ועל זה הבא לטהר מסייעים אותו. בא לטמא פותחים לו. ובא תראה, מלאכים קדושים ומלאכים טמאים הולכים עם אדם בכל מקום שהוא. אם אדם הוא צדיק, מתחברים לו מלאכים קדושים, וישמרו אותו בכל מקום שהוא. והוא שכתוב (תהלים צא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

ותא חזי, ביומא דא דשבתא, בעי בר נש למחדי ביממא ובליליא, ובעי לתקנא פתורא, ויעביד חידו לעילאין ותפאין.

ותא חזי, כד אתי בר נש מבי פנישתא, יהכון עמיה מלאכין קדישין מהאי גיסא, ומלאכין מהאי גיסא, ושכינתא על בלהון, כאימא על בנין. ובהאי שעתא, (תהלים צא ז-י) יפל מצדך אלף ורובה מימינך וגו', רק בעיניך תביט וגו', כי אתה ה' מחסי וגו', לא תאנה אליך רעה וגו'.

כך דא, אם איניש יעול לביתיה בחדווא, ויקבל אושפיזין בחדווא. וכד אתי שכינתא ומלאכין, ויחזו שרגא נהרא, ופתורא מתתקנא, ואיניש ואיתתיה בחדוה, בהאי שעתא שכינתא אמרת, זה שלי הוא, (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר. (דף ט ע"א).

ואם לאו, שכינתא אזלת, ומלאכין עמה, וייתי יצר הרע עם חיליה, ואתחברו עמהון, ויאמר זה שלי הוא, ומן חיילין דילי. ומיד שורה עליו ומטמאתו, ויסתלק י"ה, מן איש ואשה, וישתאר אש עם אש. ומאכלו טמא. ועל דא, (משלי כג ו) ואל תתאו למטעמותיו של רע עין. ודאי פתורא דיליה היא מלאה קי"א צוא"ה. ואין צואה, אלא יצר הרע, שהוא טמא.

ועל דא הבא ליטהר מסייעין אותו. בא לטמא פתחין לו. ותא חזי, מלאכין קדישין ומלאכין מסאבין, אזלין עם בר נש בכל אתר דאזיל. אם בר נש זכאה הוא, אזדווגו ליה מלאכין קדישין, וינטרון ליה בכל אתרא דאזיל, הדא הוא דכתיב, (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך.

וְאִם לֹא, יִסְתַּלְקוּן מִנִּיה מִלְאָכִין קִדְיִשִׁין,
 וְיִשְׁלֹטוּן עָלֶיהָ מִלְאָכִין מְסֻאָבִין,
 וְאִנְהִיגוּ לֶיהָ לְגִיּהֶנּוּם. וּבִהְיָא שְׁעָתָא, (ישעיה ג ב)
 קָרָאתִי וְאִין עֹנָה בְּשַׁעַת דְּחִקוּ. וּבְשַׁעַתָּא
 דְּשְׁלִיט עָלֶיהָ רוּחַ מְסֻאָבָא, אוּ מְרַעִין, אוּ
 שְׁלִטִין עָלֶיהָ אוּמוֹת הָעוֹלָם, (איכה ג) סִכְתָּה בְּעֵנָן
 לָךְ מַעְבוֹר תְּפִלָּה. (משלי כח ט) וְגַם תְּפִלְתוּ תוֹעֵבָה.
 דְּבַר אַחַר (תהלים מא ב) אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם
 רָעָה יִמְלִטְהוּ ה', (ישעיה כז ה) אוּ יַחֲזֹק בְּמַעֲזֵי
 יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. תָּא חֲזִי, דְּל
 אֲתִקְרִי, גְּבָרָא דְלִית לֶיהָ מְדִילִיה פְּלוֹם, וְלֹא
 שְׂאִיל פְּרוּטָה מְשׁוּם גְּבָרָא, וְאִיהוּ נְסִתָּר, דְּלֹא
 גְּלִי דוּחְקָא דִילִיה לְשׁוּם גְּבָרָא. וּבְשַׁעַת דּוּחְקָא
 דִילִיה, הוּא יַעֲשֶׂה מְרִיבָה פְּלִפִּי מַעְלָה, וְאָמַר,
 יוֹתֵר חֲיִיבָא אֲנָא מִפְּל שְׂאָר גּוּבְרִין דְּעַלְמָא,
 לְגְּבָרָא חַד עוֹתְרָא סְגִי, בִּיתָא דִילִיה מְלִיָּא
 מִן דְּהָבָא, מִן כְּסָפָא, וְלֹא אִית לִי שׁוּם פְּרוּטָה
 בְּעוֹלָם, וְלֹא אִית לִי לְחַם לְאָכֹל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ,
 עַד דִּיחֻב קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכָל אִינִישׁ
 דִּיחֲזֹק בְּמַעֲזוֹ, וְיִהִיב לֶיהָ צְדָקָה, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם
 לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.

וְתָא חֲזִי, פֶּל אִינִישׁ דְּאִיהוּ דֵּל וְחָב קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לֹא חָשִׁיב לֶיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא חוּבָה, בְּגִין דְּלֹא אִיהוּ בְּדַעְתִּיהָ. וּמָנָא
 לוֹן, מְאִיב, בְּשַׁעַתָּא דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְשִׁטָּן (איוב ב ג) מְאִין תְּבֵא וְכוּ', הַשְׁמַתְ לְבָךְ אֶל
 עַבְדֵי אִיב. אָמַר לֶיהָ הַשְׁטָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אִית בְּר נָשׁ בְּעַלְמָא, דִּיהִיב לֶיהָ מְאִרִיָּה
 כְּסָפָא וְדְהָבָא וּמְרַגְלִיּוֹת וּבְנִים וְכָל טוּבָא
 דְּעַלְמָא, וְיִהִא בִישׁ.

אָמַר לֶיהָ, (שם א יב) הִנֵּה פֶל אֲשֶׁר לֹא בִינְדָךְ רַק
 אֲלִיו אֵל תְּשַׁלַּח יָדְךָ. יִהִב לֶיהָ בִידוּי,
 וְקָטִיל בְּנוּי, וְלֹא נִשְׂאָר בִידוּי פְּלוֹם. לְבַתֵּר

וְאִם לֹא - יִסְתַּלְקוּן מִמְּנוּ
 הַמְּלָאכִים הַקְּדוֹשִׁים, וְיִשְׁלֹטוּ
 עָלָיו מְלָאכִים טְמָאִים, וּמִנְהִיגִים
 אוֹתוֹ לְגִיּהֶנּוּם. וּבִאֲוֹתָהּ שְׁעָה,
 (ישעיה ג) קָרָאתִי וְאִין עֹנָה, בְּשַׁעַת
 דְּחִקוּ. וּבְשַׁעַת שְׁשׁוּלְטַת עָלָיו
 רוּחַ הַטְּמָאָה, אוּ מַחְלוֹת, אוּ
 שׁוֹלְטִים עָלָיו אֲמוֹת הָעוֹלָם, (איכה
 ג) סִכְתָּה בְּעֵנָן לָךְ מַעְבוֹר תְּפִלָּה.

וְגַם תְּפִלְתוּ תוֹעֵבָה.
 דְּבַר אַחַר, אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל
 בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה', (ישעיה כז ה)
 אוּ יַחֲזֹק בְּמַעֲזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי
 שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. בֵּא וּרְאֵה, דְּל
 נִקְרָא אָדָם שְׂאִין לוֹ מְשֻׁלוֹ פְּלוֹם,
 וְלֹא שׁוֹאֵל פְּרוּטָה מְשׁוּם אָדָם,
 וְהוּא נְסִתָּר, שְׁלֵא מְגַלָּה דְּחִקוּ
 לְשׁוּם אָדָם. וּבְשַׁעַת דְּחִקוּ, הוּא
 יַעֲשֶׂה מְרִיבָה פְּלִפִּי מַעְלָה,
 וְאָמַר: יוֹתֵר רְשַׁע אֲנִי מִפְּל שְׂאָר
 הָאֲנָשִׁים שֶׁל הָעוֹלָם. לְאִישׁ אֶחָד
 עֲשׂר רַב, בֵּיתוֹ מְלֵא מִזֵּהָב,
 מְכֻסָּף, וְלִי אִין שׁוּם פְּרוּטָה
 בְּעוֹלָם, וְאִין לִי לְחַם לְאָכֹל וּבְגָד
 לְלַבֵּשׁ. עַד שִׁיחֲטֵא לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. וְכָל אִישׁ שִׁיחֲזֹק
 בְּמַעֲזוֹ וְיִתֵּן לוֹ צְדָקָה, יַעֲשֶׂה
 שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.

וּבֵּא רְאֵה, פֶּל אִישׁ שֶׁהוּא דֵּל
 וְחֻטָּא לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 לֹא מַחְשִׁיב לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 חֻטָּא, מְשׁוּם שְׂאִינוּ בְּדַעְתּוֹ. וּמָנִין
 לָנוּ? מְאִיב. בְּשַׁעַתָּא שְׂאָמַר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁטָּן (איוב א)
 מְאִין תְּבֵא כוּ', (איוב ב) הַשְׁמַתְ לְבָךְ
 אֶל עַבְדֵי אִיב, אָמַר לוֹ הַשְׁטָן
 לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יֵשׁ אָדָם
 בְּעוֹלָם שְׁנוֹתֵן לוֹ אֲדוֹנוֹ כְּסָף וְזָהָב
 וּמְרַגְלִיּוֹת וּבְנִים וְכָל טוּב הָעוֹלָם,
 וְיִהִיָּה רַע?

אָמַר לוֹ: הִנֵּה פֶל אֲשֶׁר לֹא בִינְדָךְ,
 רַק אֲלִיו אֵל תְּשַׁלַּח יָדְךָ. נָתַן אוֹתוֹ
 בְּיָדוֹ, וְהִרְג אֶת בְּנָיו, וְלֹא נִשְׂאָר
 בְּיָדוֹ כְּלוּם. אַחַר כֵּן חָזַר וְאָמַר:

(שם) וַגַּע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ. עַד שְׂאֵמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שם) הֵנוּ בִּידֶךָ אֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׂמֹר. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יֵצֵא אִיּוֹב מִדַּעְתּוֹ, וְאָמַר כֵּן: (שם י) הַטּוֹב לָךְ פִּי תַעֲשֶׂק? ! הַטּוֹב זֶה הַעֲשֶׂק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִּי? ! אָבִי וְאִמִּי עָשׂוּ הַגּוֹף, וְאִתָּה הִתְחַבְּרַת עִמָּהֶם בְּשִׁתְּפוּת, וְנִתַּתְּ בִּי נֶפֶשׁ וּנְשָׁמָה. הַנֶּפֶשׁ הִיא שְׁלֶךְ, אֲמַרְתָּ אֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׂמֹר, וְהַגּוֹף שֶׁעָשׂוּ לִי אָבִי וְאִמִּי, אֲמַרְתָּ עֲשֵׂה בּוֹ כֹּל מַה שֶׁתִּרְצֶה - וְכִי הוּא טוֹב זֶה הַעֲשֶׂק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִּי? !

דְּבַר אַחַר, (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל. מַה זֶה דָּל? אָדָם שֶׁיָּמוּת בְּלֹא בָנִים. יֵצֵאֵה נִשְׁמָתוֹ מִמָּנוֹ, בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ מִן הָעוֹלָם רָאָה מַה אָמַר עָלָיו הַפְּסוּק - (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנְקָה רַע. וְאִם נִשְׁאָר לוֹ בֶּן בְּעוֹלָם, אִם יַחְזִיק בּוֹ אֶחָד וְיִלְמְדֵנוּ תוֹרָה - יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, וּבְיָוִם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה'.

וְכֹא רָאָה, אִם אֶחָד הֵלֶךְ לְבִין הָרִי אֲרָרְט, הוּא וּשְׁנַיִם עִמּוֹ, וְרָאָה גְמוּת וּבְקָעִים שֶׁל אֵשׁ, וְעֵשֶׂן יוֹצֵא מִהַגְּמוּת, וְשִׁמְעַע אִישׁ אֶחָד שֶׁאָמַר וַי! וַי! - אָמַר, וְדַאי מְקוֹם אֶחָד מִמְּקוֹמוֹת הַגִּיְהֵנִים כָּאן.

נִרְדָּם וְרָאָה בְּחִלּוּמוֹ אִישׁ אֶחָד, וְגָדִישׁ זֶה שֶׁל קוֹצִים עַל כְּתִפּוֹ, וּשְׁנַיִם מִמֵּנִים מִהַגִּיְהֵנִים מְכַנְּסִים אֵשׁ תַּחַת הַגְּדִישׁ שֶׁל הַקּוֹצִים, וְנִשְׂרָף, וְהָיָה צוּעֵק. וְהָיוּ אוֹמְרִים לוֹ שְׁנַיִ מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים, שְׁלוּחִים מִהַשּׁוֹפֵט שֶׁל מַעֲלָה שֶׁדָּן אוֹתוֹ: אִתָּה עֹבְרַת אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֶת מְלֹאכֵינוּ, שְׁהִיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתָךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאִתָּה עֲשִׂית הַרְצוֹן שֶׁל הַקּוֹצִים, שְׁהֵם הַרְשָׁעִים, שְׁהֵם מַצְדֵּוּ שֶׁל סַמְא"ל וְנַחֲשׁ - הַקּוֹצִים יִשְׂרְפוּ אוֹתָךְ.

הִדָּר וְאָמַר, (שם ב ה) וַגַּע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ. עַד דְּקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִיָּה, (שם ו) הֵנוּ בִּידֶךָ אֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׂמֹר.

בְּהִיּוֹא שְׁעֵתָא נֶפֶק אִיּוֹב מִדַּעְתִּיהּ, וְאָמַר הַכִּי, (שם י ג) הַטּוֹב לָךְ פִּי תַעֲשֶׂק. הַטּוֹב זֶה הַעֲוֹשֶׂק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִּי. אָבִי וְאִמִּי עָשׂוּ הַגּוֹף. וְאִתָּה הִתְחַבְּרַת עִמָּהֶם בְּשׁוֹתְפוּת, וְנִתַּתְּ בִּי נֶפֶשׁ וּנְשָׁמָה. הַנֶּפֶשׁ שֶׁהוּא שְׁלֶךְ, אֲמַרְתָּ אֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׂמֹר, וְהַגּוֹף שֶׁעָשׂוּ לִי אָבִי וְאִמִּי, אֲמַרְתָּ עֲשֵׂה בּוֹ כֹּל מַה שֶׁתִּרְצֶה, וְכִי הוּא טוֹב זֶה הַעֲוֹשֶׂק שֶׁתַּעֲשֶׂה לִּי.

דְּבַר אַחַר אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל, מַהוּ דָּל. אָדָם שֶׁיָּמוּת בְּלֹא בָנִים. יֵצֵאֵה נִשְׁמָתוֹ מִמָּנוֹ, בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ מִן הָעוֹלָם, רָאָה מַה אָמַר עָלָיו הַפְּסוּק, (משלי יא כא) יָד לְיָד לֹא יִנְקָה רַע. וְאִם נִשְׁאָר לוֹ בֶּן בְּעוֹלָם, אִם יַחְזִיק בּוֹ, וְיִלְמְדֵנוּ תוֹרָה, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי. וּבְיָוִם רָעָה יִמְלִטְהוּ ה'.

וְהָא חֲזִי, גְבַרְא חַד אֲזִיל לְבִי טוֹרִי קְרַדוֹנְיָא, הוּא וְתָרִין עִמִּיהּ, וְחָמָא גּוֹמִין בְּקִיעִין דְּאָשָׁא, וְתַנְנָא נְפִיק מִן גּוֹמִין. וְשִׁמְעַע גְּבַרְא חַד דְּאָמַר וַוִי וַוִי. אָמַר, וְדַאי אֶתֶר חַד מִן דְּיוֹכְתִי דְּגִיְהֵנִים הַכָּא.

אֲדַמְוֵךְ וְחֲזָא בְּחַלְמִיהּ לְאִינְשׁ חַד, וְהִדָּא גְדִישָׁא מִן קוֹצִין עַל כְּתִפּוֹ, וְתָרִין מְמוֹנִין מִן גִּיְהֵנִים עֲאֲלִין נוֹרָא תַּחוּת גְּדִישָׁא דְּמִן קוֹצִין, וְאִיתּוֹקֵד. וְהוּוּ צָעִיק. וְהוּוּ אֲמַרִין לִיָּה תָרִין מְלֹאכִין קְדִישִׁין, שְׁלִיחִין מִן הַשּׁוֹפֵט דְּלַעֲיִלָּא דָּדָן לִיָּה, אִתָּה שְׁבַקְתָּ לְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא וְלְמְלֹאכִין דִּילִיָּה, דְּהוּוּ נְטָרִין לָךְ בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאַתִּי, וְאִתָּה עֹבְדַת רַעְוָא דְּקוֹצִין, דְּאִינוּן רְשָׁעִים, דְּאִינוּן מַסְטָרָא דְּסַמְא"ל וְנַחֲשׁ. הַקּוֹצִין יִשְׂרְפוּ אוֹתָךְ.

אמר לו אותו יהודי לאותו הרשע של הגיהנם: מי אתה? אמר: יהודי רשע אני, והממנים של הגיהנם לא מזכירים את שמי, ושלש פעמים דנים אותי ביום, ופעמים בלילה. אמר לו: את שם מקומך ידעת? אמר לו: הגליל העליון. - והשארת בן בעולם? אמר: תינוק השארתי, ואני הייתי קצב, ומהרעות הרבות שעשיתי בראשונה היו דנים אותי מפי, ומגלילי ומידי. והמלאך שהוא ממנה על הקברות אומר לי בשעה שדנים אותי: אוי למי שנשבע לקים את התורה, ונשבע על שקר! אוי לקרקפת שלא הניחה תפלין מעולם! ואוי לידים ששמשו בהבלי העולם! ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם!

בשעה שהיו מלקים אותי מכות מרדות, אמרתי כל מה שעשיתי. ובאה נשמתי, והמלאך שהיה ממנה על נשמתי, ונתנו כתב אחד מכל מה שעשיתי. ונשמתי עשתה עדות עם המלאך, ואמרו: (דברים יז) על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. ועל זה (מכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך. ומי הוא? זו הנשמה, שהיא מעידה על אדם בשעת מיתתו. התעורר משנתו אותו איש, הלך לגליל העליון, ואמר לאיש אחד: ראית תינוק שהוא בן של קצב, שמת בזמן פלוני? אמר לו: התינוק הזה שאתה שואל עליו, הוא הולך לבית המטבחים, והוא רשע כמו אביו. כף וכף יהיה לו, ולאביו, ולמינקת שהיניקה אותו. הלך לבית מדרש אחד, שמע תינוק שהיה אומר, (משלי ב) אם תבקשנה ככסף וגו'.

הלך לבית המטבחים, וראה תינוק שהיה משחק עם הנערים

אמר ליה ההוא יודאי לההוא חייבא דגיהנם, מאן אנת. אמר יודאי חייבא אנא, וממונין דגיהנם לא מדכרין לי שמי. ותלת זמנין דיינין לי ביומא, ותרין בליליא. אמר ליה שמא דדוכתך ידעית. אמר ליה, גלילא עילא. אמר ליה ושבתך בר בעלמא.

אמר ינוקא שבקנא. ואנא קצבא הוינא. ומן בישיין (דף ט ע"ב) סגיאין דעבידנא בקדמיתא, הו דיינין לי מפי, ומרגלי, ומידי. ומלאך שהוא ממונה על הקברות, אמר לי בשעתא דדיינין לי, אוי למי שנשבע לקיים את התורה, ונשבע על שקר. ווי לקרקפתא דלא מנחא תפלין מעולם. ואוי לידים ששמשו בהבלי העולם. ואוי לרגלים שהיו הולכים בהבלי העולם.

בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות, אמרתי כל מה שעשיתי. ובאה נשמתי, והמלאך שהיה ממנה על נשמתי, וכתבו כתב אחד מכל מה שעשיתי. ונשמתי עשתה עדות עם המלאך, ואמרו: (דברים יז) על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. ועל דא (מכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך. ומאן איהי. דא נשמתא, דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו.

איתער משינתיה ההוא גברא, אזיל לגלילא עילא, ואמר לגברא חד, חזיתא לינוקא דאיהו בן קצבא, דמית בזמן פלוני. אמר ליה ינוקא דא דאת שאיל עליה, איהו אזיל בבי מטבחיא, ואיהו רשע פאבוהי, כף וכף יהא ליה, ולאבוה, ולמיניקתא דיניקא ליה. אזיל למדרשא חד, שמע לינוקא דהוה אמר, (משלי ב) אם תבקשנה ככסף וגו'.

אזל לבי מטבחיא, וחזא לינוקא דהוה משחק

בבית המטבחים. אמר לו: בני, לך עמי. והלך עמו, והלביש אותו, ונתן אותו לרב אחד שהיה מלמד אותו תורה, עד שגדל התינוק וקרא. ועשה אותו שיאמר הפטרה בבית הכנסת, ועשה אותו שיתפלל. עד שקרא ושנה והתחכם יותר, עד שקראו לו רבי.

אורו האיש המת שהוא אבי הילד, שהיו דנים אותו, בא בחלום לחכם זה ואמר לו: רבי, כמו שנחמת אותי, ינחם אותך הקדוש ברוך הוא. בשעה שאמר בני ההפטרה בקהל, הפקיעו אותי מן הדין. בשעה שעבר לתפלה ואמר קדיש, קרעו לי גזר הדין מכל וכל. ובשעה שהתחכם, נתנו לי חלק בנן עדין, וזהו החלק שאומרים חלק לעולם הבא, החלק שיש לכל צדיק וצדיק בעצמו, והכניסו אותי עם הצדיקים לישיבה שלהם.

ובשעה שהתחכם יותר, וקראו לו רבי, עטרו אותי בכתר שהצדיקים מתעטרים בו, ונתנו לי אכילה ושתייה מאותו תענוג שנהנים מזיו השכינה. וזהו שאומרים, צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה. וכל איש שנהנה מזיו השכינה, כאלו אכל ושתה. ובשבילך, רבי, זכיתי לכל הכבוד הזה. אשרי חלקך, שבשביל זה יש לך חלק יותר עליון בעולם הזה ובעולם הבא. ואשריו מי שיזפה שישאיר בן בעולם.

ענין י"ח אלף עולמות

רבי שמעון אומר, עד שלא באה הקדוש ברוך הוא את עולמו, היה הוא ושמו נסתר בתוכו. עלה ברצון לברא את העולם, כיון שעלה ברצון, הקיף נקדה

עם הנערים בבי מטבחיא, אמר ליה, ברי, זיל עמי, ואזל עמיה, ואלביש יתיה, ויהב ליה לרב חד דהוה אוליף ליה אורייתא, עד דרבא רביא וקרא. ועבד ליה, דיימר הפטרה בבית הכנסת, ועבד ליה דיתפלל. עד דקרא ושנה ואתחכם יותר, עד דקרו ליה רבי.

ההוא בר נש מית דהוא אבוהי דינוקא, דהוה דיינין ליה, אתא בחלמא לחכם דא ואמר ליה, רבי, פמה דנחמת לי, ינחם לך קודשא בריך הוא. בשעתא דאמר בני ההפטרה בקהל, אפקעי לי מן דינא. בשעתא דעבר לתפלה, ואמר קדיש, קרעו לי גזר דין מפל וכל. ובשעתא דאתחכם, יהבו לי חולקא בגנתא דעדן, ודא הוא חלק, דאמרי חלק לעולם הבא, חלק שיש לכל צדיק וצדיק בפני עצמו, ועאלו לי עם הצדיקים בישיבה דילהון.

ובשעתא דאתחכם יותר, וקרו ליה רבי, אעטרו לי בכתרא, דצדיקיאי מתעטרין ביה. ויהבו לי אכילה ושתייה, מההוא תענוג שנהנין מזיו השכינה. ודא הוא דאמרי, צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה. וכל גברא דנהנה מזיו השכינה, כאלו אכל ושתה. ובשבילך רבי, זכינא לכל האי יקר. זכאה חולקך, שבשביל דא אית לך חולקא עילאה יתיר, בעלמא דין, ובעלמא דאתי. וזכאה איהו, מאן דזכי דישובוק ברא בעלמא.

ענין י"ח אלף עולמות:

רבי שמעון אומר, עד שלא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, הוה הוא ושמייה סתים בגויה. סליק ברעותא למברי עלמא, כיון דסליק ברעותא, אסחר נקודה דסתים, ואסחר

תחומיה בהיכליה. ופשיט פשיטו לתלת סטריין ולא יתיר.

מגו דנקודה דא, נפקו פחדא תלת נקודין, ואתיישרו תריין בחד גוונא, וחד לתא. ואיהי נקודה דאפיק אלין תלת, עאל ואתטמר באמצעיתא, ועד דלא עאל, סליק ואיגניז. בשעתא דנפקו אלין תלת נקודין, ודליגו מגוה, נפק מגו סתימא דסתים, חד בוצינא ידיע ולא ידיע, טמיר ולא טמיר, ומדיד משחתא סתימא, מנקודא דא לנקודא דא. ואתפשטו נקודין גו חילא דבוצינא, ומדיד אלה עלמין סתימין, דעין לא ראתה, מן דא נקודה לדא נקודה. ואתאחידו תריין נקודין פחדא. ובין נקודה לנקודה, אלה עלמין. מדיד אלה מגו נקודה תנינא, עד נקודה דלתתא, ועבד משחתא בפשיטו דאלה עלמין אחרנין. וכלהו עלמין סתימין.

וארין, אינון תריין אלפין שנין דקיימא אורייתא, עד לא אברי עלמא. פדין עאל אורייתא, נקודה סתימא באמצעיתא, ואשלים להאי סטרא, ולהאי סטרא. ואשתפחו להאי סטרא תלת נקודין, ולהאי סטרא תלת נקודין.

בין דאתעביד דא, אתפשטו נקודין מהאי נקודה להאי נקודה אחרא, נהורא דנהיר, ואתלבש נקודה דא בנקודא דא. דליג מהאי נקודא אחרא סתימא, נקודא (נ"א נהורא) אחרא, ואתלבש דא בדא.

נקודה סתימא דברא פלא, בטש, ובגין דקיימא באמצעיתא, אפיק נקודה (נהורא) אחרא, עמודא דקיימא באמצעיתא בין אינון נקודין דנפקו, דאינון לבושין להני סתימין.

עד הכא תריין נקודין סתימין, דאתפשטו

הסתומה, והקיף תחומה בהיכלו, ופשט התפשטות לשלשה צדדים ולא יותר.

מתוך הנקדה הזו יצאו פאחד שלש נקדות, והתישרו שפנים בגון אחד, ואחד למטה. והיא הנקדה שמוציאה שלשת אלו, היא נכנסת ונטמנת באמצע, וטרם נכנסה, עולה ונגננת.

בשעה שיצאו שלש הנקדות הללו ודלגו מתוכה, יצא מתוך הסתר הנסתר מאור אחד, ידוע ולא ידוע, טמון ולא טמון, ומדד מדה נסתרת מהנקדה הזו לנקדה הזו. ונתפשטו אלו הנקדות מכח הנר החזק, ומודד אלה עולמות סתומים שעין לא ראתה מנקדה זו לנקדה זו. ונאחזו שפני הנקדות פאחד. ובין נקדה לנקדה אלה עולמות. מודד אחד מתוך הנקדה השניה, עד הנקדה שלמטה, ועשה מדידה בפשיטות של אלה עולמות אחרים. וכל העולמות נסתרים.

ואלו הם אלפים השנים שעמדה תורה טרם נברא העולם. ואז נכנסה התורה, שהיא הנקדה הנסתרת באמצע, ומשלימה את הצד הזה ואת הצד הזה. ונמצאו לצד הזה שלש נקדות, ולצד הזה שלש נקדות.

בין שזה נעשה, התפשטו הנקדות מהנקדה הזו לנקדה אחרת, האור המאיר, והתלבשה הנקדה הזו בנקדה הזו. דלג מנקדה אחרת הנסתרת, נקדה (אור) אחרת, והתלבשו זה בזה. הנקדה הנסתרת שבראה הכל, הכתה, ומשום שעומדת באמצע, הוציאה נקדה (אור) אחרת, העמוד שעומד באמצע בין אותן הנקדות שיצאו, שהם לבושים לנסתרים הללו.

עד כאן שפני נקדות נסתרות

שְׁהַתְּפֹשֵׁטוּ וְנִבְרְאוּ מִתּוֹךְ נִקְדָּה נִסְתָּרָה, עָשׂוּ אֶת הָאֲמֵנוֹת הַזֹּאת בְּנִקְדָּה הַנִּסְתָּרָה הַזֵּה. אוֹתָהּ הַנִּקְדָּה שְׁלֵמָה, שְׁסוֹכְכֵת בֵּין (שְׁנֵאֲחֻזַּת עַל) אוֹתָם הַשְּׂנִים, הוֹצִיאָה כְּמוֹ הַנִּקְדָּה שְׁלֵמָה שְׁתֵּי נִקְדוֹת לְמִטָּה, וּמֵאוֹתָן הַנִּקְדוֹת הַלְבוּשִׁים שְׁאֲמָרְנוּ.

וְאוֹתָהּ הַנִּקְדָּה, הַעֲקָר שֶׁל הַכֵּל, הוֹצִיאָה וְדִלְגָה מִמֶּנָּה נִקְדָּה אַחֲרָה, שְׁעוֹמֶדֶת בְּאֲמֻצָּע, בֵּין שְׁתֵּי הַנִּקְדוֹת הַלְלוּ שְׁלֵמָה.

עַד כָּאן אוֹתָן הַנִּקְדוֹת הַלְבוּשִׁים לְנִקְדוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת כְּרֹאוּי. וְהֵם שֵׁשׁ נִקְדוֹת שִׁיּוּצָאוֹת מִתּוֹךְ שֵׁשׁ נִקְדוֹת נִסְתָּרוֹת, שֶׁהֵם שֵׁשׁ בְּנִקְדָּה שֶׁהִיא הַעֲקָר שֶׁל הַכֵּל, שְׁמִשְׁלִימָה לְכָל צֶדֶד.

אֵלֶּי הַנִּקְדוֹת, הַלְבוּשִׁים, שֶׁהֵם שֵׁשׁ, כֹּל אַחַת הוֹצִיאָה שְׂנִים, וְהִיא נִכְנָסֶת בְּאֲמֻצָּע, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בְּשְׁתֵּי הַנִּקְדוֹת הַלְלוּ, וְנַעֲשׂוּ לְבוּשִׁים לְנִקְדָּה הַזֹּאת שִׁיּוּצָאוּ מִשָּׁם. וְאִם עַל גַּב שְׁאֲמָרְנוּ שֶׁהֵם שֵׁשׁ - אַרְבַּע נִקְדוֹת מֵהֶם הִיוּ שֶׁהוֹצִיאוּ כֹּל אַחַת וְאַחַת שְׁתֵּי נִקְדוֹת לְהַתְּכַסּוֹת וְלְהַתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם, וְנַעֲשׂוּ שְׁמוֹנֵה נִקְדוֹת, שֶׁהֵם לְבוּשִׁים לְאַרְבַּע נִקְדוֹת, הַלְבוּשִׁים לְאוֹתָם הָעֲלִיוֹנִים הַנִּסְתָּרִים. עַד כָּאן הַנִּקְדוֹת שֶׁל הַצִּיּוֹר שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן.

בֵּינָן שֶׁהַצִּיּוֹר הַנִּקְדוֹת, יֵצֵא מְאוֹר, וְעֹשֶׂה מְדִידָה, וּמְדַד אֶלְף בֵּין נִקְדָּה לְנִקְדָּה. וּבֵינָן כֹּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה נִמְצָאוּ מְדִידָה וּמְדָה שֶׁל הַמְּאוֹר. בְּנִקְדוֹת הַלְלוּ מִתְּפֹשֵׁטִים שְׁמוֹנֵת אֲלָפִים עוֹלָמוֹת. שְׁמוֹנֵה נִקְדוֹת שְׁאֲחֻזוֹת בָּהֶם אֵלֶּי הַמְּדוֹת, נִקְרָאִים שְׁמוֹנֵת אֲלָפִים עוֹלָמוֹת גְּנוּזִים. נִמְצָאוּ הַמְּדוֹת בְּהַתְּגַלּוֹת, וְנִקְדוֹת בְּהַתְּכַסּוֹת - שֶׁשָּׁה עֶשֶׂר אֶלְף עוֹלָמוֹת.

וּמִשֵּׁשׁ הַנִּקְדוֹת הַלְבוּשִׁים הַלְלוּ,

וְאֵיבְרוּ מִגֹּו נִקְדָּה סְתִימָא, עֲבָדוּ אוֹמְנוֹת דָּא, בְּהֵיִא נִקְדָּה סְתִימָא. הֵהוּא נִקְדָּה דְלִתְתָא, דְּאֶסְחָר בֵּין (נ"א דִּאֲתֵאֲחֵד עַל) אֵינּוֹן תְּרִין, אֶפִּיק בְּנִקְדָּא דְלַעֲיִלָא, תְּרִין נִקְדוֹת לְתִתָּא. וּמֵאֵינּוֹן נִקְדוֹת לְבוּשִׁין דְקָא אֲמָרְן.

וְהֵיִא נִקְדָּה עֵיקְרָא דְכָלָא, אֶפִּיק וְדִלִּיג מִנִּיהּ נִקְדָּה אַחֲרָא, דְקֵיִמָא בְּאֲמֻצָּעִיתָא, בֵּין תְּרִין נִקְדוֹת אֵלִין דְלִתְתָא.

עַד הַכָּא, אֵינּוֹן נִקְדוֹת לְבוּשִׁין לְנִקְדוֹת עֵילָאִין כְּדָקָא חֲזִי. וְאֵינּוֹן שִׁית נִקְדוֹת, דְנִפְקוּ מִגֹּו תֵּלַת נִקְדוֹת סְתִימִין, דְאֵינּוֹן שִׁית בְּנִקְדָּא עֵיקְרָא דְכָלָא, דְאֶשְׁלִים לְכָל סֵטֶר.

אֵלִין נִקְדוֹת לְבוּשִׁין, דְאֵינּוֹן שִׁית, כָּל חַד אֶפִּיק תְּרִין, וְאִיהוּ עָאל בְּאֲמֻצָּעִיתָא, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּתִרִין נִקְדוֹת אֵלִין, וְאַתְעַבְדוּ לְבוּשִׁין לְהֵאֵי נִקְדָּה דְנִפְקוּ מִתְּמָן.

וְאִם עַל גַּב דְאֲמָרְן דְאֵינּוֹן שִׁית, אַרְבַּע נִקְדוֹת מִנִּיהוּ הוּוּ, דְאֶפִּיקוּ כָּל חַד וְחַד תְּרִין נִקְדוֹת, לְאַתְכַּפְּסָא וְלְאַתְלַבֵּשׁ אֵינּוֹן לְבוּשִׁין וְאַתְעַבְדוּ תְּמַנְיָא נִקְדוֹת, דְאֵינּוֹן לְבוּשִׁין לְאַרְבַּע נִקְדוֹת. לְבוּשִׁין לְאֵינּוֹן עֵילָאִין סְתִימִין. עַד הַכָּא נִקְדוֹת דְצִיּוֹרָא דְעֵלְמָא עֵילָאָה.

בֵּינָן דְאֶצְטִיְרוּ נִקְדוֹת, נִפְקוּ בּוּצִינָא, וְעַבְדוּ מִשְׁחָתָא, וּמְדִיד אֶלְף בֵּין נִקְדָּא לְנִקְדָּא.

וּבֵינָן כֹּל נִקְדָּא וְנִקְדָּא אֲשַׁתְּכַחוּ, מְדִידוּ וּמִשְׁחָתָא דְבוּצִינָא. בְּאֵלִין נִקְדוֹת תְּמַנְיָא אֶלְף עֲלָמִין מִתְּפֹשֵׁטִין. תְּמַנְיָא נִקְדוֹת דְאֲתֵאֲחֻדָּן בְּהוּ אֵלִין מִשְׁחָתִי, אֶקְרוּן תְּמַנְיָא אֶלְף עֲלָמִין גְּנִיזִין, אֲשַׁתְּכַחוּ מִשְׁחָתִי בְּאַתְגְּלִיָּא, וְנִקְדוֹת דְאַתְכַּסְיִין, שִׁיתְסַר אֶלְף (דף טא ע"א) עֲלָמִין.

וּמִן שִׁית נִקְדוֹת לְבוּשִׁין אֵלִין, אֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִין דְאֵינּוֹן בְּאֲמֻצָּעִיתָא דְנִקְדוֹת, עַל כָּל חַד

אֶלֶף עֲלָמִין, אֲשֶׁתִּכְחוּ תִמְנִיסֶר אֶלֶף עֲלָמִין,
 דְּאֲזִיל בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹמָא. וְכָל
 עֲלָמָא וְעֲלָמָא גְּנִיז וְסִתִּים מִן דָּא. וְעַל כְּלָהּ
 כְּתִיב (קהלת ה י) כִּי גִבְהָ מֵעַל גִּבְהָ שְׁמֵר וּגְבַהִים
 עֲלֵיהֶם. וּכְתִיב (ישעיה סד ג) עֵינַן לֹא רְאִתָּה אֱלֹהִים
 זוֹלָתָךְ.

נִמְצְאִים שְׁנַיִם שָׁהִם בְּאֲמָצַע
 הַנְּקֻדוֹת, עַל כָּל אֶחָד אֶלֶף
 עוֹלָמוֹת. נִמְצְאוּ שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵן
 אֶלֶף עוֹלָמוֹת שְׁהוֹלֵךְ בָּהֶם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם. וְכָל
 עוֹלָם וְעוֹלָם גְּנִיז וְנִסְתָּר מִזֵּה. וְעַל
 כָּלֶם כְּתוּב (קהלת ה) כִּי גִבְהָ מֵעַל
 גִּבְהָ שְׁמֵר וּגְבַהִים עֲלֵיהֶם. וּכְתוּב
 (ישעיה סד) עֵינַן לֹא רְאִתָּה אֱלֹהִים
 זוֹלָתָךְ.

פְּרִשְׁת בְּהַר

פְּרִשְׁת בְּהַר

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אֶהְיֵ יֵשׁ
 וְאַצְרַתִּיהֶם אֲמַלֵּא. מֵאֵי אֶהְיֵ, דָּא
 אֲבִרְהֶם, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ (ישעיה מא ח) זֶרַע אֲבִרְהֶם
 אֶהְיֵ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲבָא אֲבָא, וְהָא
 יִשְׁמַעְעָל וּבְנֵי קְטוּרָה מְנִיָּה קָא אֲתִיָּין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ח) לְהַנְחִיל
 אֶהְיֵ יֵשׁ וְאַצְרַתִּיהֶם אֲמַלֵּא. מֵי
 אוּהְבֵי? זֶה אֲבִרְהֶם, שְׁנַאֲמַר בּוּ
 (ישעיה מא) זֶרַע אֲבִרְהֶם אֶהְיֵ. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר: אֲבָא אֲבָא, וְהָרִי
 יִשְׁמַעְעָל וּבְנֵי קְטוּרָה מְנִיָּה הֵם
 בָּאִים?

בְּהַהוּא שְׁעִתָּא תָּמַה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲדִהְכִי אֲתָא
 אֶלְיָהוּ. אָמַר לִיהּ, בּוּצִינָא קְדִישָׁא
 שְׂרָגָא עֵילָאָה, שְׁפִיר קָאֲמַר ר' אֶלְעָזָר, דְּלִית
 אֶהְיֵ אֶלָּא זֶרַעָא דִּיעֶקֶב. דְּכְתִיב (מלאכי א ב) וְאֶהֱבֵ
 אֶת יַעֲקֹב. בְּדַח ר' שְׁמַעוֹן וּנְשָׁקִיָּה לְר' אֶלְעָזָר
 עַל רִישִׁיָּה, אָמַר לִיהּ, (משלי כג טו) בְּנֵי, אִם חָכֶם
 לְבָד יִשְׁמַח לְבִי גַם אֲנִי. קוּם בְּרִי וּיְתַגְּלִי רְזָא
 דְּהָאֵי קָרָא, אֲזִדְעִזַּע, וְקָם עַל רַגְלוּי.

בְּהַהוּא שְׁעִתָּא תָּמַה רַבִּי שְׁמַעוֹן.
 בִּינְתִים בָּא אֶלְיָהוּ. אָמַר לוֹ:
 הַמְּנִירָה הַקְּדוּשָׁה, הַנֵּר הַעֲלִיּוֹן,
 יִפֵּה אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁאִין אֶהְיֵ
 אֶלָּא זֶרַעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁכַתוּב
 (מלאכי א) וְאֶהֱבֵ אֶת יַעֲקֹב. צַחֲקֵ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וְנִשְׁקֵ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר עַל
 רִאשׁוֹ. אָמַר לוֹ: (משלי כג) בְּנֵי, אִם
 חָכֶם לְבָד יִשְׁמַח לְבִי גַם אֲנִי. קוּם
 בְּנֵי, וּיְתַגְּלֵה סוּד הַפְּסוּק הַזֶּה.
 הַזְּדַעְזַע, וְקָם עַל רַגְלוּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְהַנְחִיל אֶהְיֵ יֵשׁ, מֵאֵי
 יֵשׁ, דָּא רְזָא דִּיּוֹבֵל וּשְׁמַטָּה, דְּלֹא מְסַר
 יְתֵהוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשָׂאָר עַמִּין, אֶלָּא
 לְעַמָּא קְדִישָׁא. וּבְשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל נְטָרִין שְׁתָּא
 דְּשְׁמַטָּה כְּדָקָא יָאוּת, נִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקָיָא
 מִשְׁתַּעֲשָׁעֵן בְּגַנְתָּא דְּעַדָּן, וְאֲתֵהֲדְרוּ חֲדַתִּין.
 וְעֲלִיָּיהוּ אֲתָמַר, (ישעיה מ לא) וְקוּי ה' יַחֲלִיפוּ כַּח.
 וְתוּ, כְּלָהּ נִשְׁמַתִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טָבִיל
 לוּן בְּנַהֲרָא דְּחַמְשִׁין, דְּכַגְּנַתָּא דְּעַדָּן
 דְּלַעֲלָא, וְאֲתִקְרִי נְהַר דִּינּוּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְהַנְחִיל אֶהְיֵ יֵשׁ,
 מֵי, מֵה זֶה יֵשׁ? זֶהוּ סוּד יוֹבֵל
 וּשְׁמַטָּה, שְׁלֹא מְסַר אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְשָׂאָר הָעַמִּים, אֶלָּא
 לְעַם הַקְּדוֹשׁ. וּבְשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל
 שׁוֹמְרִים אֶת שְׁנַת הַשְּׁמַטָּה כְּפְרָאוּי,
 נִשְׁמַתוּ הַצְּדִיקִים מִשְׁתַּעֲשָׁעוֹת
 בְּגֵן הָעַדָּן, וְחֲזָרוּ חֲדָשׁוֹת.
 וְעֲלֵיהֶם נִאֲמַר (ישעיה מ) וְקוּי ה'
 יַחֲלִיפוּ כַּח.
 וְעוֹד, אֶת כָּל הַנְּשַׁמּוֹת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְטָבִיל אוֹתָן בְּנַהֲרָא
 הַחַמְשִׁים שְׁבַגְן הָעַדָּן שְׁלַמְעֵלָה,
 וְנִקְרָא נְהַר דִּינּוּר.

ובסוד השמטה ויובל קבל הקדוש ברוך הוא את תפלת שרה ובלהה. דהא פוליהו אתרשימו בה"א. דה"א, שהיא שמטה ויובל.

ומשום שראתה רחל ששמטה ויובל נרמזו בשם לאה, והיא אין לה הרשם של ה"א, מיד אמרה (בראשית ל) הנה אמת בלהה, שיש לה שנים. סופו של היובל"ל בראש השם לאה, ובסוף השם של רחל.

וכי בכל עת יכול אדם לעשות צדקה? אם כן, שתיים עשרה שעות ביום מי יכול? אלא כן למדנו, מי שעושה צדקה, עושה בכל עת. מה זה בכל עת? כמו שנקרא (ויקרא טו) ואל יבא בכל עת אל הקדש, ופרשוה.

וא"ת אמר בכנסת ישראל לבדה, שהיא עת רצון הקדוש של צדיק, אלא אפלו בכל עת שלמטה מרבה עליהם צדקה, ומתעוררת צדקה בכלם, בעליונים ובמתחוננים. ומשום כן ישים אדם לבו ורצונו, וידבק בקדוש ברוך הוא.

ביון שהגיעו לפני רבי שמעון, ספרו לו המעשה. אמר, ומה זה לבדו? אלא כל מי שאוחז בעץ החיים, ינצל בעולם הזה, ואפלו מן המות של העולם משאר בני אדם, כל שפן ממות אחר.

אמר רבי שמעון, בכלם מעוררת צדקה את עץ החיים, וזהו המקום של המזון לכל העולם. תלמידי חכמים מה מעשיהם? שהרי הם אחוזים בצדקה, וכל העולם נזונים בזכותם, בהם ממש, והם לא יכולים להזון בהם ממש, משום שמשפתלים בתורה, ומי שמשפתל בתורה, משתדל בעץ החיים שכל בני העולם נזונים ממנו. נמצא

וברוך דשמטה ויובל, קבל קודשא בריך הוא צלותא, דשרה רבקה רחל ולאה וזלפה ובלהה. דהא פוליהו אתרשימו בה"א. דה"א, היא שמטה ויובל.

ובגין דחזת רחל דאתרמיז שמטה ויובל בשמא דלאה, והיא לית לה רשימו דה"א, מיד אמרה (בראשית ל א) הנה אמת בלהה דאית בה תרי. סופיה דיוב"ל, ברישא דשמא דלאה, ובסיפא דשמא דרחל.

וכי בכל עת יכול בר נש למעבד צדקה, אי הכי תריסר שעתי ביממא מאן יכיל. אלא הכי אוליפנא, מאן דעביד צדקה, בכל עת עביד. מאי בכל עת, כמה דאת אמר (ויקרא טו ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש, ואוקמוה.

ולא תימא בכנסת ישראל בלחודוי, דאיהי עת רעווא קדישא דצדיק, אלא אפילו בכל עת דלתתא, אסגי צדקה עלייהו, ואתער צדקה בכולהו בעילאי ובתתאי. ובגין כן ישוי בר נש לביה ורעותיה, וידבק ביה בקודשא בריך הוא.

ביון דמטו קמיה דרבי שמעון, סחו ליה עובדא. אמר, ומה דא בלחודוי, אלא כל מאן דאחיד באילנא דחיי, ישתייב בהאי עלמא, ואפילו מן מותא דעלמא משאר בני נשא, כל שפן ממותא אחרא.

אמר רבי שמעון, בכולהו איתער צדקה אילנא דחיי. והאי איהו אתר דמזונא לכולי עלמא. תלמידי חכמים מאי עבידתיהו, דהא אינון בצדקה אחידן, וכל בני עלמא בזכותיהו נזונין בהו ממש, ואינון לא יכלין לאתזן בהו ממש. בגין דאשתדלי באורייתא, ומאן דאשתדל באורייתא, אשתדל באילנא דחיי דכל בני עלמא נזונין מניה. אשתכח

שְׁתַּלְמִידֵי חֻכְמִים מְעוֹרְרִים מְזוּנֵי לְעוֹלָם וְשָׁלֹם. אִם לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מְעוֹרְרִים מְזוּנֵי, לְמָה לָּהֶם לֹא מְעוֹרְרִים?

אָרְאָה תַּלְמִיד חֻכֵּם הוּא מִמֶּשׁ עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַחַיִּים לֹא נִזְוֵן אֶלָּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא נִמְצָא בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֶלָּא אַחֵר שְׁנִכְנַס לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְאָז נִזְוֵן בּוֹ, וְנִטְעַם שְׂרָשׁוֹ עָלָיו.

כַּעֲת אוֹכְלִים מִפְּרֵי עֵץ הַחַיִּים, וְמִי הוּא? אוֹתוֹ הַמְקוֹם שְׁנִמְצָא אֶצֶל הָעֵנִי, וְהוּא נִקְרָא (בְּרֵאשִׁית א) פְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן. וְעַל כֵּן אוֹכְלִים מֵאוֹתוֹ הַפְּרֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְעַד זֶה שְׁנִינּוּ, הֵם נִזְוֵנִים בְּזוּרְעַת מַה זֶה זְרוּעַ? גְּבוּרָה. וְהֵם מְזַמְנִים לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁמִזוּן הָעוֹלָם הַבָּא אֵינּוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֶלָּא צְמֻצוּם קָטָן, שְׁכַחוּ נִמְצָא בְּמִתְקוֹת הַתּוֹרָה. וְאֵת זֶה הֵם טוֹעֲמִים עַל אוֹתוֹ פְּרֵי שֶׁל הָאֵילָן הַתַּחְתּוֹן, וְזוֹהִי הַשְׂמִיכָה וְהַמְזוּן שֶׁלָּהֶם.

בֵּינָן שְׁעוֹבְרִים מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כַּמָּה נְחָלִים עֲלֵינוּם שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא סוֹבְבִים אֶת מְקוֹמָם, וְיִשְׁתַּרְשׁוּ בּוֹ, וְיִצְלוּ לַמַּעֲלָה לַמַּעֲלָה, אִז (ישעיה סד) עֵינַי רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ. מִי יַעֲשֶׂה? זֶה הַיּוֹבֵל, אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא הָעוֹלָם הַבָּא. לְמַחֲכָה לּוֹ, וְדַאי שְׁלֹא רוֹצִים מְזוּנֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שְׂיִתְקַנּוּ אֶת מְזוּנָם וְזֶה מְזוּנָם בְּעוֹלָם הַבָּא. וְעַל כֵּן צְדִיקִים הֵם בְּכָל, שְׁעַלֵּיהֶם כְּתוּב עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ.

פְּרִשְׁתַּי נִשְׂא

בֹּא וְרֵא, בֵּינָן שְׁבִנֵי אָדָם נִשְׁלָמוּ אִיבְרִיו, בְּאוֹתוֹ זְמַן הַתַּתְקֵן כָּל אִיבְרֵי פְּרָאוֹי. כְּמוֹ כֵּן, בֵּינָן

תָּא חֲזִי, בֵּינָן דְּבִר נֶשׂ אֲשֶׁתְּלִימוֹ שִׁיפּוּי, בְּהָהוּא זִימְנָא אֲתַתְקֵן כָּל שִׁיפָא

דְּתַלְמִידֵי חֻכְמִים מְתַעְרֵי מְזוּנֵי לְעוֹלָמָא וְשָׁלְמָא. אִי לְכָל בְּנֵי עוֹלָמָא מְתַעְרֵי מְזוּנָא, לּוֹן אַמַּאי לֹא מְתַעְרֵי.

אָרְאָה, תַּלְמִיד חֻכֵּם הוּא אֵילָנָא דְחַיֵּי מִמֶּשׁ, וְאֵילָנָא דְחַיֵּי לֹא מְתַזֵּן, אֶלָּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא אֲשַׁתְּפַח בְּהַאי עוֹלָמָא. אֶלָּא בְּתַר דְּעָאֵל לְהָהוּא עוֹלָמָא, כְּדִין אֲתַזֵּן בֵּיהּ, וְאֲתַנְטְעֵן שְׂרָשׁוֹ עָלֵיהּ.

הַשְׂתָּא אֶכְלִי מֵאִיבָא דְאֵילָנָא דְחַיֵּי. וּמֵאֵן אִיהוּ, הָהוּא אֲתַר דְּאֲשַׁתְּפַח לְגַבֵּי מִסְפִּינָא, וְאִיהוּ אֶקְרִי (בְּרֵאשִׁית ג) פְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן. וְעַל דָּא אֶכְלִי מֵהָהוּא פְּרֵי בְּהַאי עוֹלָמָא.

וְעַד דָּא תְּנִינָן, הֵם נִיזְוֵנִין בְּזוּרְעַת מַאי זְרוּעַ. גְּבוּרָה. וְאֵינּוּן זְמִינִין לְעוֹלָם הַבָּא. דְּמְזוּנָא דְּעוֹלָם הַבָּא לָאוּ אִיהוּ בְּהַאי עוֹלָמָא, אֶלָּא צְמֻצוּמָא זְעִירָא, דְּחִילָא דִּילֵיהּ אֲשַׁתְּפַח בְּמִתְקוֹ דְּאוּרֵייתָא. וְדָא טַעְמֵי עַל הָהוּא אִיבָא דְאֵילָנָא תַּתָּא, וְדָא הוּא חֲדוּוֹתָא וּמְזוּנָא דִּילָהוּן.

בֵּינָן דְּעַבְרִין מֵהַאי עוֹלָמָא, כַּמָּה נְחָלִין עֵילָאִין דְּעוֹלָם הַבָּא, סְחָרִין לְדוּכְתִּיָּהוּ, וְיִשְׁתַּרְשׁוּן בֵּיהּ, וְיִסְתַּלְקוּן לְעֵילָא לְעֵילָא, כְּדִין (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ. מֵאֵן יַעֲשֶׂה. דָּא יוֹבְלָא, הָהוּא דְאֶקְרִי הָעוֹלָם הַבָּא. לְמַחֲכָה לּוֹ, וְדַאי דְלֹא בְּעֵינַי מְזוּנָא בְּעוֹלָמָא דָּא, עַד דִּיתְתַּקְנּוּ לְמְזוּנָא דִּילָהוּן וְהַאי מְזוּנָא דִּילָהוּן בְּעוֹלָם הַבָּא. וְעַל דָּא זְכָאִין אֵינּוּן בְּכוֹלָא, דְּעַלֵּיָּהוּ פְּתִיב עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לּוֹ.

פְּרִשְׁתַּי נִשְׂא

ששכינה מקדימה לבית הפנסת, צריכים להמצא שם עשרה יחד, וישתלם מה שישתלם, אחר שיתקן הכל. ובמה הוא התקון של הכל? כמו שנאמר (משלי יד) ברב עם הדרת מלך, ועל פן העם שפא אחר כך, כלם תקון הגוף. וכשבאה השכינה ומקדימה, ובני אדם לא באים יחד כראוי,

הקדוש ברוך הוא קורא (ישעיה ג) מדוע באתי ואין איש. מה זה ואין איש? שלא מתקנים האברים, ולא משתלם. אין איש ודאי, ומשום זה ואין איש דוקא. ובא ראה, בפעם שהגוף נשלם למטה, הקדשה העליונה באה ונכנסת בגוף הזה, ונעשה הפתחון כמו העליון ממש. ואז כלם צריכים שלא יפתחו פה בדברי העולם, משום שהרי עומדים ישראל בשלמות עליונה, ומתקדשים בקדשה עליונה. אשרי חלקם!

וידבר ה' כו', (במדבר ו) פה תברכו. בא וראה, כיון שש"ץ סגם תפלתו וברך לברך ברכת פהנים, צריך ודאי לכונן ברצון הלב לברך את העם הקדוש. שבמעשה וקדבור קושר את קשר היחוד, וימצא שעל ידו מתברכים עליונים ותחתונים.

ואז צריך לו הש"ץ לומר יברך ה' - כלפי ההיכל, וישמרך - להסתפל לצד ימינו, להמשיך חוט של חסד על העם הקדוש בראשונה. ואחר כך יאמר יאר ה' כלפי ההיכל. פניו אליך ויחנך, ויסתפל לצד שמאלו, ליחד בימין, משום שמקור הברכה הוא מצד הימין. ואז כל הצד של שמאל מסתלק, ואין גזק כלל.

לסטרא דשמאלא דיליה, לניחדא ביימינא. בגין דמקורא דברכתא מסטרא דימינא הוא. וכדין כל סטרא דשמאלא אסתלק, ולא הויא נזקא כלל.

פדקא יאות. פגוונא דא, כיון דשכינתא אקדימת לבי פנישתא, בעיין עשרה דישתפחון תמן פחדא, וישתלים מה דישתלים, לבתר דיתתקן פלא. ובמה הוא תיקוונא דכלא, כמה דאת אמר, (משלי יד כח) ברב עם הדרת מלך, ועל דא עמא דאתיא לבתר כן, פלהו תיקוונא דגופא.

וכד אתת ואקדימת שכינתא, ובני נשא לא אתיין פחדא פדקא יאות, קודשא בריך הוא קארי, (ישעיה נב) מדוע באתי ואין איש. מאי ואין איש. דלא מתתקני שייפי, ולא אשתלים, אין איש ודאי, ובגין דא (דף סא ע"ב) ואין איש דייקא.

ותא חזי, בשעתא דגופא אשתלים לתתא, קדושה עילאה אתיא, ועאל בהאי גופא, ואתעביד תתאה פגוונא דלעילא ממש. וכדין פלהו בעיין דלא יפתחון פומא במילי דעלמא, בגין דהא קיימי ישראל בשלימו עילאה, ומתקדשי בקדושה עילאה. זכאה חולקהון.

וידבר ה' וכו', פה תברכו. תא חזי, כיון דשליח ציבור סיים צלותיה, ואתא לברכא ברכתא דכהני, אצטריך ודאי לכוונא ברעותא דלבא, לברכא ליה לעמא קדישא. די בעובדא ובמילולא, קשיר קשורא דייחודא. וישתפח דעל ידיה מתברכין עילאין ותתאין.

וכדין בעי ליה שליח ציבור למימר, יברך ה' כלפי ההיכל. וישמרך, לאסתפל לסטרא דימינא דיליה, לאמשכא חוטא דחסד על עמא קדישא בקדמיתא. ולבתר יאמר יאר ה', כלפי ההיכל. פניו אליך ויחנך, ויסתפל לסטרא דשמאלא דיליה, לניחדא ביימינא. בגין דמקורא דברכתא מסטרא דימינא הוא. וכדין כל סטרא דשמאלא אסתלק, ולא הויא נזקא כלל.

וְאָז, יֵשׂא ה' פְּנֵיו אֵלַיךָ וַיִּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם, וְזוֹהִי תַפְלָה שְׁלֵמָה.

אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁבָּא לַפְתּוֹת אֶת אֲדוֹנוֹ בְּלֵב רְחוּק וְלֹא בְרִצּוֹן שְׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים עח) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ. וְזוֹהִי שְׁלִיחַ הַצְּבוֹר, שֶׁיִּתְבּוֹנֵן בְּרֵאשׁוֹנָה בְּצַד שְׂמֵאלוֹ, כְּדִי שֶׁיִּתְעוֹרֵר צַד הַדִּין בְּרֵאשׁוֹנָה, וְעַל דָּוִד יֵשׁ פְּרוּד וְלֹא קָשׁוּר.

שְׁתִּיחֻד שֶׁל תַּפְלָה וּבִרְכָה תְלוּי בַדְּבוּר וּבְדַבְרֵי הַפֶּה, וְהַפֶּל תְלוּי בְּעֵקֶר הַמַּעֲשֶׂה. וּמִי שֶׁלֹּא מִפִּיר אֶת עֵקֶר הַמַּעֲשֶׂה, אֵין עֲבוֹדָתוֹ עֲבוֹדָה. וְאִם פּוֹגֵם הַמַּעֲשֶׂה בַדְּבוּר, לֹא נִמְצָא מְקוֹם לְהַשְׁרוֹת בּוֹ בְּרָכָה, וְאֵין תַּפְלָתוֹ תַּפְלָה, וְנִפְגָּם אוֹתוֹ הָאִישׁ לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. אוֹי לְאוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁפּוֹגֵם תַּפְלָתוֹ, עֲבוֹדַת רְבוּנוֹ. עֲלֵיו כְּתוּב (ישעיה א) כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת כּוֹ', רְמַס חֲצָרֵי לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא וְגוֹ', לֹא אוֹכַל אֲנִי וְעֲצָרָה.

פְּרִשְׁת חֻקַּת

וַיִּסְעוּ מֵהַר הַהָר דְּרָךְ יָם סוּף (במדבר כא). הָרִי הַעִירוּ הַחֲבָרִים, שֶׁנֶּסְעוּ מִלְּמַד תַּלְמוּד, שֶׁנֶּקְרָא הַר הַהָר. לְמָה נֶקְרָא הַר הַהָר? מִשּׁוּם שֶׁמִּשָּׁם יוֹצֵאת הוֹרָאָה לְעוֹלָם, שֶׁכְּתוּב (שמות כד) אֲשֶׁר כְּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם, וְזוֹהִי תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. אֲבָרָ בֵּא וַיְרָאָה, סוּד הַחֻקָּה יֵשׁ כְּאֵן. הַמְקוֹם נֶקְרָא הַר הַהָר, דְּרָךְ הוּא לְיָם סוּף, סוּף הַדְּרָגוֹת, שֶׁהִיָּתָה מְנַהֵגָה לְפָנֵיהֶם בְּמִדְבָּר וּמְלַמֶּדֶת אוֹתָם דְּרָכֵי הַחַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁהִיא הַדְּרָךְ לְהַפְגִּס לְעוֹלָם הַבָּא.

בְּגִין דְּאִיהִי אוֹרְחָא, גְּדַמִּיהוֹן בְּמִדְבָּרָא, וּמֵאֲלָפָא לְהוֹן אוֹרְחִין דְּחַיִּין, בְּגִין דְּאִיהִי אוֹרְחָא, לְמִיעַל לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

וְכַדִּין, יֵשׂא ה' פְּנֵיו אֵלַיךָ וַיִּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם, וְדָא הוּא צְלוֹתָא שְׁלִים.

וְוִי לִיָּה, לְמֵאֵן דְּאַתָּא לְמַפְתִּי לְמֵאֲרִיָּה, בְּלֵבָא רְחִיקָא, וְלֹא בְרַעוּתָא שְׁלִימָתָא, כְּמָה דְאַתָּא אָמַר, (תהלים עח לו) וַיִּפְתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְבוּ לוֹ וְלִבָּם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ. וְדָא הוּא שְׁלִיחָא דְצִיבוּרָא, דִּיִּסְתַּפֵּל בְּקַדְמֵיתָא בְּסִטְרָא דְשְׂמֵאלָא דִּילִיָּה, בְּגִין דִּיתְעוֹרֵר סִטְרָא דְרִינָא בְּקַדְמֵיתָא, וְעַל יְדִיהָ הוּי פִּירוּדָא, וְלֹא קִישׁוּרָא.

דִּיחֻוּדָא דְצְלוֹתָא וּבְרַכְתָּא, תְּלִיָּא בְּדִיבוּרָא וּבְמִילוּלָא דְפוּמָא, וְכוּלָּא תְלִיָּא בְּעִיקְרָא דְעוּבָדָא. וּמֵאֵן דְלֹא יָדַע עִיקְרָא דְעוּבָדָא, לָאוּ עֲבִידְתִּיהָ עֲבוּדָה. וְאִי פְגָים עוּבָדָא מִלּוּלָא, לָא אֲשַׁפַּח אֶתְרִי לְשִׁרְיָא בֵּיהּ בְּרַכְתָּא. וְלָאוּ אִיהוּ צְלוֹתִיהָ צְלוֹתָא. וְאַתְּפָגִים הֵהוּא בְּרֵשׁ לְעִילָא וְתַתָּא. וְוִי לְהֵהוּא בְּרֵשׁ דְּפָגִים צְלוֹתִיהָ פּוּלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה. עַלִּיהָ כְּתוּב, (ישעיה א יב-טו) כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת וּכוֹ', רְמַס חֲצָרֵי לֹא תוֹסִיפוּ הִבִּיא וְגוֹ' לֹא אוֹכַל אֲנִי וְעֲצָרָה.

פְּרִשְׁת חֻקַּת

וַיִּסְעוּ מֵהַר הַהָר דְּרָךְ יָם סוּף. הָא אֲתַעְרוּ חֲבָרִיָּא, דְנָטְלוּ מִלְּאוּלְפָּא תַלְמוּדָא, דְאַקְרִי הַר הַהָר. אֲמַאי אֲקָרִי הַר הַהָר, בְּגִין דְמִתְמָן נִפִיק הוֹרָאָה לְעֵלְמָא. דְכְּתוּב (שמות כד יב) אֲשֶׁר כְּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם, וְדָא אִיהִי תוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה.

אֲבָרָ תָּא חַזִּי, רְזָא דְחֻכְמָתָא אִית הַכָּא. הֵאִי אֲתָרָא דְאַקְרִי הַר הַהָר, אוֹרְחָא הוּא לְיָמָא דְסוּף, סוּפָא דְדְרָגִין, דְהוֹת מִדְבָּרָא גְּדַמִּיהוֹן בְּמִדְבָּרָא, וּמֵאֲלָפָא לְהוֹן אוֹרְחִין דְּחַיִּין, בְּגִין דְּאִיהִי אוֹרְחָא, לְמִיעַל לְעֵלְמָא דְאַתִּי.

והם נסעו מאחריה ומדרבה, והלכו אחר דרך הנחש העקלתון, ששולט בארץ אדום, ואז (במדבר כא) ותקצר נפש העם בדרך, משום שטעו מדרך החיים. אז, (סו) וידבר העם באלהים ובמשה. בכל הם התרעמו - בתורה שבעל פה ובתורה שבכתב. כי אין לחם - זו תורה שבעל פה. ואין מים - זו תורה שבכתב, והוא לחם הקלקל, שקל היה בעיניהם דבר התורה שבעל פה.

בא וראה, אהרן ימינו של המלך, הסתלק, והסתלקו שבעה העננים מהם, אז חזרו לאחריהם שבע דרגות, כשנסעו מבאר המים הנובעים הזו, שהיתה מנסכת לקבל על מלכות שמים. שהרי בראשונה היו עולים באותן דרגות ממטה למעלה. אחר כך חזרו לאחריהם, ונדבקו בנחש העקלתון ששט ביס, שהרי יצאו מהרשות העליונה באותן שבע דרגות שחטאו בהן, והסתלקו מהן. ואז היתה לו רשות לנחש הפחתון לשלט בהם, והוא (שם א) עמלק יושב בארץ הנגב, אם לא שחזרו בתשובה ונדבקו בקול יעקב, ואז שלטו באותו הנחש, ונמסר בידיהם.

ואחר כך חזרו לסרחונם, וחטאו במקום של תורה ומצוות, וחזרו לאחור שבע דרגות. אז התעורר הנחש העליון לשלט עליהם, שפיתוב (שם כא) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. מה זה שרפים? כמו שנאמר (ישעיה ו) שרפים עמדים ממעל לו. שנים היו, וחזרו להיות אחד, תנינם כתוב חסר.

ובמה נחשים נפקו מההוא חוץ עילאה, העליון והתחתון בהם. אז חזרו בתשובה שלמה ונדבקו בצד הרחמים, להוריד רחמים, לבשם

ואינן נטלו מבתרה ומאורחה, ואזלון בתר ארץ חוץ עקימא, דשליט בארץ אדום, כדין ותקצר נפש העם בדרך, כגין דטעו מארחה דחיי. כדין, וידבר העם באלהים ובמשה. בכלא איתרעמו, בתורה שבעל פה, ובתורה שבכתב. כי אין לחם, דא תורה שבעל פה. ואין מים, דא תורה שבכתב, והוא לחם הקלקל, דקלילא הוה בעיניהון מלתא דאורייתא דבעל פה.

תא חזי, אהרן ימינא דמלפא, אסתלק, ואסתלקו שבעה עננים מנהון, כדין אתחזרו לבתריהון שבע דרגין. כד נטלו מהאי בירא דמיין נבעין, דהוה מנסכא עלייהו לקבלא עול מלכותא דשמיא. דהא בקדמיתא הו' סלקין באינן דרגין מתתא לעילא. לבתר, אתחזרו לאחוריהון, ואתדבקו בחוץ עקימא, דשאט בימא, דהא נפקו מרשותא עילאה, באינן שבעה דרגין דחבו בהון, ואסתלקו מנהון. כדין הוה ליה רשותא לחוץ תתאה לשלטא בהו, ואיהו, עמלק יושב בארץ הנגב. אי לאו דאהדרו בתיובתא, ואתדבקו בקול יעקב, וכדין שליטו בההוא חוץ ואתמסר בידייהו.

ולבתר אתהדרו לסורחנייהו, וחבו באתרא דתורה ומצוה, ואתהדרו לאחורא שבע דרגין. כדין איתער חוץ עילאה לשלטאה עלייהו, דכתיב, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. מאי שרפים. כמה דאת אמר (ישעיה נב) שרפים עומדים ממעל לו. תרי הו', חד אתחזרו, תנינם כתיב חסר.

ובמה נחשים נפקו מההוא חוץ עילאה, ואזדווגו בהו. כדין אהדרו בתיובתא שלימתא, ואתדבקו בסטרא דרחמי, לנחתא

את העולם, והוסר הנחש, והתבשמו כל העולמות.

בא וראה, כשחטאו, כתוב וידבר העם באלהים ובמשה. כשחזרו בתשובה, כתוב (במדבר כא) פי דברנו בה' וכו'. אלא רצו להחזיר המים מהמקור העליון למקומם, מתורה שבכתב לתורה שבפעל פה, ונדבקו במקום עליון שבו הפל תלוי לבשם את המקום, ולהשפיע מים עליונים למקום ששורה עליהם, משום כך פי דברנו בה' וכו'.

בא וראה, כשאדם חוטא במקום הדין, כאלו חטא במקום הדין העליון. כל שפן פאן, שבכל הם חטאו, באלהים ובמשה. ומה הטעם בא עליהם הנחש? משום שהם נחשו ואמרו, אם לא יבא עלינו הדין - אין לנו להשתדל בתורה, ואם יבא - נשתדל בה. עשה לך שרף (שם), כמו שנאמר (ישעיהו ו) שרפים עמדים. משום שפיון ששבו בתשובה עליונה, הרי הם בהיכלי, כמו שרפים עליונים שמשמשים לפני. ושם אתו על נס, להגביה אותם למעלה, שפניק אותם מקום מזבח העליון כנפיה להצילם מהנחש, כמו שנאמר (שמות יז) ויקרא שמו ה' נסי, ולכן ושם אתו על נס ודאי.

בא וראה, (בראשית כב) והאלהים נסה את אברהם, שהרים את דגלו על הכל. אף פאן הרים את דגלו על הכל. ומה הטעם עשה אותו מנחשת? משום שנחשת במקום החיים תלויה, המקום שיעקב שרוי שם. משום כך וחי, וחי ודאי.

ובא ראה פמה הוא עליון כח התשובה על הכל, משום שכשאדם שב לפני רבונו, אז מתמלאת באר מים חיים,

רחמי, לבסמא עלמא, ואתעדי חזיא, ואתבסמו פלהו עלמין.

תא חזי, פד חבו, פתיב, וידבר העם באלהים ובמשה. פד אהדרו בתיובתא פתיב פי דברנו בה' וכו'. אלא פעו לאהדרא מיא ממקורא עילאה לאתרייהו, מתורה שבכתב לתורה שבפעל פה, ואתדבקו באתרא עילאה, דביה תלייא פולא לבסמא אתרא, ולאנגדא מיין עילאין לאתרא דשרייתא עלייהו, בגין כך פי דברנו בה' וכו'.

תא חזי, פד פר נש חב באתרא דדינא, פאלו חב באתרא דדינא עילאה. כל שפן הכא, דבכולא חבו, באלהים ובמשה. ומאי טעמא אתא עלייהו נחש. בגין דאינון נחישו, ואמרו, אי לא ייתי עלייהו דינא, לית לון לאשתדלא באורייתא, ואי אתי נשתדל בה.

עשה לך שרף (דף סב ע"א), פמה דאת אמר שרפים עומדים. בגין דכיון דתבו בתיובתא עילאה, הא אינון בהיכלי, פשרפים עילאין דמשמשים קדמי. ושם אותו על נס, לאגבהא לון לעילא, דחפיא לון אתר דמדבחה עילאה בגדפהא לשזבותהון מחזיא. פמה דאת אמר, (שמות יז ב) ויקרא שמו ה' נסי, ועל דא ושם אותו על נס ודאי.

תא חזי, (בראשית כב א) והאלהים נסה את אברהם, דארים דגליה על פלא. אוף הכא ארים דגלא דילהון על פולא. ומאי טעמא עבדיה מנחשת. בגין דנחשת באתרא דחיים תלייא, אתרא דיעקב שרי תפון, בגין כך וחי, וחי ודאי.

ותא חזי, פמה היא עילאה חילא דתיובתא על פלא. בגין דכד פר נש תב קמי מאריה, פדין באר מים חיים אתמלי, ונפקין

ויוצאים מעינותיה לכל הצדדים, ומשפיע לכל שבט ושבט, בשנים עשר שערים, להשקות חיות קטנות עם גדולות.

בששבו ישראל בתשובה, אזי אמרו שירה. ואותן שבע הדרגות ששבו מאתריהן, החזירו אותן בשירה שלהם, והעלו את הבאר העליונה למעלה, שנפרד הנחש מן העולם. זהו שכתוב (במדבר כא) אז ישיר ישראל וגו', עלי באר ענו לה, שעולה למעלה למעלה, ומתחברת האם התחתונה בעליונה.

זהו שכתוב (שם) באר חפרוה שרים - זהו האב והאם שהולידו אותה. פרוה נדיבי העם - אלו האבות. מי פרוה? כמו שנאמר (דושה א) ואכרה לי בחמשה עשר פסוק. אלו האבות. וזרע ישראל שהתחברו עמה, בט"ו בניסן, והתעוררה יד רמה, שנקראת פסוק, ימין המלך עליהם.

במחוקק במשענותם (במדבר כא) - על יד משה, שהוא מחוקק, התחברה עם שנים עשר שבטים, שהם בניה ששורים סביבה. מה זה במשענותם? בא וראה, כשישראל משתדלים בתורה, שנתנה על יד המחוקק, אז תומכים בשכינה אותם שנים עשר עמודים שלמעלה, ועל זה במשענותם, שהיא נשענת עליהם.

ובא ראה, שנים עשר שערים יש לבאר הקדושה הזו, הקריה הקדושה, שנקראת ירושלים. ומאותם השערים יוצאות לעולם שתיים עשרה מתנות עליונות: טובה ושמחה, ברכה ושלוש, עזרה, פפרה, תורה, חכמה, וחיים ורצון ועשר וכבוד. וכל שבט ושבט ינקו לו מתנה עליונה.

מבועזי לכל סטריין, ולכל שבטא ושבטא נגיד ליה בתרי עשר תרעי, לאשקאה חיון זעירן עם רברבן.

ישראל פד תבו בתיובתא, פדין אמרו שירתא. ואינון שבע דרגין דתבו מבתריהון, אהדרו לון בשירתא דילהון, וסליקו בירא עילאה לעילא, דאתפרש חויה מעלמא. הדא הוא דכתיב, אז ישיר ישראל וגו', עלי באר ענו לה, דסלקא לעילא לעילא, ואתחברא אימא תתאה בעילאה.

הדא הוא דכתיב, באר חפרוה שרים, דא אבא ואמא, דאולידו לה. פרוה נדיבי העם, אלין אבהן. מאי פרוה, כמה דאת אמר (הושע א) ואכרה לי בחמשה עשר פסוק. אלין אבהן. וזרעא דישראל דאתחברו בה, בט"ו בניסן, ואתערא יד רמה דאקרי פסוק, ימינא דמלכא עלייהו.

במחוקק במשענותם, על ידא דמשה, דאיהו מחוקק, ואתחברא בתרי עשר שבטין, דאינון בנין דילה דשראן סחרנהא. מאי במשענותם, תא חזי, פד ישראל משתדלין באורייתא, דאתיהיבת על ידא דמחוקק, פדין סמכין לה לשכינתא אינון תריסר סמכין דלעילא, ועל דא במשענותם, דאיהי נשענת עלייהו.

ותא חזי, תריסר תרעין אית לה להאי בירא קדישא, קרתא קדישא, דאקרי ירושלים. ומן אינון תרעין נפקין לעלמא תריסר מתנן עילאין: טובה. ושמחה. ברכה. ושלוש. עזרה. פפרה. תורה. חכמה. וחיים. ורצון. ועושר. וכבוד. וכל שבטא ושבטא, יניקו מתנה עילאה ליה.

הָרָא הוּא דְכְתִיב, (שה"ש ד ג) וּמְדַבֵּר מִתְּנָה. מֵאִי
 מְדַבֵּר. כְּמָה דְאֵת אָמַר, וּמְדַבֵּר דְנֵאָוָה.
 מֵהֵהוּא מְדַבֵּר אֲתִינן לֹוֹן מִתְּנָה עֵילָאָה. בְּהֵאִי
 זְמַנָּא כַּד אֵינוֹן לָא מִתְּפָרְשָׁן מְלֵאסְמְכָא לָהּ.
 וְעַל דָּא אֲתַעְרוּ חֲבָרְיָא, דְכַד בַּר נֶשׁ נָסִיב
 אֵיתְתָא, אֲתַדְבֵּק בְּשְׂכִינְתָא. דְהָא עַד לָא
 אֲנָסִיב, לָא שְׂרָא עֲלִיהּ. דְלִית שְׂכִינְתָא שְׂרָא
 עַל אֲתָרָא פְּגִימָא. וְכַד לָא שְׂרָא עֲלִיהּ, אֵיהִי
 אֲתַמְנְעוּ מִנִּיהּ תְּרִיסַר מִתְּנָן עֵילָאִין.
 וְעַל דָּא אֵיתַעְרוּ חֲבָרְיָא, כָּל הַשְּׂרוּי בְּלֵא אֲשֶׁה,
 שְׂרוּי בְּלֵא טוֹבָה. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית
 ב יח) לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. בְּלֵא שְׂמַחָה,
 דְכְתִיב (דברים יד כו) וְשְׂמַחַת אֲתָה וּבֵיתְךָ. בְּלֵא
 בְּרָכָה, דְכְתִיב (יחזקאל מד ל) לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ.
 בְּלֵא שְׁלוֹם, כְּמָה דְאֵת אָמַר (איוב ה כד) וַיִּדְעַתְּ כִּי
 שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ. בְּלֵא עֲזָרָה, דְכְתִיב (בראשית ב יח)
 אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲזָרָה כְּנַגְדּוֹ. בְּלֵא כְּפָרָה, דְכְתִיב (ויקרא
 טו י) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ. בְּלֵא תוֹרָה, כְּמָה
 דְאֵת אָמַר (איוב ו יג) הָאֵם אֵין עֲזַרְתִּי בִי וְתִשְׁיָה
 נִדְחָה מִמֶּנִּי. בְּלֵא חֲכָמָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר (משלי
 יד א) חֲכָמוֹת נָשִׁים כְּנָתָה בֵּיתָה. בְּלֵא חֲיִים, כְּמָה
 דְאֵת אָמַר (קהלת ט כב) רָאָה חֲיִים עִם אֲשֶׁה אֲשֶׁר
 אֶהְבֵּת. בְּלֵא רְצוֹן, כְּמָה דְאֵת אָמַר מְצָא אֲשֶׁה
 מְצָא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מֵה'. בְּלֵא עוֹשֶׁר, כְּמָה
 דְאֵת אָמַר (משלי לא יא) בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל
 לֹא יִחְסֹר. בְּלֵא כְבוֹד, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שם יא טז)
 אֲשֶׁת חֵן תִּתַּמְךָ כְבוֹד.
 בְּגִין דְהֵאִי אֲשֶׁת חֵיל, יִרְאֵת ה' אֶקְרִי. כְּמָה
 דְאֵת אָמַר, (תהלים יט י) יִרְאֵת ה' טְהוֹרָה. וְכַד
 אֲנָסִיב בַּר נֶשׁ, כְּלָהוּ תְּרִיסַר תְּרַעִין אֲתַתְּחֵן,
 לְאוֹסְפָא בְּרַכָּאן עַל רִישִׁיהּ. בְּגִין דִּיתִיב בְּסִתְרָא
 דְמִטְרוֹנִיתָא, וְאֲשֶׁתִּלִּים כְּגוֹוָנָא דְלַעֲיָלָא.

זְהוּ שְׂכְתוּב (שם) וּמְדַבֵּר מִתְּנָה.
 מֵה זֶה מְדַבֵּר? כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שיר
 ד) וּמְדַבֵּר דְנֵאָוָה. מֵאוֹתוֹ הַמְדַבֵּר
 בָּאָה לְהֵם מִתְּנָה עֲלִיוֹנָה, בְּזִמְנָן
 הֵהָּ כְּשֵׁאִינִם פּוֹרְשִׁים מִלְתַּמְךָ
 בַּהּ.

וְעַל זֶה הָעִירוּ הַחֲבָרִים,
 שְׂכֵשְׂאָדָם נוֹשֵׂא אֲשֶׁה, נִדְבֵּק
 בְּשְׂכִינָה. שְׂהָרִי טְרָם שְׂנַשֵּׂא, אֵין
 שׁוֹרָה עֲלִיו, שְׂאֵין שְׂכִינָה שׁוֹרָה
 עַל מְקוֹם פְּגוּם. וּכְשֵׁאִינָה שׁוֹרָה
 עֲלִיו, הֵיא מוֹנַעַת מִמֶּנּוּ שְׂתִים
 עֲשָׂרָה מִתְּנוֹת עֲלִיוֹנוֹת.

וְעַל זֶה הָעִירוּ הַחֲבָרִים, כָּל
 הַשְּׂרוּי בְּלֵא אֲשֶׁה, שְׂרוּי בְּלֵא
 טוֹבָה. כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (בראשית ב) לֹא
 טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ. בְּלֵא
 שְׂמַחָה - שְׂכְתוּב (דברים יד) וְשְׂמַחַת
 אֲתָה וּבֵיתְךָ. בְּלֵא בְּרָכָה - שְׂכְתוּב
 (יחזקאל מד) לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ.
 בְּלֵא שְׁלוֹם - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (איוב ה)
 וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ. בְּלֵא עֲזָרָה
 - שְׂכְתוּב (בראשית ב) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֲזָרָה
 כְּנַגְדּוֹ. בְּלֵא כְּפָרָה - שְׂכְתוּב (ויקרא
 טו) וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ. בְּלֵא
 תוֹרָה - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (איוב ו) הָאֵם
 אֵין עֲזַרְתִּי בִי וְתִשְׁיָה נִדְחָה מִמֶּנִּי.
 בְּלֵא חֲכָמָה - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (משלי
 יד) חֲכָמוֹת נָשִׁים כְּנָתָה בֵּיתָה.
 בְּלֵא חֲיִים - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (קהלת ט)
 רָאָה חֲיִים עִם אֲשֶׁה אֲשֶׁר אֶהְבֵּת.
 בְּלֵא רְצוֹן - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (משלי יח)
 מְצָא אֲשֶׁה מְצָא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן
 מֵה'. בְּלֵא עוֹשֶׁר - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (שם
 לא) בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלַל לֹא
 יִחְסֹר. בְּלֵא כְבוֹד - כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר
 (שם לא) אֲשֶׁת חֵן תִּתַּמְךָ כְבוֹד.

מְשׁוּם שְׂהֵאֲשֶׁת חֵיל הַזֶּה נִקְרָאת
 יִרְאֵת ה', כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים יט)
 יִרְאֵת ה' טְהוֹרָה. וּכְשֵׁנַשֵּׂא הָאִישׁ,
 כָּל שְׁגִים עֲשֶׂר הַשְּׂעָרִים נִפְתְּחִים,
 לְהוֹסִיף בְּרֻכּוֹת עַל רֵאשׁוֹ, כְּדִי
 שְׂיִשָּׁב בְּסִתְרָה הַגְּבִירָה, וַיִּשְׁתַּלֵּם
 כְּמוֹ שְׂלַמְעֵלָה.

וְעַל דָּא, וּמִמְדַּבֵּר מִתְּנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיא"ל. וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיא"ל. הַנַּחֲלִים שֶׁל אֵל שׁוֹפְעִים עֲלָיו. וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת. מַה זֶה בְּמוֹת? הַסְּתַלְקוֹת, שֶׁהַסְּתַלֵּק וְיֹשֵׁב בְּרוּמֵי הָעוֹלָם, וְהַשְּׁתַדֵּל בְּדַבְרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַתּוֹרָה.

וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא, פְּרֻשָׁה. אֲכַל בַּא רְאָה, כְּשֶׁאֲדָם נִדְבַק בַּתּוֹרָה וְיוֹשֵׁב בְּרוּמֵי הָעוֹלָם, צָרִיף לוֹ לְהַשְׁפִּיל אֶת עַצְמוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּצְרֶה הָרַע, הַקְּטָגוֹר שֶׁמְקַטְרֵג עֲלָיו, לֹא יִשְׁלַט עֲלָיו לְהַסִּיטוֹ. וְעַל זֶה וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא - צָרִיף לוֹ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ גֵיא, כְּדֵי שֶׁיִּפְרֹד מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ שִׁיּוֹשֵׁב בַּשָּׂדֶה מוֹאֵב, וְדַאי, הֵיִצֵר הָרַע שֶׁנִּקְרָא לוֹט, וְשְׂרׂוּי בְּמוֹאֵב, בְּשִׁבִיל שֶׁהַתְּדַבְּקוֹת שֶׁלוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהוֹצִיא אֶת פְּרֵי הַמַּעֲשִׂים הָרְעִים בַּעוֹלָם הִזֵּה בְּמוֹאֵב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית יט) וַתִּלְד הַבְּכִירָה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאֵב.

וְאִם אֲדָם נִפְרַד מִמֶּנּוּ, הוּא עוֹלָה לְהִיּוֹת רֵאשׁ, וְלִשְׂרוֹת בְּפִסְגָּה. מַה זֶה פִּסְגָּה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים מוה) פִּסְגּוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ. וְנִשְׁקָפָה (בַּמִּדְבָּר כא) - שֶׁהַסְּתַכְּלוֹת שֶׁלְמַעְלָה בּוֹ. עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן - זֶה הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנִּקְרָא יְשִׁימוֹן, שֶׁמְסַתְּכָל בְּפִסְגָּה הַזֶּה, הַקְּרִיָּה הַקְּדוּשָׁה יְרוּשָׁלַיִם. דָּבָר אַחֵר, כְּשִׁישְׂרָאֵל חֲזָרוּ בַּתְּשׁוּבָה וְהָעֵלּוּ אֶת הַבָּאָר לְמַעְלָה, נִתְּנָה לָהֶם בְּמִתְּנָה, וּכְשֶׁשָׁבוּ לְדָרְךָ רְעָה, אָז וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים א) וְיֹשֵׁב בְּגֵיא מוֹל בֵּית פְּעוֹר. עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא יִשְׁבוּ לְמִטָּה בְּגֵיא. אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מוֹאֵב - מִשׁוּם שֶׁהִצִּיד שֶׁל מוֹאֵב גָּרַם לָהֶם.

וְאַחֵר שֶׁקָּבְלוּ אֶת עֲנָשָׁם, עָלוּ לְרֵאשׁ, וְהָרִימוּ דְגְלִיָּהֶם עַל הַפֶּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כה) וַיְהִי אַחֵר הַמַּגָּפָה וְכוּ', שָׂאוּ אֶת רֵאשׁ.

וְעַל דָּא, וּמִמְדַּבֵּר מִתְּנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיא"ל. נַחֲלִין דָּאֵל נִגְדִין עֲלֵיהָ. וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת. מַאי בְּמוֹת, אֶסְתַּלְקוֹת, דְּאֶסְתַּלֵּיק וְיִתִּיב בְּרוּמֵי עֲלֵמָא, וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּמַלִּין עֲלֵיִאִין דְּאוּרֵיִיתָא. וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא, אוֹקְמוּהָ. אֲבָל תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נָשׁ אֶתְדַבֵּק בְּאוּרֵיִיתָא, וְיִתִּיב בְּרוּמֵי עֲלֵמָא, אִיבְעֵי לֵיהּ לְאַשְׁפְּלָא גְרַמִּיָּה, בְּגִין דִּיצְרָא בִישָׂא קְטִיגוֹרָא דְמְקַטְרֵג עֲלוּי, לֹא יִשְׁלוֹט עֲלוּי לְאַסְטָאָה לֵיהּ. וְעַל דָּא, וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא, אִיבְעֵי לֵיהּ לְמַעַבְדַּ פְּגִיא בְּגִין דִּיתְפָּרַשׁ מִנִּיהּ הַהוּא דִּיתִיב בַּשָּׂדֶה מוֹאֵב, וְדַאי, יִצְרָא בִישָׂא דְאַקְרִי לוֹט, וְשְׂרִיא בְּמוֹאֵב, בְּגִין דְּאֶתְדַבְּקוֹתֶיהָ בְּקַדְמִיתָא לְאַפְקָא פִּירָא דְעוֹבְדוּי בִישִׁין בְּעֲלֵמָא, בְּמוֹאֵב הוּא, כְּמָה דְאֵתְ אֶמֶר, (בְּרֵאשִׁית יט לז) וַתִּלְד הַבְּכִירָה בֶן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאֵב.

וְאִי בַר נָשׁ אֶתְפָּרַשׁ מִנִּיהּ, סְלִיק לְמַהוּי רֵאשׁ, וְלְמַשְׂרֵי בְּפִסְגָּה. מַאי פִּסְגָּה, כְּמָה דְאֵתְ אֶמֶר (תְּהִלִּים מוה יד) פִּסְגּוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ. וְנִשְׁקָפָה. דְּאֶסְתַּכְּלוֹתָא דְלַעֲלִיא בִיהּ. כְּמָה דְאֵתְ אֶמֶר עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן, דָּא עֲלֵמָא דְאֵתִי, דְּאַקְרִי יְשִׁימוֹן, דְּאֶסְתַּכְּל בָּהּ בְּהַאי פִּסְגָּה, קְרַתָּא קְדִישָׂא יְרוּשָׁלַיִם.

דָּבָר אַחֵר, כַּד יִשְׂרָאֵל אֶהְדְּרוּ בְּתִיּוֹבְתָא, וְסְלִיקוּ לְבִירָא לְעִילָא, אֶתִּיְהִיבַת לוֹן בְּמִתְּנָה. וְכַד תָּבוּ לְאוּרַח בִּישָׂא, פְּדִין וּמִבְּמוֹת הַגֵּיא. כְּמָה דְאֵתְ אֶמֶר (דְּבָרִים ג כט) וְיֹשֵׁב בְּגֵיא מוֹל בֵּית פְּעוֹר. עַל הַהוּא חוֹבָה, יִתְבוּ לְתַתָּא בְּגֵיא. אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מוֹאֵב, בְּגִין דְּסִטְרָא דְמוֹאֵב גָּרִים לוֹן.

וְלִבְתָּר דְּקָבִילוּ עוֹנְשֵׁיהוּ, סְלִיקוּ לְרֵישָׂא, וְאַרִימוּ דְגְלִיָּהוֹן עַל כְּלָא. כְּמָה דְאֵתְ

אֶמֶר (בַּמִּדְבָּר כה יט) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמַּגָּפָה וְכוּ', (שם כו

ב) שָׂאוּ אֶת רֵאשׁ. לְאַרְמָא דְגַלְיָהוֹן עַל כְּלָא.
 תָּא חֲזִי, הָאִי בִירָא מְנַחָה אַקְרִי, כְּמָה דְאַתָּ
 אָמַר (בראשית מג יא) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מְנַחָה.
 תַּחֲבָרוּן מְנַחָה בְּבַעֲלָה, דְגַרְמָתוֹן דִּי־סִתְלַק
 מִינָהּ, כַּד נַחְתוּ הֵהוּא צְדִיק לְמַצְרִים.
 וְדָא הִיא תוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה, וְאַקְרִי בְּאָר, דְכְתִיב
 (דברים א ה) הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאָר. וְאִית בָּהּ שִׁית
 סְדָרִין. בְּגִין כְּפִי שִׁית דְּרַגִּין יִסְתְּלִיק, מֵאֵן
 דִּיתַעֲסַק בָּהּ.

הֲרָא הוּא דְכְתִיב, וּמִמְדַּבֵּר מִתְּנָה. מֵאִי מְדַבֵּר,
 כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (ש"ש ד ג) וּמִדְּבַרְךָ נִאֻוָּה.
 מִתְּנָה, גָּרִים לְצַדִּיק, דִּיהִיב לִיה מִתְּנָה.
 וּמִמְתְּנָה נַחְלִיאַל, אֲלִין נַחְלִין עֵילְאִין, נְצַח
 וְהוֹד. וּמִנַּחְלִיאַל בְּמוֹת, דָּא אִסְתְּלִקוּתָא
 לְאַתְרָא דְמִלְכָא שְׂאֲרִי. וּמִבְּמוֹת הַגִּיא אֲשֶׁר
 בְּשֻׁדָּה מוֹאֵב, דָּא יִצְחָק, דִּיתִיב בְּהֵהוּא שְׁדָה.
 דְכְתִיב (בראשית כד סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשֻׁדָּה.
 וּמֵהֵהוּא שְׁדָה אִיתַעַר עֲלִיהוֹן דִּינָא, עַד דִּיתְבוּ
 בְּגִיא. רֵאשׁ הַפְּסָגָה, דָּא אַבְרָהָם, רִישָׁא
 דְעֵלְמָא.

וְתָא חֲזִי, כַּד נַחְת יוֹסֵף לְמַצְרִים, חֲזָא (דף טו ב)
 ע"ב) יַעֲקֹב בְּחֻכְמָה, וְרִמְז לוֹן דִּי־חַתוֹן תַּמָּן
 לְמְנַחָה, דְתַהוּי מְגִינָה עֲלִיהוֹן בְּגִלוּתָא. וּבַהֲאִי
 מְנַחָה, שִׁית סְטָרִין כְּלִילָן. מְעַט צָרִי וּמְעַט
 דְבִשׁ.

מֵאִי טַעְמָא מְעַט מְעַט. תָּא חֲזִי, כַּד בְּנֵי נֶשֶׁא
 לֹא אַתְּפִשְׁרוֹן עוֹבְדֵיהוֹן לְעֵילְא, כְּדִין
 סְטָרָא דִי־מִינָא אַתְרַפְיָא, וְשְׁלִיט שְׂמָאֲלָא, וְעַל
 דָּא מְעַט צָרִי וּמְעַט דְבִשׁ, (דאתמר) דָּא תַמָּר,
 דְאַסְתְּלַק דְכוּרָא מִן נוֹקְבָא, וּכְדִין מְעַט דְבִשׁ.
 נְכֹאת, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (מ"ב ב יג) וַיִּרְאֵם אֶת כָּל
 בֵּית נֹכְתָה. וְלֹט בְּטָנִים וְשִׁקְדִים, הָא שִׁיתָא
 דְרַגִּין הָכָא, דְכְלִילָן בְּהֵאִי מְנַחָה.

לְהַרִים דְגַלְם עַל הַכֵּל.
 בָּא וּרְאָה, הַבְּאָר הַזֶּה נִקְרָאת
 מְנַחָה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (בראשית מג)
 וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מְנַחָה. תַּחֲבָרוּ
 מְנַחָה לְבַעֲלָה, שְׂגַרְמָתָם
 שִׁיִּסְתְּלַק מִמְּנָה, כְּשֶׁהוֹרִידוּ אֶת
 הַצְּדִיק הֵהוּא לְמַצְרִים.
 וְזוּהִי תוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה, וּנְקִרָאת
 בְּאָר, שְׂכַתוֹב (דברים א) הוֹאִיל מֹשֶׁה
 בְּאָר. וַיֵּשׁ בָּהּ שִׁשָּׁה סְדָרִים. מִשׁוּם
 כְּפִי תַעֲלָה שֵׁשׁ דְּרָגוֹת מִי שִׁיתַעֲסַק
 בָּהּ.

זֶהוּ שְׂכַתוֹב וּמִמְדַּבֵּר מִתְּנָה. מַה
 זֶה מְדַבֵּר? כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר וּמִדְּבַרְךָ
 נִאֻוָּה. מִתְּנָה, גֹּרֵם לְצַדִּיק שְׁנוֹתָן
 לוֹ מִתְּנָה. וּמִמְתְּנָה נַחְלִיאַל - אֵלוּ
 הַנַּחְלִים הַעֲלִיוֹנִים, נְצַח וְהוֹד.
 וּמִנַּחְלִיאַל בְּמוֹת - זֶה הַהִסְתְּלָקוֹת
 לְמַקּוֹם שְׁהַמְלִךְ שׁוֹרָה. וּמִבְּמוֹת
 הַגִּיא אֲשֶׁר בְּשֻׁדָּה מוֹאֵב - זֶה
 יִצְחָק שִׁיּוֹשֵׁב בְּאוֹתוֹ שְׁדָה,
 שְׂכַתוֹב (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק
 לְשׁוּחַ בְּשֻׁדָּה. וּמֵאוֹתוֹ שְׁדָה
 הַתַּעֲוָר עֲלֵיהֶם הַדִּין, עַד שִׁישְׁבוּ
 בְּגִיא. רֵאשׁ הַפְּסָגָה - זֶה אַבְרָהָם,
 הֵרֵאשׁ שֶׁל כָּלֵם.

וּבָא רְאָה, כְּשִׁירַד יוֹסֵף לְמַצְרִים,
 רְאָה יַעֲקֹב בְּחֻכְמָה, וְרִמְז לָהֶם
 שִׁיּוֹרִידוֹ לְשֵׁם הַמְּנַחָה, שְׂתַהוּי
 מְגִנָּה עֲלֵיהֶם בְּגִלוּת. וּבְמְנַחָה הַזֶּה
 שִׁשָּׁה צְדָדִים כְּלוּלִים. מְעַט צָרִי
 וּמְעַט דְבִשׁ.

מַה הַטַּעַם מְעַט מְעַט? בָּא וּרְאָה,
 כְּשִׁבְנֵי אָדָם אֵין מְעַשִּׂיהֶם כְּשֵׁרִים
 לְמַעֲלָה, אִזְ צַד הַיָּמִין מִתְרַפֵּה,
 וְשׁוֹלֵט הַשְּׂמָאל, וְעַל זֶה (בראשית
 מג) מְעַט צָרִי וּמְעַט דְבִשׁ, זֶה תַמָּר,
 שְׂמִסְתְּלַק הַזְּכָר מֵהַנְּקֵבָה, וְאִז
 מְעַט מְעַט. נְכֹאת, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
 (מ"ב ב) וַיִּרְאֵם אֶת כָּל בֵּית נֹכְתָה.
 (בראשית מג) וְלֹט בְּטָנִים וְשִׁקְדִים -
 הָרִי שֵׁשׁ דְּרָגוֹת כְּאֵן שְׂכַלּוּלוֹת
 בְּמְנַחָה הַזֶּה.

ועם כל דא אף על גב דנחמא, מעט צרי אתי משום דיתבא בגלותא. וכד תעבדון האי מנחה, פדין (בראשית מג יד) ואל שדי יתן לכם רחמים. אל: דא אברהם. שדי: דא יצחק. יתן לכם רחמים: דא יעקב. לפני האיש: דא יוסף. כל אלין דרגין יתחברו. ואני פאשר שכלתי שכלתי. שכלתי במקדש ראשון. וכל דא בשפל עוד. וכל דא בחטא אותו צדיק שהורידו למצרים.

ותא חזי, תריסר שנין יתיב ההוא צדיק בבית האסורים. בגין כך תריסר שבטין בגלותא דאדום. בגין מאה ברכאן דמנעו מפל יומא. ושתא חדא לחוד יתיב בבית פוטיפר. דכתיב, (בראשית לט ה) ויהי ברפת ה' בכל אשר יש

לו בבית ובשדה. בבית, דא פלגות שתא דקרירו נחית לעלמא. ובשדה, דא פלגות שתא דבר נש יתיב בעובדוי בחקלא. ושתארו תריסר שנין דיתבי בההוא בור. פדין קודשא בריה הוא אתער עליהון בור דההוא נחש, גלותא דעשו. ועל דא והורידו לאיש מנחה, ובסוף גלותא, בגין דאינון יתבו מנחה, אתקיים בהו (ישעיה סו כ) והביאו את כל אחיכם מפל הגוים מנחה לה'.

ותא חזי, האי מנחה ארעא קדישא אתקריית, ואשתפחת בשבעה פירין עילאין דאית בה, פד איהי באתחברותא לעילא. ועל דא פקיד לון קודשא בריה הוא, פד ייעלון לארעא קדישא, דיתחברון אתתא בבעלה.

הדא הוא דכתיב, (דברים כו ב) ולקחת מראשית כל פרי האדמה. אדם, דא יעקב, פד אתחבר ביה אימא עילאה, דאתקריא ה', ואעטרת ליה, פדין יתיב פרי ההוא אילנא רברבא, ואיקרי בשלימו אדמ"ה.

העליונה, שנקראת ה', ומעטרת אותו, אז אותו העץ הגדול

ותא ראה, שתיים עשרה שנים ישב הצדיק ההוא בבית האסורים. משום כך שנים עשר שבטים בגלות אדום, בשביל מאה ברכות שמנעו מפל יום. ושנה אחת לחוד ישב בבית פוטיפר, שפיתוב (בראשית לט) ויהי ברפת ה' בכל אשר יש לו בבית ובשדה. בבית - זו חצי שנה שקר יורד לעולם. ובשדה - זו חצי שנה שאדם יושב בעבודתו בשדה. נשאר שתיים עשרה שנים שישב בבור ההוא. אז הקדוש ברוך הוא עורר עליהם הבור של אותו הנחש, גלות עשו. ועל זה והורידו לאיש מנחה. ובסוף הגלות, משום שהם נתנו מנחה, התקיים בהם (ישעיה סו) והביאו את כל אחיכם מפל הגוים מנחה לה'.

וכא ראה, המנחה הזו נקראת ארץ קדושה, ומשתפחת בשבעה פרות עליונים שיש בה, כשהיא בהתחברות למעלה. ועל פן צוה אותם הקדוש ברוך הוא, כשיכנסו לארץ הקדושה, שיחברו אשה עם בעלה.

זהו שפיתוב (דברים כו) ולקחת מראשית כל פרי האדמה. אדם - זה יעקב. כשמתחברת בו האם

נותן פרי, ונקרא בשלמות אדמ"ה.

וְשִׁמְתָהּ בַטָּנָא, דָּא מְטְרוֹנִיתָא, דָּאֲתִי לָהּ נְהִירוֹ
מְנִיחָה, וְשׁוּי בְּהָ נְהִירוֹ עֵילָאָה דָּאֲתִי לִיחָה
מְרֵאשִׁית. וְכַדִּין, וְהִלְכְתָּ אֶל הַמְּקוֹם. וּמֵאֵן
הוּא פְּרִי דָאָדָם דְּעֵילָא, דָּא יוֹסֵף, דָּאֲקָרִי צְדִיק,
פְּרִי מִהֵוּא עֵץ חַיִּים. וְהֵוּא פְּרִי תַחְבֵּר בַּטָּנָא.
וְאִי לָא תִיזֵל עִם הָאִי פְּרִי, אֶסְתַּמְרוּ מִלְּמִיזֵל
לְהֵוּא אַתְרָא, דְּלָא תוֹקִיד לָךְ בְּשִׁלְהוּבָהָא.
כִּךְ אָמַר יַעֲקֹב לְבְנוֹי, אֶסְתַּמְרוּ מִלְּמִיחַת
לְמַצְרִים, אִי לָא תַחְתוֹן לְאִישׁ הֵוּא
מְנַחָה. וְכַד תַּחְתוֹן, תַּתְּפִיִּסוֹן פְּחֻדָא, וְכָל
עֲלָמָא פְּחֻדָּה.

וְהָא חֲזִי, מַה פְּתִיב, וְיַכְיִנוּ אֶת הַמְּנַחָה עַד בַּא
יוֹסֵף. דְּהָאִי מְנַחָה אַתְתַּקְנַת בְּתַרְיִסָר
סְמִכִין דִּילָהּ, עַד דָּאֲתָא בְּעֵלָה לְאַתְחַפְרָא בְּהָ
בְּצַהֲרִים. וּבְהֵוּא זְמַנָּא אֵינוֹן יִיכְלוֹן לְחַמָּא
תַּמָּן, וְסַמָּא דַחֲיִי אַתְעַר עֲלֵיהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים י"ב) קוֹמָה ה' אֵל נִשְׂא יָדָךְ.
לְאַגְבְּרָא יְמִינָא עַל כְּלָא. כְּמַה דָּאֲתָא אָמַר,
(שמות ו' ח) נִשְׂאֲתִי אֶת יָדֵי. וְדָא יְמִינָא עֵילָאָה,
דָּאֲקָרִי אֵל, דְּאָרִימַת דְּגָלָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא,
(דברים כ"ג) וּבָאֲתָא אֶל הַכְּהֵן, וְדָא סְטָרָא דִימִינָא,
דָּאֲתַעַר בְּעֲלָמָא, וְהוּא יִקְבֵּל מִינָךְ הֵוּא מְנַחָה,
וְיִקְבֵּל לָהּ בְּיְמִינָא.

וְעַל דָּא פְּתִיב, (דה"א כט"א) לָךְ ה' הַגְּדֵלָה וְהַגְּבוּרָה.
מַה טַּעַם, מְשׁוּם דְּכַתִּיב כִּי כָל בְּשָׁמַיִם.
וְאַתְחַבֵּר בְּאַרְצֵן הָאִי רֵאשִׁית פְּרִי, וְכָל כְּתָרִין.
וְעַל דָּא פְּתִיב, (תהלים קל"ב) שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ,
קַבִּילוּ לְהֵוּא מְנַחָה דְּאֲקָרִי יְדְכֶם
דִימִינָא, וְתִשְׂאוּ יָתָה לְאַתְרָא דְּאֲקָרִי קֹדֶשׁ,
דְּהֵיִינוּ שְׁבַת, תִּשְׂאוּ יָתָה לִיחָה. וְכַדִּין וּבְרַכּוּ אֶת
ה', וְאִיחָה אַתְבְּרַכַת מְכַלָּא, עַל יְדוּי דְּכַהֲנָא
דָּאֲתַלְבֵּשׁ בְּבַד, דָּאִיחָה עֲנַפָּא דְּאִילָנָא עֵילָאָה,
מִן הַכֵּל עַל יְדֵי הַכְּהֵן שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ בְּבַד, שֶׁהוּא עֲנַף הָאֵילָן

וְעַל דָּא פְּתִיב (דה"א כט) לָךְ ה' הַגְּדֵלָה וְהַגְּבוּרָה. מַה הַטַּעַם?
מְשׁוּם שְׁכַתוּב כִּי כָל בְּשָׁמַיִם.
וְהַתְּחַבֵּר בְּאַרְצֵן רֵאשִׁית הַפְּרִי
הַזֶּה, וְכָל הַכְּתָרִים.

וְעַל זֶה פְּתִיב (תהלים קל"ד) שְׂאוּ
יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ. קַבִּלוּ אוֹתָהּ מְנַחָה
שְׁנִקְרֵאת יְדְכֶם שֶׁל הַיָּמִין, וְתִשְׂאוּ
אוֹתָהּ לְמְקוֹם שְׁנִקְרֵא קֹדֶשׁ,
שֶׁהֵינּוּ שְׁבַת, תִּשְׂאוּ אוֹתָהּ לָהּ.
וְאִזּוּ וּבְרַכּוּ אֶת ה', וְהִיא מִתְּבָרַכַת
הַעֲלִיּוֹן, שְׁנִקְרֵא חֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה

שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ. וּמֵאוֹתוֹ הַעוֹף יוֹצְאוֹת כָּל הַבְּרֻכּוֹת לְעוֹלָם. וְחֻשְׁבוֹן הַכֶּהֵן הַזֶּה שִׁבְעִים וְחֻמֵּשׁ. שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם, כְּנֶגֶד שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם צְדָדִים, רְשׁוּמִים בְּצַד הַחֶסֶד. וּשְׁלֹשָׁה שְׁנֵי שְׁנֵי אֲרוֹ כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ בָּהֶן. וְלֹא צָרִיךְ הַכֶּהֵן לְהַפְסִיק בֵּין אוֹתוֹ הַלְבוּשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ בּוֹ, שֶׁלֹּא לְהֵרְאוֹת פְּרוּד בַּמָּקוֹם עֲלִיּוֹן. וְאִז מִתְּבַרְכִּים עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים עַל יָדוֹ.

וְכֹא רָאָה, אֲלֵמְלָא אוֹתָהּ הַמְנַחָה שִׁירָדָה עִמָּהֶם וּמִבְקֶשֶׁת עֲלֵיהֶם רְחֻמִּים, לֹא יֵצְאוּ מִשָּׁם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת ב) וְתַעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבוּדָה. הָאֱלֹהִים - זֶה הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה. מִן הָעֲבוּדָה - זֶה מְנַחָה, שֶׁהִיא עֲבוּדָה, וְהִיא מִתְפַּלֵּלָת עַל בְּנֵיהָ, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר (תְּהִלִּים ט) וְאֲנִי תַפְלָה. וְנִקְרְאוֹת עֲבוּדָה, מִשׁוּם שֶׁהִיא גֵן עֵדֵן, וְצָרִיךְ לְעַבֵּד אוֹתָהּ.

וְהִיא קִיּוּם הָעוֹלָם. וְעַל זֶה הַעִירוּ הַחֲבָרִים, עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל הַתּוֹרָה - זֶה יַעֲקֹב, עַל הָעֲבוּדָה - זֶה תּוֹרָה שֶׁבַעל פָּה, וְעַל גְּמִילוֹת חֶסֶדִים - זֶה אַבְרָהָם. דְּבַר אַחַר, עֲבוּדָה, דָּא יַצְחָק, וְהַכֵּל אַחַד.

וּבְשִׁמְתוֹ עוֹרֵר הַכֶּהֵן הַזֶּה לְעֲבוּדָה הַזֶּה, אִזּוֹ יוֹרֵד לְחֵם מִן הַשָּׁמַיִם לְאַרְץ הַזֶּה, וְזֶה אֶת יוֹשְׁבֵיהָ. וְיֵמָּה הַלְחָם? זֶה הַלְחָם שֶׁהַתַּעֲלָה לְמַעְלָה, וְהַמְזוֹן בְּמִזְל תְּלוּיִים. וּמִטַּל הַיּוֹרֵד בְּשִׁבְת נוֹתֵן מְזוֹנוֹת, כִּיּוֹן שֶׁהִיא הַקִּיּוּם שֶׁל מַעְלָה, מִשׁוּם שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא מוֹצִיא אוֹר לְמַעְלָה.

וְעַל זֶה, (שִׁם) הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֵהוּ בַשָּׂדֶה, מִשׁוּם שֶׁהַיּוֹם הַזֶּה מִקְבֵּלַת הַשָּׂדֶה הַזֶּה הַשָּׂקָאָה לְעֲצָמָהּ, אֲבָל לְעוֹלָם הַבָּא

דְּאֶקְרִי חֲקָמָה עֵילָאָה דְּאֶתְלַבֵּשֶׁת בֵּיהּ. וּמַהֵהוּא עֲנַפָּא, נַפְקִין כָּל בְּרֻכָּאן בְּעֵלְמָא.

וְחוֹשְׁבֵנָא דֵּהֵאִי כִּהֵן שִׁבְעִין וְחֻמֵּשׁ. שִׁבְעִין וְתַרְיִין, לְקַבִּיל שִׁבְעִין וְתַרְיִין סְטָרִין, רְשִׁימִין בְּסְטָרָא דְחֶסֶד. וְתַלְתָּא דְאִישְׁתְּאָרוּ, לְקַבִּיל תַּלְתָּא דְרָגִין עֵילָאִין, דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּן. וְלֹא בְעִי כִּהֵנָּא לְמִיפְסָק, בֵּין הֵהוּא לְבוּשׁ עֵילָאָה דְּאֶתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ, דְּלֹא לְאַחְזָאָה פְּרוּדָא בְּאַתְרָא עֵילָאָה. וְכַדִּין אֶתְבְּרַכֵּן עֵילָאִין וְתַתְּאִין עַל יָדֵיהּ.

וְתָא חֲזִי, אֲלֵמְלָא הֵהוּא מְנַחָה דְנִחְתָּא עִמָּהוּן, וּבְעֵינָת עֲלֵיהוּן רְחֻמִּין, לֹא נַפְקִי מִתְּמִין. הַדָּא הוּא דְכִתִּיב, (שְׁמוֹת ב כג) וְתַעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבוּדָה. הָאֱלֹהִים: דָּא אִימָא עֵילָאָה. מִן הָעֲבוּדָה: דָּא מְנַחָה, דְּאִיהִי עֲבוּדָה וְאִיהִי מְצַלָּאָה עַל בְּנֵיהָ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים קט ד) וְאֲנִי תַפְלָה. וְאֶקְרִי עֲבוּדָה, בְּגִין דֵּהִיא גֵן עֵדֵן, וְאַצְטָרִיךְ לְמַפְלָחָה.

וְאִיהִי קִיּוּמָא דְעֵלְמָא. וְעַל דָּא אִיתְעָרוּ חֲבָרִיָּא, עַל תַּלְת מְלִין עֵלְמָא מִתְקַיִים, עַל הַתּוֹרָה, דָּא יַעֲקֹב. עַל הָעֲבוּדָה, דָּא תּוֹרָה שֶׁבַעל פָּה. וְעַל גְּמִילוֹת חֶסֶדִים, דָּא אַבְרָהָם. דְּבַר אַחַר, עֲבוּדָה, דָּא יַצְחָק, וְכוּלָּא חַד.

וְכַד אִיתְעָר הָאִי כִּהֵן, לְהֵאִי עֲבוּדָה, כְּדִין נַחִית לְחֵם מִן הַשָּׁמַיִם לְהֵאִי אֲרִץ, וְזֶה לְיִתְבָּהָא. וּמֵאִי לְחֵם. דָּא לְחֵם, דְּאֶסְתַּלַּק לְעֵילָא, וּמְזוּגִי בְּמִזְלָא תְּלוּיִין. וּמִטְלָא דְנַחִית בְּשִׁבְת יְהִיב מְזוּגִי. כִּיּוֹן דְּאִיהִי קִיּוּמָא דְלְעֵילָא. בְּגִין דֵּהוּא עֵלְמָא דְאַתִּי, וְעֵלְמָא דְאַתִּי אֶפִּיק נְהִירוֹ לְעֵילָא.

וְעַל דָּא, (שְׁמוֹת טז כה) הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֵהוּ בַשָּׂדֶה, בְּגִין דֵּהֵאִי יוֹמָא, קַבִּילַת הָאִי שָׂדֶה, שְׁקִיּוֹ לְגַרְמָהּ. אֲבָל לְעֵלְמָא דְאַתִּי, תִּשְׁכַּחוּן הֵהוּא

תמצאו את אותו יום טוב, זהו שְׁמֵשׁ, שְׁמֵשׁ בְּאוֹר הַשָּׁמֶשׁ.

ובא ראה, השֵׁשֶׁת הַזֶּה נִקְרָאת כ"ל, משום שֵׁשׁ בָּהּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים נִפְתָּחִים, וְהַתְּעוֹרָר. וְכִשְׁהִכַל הַזֶּה מִתְּעוֹרָר לִפְלֵא, אֲזִי הָאֵם הַעֲלִינָה מִלְּבִישָׁה אוֹתוֹ גְּבוּרוֹת עֲלִינּוֹת, וּמִתְּעוֹרָרִים רַחֲמִים בְּעוֹלָמוֹת, וְהַתְּקוּן הַעֲלִיּוֹן מִתְּתַקֵּן.

וְהוּא אוֹתוֹ הָאֶפְרַיִן. וְעַל זֶה כְּתוּב (שיר א) אֶפְרַיִן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. אֵלּוֹ תִּקְוֵי הָעוֹלָם. עֲמוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף - זֶה אֲבָרָה. רְפִידָתוֹ זָהָב - זֶה יִצְחָק. מְרַכְּבוֹ אֲרָגָמָן - זֶה יַעֲקֹב, כּוֹלָל שְׁנֵי הַצְּדִידִים, שְׂרוּכֵב עַל הַפֶּסֶא, שְׁנִקְרָא אֲהָבָה קִטְנָה.

דְּבַר אַחַר, תּוֹכוֹ רְצוּף אֲהָבָה - זוֹ אֲהָבָה רַבָּה, שֶׁהִיא פְּנִימִית. מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, כְּשֶׁהִתְקִינוּ אֶת הַמִּנְחָה הַזֶּה, שְׁמֵשׁ לָהּ הַשָּׁמֶשׁ. וְעַל זֶה (בראשית מג) וַיִּכְנֹנוּ אֶת הַמִּנְחָה, אֲזִי וַיִּשָּׂא מִשָּׂאת, חֶלֶק לָהֶם חֶלְקָם. וּמֵאִיֶּהוּ מְקוֹם נִתֵּן לָהֶם? מֵאֵת פָּנָיו, זֶהוּ הַפֶּסֶא, שְׁמִזּוֹן הַכֹּל בּוֹ.

וְהַרְבֵּי מִשָּׂאת בְּנִימָן (שם). מֵהַ הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁשְׂכִינָה בְּחֶלְקוֹ. מִמִּשָּׂאת כֶּלֶם חֲמֵשׁ יְדוֹת - בֵּא וּרְאֵה, ה' הִתְעוֹרָרָה הַזֶּה נִקְרָאת כִּלְהָ, כְּשֶׁמְחַבֵּר עִמָּה כֹּל, וְאִין מִתְּיָשְׁבוֹת אֲלֵא בְּחֶלְקוֹ שֶׁל בְּנִימָן. וְעַל זֶה חֲמֵשׁ יְדוֹת הוּא קָבֵל, כְּשֶׁקָּבֵל אֶת הַה' הַזֶּה, שְׁנִקְרָאת מִנְחָה, בְּחֶלְקוֹ. וְכֹל חֲמִשִּׁים הַבְּרִכוֹת שֶׁבָּאוֹת מִכֹּל לִפְלֵא הַזֶּה, קָבֵל בְּנִימָן. מֵהַ הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא הַקֶּטָן מִכֶּלֶם.

מִשָּׂאת כֹּל הַשְּׂבִטִים עֲשָׂרָה, מִשָּׂאת בְּנִימָן הַתְּגַדְלָה ה' פְּעֻמִּים עֲשָׂרָה. הָרִי חֲמִשִּׁים. וְהַכֹּל בְּשִׁבְלֵי הַה' הַזֶּה שְׁשׁוּרָה

יּוֹמָא טָבָא, דָּא הוּא שְׂדָה, דְּנָהִיר בְּנָהִירוֹ דְּשִׁמְשָׁא.

וְהָא חֲזִי, הָאִי שֵׁשֶׁת כ"ל אִיקְרִי. בְּגִין דְּחֲמִשִּׁין תְּרַעִין בֵּיה אֲתַפְתָּחוּן וְאִיתְעַר. וְכֹד הָאִי כֹל אֲתַעַר לְכֹלָה, כְּדִין אִימָא עֵילָאָה אֲלִבִּישַׁת לִיה גְּבוּרָן עֵילָאִין, וְאִיתְעַרו רַחֲמִין בְּעֵלְמִין, וְתִיקוּנָא עֵילָאָה אֲתַתְּקִין.

וְהוּא, הַהוּא אֶפְרַיִן. וְעַל דָּא כְּתִיב (שה"ג ט) אֶפְרַיִן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. דָּא תִיקוּנִין דְּעֵלְמָא. (שם ט) עֲמוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף, דָּא אֲבָרָה. רְפִידָתוֹ זָהָב, דָּא יִצְחָק. מְרַכְּבוֹ אֲרָגָמָן, דָּא יַעֲקֹב, כְּלִיל תְּרִין סְטָרִין. דְּרַכִּיב עַל פּוֹרְסֵיָא, דְּאִקְרִי אֲהָבָה זּוּטָא.

דְּבַר אַחַר, תּוֹכוֹ רְצוּף אֲהָבָה, דָּא אֲהָבָה רַבָּה, דְּאִיהִי פְּנִימָאָה. מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, כְּד אֲתַקִּינוּ לָהּ אִי מִנְחָה, דְּאֲנָהִיר לָהּ שְׁמֵשׁא.

וְעַל דָּא וַיִּכְנֹנוּ אֶת הַמִּנְחָה, כְּדִין (דף סג ע"א) (בראשית מג לד) וַיִּשָּׂא מִשָּׂאת, פְּלִיג לּוֹן חוּלְקָהוּן. וּמֵאִן אֲתַר יְהִיב לּוֹן, מֵאֵת פָּנָיו, (דא) הָאִי פּוֹרְסֵיָא, דְּמִזּוּנָא דְּכוּלָּא בֵּיה.

וְהַרְבֵּי מִשָּׂאת בְּנִימָן, מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָא בְּחוּלְקֵיהּ. מִמִּשָּׂאת כֶּלֶם חֲמֵשׁ יְדוֹת, תָּא חֲזִי, הָאִי ה' בְּתַרְאָה, אִקְרִי כִלְהָ, כְּד אֲתַחַבֵּר כ"ל עִמָּה, וְלֵא אֲתִיּוּשְׁבוּ אֲלֵא בְּחוּלְקָא דְּבְנִימָן. וְעַל דָּא חֲמֵשׁ יְדוֹת קָבֵל, כְּד קָבֵל הָאִי ה' דְּאִקְרִי מִנְחָה בְּחוּלְקֵיהּ. וְכֹל חֲמִשִּׁין בְּרַכָּאן, דְּאֲתִיּוּן מִכ"ל לָהּ אִי כִלְהָ, קָבֵל בְּנִימָן. מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ זְעִירָא דְּכִלְהוּ.

מִשָּׂאת כִּלְהוּ שְׂבִטִין עֲשָׂרָה, מִשָּׂאת בְּנִימָן, אֲתַרְבֵּי, חֲמֵשׁ זְמַנִּין עֲשָׂרָה. הָא חֲמִשִּׁין. וְכוּלָּא בְּגִין הָאִי ה' דְּשְׂרִיָא בְּחוּלְקֵיהּ. מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְּאִיהִי זְעִירָא, וְאִיהוּ זְעִיר,

בְּחֶלְקוֹ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהֵיא קִטְנָה וְהוּא קָטָן, הַתְּרַצְתָּהּ בּו לְשֵׁים מְדוּרָה עִמוֹ.

וְעַל זֶה פָּתוּב (שיר א) הִבְיָאֵנִי הַמְּלֶךְ חֲדָרָיו, זֶה בְּנִימִין, שֶׁהַכְּנִיס אֹתוֹ יוֹסֵף לְחֲדָרוֹ. נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה, הִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת אֲגִילָה, לָמָּה זֶה נְגִילָה? שְׁפָלָם הַכְּנִיסָם בְּשִׁבְלוֹ שֶׁל בְּנִימִין. בָּךְ, מָה זֶה בָּךְ? זֶה כָּלֵל שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהַתְּקִים כִּשְׁשֹׁמֵר אֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. נִזְכְּרָה דוֹדֶיךָ מִיֵּינָן, שְׁפָתוּב (בראשית מג) וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמוֹ.

וְעַל זֶה פָּתוּב (שם) מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה, שְׁמִשְׁף אֶת אָחִיו לְשֵׁם, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (הושע יא) בְּחֻבְלֵי אָדָם אֲמַשְׁכֶּם בַּעֲבַתוֹת אֶהְבֶּה. זֹו הָאֶהְבָּה שִׁירְדָה עִמָּם לְדוֹר שָׁם, וְשִׁמְחוּ שָׁם בְּמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהַתְּחַבֵּר עִם יוֹסֵף שָׁם, מִשּׁוֹם שֶׁשְׁמֵר בְּרִית קֹדֶשׁ שֶׁנִּתְּנָה לְשִׁמּוֹנָה יָמִים.

וְעַל זֶה פָּתוּב (שיר א) מִיִּשְׂרָיִם אֶהְבּוּךָ. מָה זֶה מִיִּשְׂרָיִם? כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (תהלים צט) אֶתָּה כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׂרָיִם. וְיָמֵי הֵם? כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שם) מִשְׁפָּט וְצִדְקָה. אֵלֶּה נִקְרָאִים מִיִּשְׂרָיִם וְדָאֵי, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (דברים לב) צִדְקָה וְיִשְׂרָהּ הוּא. וְנִכְלָל הַזְּכָר עִם הַנְּקֵבָה, הַמִּשְׁפָּט נִכְלָל בְּצִדְקָה, וְצִדְקָה מִתְעוֹרְרָת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל זֶה מִיִּשְׂרָיִם אֶהְבּוּךָ וְדָאֵי.

וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו (בראשית לו). וַיִּשְׂרָאֵל הִיָּה צָרִיף לְהִיּוֹת, מָה זֶה וַיִּשְׂרָאֵל? לְהַכְלִיל עִמוֹ שְׁכִינָה, שֶׁאֶהְבָּה אֶת יוֹסֵף. כְּמוֹ כֵּן שְׁנֵינוּ וְה' - הוּא וּבֵית דֵּינוּ.

וְכָר הַשְּׁבָטִים הוֹדוּ לוֹ עַל שְׁנֵאֲהָב מֵאָב וְאָם, וּבְרָכּוּ אֹתוֹ בְּרַפְת עוֹלָמִים כָּלָם, שִׁיתִּישֵׁב בְּמִקְוֹמוֹ כְּרָאוּי.

וּמִנֵּיָן לָנוּ שְׁאִפְלוּ אָחִיו אֶהְבּוּ כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (מלכים א) עֲמַד עַל שְׁנֵי

אֶתְרַעֲיָאֵת בֵּיהּ, לְשׁוּאַה מְדוּרָה עִמָּיהּ. וְעַל דָּא פְתִיב, (שה"ש א ד) הִבְיָאֵנִי הַמְּלֶךְ חֲדָרָיו, דָּא בְּנִימִין, דְּאֵעִיל לִיָּה יוֹסֵף בְּאִדְרֵיהּ. נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה, אֲגִילָה מִבְּעֵי לִיָּה, מָאֵי נְגִילָה. דְּכֻלְהוּ אֵעִיל לֹוֹן בְּגִינָיָה דְּבְנִימִין. בָּךְ, מָאֵי בָךְ. דָּא כָּלֵל דְּאוּרִיִּיתָא, דְּאֶתְקִיִּים כַּד נָטִיר אֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. נִזְכְּרָה דוֹדֶיךָ מִיֵּינָן, דְּכֻתִּיב וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמוֹ.

וְעַל דָּא פְתִיב, מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה, דְּמִשְׁיָךְ לֹוֹן לְאַחֵי תַּמָּן. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (הושע יא ד) בְּחֻבְלֵי אָדָם אֲמַשְׁכֶּם בַּעֲבַתוֹת אֶהְבֶּה, דָּא אֶהְבָּה דְּנִחְתָּא עִמָּהוֹן לְדִיִּירָא תַּמָּן, וְחֲדוּ תַּמָּן בְּמֶלֶךְ עִילָאָה, דְּאֶתְחַבֵּר עִם יוֹסֵף תַּמָּן, בְּגִין דְּנָטִיר בְּרִית קֹדֶשׁ דְּאֶתִּיָּהִיב לְתַמְנָא יוֹמִין.

וְעַל דָּא פְתִיב, מִיִּשְׂרָיִם אֶהְבּוּךָ. מָאֵי מִיִּשְׂרָיִם, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (תהלים צט ד) אֶתָּה כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׂרָיִם. וּמָאֵן אֵינוֹן, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, מִשְׁפָּט וְצִדְקָה. אֵלִין אִיקְרוּן מִיִּשְׂרָיִם וְדָאֵי. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, (דברים לב ד) צִדְקָה וְיִשְׂרָהּ הוּא. וְאֶתְכֻלִּיל דְּכוּרָא עִם נּוֹקְבָא, מִשְׁפָּט אֶתְכֻלִּיל בְּצִדְקָה, וְצִדְקָה אִיתְעָרַת בְּעֵלְמִין כְּלָהוּ. וְעַל דָּא מִיִּשְׂרָיִם אֶהְבּוּךָ וְדָאֵי.

וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו. (בראשית לו א) וַיִּשְׂרָאֵל מִבְּעֵי לִיָּה, מָאֵי וַיִּשְׂרָאֵל. לְאַכְלָלָא עִמָּיהּ שְׁכִינָתָא, דְּרַחֲמִיָּמָא לִיָּה לְיוֹסֵף. כְּגוֹוֵנָא דָּא תְּנִינָן וְה', הוּא וּבֵית דֵּינוּ.

וְכָרְהוּ שְׁבָטִין אוֹדוּ לִיָּה, עַל דְּאֶתְרַחֲמִים מֵאָבָא וְאִימָא. וּבְרִיכוּ לִיָּה בְּרַפְת עֵלְמִין כְּלָהוּ, לְאַתִּישְׁבָּא בְּדוּכְתִּיָּה כְּדָקָא חֲזִי.

וּמִנָּא לָן דְּאִפִּילוּ אַחֵי רַחֲמֵי לִיָּה. דְּכֻתִּיב (שה"ש א ג) עַל כֵּן עֵלְמוֹת אֶהְבּוּךָ. מָאֵי עֵלְמוֹת כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (מ"א ז כה) עֲמַד עַל שְׁנֵי

אוֹתוֹ? שְׁכִתוּב (שיר א) עַל כֵּן עֵלְמוֹת אֶהְבּוּךָ. מָה זֶה עֵלְמוֹת?

עֶשֶׂר בָּקָר. וְאִינוּן בְּעֶלְמָא דְנוּקְבָא, וְאִינוּן אִיקְרוּן עֲלָמוֹת.

בְּתַר דְּאֶסְתְּלִיק יוֹסֵף לְעִילָא, מַה כְּתִיב, (שה"ש ה) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאוּה, בְּגִין דְּאֶתְתַּקִּיף גְּלוּתָא עֲלֵיהּוּ. וְעַם כָּל דָּא וְנָאוּה, דְּלֹא אֶתְעַרְבֵי בְּהוּ. כְּפִי קֶדְר, אֶתְקַדְרִית בִּינִיּהוּ, דְּגִזְרוּ עָלֵי כְּמַה גְּזָרִין בִּישִׁין, וְעַם כָּל דָּא אֲנָא אִיהִי פִירִיעוֹת שְׁלֵמָה, בְּעוֹבְדִין טְבִין. בְּגִין דְּשִׁבְטֵי יְהוָה עָאלוּ, וְשִׁבְטֵי יְהוָה נִפְקוּ.

אִל תְּרַאנִי שְׁאֲנִי שְׁחֹרְחוּרְת, בְּגִין דְּשִׁמְשָׁא אֶסְתְּלִיק. וְכֹל דָּא בְּנֵי אֲמֵי גְרָמוּ. מֵאֵן בְּנֵי אֲמֵי. דָּא בְּנוֹי דִּיעֻקְב, דְּזַבִּינוּ לְיוֹסֵף הֶבְא. וְאִינוּן גְּרָמוּ לִי וְלִשְׁכִינְתָא דְּאֶתְגַּלְיָא עֲמֵי הֶבְא.

עַל דָּא אָמְרוּ וַיֵּאֲנַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּד חֲמוּ פּוֹלְחָנָא קִשְׂיָא, עַד דִּהִיא דִּכְרִית לְהוּן קִימָא עִילָאָה וְאֶתְעַרַת בְּרַחֲמִין עַל בְּנֵהָא, אִימָא עִילָאָה. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות כג) וַתַּעַל שׁוֹעַתְם אֶל הָאֱלֹהִים, דָּא אִימָא עִילָאָה, דְּכָל חִירוּ בִידְהָא, וּפְתַחָה לּוֹן פְּתַחִין עִילָאִין, חֲמִשִּׁין תְּרַעִין, וְאַפִּיקַת לּוֹן מִתַּמָּן. וְאֶתְמַלְיָא אִימָא תַתָּאָה רַחֲמִין עֲלֵיהּוּ. וּמִשָּׁה נִפְק לְעֶלְמָא, מִמְּנָא אֲבוּי רַעִי לְיִשְׂרָאֵל בְּאוּרִייתָא.

תָּא חֲזִי, דְּוֹד רַמְזוּ לִיה לְהֵאִי תוֹשְׁבַחְתָּא דְּשִׁיר הַשִּׁירִים קוּדֶשׁ קוּדֶשׁ שְׁוֹשְׁיָא, עַל יְדָא דְּבְנֵי קַרְח, אֶלָּא דְּלֹא מְטָא זְמַנָּא דִּיתְאַמְר. בְּגִין כְּךָ כְּתִיב, (תהלים מ) לְמַנְצַח עַל שׁוֹשְׁנִים לְבְנֵי קַרְח מְשִׁכִּיל שִׁיר יְדִידַת. עַל שׁוֹשְׁנִים, אֶלִּין (שה"ש א ב) נְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, דְּאִיקְרוּן שְׁפֹתוֹתֵי שׁוֹשְׁנִים.

דְּכָר אַחַר, שׁוֹשְׁנִים, אֶלִּין שִׁית שְׁנִין, דְּאֶתְחַבְרוּן בְּהֵאִי שׁוֹשְׁנָה סוּמְקָא, דְּאִיהִי שְׁבִיעָאָה דְּכֹלָא. מְשִׁכִּיל, דָּא נְגִידוּ דְּעֶתִיקָא קְדִישָׁא, דְּנְגִיד לּוֹן בְּהֵאִי שְׁעֵתָא,

עֶשֶׂר בָּקָר. וְהֵם בְּעוֹלָם הַנוּקְבָא, וְהֵם נְקָרָאִים עֲלָמוֹת.

אַחַר שֶׁהִסְתַּלַּק יוֹסֵף לְמַעַלָּה, מַה כְּתוּב? (שיר א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאוּה, מִשׁוּם שֶׁהִתְחַזְקָה עֲלֵיהֶם הַגְּלוּת, וְעַם כָּל זֶה - וְנָאוּה, שְׁלֹא הִתְעַרְבוּ בָהֶם. כְּפִי קֶדְר, נִשְׁחַרְתִּי בִּינֵיהֶם, שְׁגִזְרוּ עָלַי כְּמַה גְּזָרוֹת רַעוֹת, וְעַם כָּל זֶה אֲנִי הִיא פִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה, בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים, מִשׁוּם שֶׁשִּׁבְטֵי יְהוָה נִכְנְסוּ, וְשִׁבְטֵי יְהוָה יֵצְאוּ.

אִל תְּרַאנִי שְׁאֲנִי שְׁחֹרְחוּרְת (שם), מִשׁוּם שֶׁהִשְׁמַשׁ הִסְתַּלַּק. וְכֹל זֶה בְּנֵי אֲמֵי גְרָמוּ. מִי הֵם בְּנֵי אֲמֵי? אֵלוּ בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁמְכָרוּ כָּאֵן אֶת יוֹסֵף, וְהֵם גְּרָמוּ לִי וְלִשְׁכִינָה שְׁגִלְתָּה עֲמֵי כָּאֵן.

עַל זֶה אָמַר (שמות ב) וַיֵּאֲנַחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּשְׂרָאוּ עֲבוּדָה קָשָׁה, עַד שֶׁהָיָה זוֹכֵר לָהֶם הַבְּרִית הָעֲלִיּוֹן, וְהִתְעוֹרְרָה בְּרַחֲמִים עַל בְּנֵיהֶם הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁכֹתוּב (שם) וַתַּעַל שׁוֹעַתְם אֶל הָאֱלֹהִים. זוֹ הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁכָּל הַחֲרוּת בְּיָדֶיהָ, וּפְתַחָה לָהֶם פְּתַחִים עֲלִיּוֹנִים, חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים, וְהוֹצִיאָה אוֹתָם מִשָּׁם, וְהִתְמַלְאָה הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה רַחֲמִים עֲלֵיהֶם. וּמִשָּׁה יֵצְא לְעוֹלָם מִמְּנָה אֲבוּי לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה.

בֵּא וּרְאֵה, דְּוֹד רַמְזוּ לוֹ אֶת הַתְּשׁוּבָה הַזֹּאת שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים קוּדֶשׁ קוּדֶשִׁים עַל יַד בְּנֵי קַרְח, אֶלָּא שְׁלֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנֶּאֱמַר. מִשׁוּם כְּךָ כְּתוּב (תהלים מ) לְמַנְצַח עַל שׁוֹשְׁנִים לְבְנֵי קַרְח מְשִׁכִּיל שִׁיר יְדִידַת. עַל שׁוֹשְׁנִים - אֵלוּ נְשִׁיקוֹת פִּיהוּ, שְׁנִקְרְאוֹת שְׁפֹתוֹתֵי שׁוֹשְׁנִים.

דְּכָר אַחַר, שׁוֹשְׁנִים אֵלוּ שִׁשׁ שָׁנִים שֶׁהִתְחַבְרוּ בְּשׁוֹשְׁנָה הָאֲדָמָה הַזֹּאת, שֶׁהִיא הַשְּׁבִיעִית שֶׁל הַכֹּל. מְשִׁכִּיל - זֶה שֶׁפַּע שֶׁל

הַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ שֶׁמִּשְׁפִּיעַ לָהֶם
בַּשָּׁעָה הַזֹּאת, שְׂיוֹשְׁבִים יַחַד וְלֹא
נִפְרָדִים, מִשּׁוּם אֹתָם נִשְׁקוּת
בְּדַבְּקוֹת הַרוּחַ, וְלֹא נִפְרָדִים.

שִׁיר יְדִידָת - רִמְזוּ לְשִׁירָה הַזֹּאת,
שֶׁנִּקְרָאת שִׁיר כְּפוּל. כִּי שִׁיר
הַשִּׁירִים, וְכֵן שִׁיר יְדִידָת, וְהַפֶּל
אֶחָד. הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכִנְסָת
יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים דּוּדִים. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (שִׁיר הַ) שָׁתוּ וְשָׁכְרוּ דּוּדִים.
מִשּׁוּם כִּי שִׁיר יְדִידָת, שֶׁהֵם
דּוּדִים. וְזֶה מִשְׁבַּח אֶת זֶה, וְזֶה
מִשְׁבַּח אֶת זֶה. וְכִמוֹ שֶׁשָּׁם כִּנְסָת
יִשְׂרָאֵל הִתְחִילָה הַתְּשַׁבְּחָת, שֶׁכָּפֹךְ
רְאוּי, שֶׁכְּתוּב יִשְׁקֵנִי, אֲךָ כֵּן הוּא
הַתְּחִילָה לְשַׁבַּח אֶת הַמֶּלֶךְ.

רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב (תהלים מה).
רַחֵשׁ לְבִי - זֶה הַחֲזִיחַ שְׂרוּחַשְׁת
בְּלִילָה, שֶׁנִּקְרָאת לְבִי. דְבַר טוֹב
- שְׁעוּלָה בְּרִצּוֹנָה שֶׁהַמֶּלֶךְ יִתְחַבֵּר
עִמָּה, שֶׁנִּקְרָא טוֹב.

דְּבַר אַחֵר, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִתְּנָה לוֹ
רְשׁוּת לְגַלוּת, אָמַר רַחֵשׁ, מִשּׁוּם
שֶׁמִּרְחִישָׁה לוֹ אֶת הַדְּבַר הַזֶּה
בְּלִבּוֹ, וְאַפְלוּ בְּשִׁפְתוֹתָיו לֹא נִתְּנָה
לוֹ רְשׁוּת לְרַחֵשׁ, אֲלֹא בְּלִבּוֹ.

דְּבַר אַחֵר, מֵהַ טַעַם רַחֵשׁ לְבִי?
מִשּׁוּם שֶׁדְּבוּר בְּלֹא קוֹל לֹא יִכּוֹל
לְדַבֵּר, וְהַלְבִּי הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא דְבוּר,
עַד כֵּן לֹא נִשְׁלְמָה, עַד שֶׁבֵּא
שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ וּבִנְיָה לָהּ בֵּית,
וְהַלְבְּנָה נִשְׁלְמָה בְּגִדּוֹל יָתֵר עַל
הַפֶּל, מִשּׁוּם שֶׁהִתְחַבֵּר עִמָּה
הַקּוֹל.

וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְּנָה רְשׁוּת לְדַבֵּר,
שֶׁהָרִי נִשְׁלְמָה בְּקוֹל. וְיִשְׁבַּח
בְּשִׁלְמוֹת עִם הַמֶּלֶךְ, מִשּׁוּם
שֶׁהוֹצִיאָה בֵּן חָכֵם לְעוֹלָם,
וְהַתְּקִינָה בֵּית לְמֶלֶךְ. אִזּוֹ הַמֶּלֶךְ
שָׁם מְדוּרָה עִמָּה, וְהַתְּחִילָה לְדַבֵּר,
וְאָמְרָה יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

אָבֵר כְּעַת בְּיָמֵי דָוִד, עַד אִזּוֹ לֹא
יִשְׁבַּח בְּשִׁלְמוֹת. מִשּׁוּם כִּי רַחֵשׁ
לְבִי וְדַאי הַדְּבַר הַטוֹב הַהוּא. כְּעַת

יְדִתְבִי יַחַד וְלֹא מִתְּפָרְשִׁין. בְּגִין אֵינּוֹן נִשְׁקִין
בְּדַבְּקוֹתָא דְרוּחָא, וְלֹא מִתְּפָרְשִׁין.

שִׁיר יְדִידָת, רִמְזוּ לְהַאי שִׁירָתָא, דְּאִקְרִי שִׁיר
כְּפוּל. הֵכָא שִׁיר הַשִּׁירִים, וְהֵכָא שִׁיר
יְדִידָת, וְכוּלָא חַד. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכִנְסָת
יִשְׂרָאֵל, אִיקְרוּן דּוּדִים. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ש"ה)
שָׁתוּ וְשָׁכְרוּ דּוּדִים. בְּגִין כִּי שִׁיר יְדִידָת,
דְּאֵינּוֹן דּוּדִים, דָּא מִשְׁבַּחָא לְדָא, וְדָא מִשְׁבַּחָא
לְדָא. וְכִמָּא דְהֵתָם, כִּנְסָת יִשְׂרָאֵל שְׂרִיאַת
בְּתוֹשְׁבַחָתָא, דְּהִכִּי אֶתְחַזִּי, דְּכְּתִיב יִשְׁקֵנִי. אוּף
הֵכָא, הִיא שְׂרִיאַת לְשַׁבַּחָא לְמֶלְכָא.

רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב. רַחֵשׁ לְבִי, דָּא חִיַּיתָא,
דְּרַחֵשׁ בְּלִילָיָא, דְּאִקְרִי לְבִי. דְבַר טוֹב,
דְּסֻלִּיקָת בְּרַעוּתָהּ דִּיתְחַבֵּר מִלְכָּא עִמָּה, דְּאִקְרִי
טוֹב.

דְּבַר אַחֵר, בְּגִין דְּלֹא אֶתְיִיְהִיב לִיהּ רְשׁוֹ
לְגַלְיָהּ, אָמַר רַחֵשׁ בְּגִין דְּמִרְחֵשָׁא לִיהּ
הִיא מְלָה בְּלִבִּיהּ, וְאַפְילוּ בְּשִׁפּוּוֹתֶיהּ לֹא
אֶתְיִיְהִיב לִיהּ רְשׁוֹ לְרַחֵשָׁא, אֲלֹא בְּלִבִּיהּ.

דְּבַר אַחֵר, מֵאִי טַעַמָּא רַחֵשׁ לְבִי. בְּגִין דְּדְבוּר
בְּלֹא קוֹל, לֹא יִכִּיל לְמַלְלָא. וְהִיא לְבִי
דְּאִקְרִי דְבוּר, עַד הַשְּׁתָא לֹא אֶשְׁתַּלִּימַת, עַד
דְּאֶתָא שְׁלֵמָה מִלְכָּא, וּבִנְיָ לָהּ בֵּיתָא,
וְאֶשְׁתַּלִּימַת סִיְהָרָא בְּרַבּוֹ יִתִּיר עַל כּוּלָּא. בְּגִין
דְּקוֹל אֶתְחַבֵּר עִמָּה.

וְהָיָא שְׁעָתָא, אֶתְיִיְהִיב רְשׁוֹ לְמַלְלָא, דְּהָא
אֶשְׁתַּלִּימַת בְּקָלָא. וְיִתְבָּא בְּשִׁלְיָמוֹ עִם
מִלְכָּא. בְּגִין דְּאֶפִּיקַת בְּרָא חֲפִימָא לְעֵלְמָא,
וְאֶתְקִינַת בֵּיתָא לְמַלְכָּא. כְּדִין מִלְכָּא שְׂוִי
מְדוּרָיָה עִמָּה, וְשִׁרָאֵת לְמַלְלָא, וְאָמְרַת יִשְׁקֵנִי
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ.

אָבֵר הַשְּׁתָא בְּיוֹמֵי דָּוִד, עַד כְּדִין לֹא יִתְבָּא
בְּאֶשְׁתַּלְמוּתָא, בְּגִין כִּי רַחֵשׁ לְבִי וְדַאי

טוב, ולא טובים. כִּינן שֶׁהַתְּחִבֵּר
עֲמָה קוֹל, אֲזוּ וְדַאי טוֹבִים כֻּלָּ.
הַצְּדִיק נִקְרָא טוֹב, שְׁפָתוֹב (ישעיה
א) אִמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. אֵף הִיא
נִקְרָאת טוֹבָה, (קהלת ז) טוֹבָה
חֲכָמָה. וּכְשֶׁנִּקְרָבוּ, הַתְּחִבֵּרוּ
כְּאֶחָד בְּאוֹתוֹן נְשִׁיקוֹת, אֲזוּ (שיר א)
כִּי טוֹבִים הַדִּיד מִיָּן, הֵם דוֹדִים
שְׁנִיהֶם כְּאֶחָד.

כָּאֵן דוֹדִים, וְכָאֵן יְדִידת. וּמְתִי
הֵם טוֹבִים? מִיָּן, כְּשֶׁנִּשְׁקִים
מִמֶּנּוּ שֶׁל הַיָּן הַמְּשֻׁמֵּר הַהוּא.
וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ה) שְׁתוּ וּשְׁכֵרוּ
דוֹדִים. שְׁהֵרִי הַנְּטִיעוֹת צְרִיכוֹת
הַשְּׁקָאָה מִן הַנְּהָר הַעֲמֵק, הָאֵם
הַעֲלִינָה, שֶׁהִיא הַשְּׁקָתָה אוֹתָם
בְּרֵאשׁוֹנָה מִהַיָּן הַהוּא.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם ב) שְׁמֵאלוּ תַחַת
לְרֵאשִׁי, וְאַחַר כֵּן לְרֵיחַ שְׁמֵנִיד
טוֹבִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּמִינּוּ
תַחֲבַקְנִי. וְזֶהוּ הַשְּׁמֵן הַטוֹב,
שְׁשׁוֹפֵעַ לוֹ מֵהָאֵם.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קלב) כְּשֶׁמֶן הַטוֹב
עַל הָרֵאשׁ יוֹרֵד עַל הַזֶּקֶן זֶקֶן
אַהֲרֹן. זֶה הַכֶּהֵן הַגְּדוֹל לְמַעֲלָה,
מִיָּן הַמְּלָךְ, כִּהֵן לְעוֹלָם.
וּכְשֶׁמִּגִּיעַ אוֹתוֹ הַשְּׁמֵן לְזֶקֶן שֶׁל
אַהֲרֹן, אֲזוּ וְדַאי נִקְרָאִים שְׁמֵנִיד,
מִצַּד הָאֵם וּמִצַּד שֶׁל אַבְרָהָם, וְאֲזוּ
שְׁמֵנִיד טוֹבִים.

מָה הַטַּעַם שׁוֹפֵעַ אוֹתוֹ הַשְּׁמֵן
הַטוֹב שֶׁל אַבְרָהָם? מִשׁוּם שְׁפֹשֵׁט
הַיָּמִין לְהַאִיר לְלִבְנָה, וְעַל זֶה
כְּתוּב (שם) הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים
שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד. מָה טוֹב -
זֶה הָאוֹר הָרֵאשׁוֹן, יוֹם הָרֵאשׁוֹן,
שְׁפָתוֹב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאוֹר כִּי טוֹב. וּמָה נְעִים - זֶה
נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל. הַיּוֹם
הַרְבִּיעִי, הַלְּבָנָה.

וְכֵאן רָאָה, כְּמוֹ שֶׁהָאוֹר שְׁנַבְרָא
בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן נִתֵּן שְׁלֵמוֹת, וְשֹׁפֵעַ
מִמֶּנּוּ אוֹר לְאוֹר שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה
מִתְנַהֵג בּוֹ - אֵף אַבְרָהָם, הָאוֹר

הַהוּא דְּבַר טוֹב. הַשְּׁתָא טוֹב, וְלֹא טוֹבִים. כִּינן
דְּאַתְחַבֵּר קוֹל עֲמָה, כְּדִין טוֹבִים וְדַאי כְּכוֹלָא.
צְדִיק טוֹב אִקְרִי, דְּכְתִיב, (ישעיה ג') אִמְרוּ צְדִיק
כִּי טוֹב. אוֹף אִיהִי אֶתְקִרִיאת טוֹבָה, (קהלת ז א)
טוֹבָה חֲכָמָה. וְכַד אִיתְקִרִיבוּ וְאַתְחַבֵּרוּ כְּחָדָא
בְּאַיְנוֹן נְשִׁיקוֹן, כְּדִין כִּי טוֹבִים דוֹדִיד מִיָּן
טוֹבִים וְדַאי, אִינּוֹן דוֹדִים תְּרוּוֹיְהוּ כְּחָדָא.

הֲבֵא דוֹדִים, וְהֲבֵא יְדִידת. וְאַיְמְתִי אִינּוֹן
טוֹבִים. מִיָּן. כְּדֵ אֲשַׁתְּקִיין מִנִּיה דְּהַהוּא
יָיִן דְּמִנְטְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, שְׁתוּ וּשְׁכֵרוּ
דוֹדִים. דְּהָא נְטִיעַן שְׁקִיו בְּעֵינֵן מִנְהֵרָא
עֲמִיקָא, אִימָא (דף טג ע"ב) עֵלְיָאָה, דְּאִיהִי
אַשְׁקִיאת לוֹן בְּקַדְמִיתָא מֵהַהוּא יָיִן.

הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (שם ב ה) שְׁמֵאלוּ תַחַת לְרֵאשִׁי,
וּלְבַתֵּר לְרֵיחַ שְׁמֵנִיד טוֹבִים, הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, וּמִינּוּ תַחֲבַקְנִי. וְדָא הוּא מְשַׁחַא טָבָא,
דְּנָגִיד לִיָּה מֵאִימָא.

הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קלב ב) כְּשֶׁמֶן הַטוֹב עַל
הָרֵאשׁ יוֹרֵד עַל הַזֶּקֶן זֶקֶן אַהֲרֹן. דָּא
כְּהֵנָא רַבָּא לְעֵלְיָא, יְמִינָא דְּמִלְכָא, כִּהֵן לְעוֹלָם.
וְכַד מְטָא הַהוּא מְשַׁחַא אֶל דִּיקְנִיָּה דְּאַהֲרֹן,
כְּדִין שְׁמֵנִיד וְדַאי אִיקְרוּן, מִסְטְרָא דְּאִימָא
וּמִסְטְרָא דְּאַבְרָהָם, וּכְדִין שְׁמֵנִיד טוֹבִים.

מֵאִי טַעֲמָא נָגִיד הַהוּא מְשַׁחַא טָבָא לְאַבְרָהָם.
מִשׁוּם דְּפִשְׁיט יְמִינָא, לְאַנְהֵרָא לְסִיְהֵרָא.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (שם א) הִנֵּה מָה טוֹב וּמָה נְעִים
שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד. מָה טוֹב, דָּא נְהוֹרָא
קְדָמָאָה. יוֹמָא קְדָמָאָה דְּכְתִיב (בראשית א ד) וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב. וּמָה נְעִים, דָּא נְעִים
זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל. יוֹמָא רְבִיעֵאָה, סִיְהֵרָא.

וְהָא חֲזִי, כְּמָה דְּנְהוֹרָא דְּאַתְבְּרִי בְּיוֹמָא
קְדָמָאָה, יְהִיב שְׁלִימוּ, וְנָגִיד מִנִּיה
נְהִירוּ, לְנְהוֹרָא דְּהָאִי עֲלָמָא אֶתְנַהֵיג בִּיה. אוֹף

הראשון נתן אור לפת הזו של המלך, היום הרביעי, שעל ידה מתנהג העולם הזה. ועל פן חוט של חסד משוף עלי, להאיר מאורו. וכאשר מתחברת עמו ויושבת לימין, הוא מתגדל בכל. ובא ראה, כשפא אברהם לעולם, מה פתוב בו? (בראשית יב) ואגדלה שמך. מה היא? שהוסיף בו ה"א. והמקום הזה, בו התגדל הקדוש ברנך הוא. זהו שפתוב (תהלים מח) גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו. כאשר הקריה הזו הקדושה, שנקראת ה' תחתונה, אהבה קטנה מתדבקת בו, ושורה בתוכה, אז שמן יתגדל על הכל. ובא ראה, פתוב (שם קמה) צדיק ה' בכל דרכיו. משום שברנה הזו נותן פים דרך. וחסיד בכל מעשיו, באותה הדרגה, ימין המלך נעשית בעולם. ועל פן אברהם בימין הזה עשה אותו ברנה חדשה, והתחדש מזלו להוליד, והתגדל על הכל. ועל זה (בראשית כד) וה' ברך את אברהם בפ"ל, בפ"ל הזו, פת המלך שנתנה לו.

ומהי הברכה? השמן הטוב שיורד על ראשו. זהו שפתוב (תהלים קלג) מה טוב ומה נעים. ודאי. כשמן הטוב, השמן שורה בו ברכה, שהמקום גורם. ועל זה, וה' ברך את אדני מאד. ויגדל, כמו שפתוב (בראשית יב) ואגדלה שמך, כמו שפתוב (שיר א) שמן תורק שמך.

בא וראה, כשהקדוש ברנך הוא עתיד להרים ימינו על הכל בימות המשיח, כשמן הטוב הזה, מה פתוב? (עמוס ט) ביום ההוא אקים את ספת דויד הנפלת. היום ההוא איננו יודעים מי הוא! אלא זה היום הראשון, הימין של אברהם שעתידי לעורר

הכי אברהם, נהורא קדמא, יהיב נהירו להאי ברפא דמלפא, יומא רביעא, דעל ידה אתנהיג האי עלמא. ועל דא חוט של חסד משוף עליה, לאנהרא מן נהוריה. וכד אתחברת עמיה ויתבא לימינא, אתגדל איהו בכלא.

ותא חזי, אברהם פד אתא לעלמא, מה פתיב ביה, (שם יב ב) ואגדלה שמך. מאי היא, דאוסוף ביה ה"א. והאי אתרא, ביה אתגדל קודשא ברנך הוא. הדא הוא דכתיב, (תהלים מח) גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו. אימתי איהו גדול פד האי קרפא קדישא, דאקרי ה' תתאה, אהבה זוטא אתדפקת ביה, ושרי בגווה, שמייה יתגדל על פולא.

ותא חזי, פתיב (שם קמה יז) צדיק ה' בכל דרכיו. בגין דבהאי דרגא יהיב פים דרך. וחסיד בכל מעשיו, בההוא דרגא, ימינא דמלפא אתעביד בעלמא. ועל דא, אברהם בהאי ימינא, עביד ליה ברנה חדשה, ואתחדש מזלא דיליה לאולדא, ואתגדל על פולא. ועל דא, (בראשית כד א) וי"י ברך את אברהם בפ"ל בהאי בפ"ל, ברפא דמלפא דאתיהיבת ליה.

ומאי ברכתא. משחא טבא דנחית על ראשיה. הדא הוא דכתיב, (תהלים קלג א) מה טוב ומה נעים. ודאי. כשמן הטוב, שמן שרייא ביה ברכתא, דאתרא גרים. ועל דא, (בראשית כד לה) וה' ברך את אדוני מאד, ויגדל פמא דכתיב, (שם יב ב) ואגדלה שמך, פמא דכתיב, (שה"ש א ג) שמן תורק שמך.

תא חזי, פד קודשא ברנך הוא זמין לארמא ימיניה על פולא, ביומי דמשיחא, בהאי משחא טבא. מאי פתיב. (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את ספת דויד הנפלת. האי יום ההוא

לא ידענא מאן הוא. אלא דא יומא קדמא, מינא דאברהם, דזמין לאתערא לאקמא לה מעפרא.

ועל דא ביום ההוא, יומא קדמא דכלא. נאום ה', דא אברהם, דאתמר עלוי נאום ה' מקמי פולא. דכתיב, (בראשית כב טז) בי נשבעתי נאם ה'. והא אתרמיז שמא דעתיקא, דאומי ביה זעיר אנפין לאברהם. ועל דא ההוא יומא, לא יום ולא לילה אקרי, דבעתיקא תליא, דבעי לאוקיר דיקניה. בההוא יומא אקים את סכת דויד הנופלת.

מושה, חמא כל אינון עקתינ דזמינין למיתי לעלמא, פד האי ספה נופלת. דכתיב, (ויקרא כו כד-כח) והפיתי אתכם גם אני, אף אנא עמכון בגלותא. וכד אשתלימו אינון חובין מאי פתיב, (שם יב) ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר. סמך ארעא קדישא, סופת דוד, לאברהם, לאקמא לה בימינא, ותיתיב בשלימו.

מאן בריתי. דא אברהם. דכתיב, (בראשית יד) הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים. וכד האי ברית דאיהי ה' עמו, תשתלים בכולא. ועל דא איתערו חברייא, מאן דקרי ליה אברם, פגים אתרא דאקרי עשה ולא תעשה. פגין דבהאי ה', אשתלים במהימנותא.

וכד תסתליק ה' בימינא דאימא, ברתא תקבל מאימא עילאה, ההוא טובה דלא אתפסק לעלמין, וכדין עבדת נוקמין לשאר עמין. ועל דא פתיב, (דניאל ב מה) די מטורא אתגזרת אבן די לא בידין. מטורא: דא אברהם, טורא עילאה. אתגזרת אבן. דא איהו אבן אחת, דעלה שבעה עיינין. ועבדת דינין בכלהו דהדיקו בנהא בין רגלין, הדיקת לון בכולא. וכתיב (שם לה) הות לטור רב ומלאת כל ארעא,

להקימה מהעפר. ועל זה ביום ההוא, היום הראשון של הכל. נאם ה' - זה אברהם, שנאמר עליו נאם ה' מלפני הכל, שכתוב (בראשית כב) בי נשבעתי נאם ה'. וכאן נרמז השם של העתיק, שנשבע בו הזעיר אנפין לאברהם. ועל זה אותו היום (זכריה יד) נקרא לא יום ולא לילה. שבעתיק תלוי, שצריך להוקיר זקנו. ביום ההוא (עמוס ט) אקים את סכת דויד הנפלת.

מושה ראה את כל אותן הצרות שעתידות לבא לעולם, כשהספה הזו נופלת, שכתוב (ויקרא כו) והפיתי אתכם גם אני, אף אני עמכם בגלות. וכשנשלמו אותם חטאים, מה כתוב? (שם) ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר. סמך את הארץ הקדושה, ספת דוד, לאברהם, להקימה בימין, ושפשוב בשלמות.

מי היא בריתי? זה אברהם, שכתוב (בראשית יד) הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים. וכשהברית הזו, שהיא ה' עמו, תשתלם בכל. ועל זה העירו החברים, מי שקורא לו אברם, פוגם המקום שנקרא עשה ולא תעשה, משום שבה' הזו השתלם באמונה.

וכשתסתלק ה' בימין של האם, הפת תקבל מהאם העליונה אותה הטובה שלא תפסק לעולמים, ואז עושה נקמות לשאר העמים. ועל זה כתוב (דניאל ב) שמהר נגזרת אבן שלא בידים. מהר - זה אברהם, הר הזעליון. נגזרת אבן - זוהי אבן אחת שעליה שבעה עינים. ועושה דינים בכל אלו שהדקו את בניה בין הרגלים, הדקו

הות לטור רב ומלאת כל ארעא,

אותם בכל. וכתוב (שם) היתה להר גדול ומלאה את כל הארץ, משום שנדבקה בימין, (ישעיה ל) אור הלבנה פאור החמה.

ובא ראה, בראשונה כשבא אברהם לעולם, הוארה הלבנה. והתחילה להאיר, עד שהשתלמה בדרגתה בימי שלמה, שהתגדל על הכל, שכתוב (מ"א א) ויגדל את פסאו מפסאף. ועל זה (הושע א) ואברה לי בחמשה עשר פסף, אותם החמשה עשר צדיקים שעד שלמה. ועל זה על ידו נתנה התשבחת העליונה הזו, כדי שיתגדל בה. אבל דוד נאמר בלחש, ולא נתנה לו רשות לגלות.

אמר אני מעשי למלך (תהלים מה), לעורר את המלך העליון. ומי הם מעשי? מי שלא תלוי בו מעשה, מה עושה? שהרי המעשה תלוי למעלה! אלא מי הם מעשי? אלו הם (שם) לשוני עט סופר מהיר. משום שמשבחת בחצות הלילה למלך העליון. שיר ידירת, כמו שנאמר שיר השירים. שמשבחת הגבירה את המלך. אף כאן הגבירה משבחת אותו.

יפּיפּיּתּ מבני אדם (שם), הרי פרשוה החברים באברהם: נתפּיפּיּתּ בעליונים - (בראשית טו) אנכי מגן לך. נתפּיפּיּתּ בפתחוננים (שם כג) נשיא אלהים אתה. לכה יפּיפּיּתּ, תרין תושבּחן פּלילן. הוצק חן בשפתותיך, (שם יח לא) הנה נא הואלתי. על פן ברכך אלהים לעולם, (שם כד א) וה' ברך את אברהם בכל.

אבר פא וראה, הפסוק הזה יש בו סוד עליון, פנגד המלך העליון. אמרתי לו, יפּיפּיּתּ למעלה במחנות העליונים, שמשבחים לפניך. ולמטה באותם צדיקי אמת שעומדים

בגין דאתדבקות בימינא, (ישעיה ל כו) אור הלבנה פאור החמה.

ותא חזי, בקדמיתא פד אתא אברהם לעלמא, אתנהירת סיהרא. ושראת לאנהרא, עד דאשתלימת בדרגהא, ביומוי דשלמה, דאתגדל על כלא. דכתיב, (מ"א א מז) ויגדל את פסאו מפסאף. ועל דא, (הושע ג ב) ואברה לי בחמשה עשר פסף, אינון חמשה עשר זפאין עד שלמה. ועל דא על ידו אתייהיבת האי תושבּחמא עילאה, בגין דיתגדל בה. אבל דוד בלחישו אתאמר, ולא אתייהיב ליה רשו לגלאה.

אומר אני מעשי למלך, לאתערא מלך עילאה. ומאי אינון מעשי, מאן דלא תלי ביה עובדא מאי עביד, דהא מעשה לעילא תלי. אלא, מאי מעשי אלין אינון לשוני עט סופר מהיר. בגין דשבחת בפלגו ליליא למלכא עילאה. שיר ידירת, כמה דאתאמר שיר השירים, דשבחת מטרוניתא למלכא, אוף הכא מטרוניתא שבחת ליה.

יפּיפּיּתּ מבני אדם, הא אוקמוה חברייא באברהם. נתפּיפּיּתּ בעליונים, (בראשית טו) אנכי מגן לך. נתפּיפּיּתּ בפתחוננים, (שם כג ו) נשיא אלהים אתה. לכה יפּיפּיּתּ, תרין תושבּחן פּלילן. הוצק חן בשפתותיך, (שם יח לא) הנה נא הואלתי. על פן ברכך אלהים לעולם, (שם כד א) וה' ברך את אברהם בכל.

אבר פא חזי, האי קרא, רזא עילאה אית ביה. לקביל מלכא עילאה, אמרית ליה יפּיפּיּתּ לעילא במשריין עילאין, דאינון משבּחן קמך. ולתתא, באינון זפאי קשוט, דקיימין בפלגות ליליא. הוצק חן בשפתותיך, בשעתא דאת קרי ומקיש לתרע היכלי, (שה"ש ה ב) פתחי לי

אַחוּתִי. עַל כֵּן בִּרְכָה אֱלֹהִים. אִימָא עֵילָאָה
אֲעֻטָּרָא לָךְ בְּעֻטְרֵין עֵילָאִין. לְעוֹלָם, בְּגִין
הֵהוּא עוֹלָם בְּתַרְאָה, וּבְגִינָה קְאָמַר, דְּאִיהוּ
אַנְהִיר לָהּ.

דְּבַר אַחַר. לְעוֹלָם, דָּא יְמִינָא לְעֵילָא. דְּכְתִיב,
(תהלים קי ד) אַתָּה כֹּהֵן לְעוֹלָם. וְכָל בְּרַכָּאן
וּמְשָׁחָא טְבָא שְׂרִיין בֵּיהּ, וְאוֹקִימָנָא לִיהּ. וְעַל
דָּא כְּתִיב עַל כֵּן, כִּד הָאִי כֵּן אַתְחַבְּרַת לְעֵילָא.
אַבְל בְּזִימָנָא דְאַתְרַחְקָא מִנִּיהּ הָאִי עוֹלָם, (דף
TU ע"א) מָאִי כְּתִיב (ירמיה כה ל) שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוּ,
דָּא מְטֻרוֹנִיתָא, בְּגִין דְּאַתְמַנְעוּ מִנִּיהּ בְּרַכָּאן,
דְּלֹא שְׂרִיין בֵּיהּ, אֶלָּא כִּד הָאִי נוֹהוּ אַתְחַבְּרַת
בֵּיהּ. וְהָדָא הוּא דְכְתִיב, שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוּ.
לְקַבִּיל דָּא כְּתִיב, כִּי טוֹבִים הוּדִידָךְ מִיַּיִן לְרִיחַ
שְׂמֹנֶיךָ טוֹבִים, מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּבִרְכָךְ
אֱלֹהִים לְעוֹלָם.

מְשַׁבְּנֵי אַחֲרִיךָ נְרוּצָה, לְקַבֵּל דָּא כְּתִיב, חֲגוּר
חֲרָבָךְ עַל יַרְךָ גְּבוּר. דָּא (ישעיה לד ו) חֲרָב
לְה' מְלֹאָה דָּם. לְאַתְפָּרְעָא מַחֲיִיבֵיָא, דְּגַרְמִין
לְה' פְּרוּדָא מְלֵעֵילָא. קַרְבִּית יִתְּהּ לְגַבְךָ לְרַחֲמָא
עֲלֵמָא, וְתַתְּבַסְמוּן כַּחֲדָא.

וְכִד אַתְקַרִּיבַת בֵּיהּ, אַתְלַבֵּשׁ בְּהוּד וְהָדַר. הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (תהלים קד ב) הוּד וְהָדַר לְבִשְׁתָּ.
וּמָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּהֵיא שְׁעַתָּא אַתְגַּדַּל בְּגִין
דְּאַתְחַבְּר בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, גְּדַלְתָּ
מְאֹד הוּד וְהָדַר לְבִשְׁתָּ. בְּאִינוּן לְבוּשֵׁין דִּיקַר,
דְּפָרְשַׁת עֲלֵיהּ אִימָא עֵילָאָה. בְּגִין כְּךָ (בראשית לו
ט) הָדַר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ, אִימְתִי, כִּד אַתְחַבְּרַת
בֵּיהּ מְהִיטְבָּאֵל בַּת מְטַרְד. וְעַל דָּא הוּדִידָךְ וְהָדַרְךָ
וְדָאִי. כְּגוֹוָנָא דָּא, נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה כְּךָ נְזַפִּירָה
דוּדִידָךְ מִיַּיִן, נְגִידוֹ דְּאִימָא, דְּאַשְׁקִי לָךְ וּלְכָלָא.
וְדָא הוּי הוּדִידָךְ וְהָדַרְךָ וְדָאִי.

וְנִשְׁמַחָה כְּךָ נְזַפִּירָה דִּידָךְ מִיַּיִן. הַשְּׁפַע שֶׁל הָאֵם שְׂמִשְׁקָה אוֹתָךְ וְאֵת הַכֵּל, וְזֶה הוּא הוּדִידָךְ וְהָדַרְךָ
וְדָאִי.

בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה. הוּצַק חֵן
בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ, בְּשַׁעָה שְׂאֵתָה קוּרָא
וּמְקִישׁ בְּשַׁעֲרֵי הַיְכָלִי (שיר ה) פְּתַחִי
לִי אַחוּתִי - (תהלים מה) עַל כֵּן בִּרְכָךְ
אֱלֹהִים. הָאֵם הַעֲלִינָה מְעֻטְרַת
אוֹתָךְ בְּעֻטְרוֹת עֲלִינָנוּת. לְעוֹלָם,
מְשׁוּם אוֹתוֹ הָעוֹלָם הָאַחֲרוֹן,
וּבְשִׁבְלָה אָמַר שְׂהוּא מְאִיר לָהּ.
דְּבַר אַחַר לְעוֹלָם, זוּ יְמִין לְמַעְלָה
שְׂפָתוֹב (תהלים קי) אַתָּה כֹּהֵן לְעוֹלָם.
וְכָל הַבְּרֻכּוֹת וְהַשְּׂמֵן הַטּוֹב שׁוֹרִים
בוֹ, וּבְאַרְנוּ אוֹתוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב
עַל כֵּן, כְּשֶׁהֵכֵן הִזָּה מִתְחַבְּרַת
לְמַעְלָה. אַבְל בְּזִמָּן שְׂמַתְרַחְקַת
מִמֶּנּוּ זֶה הָעוֹלָם, מַה כְּתוּב? שְׂאֵג
יִשְׂאֵג עַל נוֹהוּ, זוּ הַגְּבִירָה, מְשׁוּם
שְׂנַמְנְעוּ מִמֶּנּוּ בְּרֻכּוֹת, שְׂלֹא
שׁוֹרִים בוֹ, אֶלָּא כְּאֶשֶׁר נוֹהוּ הַזֶּה
מִתְחַבְּרַת עִמּוֹ. וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב (ירמיה
כה) שְׂאֵג יִשְׂאֵג עַל נוֹהוּ? כְּנֶגֶד זֶה
כְּתוּב (שיר א) כִּי טוֹבִים הוּדִידָךְ מִיַּיִן
לְרִיחַ שְׂמֹנֶיךָ טוֹבִים. מַה הַטַּעַם?
מְשׁוּם שְׂבִרְכָךְ אֱלֹהִים לְעוֹלָם.

מְשַׁבְּנֵי אַחֲרִיךָ נְרוּצָה (שם), כְּנֶגֶד
זֶה כְּתוּב (תהלים מה) חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל
יַרְךָ גְּבוּר. זוּ (ישעיה לד) חֲרָב לְה'
מְלֹאָה דָּם, לְהַפְרַע מִן הַרְשָׁעִים,
שְׂגוּרִים לָהּ פְּרוּד מְלַמְעָלָה.
קַרְבִּית אוֹתָהּ אֵלֶיךָ לְרַחֵם עַל
הָעוֹלָם, וְתַתְּבַשְׂמוּן כַּאֲחֵד.

וּבְשִׁמְתְּקַרְבַּת עִמּוֹ, מְתַלְבֵּשׁ
בְּהוּד וְהָדַר. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים קד)
הוּד וְהָדַר לְבִשְׁתָּ. וּמַה הַטַּעַם?
מְשׁוּם שְׂאוֹתָהּ שַׁעָה הַתְּגַדַּל
מְשׁוּם שְׂהַתְּחַבְּר בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ.
וְעַל זֶה כְּתוּב (שם) גְּדַלְתָּ מְאֹד הוּד
וְהָדַר לְבִשְׁתָּ, בְּאוֹתָם לְבוּשִׁים שֶׁל
כְּבוֹד, שְׂפָרְשָׁה עֲלֵיו הָאֵם
הַעֲלִינָה. מְשׁוּם כְּךָ (בראשית לו)
הָדַר וְשֵׁם עִירוֹ פָּעוּ. מְתִי?
כְּשִׂמְתְּחַבְּרַת עִמּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בַּת
מְטַרְד. וְעַל זֶה, הוּדִידָךְ וְהָדַרְךָ
וְדָאִי. כְּמוֹ כֵּן (שיר א) נְגִילָה

וְנִשְׁמַחָה כְּךָ נְזַפִּירָה דִּידָךְ מִיַּיִן, וְזֶה הוּא הוּדִידָךְ וְהָדַרְךָ
וְדָאִי.

והדרך צלח רכב על דבר אמת ועונה צדק, ועונה צדק (תהלים מח), כנגד זה שחורה אני ונאווה. בראשונה, כשנקראת חרב לדון את העולם, נקראת ודאי שחורה. וכעת, כשנקרכת למעלה בעונה, נקראת נאווה. נאווה ודאי בכל. בנות ירושלים - אלו שתים עשרה חיות עליונות גדולות שנקראות כך, וכלן בשלמות. על שהיו כעת בגלות באהלי קדר, חזרו הן כעת פיריעות שלמה ודאי.

ובא ראה, פיון שהחרב ההיא החזרה מהדין שהיה בה, שהכשירו בני העולם את מעשיהם, נעשתה דבר, דבר אמת, והתחברה עם אמת. ואמת בעונה. ואזי צדק בכל, והכל אחד.

הסוף בראש דבר אמת. אמת בראש, שפתוב (תהלים קיט) ראש דברך אמת. הראש של אותו שנקרא דברך, סוף הדרגות, נקרא אמת. הראש בסוף, עונה צדק בלא פרוד, נכללו והתחברו בכל. עונה הראש, צדק הסוף, (משלי כב) עקב עונה יראת ה'.

ותורך נזראות ימינך (תהלים מח) - זה יעקב, שנטל שני חלקים, משום שנדבק בימין לעולמים, שפתוב (בראשית ל) מחשף הלכך אשר על המקלות.

ובשעה ההיא הכל החזר פיריעות שלמה, משום שצד הימין התעורר בעולם, ויד הימין פשוטה לקבל את השבים בתשובה. שתרי עד עתה התקדרו בחטאייהם באהלי קדר, וכעת שחוזרים בתשובה, הם פיריעות שלמה, משום שאברהם התעורר בעולם, ימינו של המלך.

חציו שנונים, פרשוה על אברהם, כשורף אחר כל אותם המלכים בלילה, כשנחלקו

והדרך צלח רכב על דבר אמת ועונה צדק, לקביל דא, שחורה אני ונאווה.

בקדמיתא פד אתקריאת חרב למידן עלמא, איתקרי שחורה ודאי. והשתא פד אתקריבת לעילא בעונה, אתקרי נאווה. נאווה ודאי בכלא. בנות ירושלים, אינון תריסר חיון עילאין רברבן דאקרון הכי, וכלהו בשלימו. על דהוו עד השתא בגלותא באהלי קדר, אתהדרו אינון השתא פיריעות שלמה ודאי.

ותא חזי, פיון דההיא חרבא אסתתרת מדין דההו בה, דאכשרו בני עלמא עובדייהו.

אתעבידת דבר, דבר אמת, ואתחפרת באמת. ואמת בעונה. וכדין צדק בכלא וכולא חד.

כופא ברישא דבר אמת. אמת ברישא, דכתיב (תהלים קיט קס) ראש דברך אמת. רישא

דההוא דאקרי דברך, סיפא דדרגין, אמת אקרי. רישא בסופא, עונה צדק בלא פירודא, אתפלילו ואתחברו בכלא. עונה רישא, צדק סופא, (משלי כב ד) עקב עונה יראת ה'.

ותורך נזראות ימינך, דא יעקב, דנטיל תרין חולקין בגין דאתדבק בימינא לעלמין, דכתיב (בראשית ל לו) מחשף הלכך אשר על המקלות.

ובההיא שעתא, כולא אתהדר פיריעות שלמה. בגין דסטרא דימינא איתער

בעלמא, וידא ימינא פשוטה לקבל לדתיבין בתויבתא. דהא עד השתא אתקדרו בחובבייהו באהלי קדר, והשתא דהדרין בתויבתא אינון פיריעות שלמה, בגין דאברהם איתער בעלמא, ימינא דמלכא.

חציו שנונים, אוקמוה על אברהם, פד רדף בתר פל אינון מלכין בליליא, פד אתפלגו רחמין מדינא, וקטל אינון מלכין.

הַרְחֵמִים מִן הַדִּין, וְהַרְגֵּ אֹתָם
הַמְּלָכִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מא)
פֶּקֶשׁ נִדְף קִשְׁתּוֹ יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר
שְׁלוֹם. וְכֵלָם נָפְלוּ בַּיַּד.

אַבְרָם בֵּא וַיֵּרָא אֶת סוֹד הַדְּבָר.
חֲצִיף שְׁנוּנִים - אֵלוּ חֲצִים וְאַבְנֵי
בְּלִיסְטְרָאוֹת. שְׁדֵנָה אֶת הָעוֹלָמוֹת
בְּאוֹתָם כְּלֵי הַקָּרֶב שֶׁהַמֶּלֶךְ
הַפְּקִיד בְּיַד הַגְּבִירָה. וְאוֹתָם
חֲצִים שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְדָאֵי שְׁנוּנִים בְּכֹל, מִצְדוֹ שֶׁל הַיּוֹם
הַשְּׁנִי, צְדוֹ שֶׁל יִצְחָק, מִשׁוּם
שֶׁמִּמּוֹ יוֹצֵא דִין לְרִשְׁעִים לְדוֹן
אוֹתָם.

וְעַל זֶה (תהלים מה) עֲמִים תַּחֲתִיף
יִפְלוּ בְּל"ב. וְמִי הַדְּרָגָה שֶׁמְפִילָה
אוֹתָם? הַדְּרָגָה שֶׁנִּקְרָאת ל"ב,
שֶׁהַתְּמַנָּה עַל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם,
וְדָנָה אוֹתָם עַל שֶׁהֵם אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ.

בְּנֵגֵד זֶה (שיר א) אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי
שֶׁתַּחֲרַחֲרֵת. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם
שֶׁהַתְּלַבְּשָׁתִי בְּדִין לְדוֹן אֶת
הָעוֹלָם. וְאוֹמְרָת לְבָנִיָּה שֶׁקָּרַבִּים
אֵלֶיהָ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אֵל תִּרְאֵנִי.
וְדָאֵי, אִם הַשְׁתַּדְּלָתָם בְּתוֹרָה
שְׁנַתִּית לָכֶם, לֹא תִפְחָדוּ. וְאִם לֹא
תִשְׁתַּדְּלוּ, תִּגְרַמוּ לִי שְׁבָנֵי אֲמִי
נַחְרוּ בִּי, לְשִׁמֵּר אֶת אֲמוֹת הָעוֹלָם
בְּשִׁבִילְכֶם שֶׁתִּפְזְרוּ שָׁם. וְעַל זֶה
הַעִירוּ, אִם נִגְזַר הַדִּין עַל יִשְׂרָאֵל,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹרִיד אוֹתוֹ
עַל שְׂאֵר הָאֲמוֹת, כְּשִׁחֲזָרִים
יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה. וְאִם לֹא
חֲזָרִים, יוֹרְדִים בֵּין שְׂאֵר הָאֲמוֹת,
וְאוֹכְלִים אוֹתָם עֲצֵם וּבָשָׂר.

דְּבַר אַחַר (תהלים מה) בְּלֵב אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ - זֶה אַבְרָהָם, שֶׁהַתְּמַנָּה
מֶלֶךְ עַל הָעוֹלָם, וְכֹל הָאֲמוֹת
הַסְּפִימוּ עֲלָיו לְהִיּוֹת מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם,
בְּעֵמֶק שׁוּה. וְכֹל שׁוֹנְאֵיו, הַלִּילָה
הָרַג אוֹתָם.

דְּבַר אַחַר חֲצִיף שְׁנוּנִים - שֶׁהֵם
עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת דִּין. עֲמִים תַּחֲתִיף יִפְלוּ - אֵלוּ שְׁבָאוּ מִצְד שְׂאֵר הָעֲמִים, תַּחֲתִיף יִפְלוּ, צֵד הַנְּחָשׁ.

הַדָּא הוּא דְכָתִיב, (ישעיה מא ב) פֶּקֶשׁ נִדְף קִשְׁתּוֹ
יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר שְׁלוֹם. וְנָפְלוּ כְּלָהוּ בַּיַּד.

אַבְרָם תָּא חֲזִי, רְזָא דְמִלָּה. חֲצִיף שְׁנוּנִים, אֵלִין
חֲצִים וְאַבְנֵי בְּלִיסְטְרָאוֹת. דְּדָנָת עֲלָמִין,
בְּאִינוּן מְאֵנִי קָרְבָּא, דְּמִלְפָּא דְאַפְקִיד בִּידָא,
דְּמִטְרוּנִיתָא. וְאִינוּן חֲצִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא,
שְׁנוּנִים וְדָאֵי בְּכוּלָּא, מְסִטְרָא דִּיוֹמָא תְּנַיְינָא,
סְטְרָא דִּיצְחָק, בְּגִין דְּמַנְיָה נָפַק דִּינָא לְחַיִּיבָא
לְמִידָן יְתֵהוּן.

וְעַל דָּא עֲמִים תַּחֲתִיף יִפְלוּ בְּל"ב. וּמֵאֵן הוּא
דְּרָגָא דְאַפִּיל לוֹן, דְּרָגָא דְאַקְרִי ל"ב,
דְּאַתְמַנָּא עַל עוֹבְדִין דְּעֲלָמָא, וְדָנָת לוֹן עַל
דְּאִינוּן אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ.

דְּקָבִיר דָּא אֵל תִּרְאוּנֵי שְׂאֵנִי שֶׁתַּחֲרַחֲרֵת. מֵאֵי
טַעַמָּא, בְּגִין דְּאַתְלַבְּשָׁנָא בְּדִינָא לְמִידָן
עֲלָמָא. וְאַמְרַת לְבְּנָהָא דְקָרִיבִין לָהּ גּוֹ בֵּיתָא,
אֵל תִּרְאוּנֵי וְדָאֵי, אֵי אֲשַׁתְּדַּלְתוּן בְּאוּרִייתָא
דִּיהֵבִית לְכוּן, לֹא תִדְחִלוּן. וְאֵי לֹא תִשְׁתַּדְּלְתוּן,
תִּגְרַמוּן לִי, דְּבָנֵי אֲמִי נַחְרוּ בִּי, לְמִיטְר לְאוּמִין
דְּעֲלָמָא בְּגִינִיכוּן דְּתַתְּבַדְרוּן תְּמָן. וְעַל דָּא
אִיתְעָרוּ, אֵי דִינָא אִיתְגַּזַּר עַל יִשְׂרָאֵל, קוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא נְחִית לִיהּ עַל שְׂאֵר אוּמִין, כַּד הַדְּרָן
יִשְׂרָאֵל בְּתִיּוּבְתָא. וְאֵי לֹא הַדְּרָן, נְחִיתִין בֵּין
שְׂאֵר אוּמִין, וְאַכְלִין לוֹן גְּרָמָא וּבִשְׂרָא.

דְּבַר אַחַר, בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ, דָּא אַבְרָהָם,
דְּאַתְמַנָּא מְלָפָא עַל עֲלָמָא, וְכֹל אוּמִין
אֲסַתְפְּמוּ עֲלָיו לְמַהְוִי מְלָפָא עֲלֵיהוּן, בְּעֵמֶק
שׁוּה. וְכֹל שְׁנֹאֵי לִילֵיָא קְטִילַת לוֹן.

דְּבַר אַחַר חֲצִיף שְׁנוּנִים, דְּאִינוּן זְמִינִין
לְמִיעֵבַד דִּינָא. עֲמִים תַּחֲתִיף יִפְלוּ, אֵלִין
דְּאַתּוּ מְסִטְרָא דְשְׂאֵר עֲמִין, תַּחֲתִיף יִפְלוּ,
סְטְרָא דְנַחֲשׁ, כַּד הָהוּא שְׁלַהּוּבָא דְסְטְרָא
עֲתִידִים לַעֲשׂוֹת דִּין. עֲמִים תַּחֲתִיף יִפְלוּ - אֵלוּ שְׁבָאוּ מִצְד שְׂאֵר הָעֲמִים, תַּחֲתִיף יִפְלוּ, צֵד הַנְּחָשׁ.

כְּשֹׂאוֹתֶיהָ הַשְּׁלֵחַבֶּת שֶׁל צַד צְפוֹן
הַתְּעוֹרְרָה עָלָיו, הוּא נּוֹפֵל בְּעַמֻּק
הַיָּם הַעֲלִיּוֹן, וְנִשְׁבֵּר כְּחוֹ.
וְכִשְׁפָּחוּ נִשְׁבֵּר, הַכַּחַשׁ שֶׁל שְׂאֵר
הָעַמִּים נִשְׁבֵּר, מִשּׁוּם שֶׁהֵם אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ. מִי הַמֶּלֶךְ? זֶה יִשְׂרָאֵל,
הַמֶּלֶךְ בְּכֹל.

כְּסֵאֵךְ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד (שם) -
עָלֶיךָ אָמַר כָּךְ, כִּאֲשֶׁר
שֶׁהַתְּעוֹרְרָה לְבַעֲלָהּ, וְאוֹמֶרֶת
אֶשְׁתָּךְ רוֹצֵה לְהַתְּחַבֵּר עִמָּךְ.
שֶׁהָרִי אוֹתָם הִרְשָׁעִים שֶׁהִפְרִידוּ
אֶת זְוִיגְנֵי אָבְדוֹ מִן הָעוֹלָם,
וְעִשִׂיתִי בָהֶם דִּין. וְכַעַת רוֹצֵה
שֶׁיִּתְחַבֵּר הָעוֹלָם הַאֲחֵרוֹן עִם
הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא וָעֶד, מִשּׁוּם
שֶׁשֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁבֶט מְלֻכּוֹתֶיךָ,
שֶׁאוֹתוֹ הַדִּין שֶׁעָשָׂה כְּסֵאֵךְ
בְּרִשְׁעֵי הָעוֹלָם, הוּא דִין אָמֵת,
שֶׁיוֹצֵא מִמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ל"ב) צְדִיק וְיִשְׂרָאֵל הוּא.
וְהַכֶּסֶף נִקְרָא יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה שֶׁנִּצְא
מִמֶּנּוּ שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל זֶה נִקְרָא.

דְּבַר אַחַר שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל, דָּא מְלֻכָּא מְשִׁיחָא,
דְּאִיקְרִי שֶׁבֶט לְאוֹכְחָא חֵיִיבֵי עֲלָמָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית מ"ט י) לֹא יָסוּר שֶׁבֶט
מִיַּהוּדָה וְכְּתִיב (בְּמִדְבָר כ"ד י"ז) וְקָם שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל.
מִיִּשְׂרָאֵל (יִשְׁעִיָּה י"א ד), וְהוֹכִיחַ בְּמִיִּשְׂרָאֵל לְעַנּוּי אֶרֶץ.
שֶׁבֶט מְלֻכּוֹתֶיךָ, עַל דָּא כְּתִיב, וְקָם שֶׁבֶט
מִיִּשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא בְּעֲלָמָא. מֵאִי טַעְמָא, דְּהָא
אֶפִּיקַת לָךְ בְּרָא טָבָא חִפְיָמָא לְעֲלָמָא. וְהָאִי
שֶׁבֶט מְשַׁבַּח מְטְרוֹנִיתָא לְמֻלְכָּא לְאַרְמָא
רִישָׁא דִּישְׂרָאֵל עַל כּוֹלָא. לֹא יָסוּר שֶׁבֶט, בְּגִין
דְּכְּתִיב (תְּהִלִּים פ"ט ל"ז) כֶּסֶף פֶּשֶׁם נְגֻדִי.

אֶהְבֶּת צְדָק, בְּגִין דְּהָא צְדָק, אֶהְבֶּת דִּיךָ,
הִיא אֶהְבֶּת זוּטָא. דְּבִאֲתַחְבְּרוּתָהּ
לְעִילָא אִיתְעַבְדָּא רְבֻרְבָּא. וְאוּף אִיהוּ נְמִי
בְּאֲתַחְבְּרוּתֶיהָ עֲמָה, אִיהוּ גְדוּל. הָדָא הוּא
דְּכְּתִיב, (שֵׁם מ"ח ב) גְּדוּל ה' וּמְהַלֵּל מְאֹד
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וְעַל (דָּף ט"ז ע"ב) דָּא מְשַׁכָּא

דְּצְפוֹן אִיתְעַר עָלֶיהָ, אִיהוּ נְפִיל בְּעַמֻּק יַמָּא
עִילָאָה, וְאַתְבַּר חִילֶיהָ. וְכַד חִילֶיהָ אַתְבַּר,
חִילָא דְשְׂאֵר עַמִּין אַתְבַּר, בְּגִין דְּאִינוּן אוֹיְבֵי
הַמֶּלֶךְ. מֵאִי מֶלֶךְ, דָּא יִשְׂרָאֵל, מְלֻכָּא בְּכוֹלָא.
כְּסֵאֵךְ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד, עָלָה קָאֵמַר הַכִּי,
כִּאֲתָתָא דְּאִיתְעָרָא לְבַעֲלָהּ, וְאַמֶּרֶת
אִינְתְּתָךְ בְּעִיָּא לְאַתְחַבְּרָא בָךְ, דְּהָא אִינוּן
חֵיִיבִין דְּאַפְרִידוּ זְוִיגָא דִּילָן, אַתְאֲבִידוּ
מִעֲלָמָא, וְעַבִּידַת בְּהוּ דִּינָא. וְהַשְׁתָּא בְּעִינָא,
דִּיתְחַבֵּר עוֹלָם בְּתַרְאָה, בְּאַתְרָא דְּאִיקְרִי וָעֶד.
בְּגִין דְּשֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁבֶט מְלֻכּוֹתֶיךָ, דְּהוּא
דִּינָא דְּעַבְדַּת כְּסֵאֵךְ בְּחֵיִיבֵי עֲלָמָא, דִּינָא
דְּקָשׁוּט הוּא, דְּנִפְיָא מְאַתְרָא דְּאַקְרִי יִשְׂרָאֵל. כְּמָה
דְּאַתְאֵמַר, (דְּבָרִים ל"ב ד) צְדִיק וְיִשְׂרָאֵל הוּא. וְכוּרְסִיָּא
אַקְרִי יִשְׂרָאֵל, וְעַל דָּא דְּנִפְיָא מִיַּגִּיָּה שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל
אַיְקְרִי.

דְּבַר אַחַר שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל, דָּא מְלֻכָּא מְשִׁיחָא,
דְּאִיקְרִי שֶׁבֶט לְאוֹכְחָא חֵיִיבֵי עֲלָמָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית מ"ט י) לֹא יָסוּר שֶׁבֶט
מִיַּהוּדָה וְכְּתִיב (בְּמִדְבָר כ"ד י"ז) וְקָם שֶׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל.
מִיִּשְׂרָאֵל (יִשְׁעִיָּה י"א ד), וְהוֹכִיחַ בְּמִיִּשְׂרָאֵל לְעַנּוּי אֶרֶץ.
שֶׁבֶט מְלֻכּוֹתֶיךָ, עַל דָּא כְּתִיב, וְקָם שֶׁבֶט
מִיִּשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא בְּעֲלָמָא. מֵאִי טַעְמָא, דְּהָא
אֶפִּיקַת לָךְ בְּרָא טָבָא חִפְיָמָא לְעֲלָמָא. וְהָאִי
שֶׁבֶט מְשַׁבַּח מְטְרוֹנִיתָא לְמֻלְכָּא לְאַרְמָא
רִישָׁא דִּישְׂרָאֵל עַל כּוֹלָא. לֹא יָסוּר שֶׁבֶט, בְּגִין
דְּכְּתִיב (תְּהִלִּים פ"ט ל"ז) כֶּסֶף פֶּשֶׁם נְגֻדִי.

אֶהְבֶּת צְדָק, בְּגִין דְּהָא צְדָק, אֶהְבֶּת דִּיךָ,
הִיא אֶהְבֶּת זוּטָא. דְּבִאֲתַחְבְּרוּתָהּ
לְעִילָא אִיתְעַבְדָּא רְבֻרְבָּא. וְאוּף אִיהוּ נְמִי
בְּאֲתַחְבְּרוּתֶיהָ עֲמָה, אִיהוּ גְדוּל. הָדָא הוּא
דְּכְּתִיב, (שֵׁם מ"ח ב) גְּדוּל ה' וּמְהַלֵּל מְאֹד
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ. וְעַל (דָּף ט"ז ע"ב) דָּא מְשַׁכָּא

מאד בעיר אלהינו. ועל זה מושכת אותו הגבירה בדברי האהבה הללו.

בנגד זה - (שיר א) הגידה לי שאהבה נפשי. אמה שכל אהבת נפשי בך. אם לא תתחבר עמי, איך תרעה את העולם? איך תזון את נפשך מהעמק העליון, אותך ואת האחרים? שהרי אין שורות הפרכות שלמעלה אלא במקום של זכר ונקבה.

שקמה אהיה פעטה (שם). איך אהיה בבושה, פשתובעים ממני מזון בני האבות, שהם עדרי חבריך, עדר ה' ממש. בגין כך אהבת צדק - זה הפסא שלך. ותשנא רשע - זה צד השפחה, שכל דבריה בחוכה, ועומדת לחיב על העולם.

דבר אחר, אף על גב שהכל אחד - אהבת צדק, אלו ישראל שאחוזים בצדק הנה, והיא חלקם, שפתיב (מלאכי א) אהבתי אתכם וכו', ואהב את יעקב. לרבות הדרגה של צדק, שאוחז בה בשעה שנקרא יעקב. ותשנא רשע - זה עשו, שכל מעשיו בחוכה, וצדו של רשע, נחש עקלתון. זהו שפתיב (שם) ואת עשו שנאתי.

על פן משחך אלהים אלהיך שמן ששון (תהלים מה) - זה השמן הטוב ששופע על ראשך מהצד העליון, שנקרא בך. מה זה על כן? משום שאהבת צדק.

זהו שפתיב (שם קלא) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים - התחברות של אח בצדק. גם - לרבות את ישראל. משום כך אמרה לו: איכה תרעה - לעצמך, איכה תרביץ - אותם העדרים הקדושים של יעקב. מחברך - אלו האבות העליונים, שהתחברו עמך בראשונה.

ליה מטרוניתא, במלין אלין דרחימו. לקבר דא, הגידה לי שאהבה נפשי. אנת, דכל רחימו דנפשאי בך, אי לא תתחבר בי, איכה תרעה עלמא, איך תזון נפשך מעומקא עילאה, לך, ולאחריני, דהא ברכאן דלעילא לא שריין, אלא באתרא דדכר ונוקבא.

שקמה אהיה פעטיה. איכדין אהא בכסופא, בד תבעין מיני מזונא בני אבהן, דאינון עדרי חבריך, עדר ה' ממש. בגין כך אהבת צדק, דא פורסייא דילך. ותשנא רשע, דא סטרא דשפחה, דכל מילהא בחיובא, וקיימא לחיובא על עלמא.

דבר אחר, אף על גב דכלא חד, אהבת צדק, אלין ישראל דאחידן בהאי צדק, ואיהי חולקהון, דכתיב (מלאכי א ב) אהבתי אתכם וכו', ואהב את יעקב. לאסגאה דרגא דצדק, דאחיד בה בשעתא דאיקרי יעקב. ותשנא רשע, דא עשו, דכל עובדוי בחיובא, וסטרא דיליה סטרא דרשע, חויא עקימא. הדיא הוא דכתיב, (שם א) ואת עשו שנאתי.

על פן משחך אלהים אלהיך שמן ששון, דא משחא טבא, דנגיד על רישך מסטרא עילאה, דאקרי הכי. מאי על כן. בגין דאהבת צדק.

הדיא הוא דכתיב, (תהלים קלא א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. שבת אחים, אתחברותא דאח בצדק. גם, לאסגאה לישראל. בגין כך אמרת ליה, איכה תרעה לגרמך. איכה תרביץ, אינון עדרין קדישין דיעקב. מחברך, אלין אבהן עילאין, דאתחברו בך בקדמיתא.

דָּבַר אַחַר, יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן אַחִים וְרַעִים לִיהּ, וְרַעִים לוֹ, מִשְׁפִּיעִים אֶת הַשְּׁמֶן שְׁשׁוֹן הִזָּה עַל רֵאשׁוֹ בַתְּפִלְתָּם. שְׁמֶן שְׁשׁוֹן - אֵלּוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר נִהְרֹת אֶפְרָסִמוֹן וְדָ, שְׁמֵאִירִים בֵּהּ. וְאִזּוּ יֵשׁ שְׁמֵחָה בְּעוֹלָמוֹת, רְצוֹן בְּעוֹלָמוֹת, וְהִרְגֹז מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם.

מִרְ וְאֶהְלוֹת (שם מא), מִר - זֶה אַבְרָהָם, שְׁנִקְרָא הַר הַמֵּר. וְאֶהְלוֹת - זֶה יַעֲקֹב. קְצִיעוֹת - זֶה יִצְחָק. כָּל בְּגֵדוֹתֶיךָ - בְּשִׁלְשֵׁת הַחֲבָעִים הַלָּלוּ, לְבָיִן אֲדָרִים וְיִרְקָה, הַשְּׁתַלְמֹו אוֹתָם לְבוֹשֵׁי הָאֲרֻגָּמָן.

מִן הַיְכָלִי שֶׁן (שם) - אֵלּוּ שְׁבַע הַיְכָלוֹת עֲלִיוֹנִים, שְׁנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים שְׁמֵחוֹת בָּהֶם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִזּוּ שְׁמֵחָה לְפָנָיו. וְלָמָּה נִקְרָאוּ הַיְכָלִי שֶׁן? מִשּׁוֹם שְׁזָכוּ בַתּוֹרָה וְהִתְחַזְּקוּ בֵּהּ, זָכוּ לְשִׁין הַזֶּה.

מִנֵּי שְׁמֵחוּךָ (שם), בְּמָה עוֹסְקוֹת הַנְּשִׁמוֹת הַלָּלוּ? הֵן עוֹסְקוֹת בַּתְּשׁוּבוֹת שְׁלֵי לְפָנֶיךָ, וְאִזּוּ מִשְׁלֵמַת הַשְּׁמֵחָה לְפָנֶיךָ, שְׁאִין שְׁמֵחָה לְפָנָיו מִכָּל מְרַכְּבוֹתָיו, כְּשִׁמְחַת נְשִׁמוֹתָם שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם קְרוֹבִים לוֹ.

דָּבַר אַחַר מִנֵּי שְׁמֵחוּךָ, וְדָאֵי שְׁאִין שְׁמֵחָה לְפָנָיו כְּמוֹ הַזְּמַן שֶׁעָשָׂה שְׁלֵמָה אֶת שִׁיר הַשִּׁירִים, וְשִׁבַּח אֶת תְּשׁוּבַת הַגְּבִירָה אֶל הַמֶּלֶךְ.

וְמָה אוֹמְרִים? בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ. בְּנוֹת מְלָכִים - אֵלּוּ הַנְּשִׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, שְׁוֹדָאֵי נִקְרָאוֹת בְּנוֹת מְלָכִים, שֶׁהָרִי הֵם הֵיוּ מְזוּוּגִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה. בִּיקְרוֹתֶיךָ - זֶה גֵן עֲדָן שְׁנִכְבֵּד מִכָּל מָה שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הִזָּה, שֶׁהֵם נְטִיעוֹת יְדִיו. נִצְבָּה שְׁגַל לִימִינְךָ (שם), כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר (שם קי) נֵאֵם ה' לְאֲדָנִי שִׁב

דָּבַר אַחַר, יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן אַחִים וְרַעִים לִיהּ, נִגְדִין לְהָאֵי שְׁמֶן שְׁשׁוֹן עַל רֵיִשִּׁיהּ, בְּצִלוֹתֶהוּן. שְׁמֶן שְׁשׁוֹן, אֵלּוּן תְּרִיסַר נִהְרֵי אֶפְרָסִמוֹנָא דְכֵיִיא, דְּנִהְרִין בֵּהּ. וְכִדִּין חֲדָוּה בְּעֵלְמִין, רְצוֹן בְּעֵלְמִין, וְרוּגְזָא אֶסְתַּלֵּק מִעֵלְמָא.

מִרְ וְאֶהְלוֹת, מִר: דָּא אַבְרָהָם, דְּאֶקְרִי הַר הַמֵּר. וְאֶהְלוֹת: דָּא יַעֲקֹב. קְצִיעוֹת: דָּא יִצְחָק. כָּל בְּגֵדוֹתֶיךָ: בְּאֵלּוּן תְּלַת גְּוֹנִין, חִיוו"ר וְסוּמ"ק וְיִרו"ק, אֶשְׁתַּלְמִימוּ אִינוּן לְבוֹשֵׁי דְאֲרֻגָּוֹנָא.

מִן הַיְכָלִי שֶׁן, אֵלּוּן שְׁבַע הַיְכָלִין עֵילְאִין, דְּנִשְׁמַתְהוּן דְּצְדִיקֵיִיא חֲדָאן בְּהוּ קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִדִּין חֲדָוּה קַמֵּיהּ. וְאֶמַאי אֵיקְרוּן הַיְכָלִי שֶׁן, בְּגִין דְּזָכוּ בְּאוֹרֵיִיתָא, וְאֶתְתַּקְּפוּ בֵּהּ, זָכוּ לְהָאֵי שִׁין.

מִנֵּי שְׁמֵחוּךָ, בְּמַאי עֲסָקִין אִינוּן נְשִׁמַתִּין. אִינוּן עֲסָקִין בַּתְּשׁוּבָתָאן דִּידֵי קַמָּךְ. וְכִדִּין חֲדָוּה קַמָּךְ אֶשְׁתַּלְמִימַת, דְּלִית חֲדָוּה קַמֵּיהּ מִכָּל רְתִיכִין דִּילִיהּ, כְּחֲדָוּה דְּנִשְׁמַתְהוּן דְּצְדִיקֵיִיא דְּאִינוּן קְרִיבִין לִיהּ.

דָּבַר אַחַר, מִנֵּי שְׁמֵחוּךָ, וְדָאֵי דְלִית חֲדָוּה קַמֵּיהּ, כְּזִמְנָא דְעֶבֶד שְׁלֵמָה שִׁיר הַשִּׁירִים. וְשִׁבַּח תוֹשְׁבַתָאן דְּמִטְרוֹנִיתָא לְמֶלֶכָא.

וְמַאי אֶמְרִין. בְּנוֹת מְלָכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ. בְּנוֹת מְלָכִים: אֵלּוּן נְשִׁמַתִּין קְדִישִׁין, דְּאֶקְרוּן וְדָאֵי בְּנוֹת מְלָכִים, דְּהָא מְזוּוּגָא דְּמֶלֶכָא וּמִטְרוֹנִיתָא הֵווּ אִינוּן. בִּיקְרוֹתֶיךָ: דָּא גֵן עֲדָן, דְּיִקִיר מִכָּל מָה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהָאֵי עֵלְמָא דְּאִינוּן נְטִיעָן דִּידוּי.

נִצְבָּה שְׁגַל לִימִינְךָ, כְּמוֹ דָּאֵת אֶמַר, (שם קי א) נֵאֵם ה' לְאֲדָנִי שִׁב לִימִינִי. בְּגִין כְּךָ

לימיני. משום כף למטה, נדבקה באברהם, ומשום כף נקרא אברהם אהבי, שנדבקה בו אהבתי והודיע את דיני לעולם, ובשבילה זכה לבן, שהרי ה"א נוספה עליו מקדם לבן.

בכתם אופיר (שם מה), כמו שנאמר (ישעיה יג) ואדם מכתם אופיר. ומתי היא בכתם אופיר? כשמזדווגת עם המלך, כשיורד הכתר בדלוגים, שמאיר מצד האם העליונה, ושורה על ראש הגבירה. ואז (שם מד) כתפארת אדם לשבת בית. שהרי הפית של העולם הזה מתנהג על ידה.

משום כף אמרה לו, אם לא תתחבר עמי, איך אהיה בצמאון על אותם עדרים קדושים שסמוכים על שלחני? זהו שכתוב (שיר א) שלמה אהיה פעטה על עדרי חבריך.

מה משיב לה הקדוש ברוך הוא? (תהלים מה) שמעי בת וראי. פנגד זה, (שיר א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך. אמר לה הקדוש ברוך הוא: הנה לך עצה עליונה, צאי לך בעקבי הצאן - אלו הצדיקים השלמים שהתעטרת בהם לפני, ורעי את גדיתיך - אותם שנמשכים אחריך.

ואותם רשעי הדור יתמשכנו בחטאייהם, אלקה אותם ברצועה, ולא יוסיפו לחטא. ותשמרי בניך שהולכים אחריך, שלא יתמשכנו עליהם, והכל בדין ואמת. מה הטעם? שכל הנשמות הן לפני, ועל זה (יחזקאל יח) בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן.

כמו זה, שמעי בת וראי. שמעי, שפך תלויה השמיעה, כשישראל חוזרים בתשובה לפני - שמעי, בדרך להנהיג את העולם התחתון.

לתתא, באברהם אתדבקות, ובגין כף איקרי אברהם אהבי, דאתדבקות ביה אהבה דילי. ואודע דיני לעלמא, ובגינה זכה לבן, דהא ה"א איתוספת עלוי מקדמת דנא.

בכתם אופיר, כמה דאת אמר, (ישעיה יג) ואדם מכתם אופיר, ואימתי הוא בכתם אופיר. כד אזדווגא במלפא, כד נחית כתרא בדלוגין, דאנהיר מסטרא דאימא עילאה, ושריא על רישא דמטרוניתא, וכדין (שם מג יד) תפארת אדם לשבת בית. דהא ביתא דהאי עלמא, על ידה אתנהיגת.

בגין כף אמרה ליה, אם לא תתחבר בי, אכדין אהוי בצחותא על אינון עדרין קדישין, דסמכין על פתורי. הדא הוא דכתיב, שלמה אהיה פעוטה על עדרי חבריך.

קודשא בריך הוא מה אתיב לה, שמעי בת וראי. לקביל דא, אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך. אמר לה קודשא בריך הוא, הא עיטא עילאה לך, צאי לך בעקבי הצאן, אלין זכאין שלימין דאתעטרת בהו קדמי, ורעי את גדיתיך אינון דאתמשכין אבתריך.

ואינון חייבי דרא, יתמשכנון בחובייהו, ואלקי תהון ברצועא, ולא יוספון למחטי.

ותטרי בניך דאזלין אבתריך, דלא יתמשכנון עליהון, וכולא בדינא דקשוט. מאי טעמא דכל הנשמות קדמי אינון, ועל דא (יחזקאל יח ב) בן לא ישא בעון האב ואב לא ישא בעון הבן. בגוונא דא שמעי בת וראי. שמעי, דכך תליא שמיעה, כד ישראל אהדרין בתיובתא

קמאי, שמעי, אעיל צלותהון קדמי, דפתחא דכלא כף הוא, כולא מסרית בידך לאנהגא הכניסי תפלותיהן לפני, שהפתח של הכל הוא כף, הכל מסרתי

ועל פן שמעי בת וראי, משום שאת המראה של הכל, את נקראת באר לחי וראי. משום כך יש לה לעיין כל יום במעשי העולם, לתת לאדם כפי מעשיו. בא וראה, כשפרא הקדוש ברוך הוא את העולם, הפקיד את היכלו בנד הגבירה לעיין על העולם, וכשבני העולם צדיקים, נוספת שמחה למעלה.

והט"ו אָזְנָה (תהלים מה), כנגד תפלת הכל. וכן עשתה אף היא מפל התפלות, לקרב עטרה לצדיק. משום שהרי כל התפלות הן לקרב העטרה לצדיק.

ושכחי עמך (שם), ששכבני לא הולכים בדרך ישרה, יש לה להביא עליהם מכות, כמו שנאמר (ויקרא כו) והפיתי אתכם גם אני שבע. ועל פן ושכחי עמך, עשי אותם כאלו הם שכוחים מן העולם, עד שישובו בתשובה לפני. ובית אביך, שהוא אברהם, שהיא בתו, ושמה בכל.

ויהא המלך יפנה (תהלים מה) - זה המלך העליון שאותו לדבק בך ולהזדווג עמך זווג עולמים. ומתי? בשעה שכל בני היכל המלך צדיקים, בשעה שיסרת אותם והנהגת אותם לרצון המלך. זהו שפתיב (משלי לא) משא אשר יסרתו אמו. וזו בת שבע אם שלמה, שהנהיגה אותו לרצון המלך.

כי הוא אֲדִנְיָה (תהלים מה) - כל כחך הוא ממנו. אין הלבנה מאירה אלא מן השמש. שמה אדנ"י, סימן לזכות מבית המלך. א' מראש הכל להתנהג בה, וי' הראש של השם הקדוש, החכמה העליונה.

והשתחוי לו (שם), כמו שנאמר (מ"א א) ותקד בת שבע. ואז המלך עושה כל רצונה. וישראל

עלמא תתאה. ועל דא שמעי בת וראי, בגין דאת חיזו דכולא, את אתקריאת באר לחי וראי. בגין כך אית לה לעיינא כל יומא בעובדיהון דעלמא, למיהב לבר נש כפי עובדוי.

תא חזי, בד ברא קודשא בריך הוא עלמא, מני היכליה בידא דמטרוניתא לעיינא על עלמא. וכד בני עלמא זפאין, חדרה אתוסיף לעילא.

והט"ו אָזְנָה, לקבל צלותא דכולא. וכן עבדת אוף איהי מפל צלותין, לקרבא עטרה לצדיק. בגין דהא כל צלותין, לקרבא עטרה לצדיק הוא.

ושכחי עמך, דכד בני לא אזלין באורח מישר, אית לה לאייתאה עליהון מחאן. כמה דאת אמר, (ויקרא כו כד) והפיתי אתכם גם אני שבע. ועל דא ושכחי עמך, עביד יתהון כאלו הם שכוחין מעלמא, עד דיתובון בתיובתא קמאי. ובית אביך, דא אברהם, דאיהי ברתיה, ובכל שמה.

ויהא המלך יפנה, דא מלפא עילאה, דרחים לאתדבקא בך, ולאזדווג בך זווג עלמין. אימת, בשעתא דכל בני היכלא דמלפא זפאין. בשעתא דיסרת לון, ודברת לון לרעותא דמלפא. הדא הוא דכתיב, (משלי לא א) משא אשר יסרתו אמו. ודא בת שבע אם שלמה, דדברת ליה לרעותא דמלפא.

כי הוא אֲדִנְיָה, כל חילא דידך (דף סה ע"א) מניה הוא. סיהרא לא אתנהירת אלא משמשא. שמה דילה אדנ"י, סימנא נקטת מבי מלפא. א' מרישא דכולא לאתנהגא בה. וי' רישא דשמא קדישא, חכמה עילאה.

והשתחוי לו, כמה דאת אמר (מ"א א א) ותקד בת

מתגברים למעלה למעלה, ומדורים עם המלך ועם הגבירה. ואז שאר העמים נכנעים תחתיהם, וכלם חוזרים לעבד אותם, משום שהם בני המלך. משום כך (תהלים מזח) ובת צר במנחה פניך יחלו עשירי עם. כנגד זה, (שיר א) לססתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי. שהקדוש ברוך הוא נתן בלבם להפגס אחריהם לים, כדי שישבעו ישראל מממוניהן, שהובילו לשם עמהם. והכל נטלו ישראל בים שזכר אותה העבודה שעבדו עמם.

כמו כן לעתיד לבא, ובת צר - זה צדו של עשו ושארו העמים שהציקו לישראל, ועד עתה היו מציקים להם בחדושיהם, כמו שנאמר (ישעיה נט) כי יבוא כנהר צר רוח ה' נססה בו.

אז ישראל יחזרו בתשובה שלמה לפני הקדוש ברוך הוא, שנגרעה באותם צרות רבות שבאות עליהם כמי שגשפח זכרונם למעלה. וכשם חוזרים בתשובה בלב שלם, ככתוב (דברים ד) בצר לך ומצאוך וגו', ושבת עד ה' אלהיך. וישוב המלך לבית הגבירה לפיסה. ועל זה (ישעיה נט) ובא לציון גואל, זה המלך שבא לבית הגבירה. משום שביתה כלם שלמים לפניך, בא להקימה מהעפר.

במנחה פניך יחלו עשירי עם, משום שאת (תהלים מזח) כבודך בת מלך פנימה. ומהו כבודך? כבוד ה'. וזו הבת מאותו המלך שהיא פנימה ודאי. וזו האם העליונה, שהיא הפנים של הכל, והיא מעוררת חרות ומנוחה על בניה.

ודאי ודא אימא עילאה, דאיהי פנימה דכלא, ואיהי איתערת חירו ונייחא על בנאה.

שבע. וכדין מלפא עביד כל רעותה. וישאל מתגברין לעילא לעילא. ומדורייהו עם מלפא ועם מטרוניתא.

בדין שאר עמין אתפפיין תחותיהו, וכלהו אתהדרון לעבדין לון, בגין דאינון בני מלפא. בגין כך ובת צור במנחה פניך יחלו עשירי עם.

לקביר דא, לססתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי. דקודשא בריך הוא יהיב בלביה למיעל בתרייהו לימא, בגין דישבועו ישראל מממוניהון, דאובילו עמהון תמן. וכולא נטלו ישראל בימא, אגרא דההוא עבידתא דעבדו עמהון.

בנונא דא לזמנא דאתא, ובת צור, דא סטרא דעשו ושארו עמין דאעקו לישראל, ועד השתא הוו אעקין לון בחובייהו. כמה דאת אמר, (ישעיה נט יט) כי יבוא כנהר צר רוח ה' נססה בו.

בדין, ישראל יהדרון בתיובתא שלימתא קמי קודשא בריך הוא, דאתחזי באינון עקתינ סגיאין דאתיין עלייהו, כמאן דאשתפח דוכרניהון לעילא. וכד אינון הדרן בתיובתא בלפא שלימא, כגוונא דכתיב (דברים דל) בצר לך ומצאוך וגו', ושבת עד ה' אלהיך. וישוב מלפא לבי מטרוניתא לפייסא לה. ועל דא (ישעיה נט כ) ובא לציון גואל, דא מלפא דאתי לבי מטרוניתא. בגין דביתה כלהו שלמין קמה, אתי לאקמא לה מעפרא.

במנחה פניך יחלו עשירי עם, בגין דאת כבודך בת מלך פנימה. ומאי כבודך.

כבוד ה'. ודא בת מההוא מלך דאיהי פנימה ודאי. ודא אימא עילאה, דאיהי פנימה דכלא, על בנאה.

ממשפצות זהב לבושה, לקביל דא אָמר
 שלמה, נאוו לחניך בתורים
 צוארף בחרוזים. לחניך תריין. לזמנא ההוא,
 ולזמנא דאתי. בתורים תריין תורים ודאי. בגין
 דביומא דמשיחא תתחדש דעתא בעלמא,
 ותתנהיר אורייתא קמי פולא. בגין דכתיב,
 (ירמיה לא לג) כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד
 גדולם. ועל דא, ממשפצות זהב לבושה, דא
 סיטרא דצפון, דאתלבישת בה למעבד
 נוקמין, באינון דאעקיין לבנהא. ועל דא קרינן
 ליה מלך המשיח, ודוד ודאי הוא. וכדין
 איתער בעלמא.

מה פתיב לעיל. (תהלים מד כו) כי שחה לעפר נפשנו
 וכו' קומה עזרתה לנו. מאי קומה. בגין
 דעד השתא אידי נופלת, השתא קומה עזרתה
 לנו, דאתדבק מלפא במטרוניתא. ופדנו למען
 חסדך. דא אברהם, ימינא, דלא תהוי
 לאחורא. דבגין כך אמר, (ישעיה ימינך
 ויעניי. בגין כך, ממשפצות זהב לבושה.

לרבמות: אלין לבושיין דיקר, דאינון מרוקמין
 למקדשא. וכל מנוי דזמין קודשא
 בריך הוא למלבש, למיהב נוקמתא באדום.
 תובל למלך, דא פלה אלבישת ליה. מאן גרם
 פל דא. בגין דישראל לא אתערבו בסטרא
 דעשו, פל אינון זמינין למחמי ביקרא דציון.
 לקביל דא תורי זהב נעשה לך. תורי, תריין.
 רמז לאורייתא דאתייהיב בימי פרעה.

ורמז לדעתא דתתחדש ביומוי דמשיחא. עם
 נקודות הפסך. התם, (הושע ג ב) בחמשה עשר
 פסך. והכא, (שה"ש ח ט) אם חומה היא נבנה עליה
 טירת פסך, ודאי מסטרא דאברהם אתיא לון
 האי. הדא הוא דכתיב, (ויקרא כו מב) ואף את
 בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור.

ממשפצות זהב לבושה (שם), כנגד
 זה אמר שלמה (שיר א) נאוו לחניך
 בתרים צוארף בחרוזים. לחניך -
 פעמים, לזמן שהוא ולעתיד לבא.
 בתרים - שני תורים ודאי. משום
 שבימי המשיח תתחדש דעת
 בעולם, ותואר התורה לפני הכל,
 משום שכתוב (ירמיה לא) כי כולם
 ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.
 ועל זה ממשפצות זהב לבושה,
 זה צד הצפון, שהתלבשה בו
 לעשות נקמות באותם שהציקו
 לבניה. ועל זה קוראים לו מלך
 המשיח, ודוד ודאי הוא. ואז
 מתעורר בעולם.

מה פתוב למעלה? (תהלים מד) כי
 שחה לעפר נפשנו כו', קומה
 עזרתה לנו. מה זה קומה? משום
 שעד עתה היא נופלת. פעת קומה
 עזרתה לנו, שנדבק המלך עם
 הגבירה. ופדנו למען חסדך - זה
 אברהם, הימין, שלא תהיה
 לאחור. שמשום כך אמר (תהלים י)
 הושיעה ימיןך ויעניי. משום כך,
 ממשפצות זהב לבושה.

לרבמות - אלו לבושי כבוד,
 שהם רקומים למקדש. וכל
 הבגדים שעתידי הקדוש ברוך הוא
 ללבש, לתת נקמה באדום. תובל
 למלך - זו הפלה המלבישה אותו.
 מי גרם כל זה? משום שישראל
 לא התערבו בצד של עשו, כל
 אלו עתידים לראות בפכוד של
 ציון.

כנגד זה, תורי זהב נעשה לך.
 תורי - שנים. רמז לתורה שנתנה
 בימי פרעה, ורמז לדעת
 שתתחדש בימות המשיח. עם
 נקודות הפסך - שם (הושע א)
 בחמשה עשר פסך, וכאן (שיר ח)
 אם חומה היא נבנה עליה טירת
 פסך. ודאי שמצד של אברהם
 באה זו להם. זהו שכתוב (ויקרא כו)
 ואף את בריתי אברהם אזכור
 והארץ אזכור.

תוב־לָנָה בשְׁמֹחוֹת וְגִיל, תְּרִין חֲדָוּן, לְעִילָא וּלְתַתָּא. לְעִילָא, דְּשָׂמָא קְדִישָׁא וְכוּרְסִיָּא אֲשַׁתְּלִים, כַּד אֲתַאבִּיד יוֹדֵעַ צִיד מְעַלְמָא, וְדוּכְרָנִיה לְעַלְמִין לָא אִידְכֵר. לְתַתָּא, יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַחֲמִין עִילָאִין אָרִים דְּגַלְיָהוּן עַל כּוּלָא. וְעַל דָּא מוּבָאוֹת לָךְ. כְּמָה דָּאֲתָא אָמַר, (ישעיה 50 כ) וְהִבִּיאֵנּוּ אֶת כָּל אַחֲיָכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לָהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב תְּבַאֲיֵנָה בְּהִיכַל מְלָךְ.

תוב־לָנָה בשְׁמֹחוֹת וְגִיל (תהלים מה) - שְׂתֵי שְׁמֹחוֹת, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. לְמַעְלָה - שְׁהֶשֶׁם הַקְּדוּשׁ וְהַכְּסָא נְשַׁלְמִים, כְּשִׂיאֲכֵד יוֹדֵעַ צִיד מִן הָעוֹלָם וְזְכוּרָנוּ לָא יִזְכֵר לְעוֹלָמִים. לְמַטָּה - יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּרַחֲמִים עֲלֵינוּנִים מְרִים דְּגַלְמֵם עַל הַכּל. וְעַל זֶה מוּבָאוֹת לָךְ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה 50 ט) וְהִבִּיאֵנּוּ אֶת כָּל אַחֲיָכֶם מִן הַגּוֹיִם מִנְחָה לָהּ. וְעַל זֶה כְּתוּב תְּבַאֲיֵנָה בְּהִיכַל מְלָךְ.

תַּחַת אַבוּתֵיךְ יִהְיוּ בְּנֵיךְ. אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, תַּחַת אַבוּתֵיךְ, אֵינּוּן אַבְהֵן עִילָאִין, דְּאוֹדִיעוּ לָךְ בְּעַלְמָא, וְאֲתַקִּינוּ לָךְ, עַל כּוּלָא יִהְיוּ בְּנֵיךְ. תְּשִׁיתְמוּ לְשָׁרִים, דְּאֵינּוּן אַבְהֵן עִילָאִין, דְּכְתִיב בְּהוּ (במדבר כא יח) בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׁרִים, דְּאֲתַקִּינוּ לָהּ בְּכוּלָא וְכוּלָא לְהָאֵי בְּאֵר. כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אֲתַקְרִי.

תַּחַת אַבְתֵּיךְ יִהְיוּ בְּנֵיךְ (תהלים מה). אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל: תַּחַת אַבְתֵּיךְ, אוֹתָם הָאֲבוֹת הָעֲלִיוֹנִים שְׁהוֹדִיעוּ אוֹתָךְ בְּעוֹלָם וְתַקְנוּ אוֹתָךְ - עַל הַכּל יִהְיוּ בְּנֵיךְ. תְּשִׁיתְמוּ לְשָׁרִים, אֶת אוֹתָם הָאֲבוֹת הָעֲלִיוֹנִים, שְׁכַתוּב בְּהֶם (במדבר כא) בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׁרִים, שְׁתַּקְנוּ אוֹתָךְ בְּכַל, וְהַכּל לְבְּאֵר הַזֶּה. כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת.

דְּכָר אַחַר, תַּחַת אַבוּתֵיךְ יִהְיוּ בְּנֵיךְ. דְּכַלְהוּ בְּרַחֲמֵינוּ, כְּאֵינּוּן דְּרָא דְּמַדְבְּרָא, כְּאֵינּוּן דְּאִיקְרוּן דוּר דְּעָה. יִהְיוּ בְּנֵיךְ, דְּכַלְהוּ בְּרַחֲמֵינוּ יִתְגַבְּרוּן עַל אוֹרֵייתָא. לְקַבֵּל דָּא כְּתִיב, עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמַסְבוֹ נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ. דְּאִקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ לְשִׁמְיעָה. אוּף הֵכָא בְּנֵיךְ יִשְׁתַּלְמוּן כְּוֹתְהוּן.

דְּכָר אַחַר, (תהלים מה) תַּחַת אַבְתֵּיךְ יִהְיוּ בְּנֵיךְ - שְׁכַלְמֵם בְּאַהֲבָה, כְּאוֹתָם דוּר הַמְדַבֵּר, כְּאוֹתָם שְׁנַקְרָאִים דוּר דְּעָה. יִהְיוּ בְּנֵיךְ - שְׁכַלְמֵם בְּאַהֲבָה יִתְגַבְּרוּן עַל הַתּוֹרָה. כְּנִגְדַּזְה כְּתוּב (שיר א) עַד שְׁהַמְלִיךְ בְּמַסְבוֹ נְרָדִי נִתַּן רִיחוֹ. שְׁהַקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ לְשִׁמְיעָה, אִף כְּאֵן בְּנֵיךְ יִשְׁתַּלְמוּ כְּמוֹתֵם.

אֲזַכְּרֶיהָ שְׁמֵךְ בְּכָל דוּר וְדוּר. מְדַרָּא עִילָאָה, דְּתַלְיָא בֵּיה דְּרוּר וְחִירוֹ לְכַלָּא. בְּזַמְנָא דִּיהוּא שׁוּפֵר גְּדוּל, יִפִּיק כּוּלָא לְחִירוֹ, כְּדִין עַמִּים יְהוּדוּף לְעוֹלָם וְעַד, דְּלָא יִתְפַּרְשׁ עוֹלָם מוּעַד, וְוַעַד מְעוֹלָם. לְקַבֵּיל דָּא, צְרוּר הַמּוֹר דוּדִי לִי בֵּין שְׂדֵי יִלִּין.

אֲזַכְּרֶיהָ שְׁמֵךְ בְּכָל דוּר וְדוּר (תהלים מה), מִהַדוּר הָעֲלִיוֹן, שְׁהַדְּרוּר וְהַחֲרוֹת תְּלוּיִים בּוֹ לְכַל. בְּזַמְנָן שְׁהַשׁוּפֵר הַגְּדוּל הַהוּא יוֹצִיא הַכּל לְחֲרוֹת, אֲזַי עַמִּים יְהוּדוּף לְעוֹלָם וְעַד, שְׁלָא יִפְרַד עוֹלָם מוּעַד, וְוַעַד מְעוֹלָם. כְּנִגְדַּזְה, צְרוּר הַמּוֹר דוּדִי לִי בֵּין שְׂדֵי יִלִּין.

עַד הֵכָא אֲתִיְיָהּ לִיה רְשׁוֹ לְגַלְאָה. אֲתָא שְׁלֵמָה, וְאֲשַׁתְּלִים בְּכַלָּא, וְאֲשַׁלִּים כְּלָא, וְאֲכַלִּיל בְּהִנְהוּ תוֹשְׁבְחָן חֲכַמְתָּא עִילָאָה, כְּיוּמָא דְּכָל עַלְמִין, דְּזַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

עַד כְּאֵן נִתְּנָה לוֹ רְשׁוֹת לְגַלוֹת. כְּאֵ שְׁלֵמָה וְהַשְׁתַּלֵּם בְּכַל, וְהַשְׁלִים הַכּל, וְהַכְּלִיל כְּאוֹתָן הַתְּשַׁבְּחוֹת חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה, הַקִּיּוּם שְׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, שְׁעַתִּיד הַקְּדוּשׁ

לְגַלְיָאָה לָהּ לְבַנוּי, בְּזַמְנָא דִּיתְעַר דִּיעָתָא
 בְּעֵלְמָא. דְּכָל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל יִדְבִיק
 אֲדַבְקוּתָא בְּחַכְמָתָא עֵילְיָאָה, רָזָא דְשָׂמָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְדָא אִיהוּ טִיבוּ, דְלִית
 לִיהּ פְּסִיקוּ כָּלְל, לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמִין. (דף טו סה
 ע"ב)

ברוך הוא לגלותה לבניו בזמן
 שתתעורר הדעת בעולם. כשכל
 אחד ואחד מישראל ישיג דבקות
 בחכמה העליונה, סוד שמו של
 הקדוש ברוך הוא, וזהו הטוב
 שאין לו הפסקה כלל, לעולם
 ולעולמי עולמים.

פְּרִשְׁת בְּרִק

פְּרִשְׁת בְּלָק

אַמוּנָה אֹמְן, תְּרִי דְאִינוּן חַד. חַד גְּן, וְחַד
 נְהָר. דָּא נְפִיק מֵעֵדָן, וְדָא אִיתְשַׁקִּי
 מַנְיָה. הָא הֲכָא כָּל רָזָא סְתִימָא דְמַהִימְנוּתָא.
 וְאוֹרִיפְנָא, הָאִי מֵאֵן דְאִיתְעַר בְּלִילְיָא, בְּשַׁעְתָּא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָאל בְּגַנְתָּא,
 לְאַשְׁתַּעֲשַׁעַא בְּצַדִּיקְיָא, בְּעֵי לְמִימַר פְּסוּקָא
 דָּא, בְּרַעוּתָא דְלָבָא, וְלַכוּנָא רַעוּתָא בֵּיהּ. (ישעיה
 כה א) ה' אֱלֹהֵי אֲתָה אַרְוּמַמְךָ אוֹדָה שְׁמַךְ פִּי
 עֲשִׂית פְּלָא עֲצוֹת מְרַחֵק אַמוּנָה אֹמְן. וּבִתְר
 בְּן יֹאמֵר, (תהלים קלט יד) אוֹדְךָ עַל פִּי נוֹרְאוֹת נְפִלְיָתִי
 נְפִלְאִים מְעַשִּׂיךָ וְנַפְשִׁי יִדְעַת מְאֹד. לְבַתְר,
 (בראשית ב' י) וְנִהְר יוֹצֵא מֵעֵדָן וְגו'. וְהֵינּוּ שְׂבַחָא
 דְחַסִּידֵי קְדָמָי, כִּד מִתְעַרוּ בְּפִלְגוֹת לִילְיָא.
 וּלְבַתְר מְסַדְרֵי שְׂבַחֵיהוּ, וְלְעָאן בְּאוּרִייתָא.
 שְׁעִשׂוּעָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מֵאִי הִיא. אֶלְא,
 כָּל צַדִּיקְיָא קְיִימִין בְּדִיוּקְנֵיהוּ,
 וּמִתְלַבְּשִׁין בְּגַנְתָּא דְעֵדָן, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא,
 וְאַתְסַחֵן בְּטִלָּא, דְזַמִּין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְאַחֲרָא מִיתְיָא. וְעָאלין כְּלָהוּ לְגַבֵּי מְשִׁיחַ,
 וְשָׂאלין מַה דְשָׂאלין, וְהָא אִיתְעַרוּ חַבְרִיָּא.
 לְבַתְר מִתְפַּנְשִׁין, וּמִשְׁתַּדְּלִין כְּלָהוּ בְּדִיעָתָא
 עֵילְיָאָה, בְּכָלְהוּ מְתִיבְתִי דְתַמָּן.
 וְעֵלְיָהוּ כְּמָה מְמַנָּן. וּמִתְחַדְּשִׁין תַּמָּן כְּמָה
 חִידוּשִׁין בְּאוּרִייתָא. לְבַתְר נְפַקִּי כְּלָהוּ, וְחַמָּאן,
 כִּד אֲתִי אֵלְיָהוּ לְגַבֵּי אַבְרָהָן. אִיהוּ נַפְק, וְאִינְהוּ

אמונה אמן (ישעיה כה), שנים שהם
 אחד. אחד גן, ואחד נהר. זה יוצא
 מעדן, וזה משקה ממנו. הנה כאן
 כל הסוד הנסתר של האמונה.
 וכברנו, זה מי שתתעורר בליליה,
 בשעה שהקדוש ברוך הוא נכנס
 לגן להשתעשע עם הצדיקים,
 צריך לומר פסוק זה ברצון הלב,
 ולכונן בו ברצון: ה' אֱלֹהֵי אֲתָה
 אַרְוּמַמְךָ אוֹדָה שְׁמַךְ פִּי עֲשִׂית
 פְּלָא עֲצוֹת מְרַחֵק אַמוּנָה אֹמְן.
 ואחר בן יאמר, (תהלים קלט) אוֹדְךָ
 עַל פִּי נוֹרְאוֹת נְפִלְיָתִי נְפִלְאִים
 מְעַשִּׂיךָ וְנַפְשִׁי יִדְעַת מְאֹד. אַחַר
 כֵּן, וְנִהְר יוֹצֵא מֵעֵדָן וְגו'. וְהֵינּוּ
 הַשְּׂבַח שֶׁל הַחַסִּידִים הַרְאוּשִׁנִּים
 כְּשֶׁמִּתְעוֹרְרִים בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה,
 וְאַחַר כֵּן מְסַדְרִים שְׂבַחֵיהֶם
 וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה.
 מה הוא שעשועו של הקדוש
 ברוך הוא? אלא כל הצדיקים
 עומדים בדיוקניהם, ומתלבשים
 בגן עדן, בכל יום ויום, ורוחצים
 בטל שבו עתיד הקדוש ברוך הוא
 להחיות מתים, וכלם נכנסים אל
 המשיח, ושואלים מה
 ששואלים, והרי העירו החברים.
 אחר כך מתפנסים, ומתעסקים
 כלם בדעת העליונה, בכל
 הישיבות של שם. ועליהם כמה
 ממנים. ומתחדשים שם כמה
 חדושים בתורה. אחר כך יוצאים
 כלם, ורואים כשבא אליהו אל
 האבות. הוא יוצא - והם נכנסים
 ועומדים לפני האבות, ושמים

בָּהֶם בַּכֶּמֶה בָּנִים קְדוֹשִׁים
שְׂסָבִיבָם, וְכֹלֶם שְׂמַחִים.

בְּשִׁנְכֵנָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, כֹּלֶם עוֹמְדִים
מִתְקַנְיִם כְּרֹאֵי, וְכֹל הַהִשְׁתַּדְּלוֹת
שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם בַּחֲדוּשֵׁי
תוֹרָה. וְהִשְׁוֹקְתוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאוֹתָם הַצְּדִיקִים, שֶׁחֲדָשׁוּ
בָּה דְבָרִים. וְהִשְׁתַּעֲשְׂעוּ בָּהֶם,
וְהִשְׁתַּעֲשַׂע בְּאוֹתָם דְּבָרִים. וְכֵן
בְּכֹל צְדִיק וְצְדִיק.

אֲחֵר כֶּף כֹּף כֹּלֶם מִתְתַּקְּנִים זְכָר
וְנִקְבָּה. וְאַחֵר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַרִיחַ וְהִשְׁתַּעֲשַׂע בָּהֶם, וּבְכֹל
הַסּוּדוֹת הִלְלוּ שֶׁל הַחֲכָמָה
שְׁלָהֶם, מִתְגַּלְּהָ עֲלֵיהֶם, וְהֵם
רוֹאִים אֶת אוֹתוֹ נֹעַם ה'. אֲזַי כֹּלֶם
שְׂמַחִים בְּשִׂמְחָה רַבָּה, עַד
שִׂמְתַּפְּשָׁטִים הַזֵּיו וְהַאֹר שְׁלָהֶם.
וּמֵאוֹתָהּ הַמְּשַׁכָּה שֶׁל זֵיו וְאוֹר שֶׁל
הַשְּׂמִיחָה שְׁלָהֶם, עוֹשִׂים פְּרוֹת
וְתוֹלְדוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה, וְאוֹתוֹ
הַפְּרִי נִכְנָס תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה
עַד הַזְּמַן שֶׁצָּרִיךְ.

וְכֵן מִשְׁתַּעֲשַׂע בְּכֹל צְדִיק וְצְדִיק,
וְאוֹמֵר: אֲשֶׁרֵי הַמְּלָךְ שֶׁהַבָּנִים
הִלְלוּ נִבְחָרוּ לְחַלְקוֹ וְגוֹרְלוֹ. וְקוֹל
מִתְעוֹרֵר מֵאֲמִצֵּעַ הַגֵּן שֶׁל הַרְקִיעַ,
וְקוֹרָא בְּקוֹל חֲזָק וְאוֹמֵר, (שם קלז)
זָכַר ה' לְבִנְיָ אָדָם אֶת יוֹם
יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוֹ עָרוֹ עַד
הַיְסוּד בָּה. וְאֲזַי הִלְלוֹת וְהַצְּעָקוֹת
שֶׁלוֹ. וְכֹל הַצְּדִיקִים שֶׁשָּׂם
מִתְעוֹרְרִים בְּבִכְיָה.

וְקוֹרָא מִתְעוֹרֵר בְּאֲמִצֵּעַ הַגֵּן שֶׁל
הַרְקִיעַ, שְׁנִשְׁמַע בְּשִׁלֵּשׁ מְאוֹת
וְתִשְׁעִים רְקִיעִים, מִשּׁוֹם שֶׁאֵין
שִׂמְחָה וְשִׁעֲשׂוּעַ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֲלָא בְּשַׁעֲהָ שְׁעוֹמֵד עִם
הַצְּדִיקִים שֶׁשָּׂם. וּמִשּׁוֹם כֶּף נִשְׁבַּע
וְאוֹמֵר, (שם) אִם אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַם
תִּשְׁכַּח יְמִינִי תִדְבַּק וְגו', אִם לֹא
אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי. בְּכֹל אֲתֵר דְּאִית

עֲאֵלִין וְקִיִּימִין קָמִי אֲבָהֶן, וְחָדוּ בָּהוּ, בַּכֶּמֶה
בָּנִין קְדִישִׁין דִּי בְּסַחְרְנִייהוּ, וְחָדָאן כְּלָהוּ.

וְכַד עָיִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוֹ לֵילְיָא,
כְּלָהוּ קִיִּימִין מִתְתַּקְּנִין כְּדָקָא יְאוֹת, וְכֹל
אֲשִׁתְּדוֹתָא בְּמָה דְּאֲשִׁתְּדוֹלוּ כֹּל הַהוּא יוֹמָא
בַּחֲדוּשֵׁי אוֹרִייתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
תִּיאובְתִּיהַּ בְּאֵינוֹן צְדִיקִיָּא, דְּחֲדִישׁוּ בָּה מְלִין.
וְאֲשִׁתַּעֲשַׂע בָּהוּ, וְאֲשִׁתַּעֲשַׂע בְּאֵלִין מְלִין. וְכֹל
בְּכֹל צְדִיקָא וְצְדִיקָא.

דְּבַתֵּר, כְּלָהוּ מִתְתַּקְּנִין דְּכַר וְנוֹקְבָא. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּתֵר דְּאֵרַח וְאֲשִׁתַּעֲשַׂע בָּהוּ,
וּבְכֹל אֵלִין רְזִין דְּחֲכָמָתָא דִּילְהוֹן, אֲתַגְּלִי
עֲלִייהוּ, וְאֵינוֹן חֲמָאן בְּהַהוּא נוֹעַם ה'. כְּדִין
כְּלָהוּ חָדָאן בַּחֲדוּוה סְגִיָּא, עַד דְּמִתְפְּשָׁטִי
זֵיוָא וְנַהוּרָא דִּילְהוֹן. וּמַהֵהוּא מְשִׁיכוּ דְּזֵיוָא
וְנַהוּרָא דְּחַדוּה דִּילְהוֹן, עַבְדִּין פִּירִין וְאֵיבִין
לְעֵלְמָא דָּא, וְהַהוּא אֵיבָא עָאל תַּחוֹת גְּדַפּוּי
דְּשְׂכִינְתָא, עַד זִימְנָא דְּאַצְטְרִיךְ.

וְכַד מִשְׁתַּעֲשַׂע בְּכֹל צְדִיק וְצְדִיק, וְאוֹמֵר, זַכָּאָה
מְלַכָּא דְּבִנְיָן אֵלִין אֲתַבְּרֵרוּ לְחוֹלְקִיָּה
וְעַדְבִּיָּה. וְקָלָא אֵינְתֵר, מֵאֲמִצֵּעוֹת גִּינְתָא
דְּרְקִיעַ, וְקוֹרָא בְּקַל תְּקִיף וְאוֹמֵר, (תהלים קלז ז) זָכַר
ה' לְבִנְיָ אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲוֹמְרִים עָרוֹ
עָרוֹ עַד הַיְסוּד בָּה. כְּדִין עֲרִטִידוֹ וְקַרְקוֹרָא
דִּילְיָה. וְכֹל צְדִיקִיָּא דְּתַמֵּן אֲתַעָרוּ בְּבִכְיָה.

וְקָלָא אֵינְתֵר מֵאֲמִצֵּעוֹת גִּנְתָא דְּרְקִיעַא,
דְּאֲשִׁתַּמַּע בְּתַלְתַּת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין.
בְּגִין דְּלִית חַדוּה וְשִׁעֲשׂוּעָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אֲלָא בְּשַׁעֲתָא דְּקָאִים בְּהַדִּי צְדִיקִיָּא
דְּתַמֵּן. וּבְגִין דָּא אוֹמֵי וְאוֹמֵר, (שם ז) אִם אֲשַׁכְּחֶךָ
יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי תִדְבַּק וְגו', אִם לֹא אֲעֲלֶה
אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי. בְּכֹל אֲתֵר דְּאִית

שמחתי. בכל מקום שיש שמחה לקדוש ברוך הוא, קול זה יוצא וקורא.

אז יוצא משם, ועולה ומכה ברקיעים, ושואג שאגות, עד שכל צבאות השמים כלם בערבוביה. אז נושבת רוח ומכה בעלים של אותו העץ הגדול, וכל הענפים שלו מכים זה בזה. וקול מתעורר מתוך נוף העץ וקורא, (שם קה) זכר לעולם בריתו דבר צנה לאלף דור אשר פרת את אברהם ושבועתו וישחק. פיון שקול זה מתעורר, שומע אברהם הזקן ומתעורר, ואז הוא רצון המלך, ומתנחם עמו.

בשעה ההיא מתעוררת רוח אחת מצד דרום, וכל הרצון והשמחה והרפואה מתעוררים בעולם. ואז עולה הבקר, ועת רצון נמצאת, ונחת היא לכל אסירי המלך שהם בבית חלים. אשרי העם שיכולים לדעת מהסודות הטמירים, הנסתרים של המלך הקדוש.

אמר רבי אבא, יום אחד היינו הולכים במדבר, אני ורבי יהודה שמן עפו עמי, ונכנסנו למערה אחת, ומצאנו שם ספר עתיק אחד מהזמנים הראשונים. פתחנו אותו, ומצאנו שהיה כתוב בראש דבריו, (ישעיה מב) הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. ובאר הפסוק בנשמות הצדיקים, מיום שעלה ברצון המחשבה לברא את העולם.

שפרם שנברא העולם, כל רוחות הצדיקים היו גנוזים במחשבה לפניו, כל אחד ואחד בדמותו. פיון שציר העולם, כלם התגלו, ועומדים בדיוקניהם לפניו, שם ברומי הרקיעים (מרומים). אחר כך נתן אותם באוצר אחד בגן העדן שלמעלה. והאוצר ההוא אינו מלא לעולמים, ותמיד קורא:

חדוה לקודשא בריך הוא, קלא דא נפיק וקארי.

בדין נפיק מתמן, וסליק ובטש ברקיעין, ושאיג שאוגין, עד דכל חילי שמייא פלהו בערבוביא. (נ"א בערשורא) פדין נשבא רוחא, ובטש בטרפין דההוא אילנא רברבא, וכל ענפין דיליה בטשין דא בדא. וקלא איתער מגו נופא דאילנא וקרי, (שם קה ח-ט) זכר לעולם בריתו דבר צנה לאלף דור אשר פרת את אברהם ושבועתו וישחק. פיון דקלא דא אתער, שמע אברהם סבא ואיתער, פדין איהו רעווא למלפא, ואתנחם בהדיה.

בההיא שעתא, איתער רוחא חדא מסטרא בדרום, וכל רעו וחדוותא ואסוותא איתער בעלמא. וכדין סליק צפרא, ורעווא אשתכח, ונניחא איהו לכל אסירי מלפא דאינון בבי מרעיהו. זפאה עמא, דיכלין למנדע מרזין טמירין, סתימין דמלפא קדישא. אמר רבי אבא, יומא חדא הוינא אזלי במדברא, אנא ורבי יהודה דמן עפו בהדי, ואעילנא במערתא חדא, ואשפחנא תמן ספרא חדא עתיקא מיומין קדמאין. אפתחנא ליה, ואשפחנא דהוה פתיב בריש מלוי, (ישעיה

מב ט) הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. ואוקים קרא בנשמתהון דצדיקיא, מן יומא דסליק ברעותא דמחשבה למברי עלמא. רעד לא אתברי עלמא, כל רוחין דצדיקיא הוו גניזין במחשבה קמיה, כל חד וחד בדיוקניה. פיון דצייר עלמא, אתגליין פלהו, וקיימי בדיוקניהו קמיה, תמן ברומי רקיעין (נ"א מרומים). לבתר יהיב לון באוצר חד, בגנתא דעדן לעילא. וההוא אוצר לא מלייא לעלמין, ותדיר קרי, הראשונות הנה באו וחדשות אני

הראשונות הנה באו וחדשות אני מגיד. מה זה אני מגיד? אלא כלם בשמות, ואין תשוקה וכסוף לאותו האוצר אלא להריק בו נשמות.

כמו שהגיהנם אין לו תשוקה וכסוף אלא לקבל בו נשמות להטהר שם, וכל הימים קורא הב. מה זה הב הב? אלא אשרף אשרף.

ואותו האוצר שומר כל אותן הנשמות, עד הזמן שמלביש אותן, ויורדות לעולם הזה. ומתוך חטאו של אדם הראשון, שהחשיף את העולם, והמשיף הצד האחר הרע לעולם, הצטרכו להתלבש אותן הנשמות בלבוש הזה, שהרי לבוש אחר עתיד הקדוש ברוך הוא להלביש את אותן הנשמות. והיה אומר באותו הספר עד כאן. שתקו. וראיתי מכאן והלאה דברים מתוקים שאין מכרים.

ואחר כך ראיתי אותם בחלום, ואמרו לי שתק, ואל תגלה אלא לסלע הקזק. וכך עשיתי. ומצאתי בו, ואם תאמר, לבוש אחר עתיד הקדוש ברוך הוא להלביש אותן הנשמות לעולם הבא, אם כן, המתים שהחיה יחזקאל, למה לא עשה להם אותו הלבוש?

א"ר משום שטרם הגיע הזמן להעביר בעולם אותו האויר הנפך שעושה לבושים, ומשום כן לא הלביש אותם, אלא כמו שהיו. וכך יהיה לתחית המתים, רק שהנהמה שלראשונה לא מצויה שם.

וכשאדם יוצא מן העולם הזה, כלם, בין צדיקים, ובין חסידים ותמימים, ותיבים ורשעים, כלם עוברים בדרך הזו לראות אותו, את אדם הראשון, לכל בני העולם. ושם נוטלים דרך או לגן עדן או לגיהנם.

מגיד. מאי אני מגיד. אלא פלהו בשמחן ולית תאובתא וכיסופא לההוא אוצר, אלא לארקא ביה נשמתיך.

במה דגיהנם, לית ליה תאובתא וכיסופא, אלא לקבלא נשמתיך ביה לאתדפאה, תמן, וכל יומי קרי, הב הב. מאי הב הב, אלא אוקיד אוקיד.

וההוא אוצר נטיר כל אינון נשמתיך, עד זימנא דאלביש לון, ונחתו להאי עלמא. ומגו חובא דאדם קדמאה, דאחשיף עלמא, ואמשיף סטרא אחרא בישא לעלמא, אצטרכו לאתלבשא אינון נשמתיך. בלבושא דא, דהא לבושא אחרא זמין קודשא בריך הוא בעא לאלבשא לאינון נשמתיך. והוה אמר בההוא ספרא, עד הכא, שתיקו. וחמינא מפאן והלאה, מלין מתיקן דלא אשתמודעאן.

ולבתר חמינא לון בחלמא. ואמרו לי שתוק, ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא, וכך עבידנא. ואשפחנא ביה, ואיתימא, לבושא אחרא זמין קודשא בריך הוא לאלבשא לאילין נשמתיך לעלמא (לובנא) דאתי, אם כן מיתנא דאחיא יחזקאל, מאי טעמא לא עבד לון ההוא לבושא.

א"ר, בגין (ד' טו ע"א) דלא מטא זמנא, לאעברא בעלמא ההוא אוירא דכ"יא, דעביד לבושין. ובגין כן לא אלביש לון, אלא כמה דהו. וכך יהא לתחית המתים, בר דזוהמא דקדמיתא לא אשתפחת תמן.

ובר בר נש נפיק מהאי עלמא, פלהו, בין צדיקים, בין חסידים ותמימים, ותיבין ורשעים, פלהו עברין באורחא דא למיחמי ליה לאדם קדמאה, לכל בני עלמא. ותמן נטלי אורחא, או לגן עדן, או לגיהנם.

כָּרָא אִינוּן דְּאוֹרְחֵיהּוּ לְגֵן עֵדֵן, מִתְקַרְבִּין לְגַבֵּי חוּמָה דְּלִבְר, מְאִינוּן תְּלַת חוּמוֹת דְּתַמָּן. פְּדִין נִפְק חַד מִמְּנָא, וְאַתְעַר קַמֵּיהּוּ וְקֶאֱרִי וְאָמַר, זַפְאִין אַתּוּן צְדִיקָיָא בְּעַלְמִין פְּלָהּוּ. וְהָהוּא מִמְּנָא יַעֲזִיא "ל שְׁמִיהּ. אוּלַיְה לֹון אֹרְחָא, וְאֶזְלִין קַמֵּיהּ, עַד פִּרְעָא חָדָא דְּגִיְהֵנָם, וְהָאִי מִמְּנָא קְרִי בְּחִילָא, צַנוּן תַּנְנָא צַנוּן יִקִּידְתָּא. בְּהֵיא שְׁעַתָּא, בְּבַהִילוּ מְצַנְנֵן לֵיהּ, וְעֶאלִין פְּלָהּוּ וְטַבְּלִין וְעַבְרִין. וְכֻלְהוּ חֵיִיבִיא, אַתְמַסְרֵן בִּידָא דְּדוּמָה, וְאַעְלִין בְּגִיְהֵנָם, וְכֻלְ אִינוּן זַפְאִין לָא אַתְמַסְרֵן בִּידוּי, אֶלָּא בִּידוּי דְּהָהוּא מִמְּנָא.

בֵּין דְּטַבְּלִין וְעַבְרִין, הָהוּא מִמְּנָא אֶזְיֵל קַמֵּיהּוּ, עַד דְּמִטּוֹן לְשׁוֹר חוּמָה דְּגִיְנִתָּא דְּעֵדֵן. וְהָהוּא מִמְּנָא קֶאֱרִי לְפִתְחָא וְאָמַר, ^{(ישעיה} פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֵא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמִנִים. ^{כח} פְּדִין פִּתְחִין פִּתְחָא, וְאַעִיל לֹון לְגָאוּ, וְכֵן לְכֻל פִּתְחָא וּפִתְחָא.

בֵּין דְּעֶאלוּ לְגָאוּ, לְאַתֵּר דְּצְדִיקָיָא אֶחְרַנִין קְיִימִין, פְּמָה חֲדָה עַל חֲדָה, וְכֻמָּה חִידוּ עַל חִידוּ עַל צְדִיקָא, וְכֻל בְּנֵי מְתִיבְתָּא חֲדָן. לְסוּף תְּלַתָּא יוּמִין, דְּאַתְטַמְרֵן בְּהַכְּלִין יְדִיעָן, נְפִקִין, וְאוּרִין נְשַׁבִּין, וּמְצַטְיִירִין פְּלָהּוּ בְּדִיוקְנֵיהּ. וּמִפְּאֵן לְהֶלְאָה, יִרְתִּי אַחְסַנְתָּ יִרוּתָּא, בְּדָקָא חֲזִי לְכֻל חַד וְחַד.

חִיזוּוּא דְּאַתְחִזִּיא בְּגֵן עֵדֵן, מַחִיזוּ יִקְרָא דְּיוֹקְנָא דְּכֻל דְּיוֹקְנִין, וְגִינוּן דְּכֻל גְּוֹוִינִין, דְּמִלְפָּא קְדִישָׁא, לָא אַתְגְּלִי בְּהִיכְלָא, וְלָא בְּאַתֵּר חַד, אֶלָּא אַתְפִּתַּח רְקִיעָא מְרַקְמָא עַל גַּבֵּי גִנְתָּא, לְאַרְבַּע סְטֵרִין, וְאַתְמַלְיָא מְזִיוָא יִקְרָא קְדִישָׁא, וְאַתְחִזּוּ תַמָּן, וְאַתְנַהֲרוּן פְּלָהּוּ צְדִיקָיָא. מֵאֵן חָמָא חֲדוּוּא דָּא, וְכַסּוּפָּא דָּא, דְּהָהוּא נוּעַם ה'.

בֵּין שְׁטוּבְלִים וְעוֹבְרִים, אוּתוּ הַמְּנָה הוֹלֵף לְפָנֵיהֶם, עַד שְׁמַגִּיעִים לְגֵדֵר חוּמַת גֵּן הָעֵדֵן. וְאוּתוּ הַמְּנָה קוֹרָא לְפִתְחָא וְאוֹמַר: (שם כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֵא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמִנִים. אֲזִי פּוֹתְחִים פִּתְחָא, וּמְכַנְסִים אוֹתָם לְפָנִים, וְכֵן לְכֻל פִּתְחָא וּפִתְחָא. בֵּין שְׁנַכְסוּ לְפָנִים, לְמַקְם שְׁצְדִיקִים אַחֲרִים עוֹמְדִים, כְּמָה חֲדָה עַל חֲדָה, וְכֻמָּה שְׁמַחָה עַל שְׁמַחָה עַל הַצְדִיקִים, וְכֻל בְּנֵי הַיְשִׁיבוֹת שְׁמַחִים. לְסוּף שְׁלֹשָׁה יָמִים שְׁנַטְמְנוּ בְּהִיכְלוֹת יְדוּעִים, יוֹצְאִים, וְהָאוּרִים נוֹשְׁבִים, וְכֻלְם מְצַטְיִירִים בְּדִיוקְנֵיהֶם. מִפְּאֵן וְהֶלְאָה יוֹרְשִׁים אַחְזוֹת נְחֻלָּה כְּרָאוּי לְכֻל אֶחָד וְאַחָד.

הַמְּרָאָה שְׁנַרְאָה בְּגֵן עֵדֵן מִמְּרָאָה כְּבוֹד דְּמוֹת כֻּל הַדְּיוֹקְנָאוֹת, וְהַגְּוֹן שֶׁל כֻּל הַגְּוִינִים שֶׁל הַמְּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, לֹא מִתְגַּלֶּה בְּהִיכֹל וְלֹא בְּמִקְוֹם אֶחָד, אֶלָּא נִפְתַּח רְקִיעַ מְרַקְם עַל גַּבֵּי הַגֵּן לְאַרְבַּע צְדָדִים, וּמִתְמַלֵּא מְזִיו מְזִיו הַכְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ, וְנִרְאִים שָׁם, וּמְאִירִים כֻּל הַצְדִיקִים. מִי רָאָה הַשְׁמַחָה הַזֹּאת וְהַתְּשׁוּקָה הַזֹּאת שֶׁל אוֹתוֹ נוּעַם ה'.

עד כאן הנה לי רשות באותו ספר. כשהסתובבתי לראות יותר, פרח מדי ולא ראיתי, ונשאתי עצוב וכיתי. ישנתי שם באותה המערה, וראיתי אותו לבוש הבדים. אמר לי: רבי, מה לך לבכות? אל תתעצב. ממי שהיה הספר ההוא, פרח אלי, ונטלו. וטרם יצא מן העולם הנה, גנז אותו באותה המערה במדבר הזה, ועכשוו שהתגלה לחיים, פרח באויר ונטלו.

מכאן והלאה, לך לך לדרך. ומאותו יום עד כאן לא התגלה לי, ולא זכיתי לשמע ממי הוא. וככל פעם שאני נזכר, אני נשאר עצוב. אמר רבי אלעזר, אולי הקדוש ברוך הוא רוצה בכבודו שלא יתגלה בעולם.

בעוד שהיו יושבים ועוסקים בדברים הנכבדים והעליונים הללו, האיר היום. קמו והלכו. אמר רבי אלעזר, פעת עת רצון לפני המלך, נאמר דברי תורה ונתעסק בה, ונשתתף עם השכינה.

לאמר הנה עם יצא ממצרים (במדבר כב). אם תאמר, שהרי צריך לטל השמות והיוחסין שלהם - לא צריך, אלא דרך כלל, שכתוב הנה עם יצא ממצרים. מה הטעם? משום שפך קורא להם פטרונם כמה פעמים, ועל זה לא תטעה, שכתוב (שמות ה) שלח את עמי, בכל זמן.

ועוד, כשנטלה יצאה עליהם עם פרעה, בלשון זו יכלו להם, שכתוב (שם א) הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. אף כאן שכתוב הנה עם יצא ממצרים, שלא הוציא אותם אחר, אלא הוא מעצמו יצא משם, ומשום כן תוכל להרע להם.

כך תיכול לאבאשא לון.

עד כאן הנה לי רשו למחמי בהווא ספרא. אדמקיפנא למיחמי יתיר, פרח מן ידי, ולא חמינא ליה, ואשתארנא עציב, ובכינא. דמיכנא תמן בהווא מערתא, וחמינא ליה להווא דלביש מדא, אמר ליה, רבי, מה לך למכפי, לא תתעציב. ממאן דהוה ההווא ספרא, פרח לגביה, ונטליה. ועד דלא נפק מהאי עלמא, גניז ליה בהווא מערתא דמדברא דא, והשתא דהוה מתגלי לחייא, פרח באוירא ונטליה.

מכאן ולהלאה, זיל לך לאורחך. ומהווא יומא עד הקא. לא אתגלי לי, ולא זכינא למשמע ממאן הוא. ובכל זמנא דאנא דכירנא, אשתארנא עציב. אמר רבי אלעזר דילמא קודשא בריך הוא בעי ביקריה, דלא יתגלי בעלמא.

עד דהווי יתבי ולעאן במלין יקירין ועילאין אלין, נהר יממא. קמו ואזלו, אמר רבי אלעזר, השתא עידן רעווא הוא קמי מלפא, נימא מילי דאורייתא, ונתעסק בה, ונשתתף בשכינתא.

לאמר הנה עם יצא ממצרים. אי תימא, דהא צריך לנטלא פיפוסין ויוחסין דילהון, לא אצטריך, אלא אורח כלל. דכתיב (שם א ט) הנה עם יצא ממצרים. מאי טעמא. משום דהכי קארי לון פטרונא דילהון כמה זימנין, ועל דא לא תטעה, דכתיב שלח את עמי בכל זמנא.

ועוד, כד אתנטלית עיטא עליהו עם פרעה, בלישנא דא יכלי להו, דכתיב הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו. אוף השתא דכתיב, הנה עם יצא ממצרים, דלא אפיק לון אתרא, אלא איהו מגרמיה נפק, ובגין

הנה כסה את עין הארץ, אית דאמרי, סיחון ועוג, דקטלי לון ישראל, דהו עינא דארעא. אלא פד אייתי קודשא ברין הוא ארבה על ארעא דמצרים, מה פתיב, (שם יג טו) ויכס את עין כל הארץ ותחשוף הארץ. אמאי, בגין דכל חרשין וקוסמין דעלמא, לא יכלין למעבד חרשין, אלא מלה חדא, בדרגא חדא, בזמנא חדא. ולעמא דא אייתי ארבה, מבולבל בכמה זיני מבולבלים אלין באלין, עד דלא יכילו כל חרשין וכל קוסמין, למיקם קמיהו. ודא הוא ויכס את עין כל הארץ. והכא פתיב, הנה כסה את עין הארץ.

אמר רבי אבא, בא וראה, בלק ובלעם לא הוו בעלמא חרשין וקוסמין פנותיהו. בלעם, חיליה ותוקפיה הוה בפומא ובעינין. בלק, חיליה ותוקפיה בעובדא דידין. ודא אצטרף לדא. דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא הו, ובהו תליין. בלעם הו ליה לישן, ולא ידין. בלק הוה ליה ידין ולא לישן.

אזלו חבריאי, ושמשא הוה תקיף לחדא, חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין, ומיין נפקין לכל סטר, ואילני חקלא סגיאין, יתבי תמן. אמר רבי אלעזר, כמה יאות אתר דא לנייחא ביה.

אדהו יתבי, הא חיויא רברבא אתי, בתוקפא דשמשא, אעבר קמיהו. אמר ליה ר' אלעזר, חיויא חיויא, סטי לך מאורחך, דהא ההוא גברא תב, ואתנחם על מה דעבד, ולא יוסיף למיעבד ההוא מלה. תוהו חבריאי, אמר רבי אבא, מאי האי. אמר לון שתיקו. אמר ר' אלעזר, חיויא חיויא, לבתר דלחישו לך מן שמיא, אתנחם ההוא גברא, ושוי

הנה כסה את עין הארץ, אית דאמרי, סיחון ועוג, דקטלי לון ישראל, דהו עינא דארעא. אלא פד אייתי קודשא ברין הוא ארבה על ארעא דמצרים, מה פתיב, (שם יג טו) ויכס את עין כל הארץ ותחשוף הארץ. אמאי, בגין דכל חרשין וקוסמין דעלמא, לא יכלין למעבד חרשין, אלא מלה חדא, בדרגא חדא, בזמנא חדא. ולעמא דא אייתי ארבה, מבולבל בכמה זיני מבולבלים אלין באלין, עד דלא יכילו כל חרשין וכל קוסמין, למיקם קמיהו. ודא הוא ויכס את עין כל הארץ. והכא פתיב, הנה כסה את עין הארץ.

אמר רבי אבא, בא וראה, בלק ובלעם לא הוו בעלמא חרשין וקוסמין פנותיהו. בלעם, חיליה ותוקפיה הוה בפומא ובעינין. בלק, חיליה ותוקפיה בעובדא דידין. ודא אצטרף לדא. דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא הו, ובהו תליין. בלעם הו ליה לישן, ולא ידין. בלק הוה ליה ידין ולא לישן.

אזלו חבריאי, ושמשא הוה תקיף לחדא, חמו ההוא בי חקל בשפירו דעשבין, ומיין נפקין לכל סטר, ואילני חקלא סגיאין, יתבי תמן. אמר רבי אלעזר, כמה יאות אתר דא לנייחא ביה.

אדהו יתבי, הא חיויא רברבא אתי, בתוקפא דשמשא, אעבר קמיהו. אמר ליה ר' אלעזר, חיויא חיויא, סטי לך מאורחך, דהא ההוא גברא תב, ואתנחם על מה דעבד, ולא יוסיף למיעבד ההוא מלה. תוהו חבריאי, אמר רבי אבא, מאי האי. אמר לון שתיקו. אמר ר' אלעזר, חיויא חיויא, לבתר דלחישו לך מן שמיא, אתנחם ההוא גברא, ושוי

ישוב לחטא הזה לעולמים, סטה לך מדרךך! קם הנחש בקיומו, ולא נסע לכאן ולכאן. שב כמו מקדם, ואמר לו: נחש נחש, ידעתי מה שאתה רוצה. שוב מדרךך, שהרי גוי רשע בא, שעשה רע ליהודי אחר, והנה הוא ישן במערתך. לך והרג אותו! מיד חזר אותו הנחש, ודלג דלוגים לפניו.

אמר רבי אלעזר: חברים, אם לא הייתי כאן, כמה רעות היה עושה אותו נחש, שהרי איש אחד יהודי עשה מעשה של חטא, וטרם שב בתשובה, לחשו לנחש הזה להרג אותו, ונמלך אותו האיש בין כף ובין כף, והתנחם מחטאו, ואמר שלא ישוב לעולמים לחטא הזה, ועל זה נצל מן הדין.

אמרו החברים לרבי אלעזר: כמה ידעת? אמר להם: סימן נתן לי אבא, ואני מכיר בו. אמרו לו: מילא הנחש שהפרת בו, אותו שהתנחם ושב מחטאו כמה ידעת? אמר להם: כשהיה הולך אותו נחש, קשקשיו היו עולים וזנבו זקוף, והוא שהלך בבהלה. רוח אחר היה הולך פגגוד, והיה קורא לפניו: שוב מדרךך, שהרי אותו האיש שב מחטאו והתנחם. ואותו הנחש הרע לא היה מקשיב, עד שיתנו לו כפר במקום אותו איש שהתחייב הרגה, ושב מדרךך והתנחם. שפך דרך הנחש למעלה ולמטה - פיון שנתנה לו רשות, לא שב, עד שמשלים אותו הדין הרע שנתנה לו רשות לעשות, או שיתנו לו במקומו רשע אחר ככפר, שהרי לא יצא ריקם, פיון שנתנה לו רשות.

אמר לו: מילא כל זה, אותו גוי שאמר שנתן לו כפר כמה

ברעותיה, דלא יתוב להאי חובא לעלמין, סטי לך מאורחך. קם חיויא בקיומיה, ולא נטיל הכא והכא. תב כמלקדמין, ואמר ליה, חיויא חיויא, ידענא מה את בעי, תוב מאורחך, דהא גוי חייבא אתי, דעביד ביש (דף טו ע"ב) לחד יודאי, והא הוא נאים במערפתא דילך, זיל וקטליה. מיד אהדר ההוא חיויא, ודלג דילוגין קמזיהו.

אמר ר' אלעזר, חברייא, אי לא הוינא הכא, כמה בישין הוה עביד ההוא חיויא. דהא בר נש חד יודאי, עבד עובדא דחובה, ועד דלא תב בתיובתא, לחישו ליה להאי חיויא, לקטלא ליה. ואמלך ההוא בר נש בין כף ובין כף, ואתנחם מחוביה, ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה, ועל דא אשתיזיב מן דינא.

אמרו חברייא לרבי אלעזר, כמה ידעת. אמר לון, סימנא יהב לי אבא ואנא אשתמודענא ביה. אמר ליה, תינח חיויא, דאשתמודעת ביה. ההוא דאתנחם ותב מחוביה, כמה ידעת. אמר לון, פד הוה אזיל ההוא חיויא, קשקשוי הוו סלקין, וזנביה זקיף, ואיהו דאזל בבהילו. רוחא אחרא הוה אזיל לקבליה, והוה קארי קמיה, תוב מאורחך, דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא בר נש. וההוא חיויא בישא לא הוה אצית, עד דיתנון ליה כופר באתריה דההוא בר נש דאתחייב קטילא ותב מאורחיה ואתנחם. דכף אורחוי דחיויא עילא ותפא, פיון דאתיהיב ליה רשו, לא תב, עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתיהיב ליה רשו למעבד, או דיתנון ליה באתריה חייבא אחרא בכופרא, דהא בריקנייא לא יפוק, פיון דאתיהיב ליה רשו. אמרו ליה, תינח כל דא, ההוא גוי דאמר

דַּאֲתִייהִיב לִיה כּוּפְרָא בְּמָה יִדְעָת. אָמַר לֹוֹן, כִּיּוֹן דְּמַלְלִילַת לְחִיּוּנָא, הֵהוּא רוּחָא דִּהְוָה אָזִיל לְקַבְלִיהָ, וְלַחִישׁ לִיה דִּיתִיב לְאוּרְחִיהָ דִּהָא אַתְנַחֵם הֵהוּא בַר נֶשׁ, הוּא דְלִיג עַל אוּדְנִי, וְאָמַר לִי.

יִדְעָת? אָמַר לֵהֶם: כִּיּוֹן שְׂדֵבְרַת לְנַחֵשׁ, אוּתוּ הִרוּחַ שְׁהִיָּה הוּלֵף כְּנִגְדוֹ וְלַחֵשׁ לוֹ שִׁישׁוּב לְדַרְכּוֹ, שְׁהָרִי הַתְּנַחֵם אוּתוּ הָאִישׁ, הוּא דְלַג עַל אָזְנִי וְאָמַר לִי.

תְּמַהוּ הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: חֲבָרִים, גִּלְף וְנִרְאָה, שְׁהָרִי הַנְּחֵשׁ כְּכֹר עֲשֵׂה אֶת מָה שְׁעֲשֵׂה. קָמוּ וְקָרְבוּ לְסַלַע אַחַד בְּאוּתוּ הַשְּׂדָה. מְצָאוּ אוּתוּ הַגּוֹי מֵת, וְאוּתוּ הַנְּחֵשׁ כְּרוּף עַל עַקְבוֹ, וְלֹא הָיָה נִבְדָּל מִמֶּנּוּ. לְאַחַר נִפְרַד מֵעַקְבוֹ, וְעָלָה עַל גְּרוּנוֹ, וְנִכְרַף שָׁם. וּמִשָּׁם יָרַד עַל עַקְבוֹ, וְלֹא הָיָה נִפְרַד מִמֶּנּוּ.

תְּוֹרוּהוּ חֲבָרִיָּא, אָמַר ר' אֶלְעָזָר, חֲבָרִיָּא, נִהַף וְנַחֲמִי, דִּהָא חִיּוּנָא כְּכֹר עֶבֶד מַה דְּעֶבֶד. קָמוּ וְקָרְיִבוּ לְגַבִּי חַד טִינְרָא בְּהָהוּא בִּי חֶקַל, אֲשַׁכְּחוּ לְהָהוּא גּוֹי דְּמֵת, וְהֵהוּא נַחֵשׁ כְּרוּף עַל עַקְבֵיהָ, וְלֹא הוּא אֲבָדִיל מִנִּיהָ. לְבַתַּר אַתְפְּרֵשׁ מֵעַקְבֵיהָ, וְסָלִיק עַל גְּרוּנִיהָ, וְאֶכְרִיף תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נַחִית עַל עַקְבֵיהָ, וְלֹא הוּא מִתְפְּרָשָׁא מִנִּיהָ.

מְצָאוּ לוֹ אַרְנַק אַחַד מְלֵא דִינָרִים, שְׂגָזַל לִיהוּדִי אַחַד בְּדֶרֶךְ וְהִכָּה אוּתוּ. נָטַל רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת הָאֶרְנַק, וְאָמַר: כְּרוּף הַרְחָמָן, שְׂבַכַל הוּא עוֹשֵׂה שְׁלִיחוּת. שָׂבוּ לְאוּתוּ הַמְּקוֹם שְׁהָיוּ.

אֲשַׁכְּחוּ לִיה אַרְנַקִי חַד מְלִיָּא דִינָרִין, דְּגִזַּל לְחַד יוּדָאִי בְּאוּרְחָא, וּמָחָא לִיה. נָטַל רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת הָאֶרְנַקִי, וְאָמַר, כְּרוּף רַחֲמָנָא, דְּכֹוֹלָא עֶבֶיד שְׁלִיחוּתָא. תְּבוּ לְהָהוּא אַתַּר דִּהָיוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג) מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינֵי נִכְבְּדַת וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ וְאַתָּן אָדָם תַּחְתִּיךָ וְלֹאֲמִים תַּחַת נִפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר יִקְרָת? ! יִקַּר הָיָה צְרִיף לְהֵיוֹת, וְכֹף צְרִיף: מֵאֲשֶׁר אַתָּה יִקַּר בְּעֵינֵי. מַה זֶה יִקְרָת? מִכְּלָל שְׁהוּא מֵעֲצָמוּ הַתְּכַפֵּד. כֹּף הוּא וְדָאִי, שְׂכַל אָדָם שְׁהוּא בְּחוּבָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא, בְּרַאשׁוֹנָה הוּא מְזַלְזֵל. וְהוּא תוֹעֵבָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא, וְאַחַר שְׂנַמְלֵף וְשָׁב מַחְטָאוֹ, כַּעַת הוּא הַתְּכַפֵּד מֵעֲצָמוֹ, וְהַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא קוֹרָא עָלָיו וְאוֹמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָת - אַתָּה מֵעֲצָמֶךָ יִקְרָת.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג ד) מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינֵי נִכְבְּדַת וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ וְאַתָּן אָדָם תַּחְתִּיךָ וְלֹאֲמִים תַּחַת נִפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר יִקְרָת, יִקַּר מִבְּעֵי לִיה, וְהָכִי אֶצְטְרִיף, מֵאֲשֶׁר אַתָּה יִקַּר בְּעֵינֵי, מַהוּ יִקְרָת, מִכְּלָל דְּאִיהוּ מְגַרְמִיָּה אַתִּיקַר. אֲלֵא הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ בְּחִיּוּבָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּף הוּא, בְּקַדְמִיתָא הוּא מְזַלְזֵלָא. וְתוֹעֵבָה אִיהוּ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּף הוּא, וּבַתַּר דְּאִמְלֵף וְתַב מְחוּבֵיהָ, הַשְׁתָּא אַתִּיקַר אִיהוּ מְגַרְמִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרוּף הוּא קָאֲרִי עָלֵיהָ וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָת, אַתָּה מְגַרְמֵךָ יִקְרָת.

בְּעֵינֵי נִכְבְּדַת וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ, דִּהָא לִית רְחִימוּ לְקוּדְשָׁא בְּרוּף הוּא בְּהָדִי בַר נֶשׁ בְּעֵלְמָא, אֲלֵא לְמַאן דְּתַב מְחוּבֵיהָ, וְעַל דָּא וְאֲנִי

בְּעֵינֵי נִכְבְּדַת וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ, דִּהָא לִית רְחִימוּ לְקוּדְשָׁא בְּרוּף הוּא בְּהָדִי בַר נֶשׁ בְּעֵלְמָא, אֲלֵא לְמַאן דְּתַב מְחוּבֵיהָ, וְעַל דָּא וְאֲנִי

אֶהְבְּתִיךָ. אֲבָל מָה אֶעֱבִיד,

נתת רשות לנחש להזיק. זוהי עצה - ואתן אדם תחתיד. מהו האדם שנתן הקדוש ברוך הוא כפר תחתיו? אותו האדם שבא מהעם של הצד הרע, שאותו הנחש יאכל משלו, שכתוב ואתן אדם, אל תקרי אדם אלא אדם. ולאמים, זה הוא (בראשית כה) ולאם מלאם יאמץ, וזה זרעו של עשו שנתן תחת נפשו.

בעוד שהיו יושבים, הגה אותו היהודי שגזל אותו הגוי ההוא, שהרג אותו הנחש, בא מהדרך ועיף. ומתוך חזק השמש נכנס לאותו שדה וישב תחת עץ אחד, והוא מתרעם לקדוש ברוך הוא ומצדיק עליו הדין, ואומר: רבון העולם, גלוי וידוע לפניך שאני לא חששתי עלי ועל גופי ועל ממוני כלום, שהרי כדין נעשה כל מה שנעשה, אבל אינני יושב בזה חששתי. ועל כל זה - צרור אחד של דינרים שהיה באותו הארנק, של עני אחד לעשות חפה לבתו הענייה, מה יעשה? רבון העולם, על זה כואבני בלבי יותר.

בכה ואמר, (תהלים יט) משפטי ה' אמת צדקו יחדו. דיניו של רבון העולם הם אמת. למה הם אמת, משום שצדקו יחדו? שהרי בשעת הדין, כשהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות דין, כמה בעלי מגנים עומדים מצד זה ומצד זה, ונלחמים אלו באלו, ומצדיקים אלו באלו. פיון שהצדיקו אלו והסכימו יחד, אזי משפטי ה' אמת צדקו יחדו. אימתי צדקו יחדו? כשמצדיקים כל בני הדין שלמעלה. ואני, רבון העולם, על זה אני בוכה, ולא על שלי!

דהא יהיבת רשו לחוֹא לנזקא. דא הוא עיטא, ואתן אדם תחתיד. מאי איהו אדם דיהב קודשא בריך הוא כופר תחותיה. ההוא אדם דאתי מעמא דסטרא בישא, דההוא חיויא מדיליה ייכול. דכתיב ואתן אדם, אל תקרי אדם, אלא אדם. ולאמים, דא הוא (בראשית כה) ולאם מלאם יאמץ, ודא זרעא דעשו, דיהיב תחת נפשיה.

אדהו יתבי, הא ההוא יודאי, דגזל ליה ההוא גוי, דקטליה חוֹא, אתי מאורחא ולאני. ומגו תוקפא דשמשא, עאל בההוא חקל, ויתיב תחות אילנא חד, והוה מתרעם לקודשא בריך הוא, ומצדיק עליה דינא, ואמר, מארי דעלמא, גלוי וידוע קמך, דאנא לא חיישנא עלי, ועל גופאי, ועל ממוני כלום, דהא בדינא אתעביד כל מה דאתעביד. אבל אבא ואמא סבין אית לי, דלית לי במה דאפרנס לון, ועל דא חיישנא.

ותו, על כל דא, צורא חדא דדינרין דהוה בההוא ארנקא, דחד מספינא למעבד חופה לברתיה ענייא, מה יעביד. מאריה דעלמא, על דא פאיבנא בלבאי יתיר.

בכה ואמר, (תהלים יט) משפטי ה' אמת צדקו יחדו. דינין דמארי עלמא קשוט אינון. אמאי אינון קשוט. בגין דצדקו יחדו. דהא בשעתא דדינא, דקודשא בריך הוא פעי למעבד דינא, כמה מארי תריסין קיימין מהאי סטר ומהאי סטר ומגיחין אלין באלין, ומצדיקין אלין באלין. פיון דצדקו אלין באלין ואסתפמו פחדא, כדין משפטי ה' אמת צדקו יחדו. אימתי צדקו יחדו, כד מצדיקין כל בני דינא דלעילא. ואנא מארי דעלמא, על דא אנא בכינא, ולא על דידי.

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֻבְרַיִיא, וְקָמוּ לְגַבְיָהּ, חָמוּ יְתִיב דְּהוּה יְתִיב תַּחוּת הַהוּא אֵילָנָא. אוֹתוּ הָעֵץ, וְהַחֲזִיקוּ בּוֹ, וְנָטְלוּ אוֹתוּ אֵלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַל תִּפְחַד צַדִּיק אֶמֶת, שְׂאֵם אֵינְךָ צַדִּיק שֶׁל אֶמֶת, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹס גְדוֹל כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה. וּבְרֵאשׁוֹנָה טַל אֲרַנֵּק הַדִּינָרִים שֶׁלָּךְ, וְתִרְאֶה מֵה שֶׁעָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְלֶךָ.

הַרְבֵּה עָמַם, וְרָאָה אוֹתוֹ הַגּוֹי מֵת, וְהִנָּחַשׁ הָיָה עוֹשֶׂה בּוֹ נְקָמוֹת, וְהָיָה כְרוּף עַל צְוֹאָרוֹ כְּבִרְאשׁוֹנָה. הַשְׁתַּטַּח אוֹתוֹ הַיְהוּדִי בְּעַפְרָא, וְהוֹדָה וְשִׁבַּח אֶת רַבּוֹן הָעוֹלָם, וְקָם וְנָשַׁק יְדֵי רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֻבְרַיִיא. אָמַר לָהֶם: כַּעַת יִדְעַתִּי שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרְחִישׁ נֹס זֶה בְּגַלְלֵכֶם.

אֲבָר רַבְּנָן, עַל הָאֵב וְהָאֵם הַזְּקֵנִים שִׁישׁ לִי אֲנִי בּוֹכָה, וְעַל עֲנִי אַחַד שְׁנַתָּן לִי צְרוּר זֶה. פִּתַּח הָאֲרָנָק, וְהִרְאָה לָהֶם אֶת הַצְּרוּר, וְכֵן הִרְאָה לָהֶם מִכָּה שֶׁעָשָׂה לוֹ אוֹתוֹ הַגּוֹי. הַתְּפַלֵּל עָלָיו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְנִרְפָּא.

קָרְבוּ לְאוֹתוֹ הַגּוֹי כְּמוֹ מִקְדָּם, וְרָאוּ אוֹתוֹ הַנָּחַשׁ שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה בּוֹ נְקָמוֹת כְּבִרְאשׁוֹנָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: נַחֵשׁ נַחֵשׁ, כֹּל מֵה שֶׁעָשִׂית - נֹאֵה עֲשִׂית, וְעוֹד, שֶׁהִרְאִיתָ כִּתְּךָ וּגְבוּרְתְּךָ בּוֹ וְעֲשִׂית נְקָמוֹת רַבּוֹת, וְהָרִי רֵאִינוּ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, וְהִרְאִיתָ כֹּל מֵה שֶׁעָשִׂית. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה לָּךְ וְהַתְּחַבֵּא בְּמַעְרַתְךָ, וּגּוֹזְרִנִּי עָלֶיךָ, שְׂלֹא תִזְיַק לְבָרְיָהּ בְּעוֹלָם. נִפְרַד אוֹתוֹ הַנָּחַשׁ, וְכַפֵּף רֹאשׁוֹ וְהִלֵּךְ לוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוֹתוֹ הַיְהוּדִי: טַל אֶת תְּכַשִּׁיט שׁוֹנָאָךְ, שֶׁהָרִי פִיס דִּינָרִים שֶׁל זָהָב יֵשׁ לוֹ אֶצְלוֹ, וְעוֹב לוֹ אֶת בְּגָדָיו, וְאֵל תִּטַּל מִשְׁלוֹ כְּלוּם. וְלָךְ לֵאשׁוֹ שְׁבַמְקוֹם פְּלוּנִי, וְתִמְצָא שְׂמֵתָה אֶשְׁתּוֹ. לָךְ אֵלִיו,

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֻבְרַיִיא, וְקָמוּ לְגַבְיָהּ, חָמוּ יְתִיב דְּהוּה יְתִיב תַּחוּת הַהוּא אֵילָנָא. וְאַתְקִיפוּ בֵּיהּ, וְנָטְלוּ יְתִיב לְגַבְיָהוּן, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא תִדְחַל זַכָּאָה קְשׁוּט, דְּאִי לֹא זַכָּאָה אֲנִתְּ, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נִיסָא רַבְרָבָא כְּמָה דְעַבְד. וּבְקִדְמִיתָא טוּל אֲרַנְקִי דְדִינָרִין דִּילָךְ, וְתַחֲמִי מֵה דְעַבִּיד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִינְךָ.

אֲוִל בְּהַדְיָהוּ, וְחָמָא הַהוּא גּוֹי מֵת, וְחֻיָּא הוּה עַבִּיד בֵּיהּ נוֹקְמִין. וְהוּה פְרִיךְ עַל קְדְלוֹי פְדְבְקְדְמִיתָא. אֶשְׁתַּטַּח הַהוּא יוּדָאי בְּעַפְרָא, וְאוּדִי וְשִׁבַּח לְמֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא. וְקָם וְנָשַׁק יְדוֹי דְרַבִּי אֶלְעָזָר וְחֻבְרַיִיא, אָמַר לוֹן, הַשְׁתָּא יִדְעָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲרַחִישׁ נִיסָא דָא בְּגִינֵיכּוֹ.

אֲבָר רַבְּנָן, עַל אֲבָא וְאִמָּא סְבִין דְאִית לִי כְּכִינָא, וְעַל חַד מְסַפִּינָא דִּיהֵב לִי צְרוּרָא דָא. פִּתַּח הָאֲרַנְקִי, וְאַחֲמִי לוֹן הַצְּרוּרָא, וְכֵן אַחֲמִי לוֹן מְחָאָה, דְעַבְד לִיָּה הַהוּא גּוֹי. צִלִּי עָלֵיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִיתְּסִי.

קָרְבוּ לְגַבְיָהּ הַהוּא גּוֹי כְּמִלְקְדָמִין, וְחָמוּ הַהוּא חֻיָּא דְהוּה עַבִּיד בֵּיהּ נוֹקְמִין פְדְבְקְדְמִיתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֻיָּא חֻיָּא, כֹּל מֵה דְעַבְדְתָּ, יָאוּת עַבְדְתָּ. וְתוּ דְאַחֲמִית חִילְךָ וּגְבוּרְתְּךָ בֵּיהּ. וְעַבְדְתָּ נוֹקְמִין סְגִיאִין. וְהָא חֲמִינָן תְּלַת זְמַנִּין, וְאַחֲמִית כֹּל מֵה דְעַבְדְתָּ. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה, זִיל וְאַתְטַמַּר בְּמַעְרַתְךָ, וּגּוֹזְרָנָא עָלְךָ, דְלֹא תִנְזִיק לְבְרִייתָא בְּעֵלְמָא. אַתְפְּרֵשׁ הַהוּא חֻיָּא, וְכַפִּיף רִישִׁיהּ, וְאֲוִל לִיָּהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוּדָאי, טוּל עַדְאָה דְשִׁנְאָךְ, דְהָא פִיסָא דְדִינָרִין (דף טו ע"א) דְדַהָבָא אִית לִיָּה לְגַבְיָהּ. וְשְׂבוּק לִיָּה מְאֲנוֹי,

ותן לו פיס הדינרים הזה, משום שלאותו האיש יש בן אחד, ושמו שמעון, והיה הולך עם סחורה על הים, והם בספינה, ובנו של הגוי הזה גנב לו אותו הפיס, ונתן אותו לאותו רשע. ואמר לאותו היהודי, שיעלה כים זה לבנו, שבקרוב יבא אליו, ויודה לקדוש ברוך הוא שהחזיר האבדה לבעליה. וכך עשה. נטל הפיס, והשתחוה לפני רבי אלעזר, ונשק ידו. תמיהו החברים.

אמר רבי אבא: בכל הדרך הזו יש תמיהה בכל מה שראינו בך, וכעת היא תמיהה על תמיהה, מה זה? אמר לו: דבר אינו בסמיך, ולא בחכמה, אלא שרוחי מסתפל, ואני ראיתי כאלו בעין ראיתי. תמיהו פל החברים. וכלם הלכו, ואותו היהודי עמם, עד שהגיעו לחמיו. פיון שהגיעו לשם, מצאו את חמיו שהיה יושב על גבי מטתו ועוסק בתורה. ברוך ברכה רבי אלעזר, וברכו החברים, והוא שמח עמם.

פתח ואמר, (ירמיה יז) רפאני ה' וארפא וגו'. פיון שאמר רפאני, מהו וארפא? פיון שאמר הושיעני, מהו ואושעה? פיון שהרופא מרפא, מי הוא שיכה? אלא כל רפואה שבעולם ביד הקדוש ברוך הוא, אבל יש מהם על ידי שליח, ויש מהם שלא נמסרו ביד שליח. ואותם שנמסרו ביד שליח הם רפואה, אבל לפעמים חוזרים. אבל אותם שהקדוש ברוך הוא מרפא, אותה המחלה לא חוזרת לעולמים, ועל זה רפואתו היא רפואה, שאין בה מחלה כלל. ומשום כך, רפאני ה' וארפא, ודאי, בלי קטרוג כלל. וכעת, חברים, הקדוש ברוך הוא

ולא תטול מדיליה כלום. וזיל לגבי גברא דדוך פלן, ותשפח דמיתת אתתיה, זיל לגביה, והב ליה פיסא דדינרין דא, בגין דההוא גברא אית ליה ברא חדא, ושמעון שמייה, וההו אזיל בסחורתא על ימא, ואינון בארבא, ובכריה דהאי גוי גנב ליה לההוא פיסא, ויהב ליה לההוא רשע. ואימא לההוא יודאי, דיסלק פיסא דא לכריה, דלעגל ייתי לגביה, ויודי לקודשא בריך הוא, דאחזר אבידתא למאריה. וכך עביד, נטל פיסא, ואסגיד לקמיה דרבי אלעזר, ונשק ידוי, תוהו חבריאי.

אמר רבי אבא, בכל ארחא דא, אית תוהו, בכל מה דחמינן בך, והשפא איהו תוהא על תוהא. מהו דין. אמר ליה, מלה דא לאו בסימנא איהו, ולא בחכמתא, אלא רוחא דילי אסתפל, ואנא חמינא, כאלו בעינא חמינא. תוהו פלהו חבריאי. ואזלו פלהו, וההוא יודאי בהדייהו. עד דמטו לגבי חמוי. פיון דמטו תמן, אשפחוהו לחמוי דהוי יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא, בריך ברכתא רבי אלעזר, וברכו חבריאי, ואיהו חדי בהדייהו.

פתח ואמר, (ירמיה יז) רפאני ה' וארפא וכו', פיון דאמר רפאני, מהו וארפא. פיון דאמר הושיעני, מהו ואושעה. פיון דאסיא מסי, מאן הוא דמחי.

אלא כל אסוותא דעלמא, בידי דקודשא בריך הוא. אבל אית מנהון, על ידא דשליחא. ואית מנהון, דלא אתמסרו בידי דשליחא. ואינון דאתמסרו בידי דשליחא, אסוותא אינון, אבל לזמנא מתהדרין. אבל אינון דקודשא בריך הוא מסי, ההוא מרעא לא אתהדר לעלמין. ועל דא, אסוותא דיליה, איהי

אסוותא, דלית בה מרעא

נתן לי רפואה, ועשק לי וערב לי.
ספרו לו כל אותו המעשה. תמה
ובכה ושמת. ואמר: חברים,
גדרתי שאלף אליו ואתחבר עמו,
ונודה ונשבח לרבון העולם.
שמח עצם.

אמרו לו: במה היית מתעסק?
אמר להם: הייתי מתעסק
בפרשת בלק, וראיתי שחכמתו
היתה חזקה ויותר מחכמתו של
בלעם. חכמת בלעם פעם אחת -
וחכמת בלק בכל זמן. אבל כל
המפתחות היו בידי בלעם, משום
שהוא היה משלים בפה. בלק
היה יודע לעשות בשפתיו, ולא
ידע להשלים בפה.

פתח ואמר, (שם מו) ואתה אל תירא
עבדי יעקב כו'. הפסוק הזה
פרושהו. אבל אל תירא עבדי
יעקב - מהכשפים של בלעם. ואל
תחת - מהקסמים של בלק.

בא וראה איך היו שניהם זה עם
זה בעצה רעה כנגד ישראל. אמר
בלעם: יעקב הזה בבית לכן אבי
אבא, ונחש נחשים כנגדו, ויכל
לו. אני אסדר נחשים כנגדו. אמר
בלק: ואני אסדר קסמים לשם
שוקרא ישראל.

בשעה שהיא יצאה רוח אחת
מצדו של יוסף מתוך ענפי
האילן, ונשבה באותם נחשים
ובטלה אותם. והינו שאמר יוסף,
(בראשית מד) פי נחש ונחש איש
אשר כמני. מה זה איש אשר
כמני? בשבילי יש איש שיבטל
הנחשים לכניכם. בשבילי הוא
למעלה, והינו איש אשר כמני.
כמוני יש איש למעלה, יצא
(שמוציא) רוח אחרת מתוך העץ
שלמטה, ונשב באותו הקסם
ובטל אותו.

אשר כמני. בפי (ראפ"ק) רוחא אחרא, מגו אילנא
דלתתא, ונשיב בהווא קסם, ובטיל ליה.

בלק. ובגין כך, רפאני ה' וארפא, ודאי, בלא
קטרוגא בלא. והשתא חבריאי, קודשא בריך
הוא יהיב לי אסוותא, ועשק לי וערב לי.

סחו ליה פל ההוא עובדא, תווה, ובכה וחדו.
ואמר, חבריאי, נדרנא, דאיהו לגביה,
ואתחבר בהדיה, ונודה ונשבח למארי עלמא.
חדו בהדייהו.

אמרו ליה, במאי הוית מתעסק. אמר לון,
הוינא משתדל בפרשת בלק, וחמינא,
דחכמתא דיליה, הוה תקיף ויתיר מחכמתא
דבלעם. חכמתא דבלעם רגעא חדא, חכמתא
דבלק בכל זמנא. אבל מפתחון דכלהו, בידוי
דבלעם הו. בגין דאיהו הוה אשלים בפומא.
בלק הוה ידע למעבר חרשוי, ולא ידע
לאשלמא בפומא.

פתח ואמר, (שם מו כח) ואתה אל תירא עבדי יעקב
וכו'. האי קרא אוקמוה. אבל אל תירא
עבדי יעקב, מחרשי דבלעם. ואל תחת,
מקסמוי דבלק.

תא חזי, היאך הו תרווייהו דא ברא בעיטא
בישא לקביל ישראל. אמר בלעם, יעקב
בביתא דלכן אבי אפא הוה, ונחש נחשין
לקבליה, ויכל ליה. אנא אסדר נחשין
לקבליה. אמר בלק, ואנא אסדר קוסמין
לשמא דאיברי ישראל.

בההיא שעתא, נפק רוחא חדא מסטרא
דיוסף, מגו ענפי אילנא, ונשיב
באינון נחשין, ובטיל לון. והינו דאמר יוסף,
(בראשית מד טו) פי נחש ונחש איש אשר כמני.

מאי איש אשר כמני. בגיני אית איש דנחשים
יבטל לכניכו. בגיני איהו לעילא, והינו איש

וְהִינּוּ (משלי טו) קָסָם עַל שְׁפִתֵי מֶלֶךְ.
 מִי הַמֶּלֶךְ? זֶה הַעֵץ שֶׁלְמִטָּה. אֲזִי
 הַשֵּׁיב בִּלְעָם וְאָמַר, (במדבר כג) כִּי
 לֹא נִחַש בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם
 בְּיִשְׂרָאֵל. וְשִׁנְיָהֶם הָיוּ מִשְׁנֵי
 הַצְּדָדִים הַלְלוּ.

כִּי אַתָּה אָנִי. לֹא הָיוּ יָמִים מִיּוֹם
 שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם שֶׁהַצְּטוּרָה לְהִיּוֹת
 כָּף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל,
 כְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁרָצָה בִּלְעָם לְכַלּוֹת
 אֶת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם. וְעַל
 זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בִּלְעָם
 רָצָה לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם, אָבִל
 אָנִי לֹא אֶעֱשֶׂה כֵּךְ, אֲלֵא (ירמיהו מו)
 כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
 הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאַתָּה לֹא אֶעֱשֶׂה
 כְּלָה.

שְׂאֵרוֹ יִבְאוּ כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם, לֹא
 יְכוּלִים לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם.
 בָּא לְבֶן בְּרֵאשׁוֹנָה וְרָצָה לַעֲקֹר
 אֶת יַעֲקֹב לְבִדּוֹ מִן הָעוֹלָם - בָּא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגִּין עָלָיו,
 שְׁכָתוֹב (בראשית לא) הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן
 תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. בָּא
 פְּרַעַה וְרָצָה לְהַשְׁמִידֶם מִן הָעוֹלָם
 - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגִּין
 עָלֵיהֶם, שְׁכָתוֹב (שמות א) וְכֹאֲשֶׁר
 יַעֲנֶנּוּ אֹתוֹ וְגו'. בָּא הֶמֶן וְרָצָה
 לְהַשְׁמִידֶם מִן הָעוֹלָם - בָּא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשֵּׁיב הַכֹּל
 עַל רֹאשׁוֹ. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּמִיד הִגִּין עַל
 יִשְׂרָאֵל.

וְיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים, (איכה א) חֲסָדֵי ה'
 כִּי לֹא תִמְנֹנ. כִּי לֹא תִמּוּ הִיָּה צְרִיף
 לְהִיּוֹת. אֲלֵא חֲסָדֵי ה' בְּכָל דּוֹר
 וְדוֹר הָיוּ בִסְעָדָנוּ כִּי לֹא תִמְנֹנ,
 שְׁלֵא הַשְׁמִדְנוּ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שֶׁלֹּא נִמְנְעוּ רַחֲמֵינוּ מֵעַמּוּנוּ,
 שְׁכָתוֹב (שם) כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֵינוּ.

בָּא וְרָאָה מַה פְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה,
 (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים אֶל
 בִּלְעָם, וְאַחַר כֵּךְ וַיִּלְכּוּ זְקֵנֵי מוֹאָב
 וְזְקֵנֵי מִדְּיָן. הִנֵּה לוֹ לֹמֵר וַיִּלְכּוּ

וְהִינּוּ (משלי טו) קָסָם עַל שְׁפִתֵי מֶלֶךְ. מִאֵן מֶלֶךְ,
 דָּא אִילָנָא דְלִתְתָא. כְּדִין אָתִיב בִּלְעָם
 וְאָמַר, כִּי לֹא נִחַש בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל.
 וְתַרְוִייהוּ הוּוּ מִתְרִין סְטָרִין אֲלִין.

כִּי אַתָּה אָנִי. לֹא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִי
 עֲלִמָא, דְאַצְטְרִיף הָכִי לְמַהוּי קוּדְשָא בְרִיף
 הוּא בְּהַדְיִיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, כְּהֵוּא זִימְנָא, דְבַעָא
 בִּלְעָם לְשִׁיצָאָה לְשִׁנְאִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל מֵעֲלִמָא.
 וְעַל דָּא אָמַר קוּדְשָא בְרִיף הוּא, בִּלְעָם בַּעָא
 לְשִׁיצָאָה לְכוּ מֵעֲלִמָא, אָבִל אָנָא לֹא אַעֲבִיד
 הָכִי, אֲלֵא כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
 הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאַתָּה לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה.

דְאֵלוֹ יִיתוּן כָּל עַמִּין דְעֲלִמָא, לֹא יְכַלִּין
 לְשִׁיצָאָה לְכוּן מֵעֲלִמָא. אַתָּא לְבֶן
 בְּקַדְמִיתָא, וּבַעָא לְאַעֲקָרָא לִיָּה לְיַעֲקֹב
 בְּלַחֲדוּדֵי מֵעֲלִמָא, אַתָּא קוּדְשָא בְרִיף הוּא,
 וְאַגִּין עָלֵיהּ. דְכְתִיב, (בראשית לא כד) הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן
 תִּדְבַר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע. אַתָּא פְּרַעַה,
 וּבַעָא לְשִׁיצָאָה לּוֹן מֵעֲלִמָא, אַתָּא קוּדְשָא
 בְרִיף הוּא וְאַגִּין עָלֵיהוּן, דְכְתִיב, (שמות א יב)
 וְכֹאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אֹתוֹ וְגו'. אַתָּא הֶמֶן וּבַעָא
 לְשִׁיצָאָה לּוֹן מֵעֲלִמָא, אַתָּא קוּדְשָא בְרִיף הוּא
 וְאַתִּיב כּוּלָא עַל רִישִׁיהּ. וְכֵן בְּכָל דְרָא וְדָרָא,
 קוּדְשָא בְרִיף הוּא אָגִין עָלֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל תְּדִיר.
 וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִי, (איכה ג כב) חֲסָדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנֹנ.
 כִּי לֹא תִמּוּ מִבְּעֵי לִיָּה. אֲלֵא חֲסָדֵי
 ה', בְּכָל דְרָא וְדָרָא הוּוּ בִסְעָדָן. כִּי לֹא תִמְנֹנ,
 דְלֹא אֲשְׁתִּיצִינָא. מֵאֵי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְלֹא
 אַתְּמַנְעוּ רַחֲמֵינוּ מִינָן. דְכְתִיב, כִּי לֹא כָלוּ
 רַחֲמֵינוּ.

תָּא חֲזִי, מַה פְּתִיב בְּקַדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים
 אֶל בִּלְעָם. וּלְכַתֵּר וַיִּלְכּוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי
 מִדְּיָן, הִנֵּה לִיָּה לְמִימַר וַיִּלְכּוּ הַמְּלָאכִים, מֵאֵי

המלאכים, מה הטעם שנהה הדבר ממה שאמר בראשונה?
אלא, אותו בלק הרשע היה חכם בכל הדרגות שלמעלה, אותן שקושרות קשרים לעשות בהן כשפים וקסמים, וכל אותן דרגות יותר עליונות מהם, שבהן כופים את הדרגות התחתונות.

אמר לו, בכל פעם שאנו מכשפים וקוסמים ומנחשים, יש לנו דרגות ומלאכים ידועים, ונדועים למכשפים ולקוסמים, אבל מכאן והלאה יש לך לעין במקום אחר עליון.

כתב לו שמות אחרים באותן דרגות קדושות. וכך דרכי הקוסמים והמכשפים, שידועים אותן דרגות שאותו קסם שורה בהם, ועושים כשפיהם, ומשביעים אותן בדרגות אחרות עליונות מהם, ועושים מה שעושים.

שרח לו כך: העם הזה, אין הקשר שלהם כשאר עמי העולם, אבל הקשר שלהם במקום אחר עליון, נקשר מעל לכל הדרגות. כתב ושלח לו ההשתלשלות והאבהות של שנים עשר ניצוצות, שסוכבים גלגלי המרפכה של הכסא הקדוש, ואמר לו: אם תסתפל באלו, תסתפל באלו, משום שהשנים עשר הללו נקשרים בשנים עשר שבטים. ואם באלה תעשה כשפים, בדיוקן שלהם למטה, שהם שנים עשר שבטים ושנים עשר דגלים פרושים, נוכל להם, ונלחם בהם בקרב, ונצקור אותם מן העולם.

והינו וישלח מלאכים, מלאכים ודאי. וקסמים בגדם - השתלשלות של מלאכים קדושים היו מביאים בידיהם. והוא לא ידע שכל הדרגות

טעמא קא שני מלה ממאי דקאמר בקדמיתא. אלא ההוא רשע דבלק, חפים הוה בכל דרגין דלעילא, אינון דקשרין קשרין, למעבד בהו חרשין וקוסמין. וכל אינון דרגין עילאין מינייהו, דבהו בפייין לדרגין תתאין.

אמר ליה, בכל זמנא דאנן חרשין וקוסמין ונחשין, אית לן דרגין ומלאכים ידיעין, ואשתמודען לגבי חרשין וקוסמין, אבל מפאן ולהלאה, אית לך לעיינא באתר אחרא עילאה. כתב ליה שמהן אחרנין, באינון דרגין קדישין. והכי אורחייהו דקוסמין וחרשין, דידיעין אינון דרגין דההוא קסם שרטיא בהו, ועבדין חרשייהו, ואומי להון בדרגין אחרנין עילאין מינייהו, ועבדי מה דעבדי.

שרח ליה הכי. עמא דא, לאו קשרא דילהון כשאר עמין דעלמא, אבל קשרא דילהון באתר אחרא עילאה, מתקשרא. לעילא מפל דרגין.

כתב ושלח ליה, פיפוסא ופטרונא דתריסר נצוצין, דסחרן גלגלי רתיכא דכורסייא קדישא, ואמר ליה, אי תסתפל בהני, בהני תסתפל, בגין דהני תריסר מתקשרן בתריסר שבטים. ואי בהני תעביד חרשין, בדיוקנא דילהון לתתא, דאינון תריסר שבטים, ותריסר דגלין פרישין, ניכול (ד' טו ע"ב) לון, וניגח בהון קרבא, ונצקור לון מעלמא.

והיינו וישלח מלאכים, מלאכים ודאי. וקסמים בגדם, פיפוסים דמלאכין קדישין, הוו אתנין בידייהו. ואיהו לא ידע, דכל דרגין עילאין, בידיא דקודשא בריה הוא אינון. מה חשיב בלק. חשיב, דעמא דישראל אתמסרו למלאכין, כשאר עמין דעלמא. ועל

העליונות הן בידי הקדוש ברוך הוא. מה חשב בלק? חשב שעם ישראל נמסרו למלאכים כשאר העמים של העולם, ועל כן כתב שמות של שנים עשר המלאכים הללו ושלח לו, והיננו וישלח מלאכים.

אמר לו: בא וראה, כל הדרגות שקושרות קשרים לשבר את העם הזה, הן מצד הצפון, ומצד הצפון עתידות לפל. שלטון המכשפים שלנו הם מצד הצפון. עכשו נוכל להלחם בהם בקרב, שהרי שנים עשר הללו שהם קשורים בהם, מצד הצפון מתחילים להמנות.

והוא"ל ומשמאל מתחיל התקף שלהם, נחלש ונשבר, משום שכל תקפם הוא לאותו הצד. מהו? שפתיב (מ"א ז) עמד על שני עשר בקר שלשה פנים צפונה. מצפון מתחיל למנות. אמר, הנה התקף שלנו הוא מצפון, והם ארבעים חסר אחת דרגות, חזקים מברזל ונחשת. ותחתיים אין להם חשבון, ועל כן נוכל לערוך בהם קרב ולהתגרות בהם.

והקדוש ברוך הוא לא עשה כן, שלא השאיר אותם למלאכים ולא לצבאות השמים, אלא לקדוש ברוך הוא לבדו. וכל אלו הגדולים והשליטים חלק אותם על כל שאר העמים. וכשבאו ישראל, נטל אותם הוא לבדו, והנחיל אותם בתקף נוף האילן, ולא השאיר אותם ביד המלאכים, ולא ביד ממנה ויגדולי העולם, שפתיב (דברים לב) בהנחל עליון גוים וגו'. ואלו שנים עשר תחומים, מתחמים בארבעת צדי העולם, אחר שפזר ענפים ועלים, נטל את ישראל והנחיל

דא כתב שמהן דאלין מלאכים תריסר, ושלח ליה, והיננו וישלח מלאכים.

אמר ליה תא חזי, כל דרגין דאינון מקשרין קשרין, לתברא עמא דא, מסטרא דצפון אינון. ומסטרא דצפון זמינין למנפל. שולטנו דחרשין דילן, מסטרא דצפון אינון. השתא ניכול לאגחא בהון קרבא, דהא תריסר אלין דאינון מתקשראן בהו, מסטרא דצפון שריין למימני.

והוא"ל ומשמאלא שריין תוקפא דילהון, אתחלש ואתבר, בגין דכל תוקפא

דילהון לההוא סטרא איהו. מהו, דכתיב, (מ"א ז כח) עומד על שני עשר בקר שלשה פנים צפונה. מצפון שארי למימני. אמר, הא תוקפא דילן מצפון איהו, ואינון ארבעין חסר חד דרגין, תקיפין מפרזלא ונחשא. ותחותייהו לית לון חושבנא. ועל דא ניכול לאגחא בהון קרבא, ולאיתגרי בהו.

וקודשא בריך הוא לא עביד הכי, דלא שביק לון למלאכין, ולא לחילי שמייא, אלא לקודשא בריך הוא בלחודוי. וכל אלין רברבין ושולטנין, פלג על כל שאר עמין. וכד אתו ישראל, נטיל לון איהו בלחודוי, ואחסין לון בתוקפא דנופא דאילנא, ולא שביק לון בידא דמלאכין, ולא בידא דממנא ורברבין דעלמא. דכתיב, (דברים לב ח) בהנחל עליון גוים וגו'. ואלין תריסר תחומין, מתתחמן בארבע סטרי עלמא, לבתר דבדר ענפין וטרפין, נטל לישראל ואחסין לון בתוקפא דנופא דאילנא. דכתיב, (שם ט) פי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

אותם בתקף נוף האילן, שפתיב (שם ט) פי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כַּמָּה יָפָה וְנָאָה זֶה שְׂאֵמְרַתָּ, אֲשֶׁרֵי דַרְכָּנוּ, שְׂכַמָּה דְכָרִים עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים הַרוּחָנוּ אוֹתָם וְרֵאִיתִי. וְאוֹתוֹ יְהוּדֵי הָיָה שֵׁם לַפְּנִיָּהּ. אָמַר לָהֶם: חַכְמִים, כָּל הַדְּבָרִים הִלְלוּ כַּמָּה טוֹבִים, וְדְכָרִים עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים הֵם. מַה זֶה שְׂכַתוּב אַחֲרָיו (שם) יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מִדְבָּר וְכוּ'?

אָמַר לוֹ: אִם יִדְעַתָּ בּוֹ דְבָר - אָמַר, שְׁהָרֵי הַדְּבָר הַזֶּה פְּרֻשָׁהוּ בְּאַבְרָהָם, שִׁמְצָא אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ שְׁעוּבָדִים עֲבוּדָה זָרָה, וְאִין מִפְּרִיָּם אֶת אֲמוּנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא כֻלָּם הָיוּ טוֹעִים אַחַר עֲבוּדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם, וְהִפְרִיחַ בִּיְנֵיהֶם עֶנְף אֶחָד שֶׁלֶם לַפְּנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם, וּמִצָּא אוֹתוֹ שֵׁם.

מַה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נָטַל אֶת אוֹתוֹ הָעֶנְף, וְנָטַע אוֹתוֹ וְהִשְׁקָה אוֹתוֹ, וְהִשְׁתַּדַּל עָלָיו, וְעָקַר אוֹתוֹ מִשָּׁם, וְשָׂמַל אוֹתוֹ בְּאַרְץ אַחֲרָת, שְׂכַתוּב (בראשית יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ עֵם קְדוֹשׁ, וְזוֹ הַמְּצִיאָה שִׁמְצָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ שְׂלֵא הָאֲמִינוּ בַּקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יָדְעוּ מִי הוּא.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדֵי: וְדָאֵי יָפָה הוּא, וְהַכֵּל נָאָה. אֲבָל יֵשׁ לְשָׂאֵל, אִם אַבְרָהָם הָיָה דְיוֹקָן (דְּרָגָה עֲלִיּוֹנָה בְּלֵא הִיא דְמוּת, וְצִרִיכָה לְהִיּוֹת דְמוּת, שְׁהָרֵי אַבְרָהָם מִמְּקוֹם הַזֶּה, וְצָא, וְאַבְרָהָם לְמִשָּׁה כַּר צִרִיף) שְׁהִצְטַרֵּף, וְעוֹד, שְׁהָרֵי הַכְּתוּב לֹא מוֹכִיחַ עַל אַבְרָהָם כָּלֵל, וְלֹא הִזְכִּיר אֶת אַבְרָהָם, וְלֹא אֶת יִצְחָק, אֲלֵא אֶת יַעֲקֹב לְבָדוּ, שְׂכַתוּב (דברים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, וְכַתוּב אַחֲרָיו יִמְצָאֵהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁה כָּאֵן, שְׁהָרֵי אַבְרָהָם מְצָאֵנוּ שִׁימְצָא מִתּוֹף עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יָאוֹת וְשִׁפִּיר הָאֵי דְאִמְרַתָּ, זַפְּאָה אוֹרְחָא דִּילָן, דְכַמָּה מְלִין עֵילְאִין קְדִישִׁין רוּחָנָא לֹון וְחַמִּינָא. וְהָהוּא יוֹדָאֵי הָוָה תַּמָּן לְקַמִּיָּהוּ. אָמַר לֹון, רַבָּנָן, כָּל מְלִין אֵלִין, כַּמָּה טָבָאן, וּמְלִין עֵילְאִין קְדִישִׁין נִינְהוּ. מַהוּ דְכַתִּיב, בְּתַרִּיהּ, (שם ע) יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מִדְבָּר וְכוּ'.

אָמַר לִיה, אִי יִדְעַתָּ בֵּיה מְלָה, אִימָא. דְהָא מְלָה דָא אוֹקְמוּהָ בְּאַבְרָהָם, דְאִשְׁפַּח לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא דְפְלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְלֹא הָוּוּ יִדְעֵי בְּמַהִימְנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא כְּלָהוּ הָוּוּ טַעָאן בְּתַר עֲבוּדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם, וּפְרַח בִּינֵיהוּ עֲנַפָּא חָדָא שְׁלִים, קָדָם מְאָרֵי דְעֵלְמָא, וְאִשְׁפַּח לִיה תַּמָּן.

מַה עֲבַד קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, נָטַל לִיה לְהָהוּא עֲנַפָּא, וְנָטַע לִיה, וְאִשְׁקִי לִיה, וְאִשְׁתַּדַּל עֲלֵיה, וְאִעֲקַר לִיה מִתַּמָּן, וְאִשְׁתִּיל לִיה בְּאַרְעָא אַחֲרָא. דְכַתִּיב, (בראשית יב א) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְעֲבַד מִנֵּיהָ עֲמָא קְדִישָׁא, וְדָא הִיא מְצִיאָה דְאִשְׁפַּח קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, דְלֹא מַהִימְנָא בֵּיה בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלֹא יִדְעֵי מֵאֵן אִיהוּ.

אָמַר הָהוּא יוֹדָאֵי, וְדָאֵי שִׁפִּיר הוּא, וְיָאוֹת כְּלָא. אֲבָל אִית לְשָׂאֵלָה, אִי אַבְרָהָם הָוָה

דְיוֹקָנָא (דְרַגָּא עֲלִימָה כּוֹלָה הוּא דְיוֹקָנָא וְאִיצְטְרִיךְ לְמַהוּ דְיוֹקָנָא דְהָא אַבְרָהָם מֵאַתֵּר הוּוּ וְנַפְק וְאַבְרָהָם לְתַנָּא חֲבִי אִיצְטְרִיךְ) דְאִצְטְרִיךְ. וְתוּ דְהָא קָרָא לֹא אוֹכַח עַל אַבְרָהָם כָּלֵל, וְלֹא אֲדַפְּר לְאַבְרָהָם, וְלֹא לְיִצְחָק, אֲלֵא לְיַעֲקֹב בְּלַחֲדוּדֵי. דְכַתִּיב, כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, וְכַתִּיב בְּתַרִּיהּ יִמְצָאֵהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁיָא חָכָא, דְהָא אַבְרָהָם אִשְׁפַּח דְנַפְק מִגּוֹ פְלַחֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְהָכָא אָף עַל גַּב דְיַעֲקֹב אֲדַפְּר,

וכאן - אף על גב שיעקב נזכר, הוא מדבר על אברהם, ואין כלל קשיה בדבר. אבל אם ידעת דבר או חדוש - אמר.

פתח אותו יהודי ואמר, (בראשית א) והארץ היתה תהו ובהו - מי הארץ? אותה הנודעת למעלה ומטה. היתה תהו, מה זה תהו? זה קו ירק שמקיף את כל העולם, ונקרא קו תהו, שכתוב (ישעיה לז) ונטה עליה קו תהו ואבני בהו. כמו ששינונו, אבנים מפלמות שמשקעות בתוך התהומות, ומתם יוצאים מים.

עכשו יש לדעת, תהו, שהוא קו ירק, מהו קו ירק? אלא מצאנו בספר הרופא קירטינא, וידן של קסרי שמו, וקוראים את שמו הרופא קירטינא, משום שהוא גדול כל הרופאים ונכבד בחכמה. וכך בלשון פרסי קוראים לאדם נכבד קוראים לו קירטינא, גדול ונכבד בחכמה. והנה אומר, והארץ היתה תהו, מה זה תהו? הוא קו ירק שמקיף כל העולם, ומי הוא? קלפת האגוז, וזוהי הקלפה החיצונה, שהיא ירקה.

לפנים ממנו - בהו. אותן אבנים מפלמות שמקין יוצאים מים. מתהו נמשך עור וכשר. מן בהו נמשכות העצמות.

לפנים ממנו - וחשף. זו החשכה שנמשך ממנו העם של עשו. ואם תאמר מן תהו - כך זה ודאי, שהרי מהחשך תלוי תהו. אלא אותם אבנים מפלמות נכנסו באמצע, שממנו נמשכות העצמות, כמו שנאמר. והחשך משיכה דקה, שממנה נמשך עשו.

ורוח אלהים - זה מוח האגוז, שמשם נמשך יעקב השלם, כמו האגוז הנה, שכתוב (יחזקאל א) והנה רוח סערה באה מן הצפון, כנגד התהו. לפנים ממנו - ענן

הוא קאי על אברהם, ולית פירוכא כלל במלה. אבל אי ידעת מילה או חידושא, אימא.

פתח ההוא יודאי ואמר, (שם א ב) והארץ היתה תהו ובהו, מאן ארץ. ההיא דאשתמודעא עילא ותתא. היתה תהו, מאי תהו, דא קו ירוק, דאקיף כל עלמא. ואיקרי קו תהו, דכתיב, (ישעיה לז) ונטה עליה קו תהו ואבני בהו. פמה דתנינן, אבנין מפולמות דמשתקעין גו תהומי, ומנהון נפקין מיין.

השתא אית למנדע, תהו דאיהו קו ירוק, מאי הוא קו ירוק, אלא אשפחן בספרא דאסייא קרטינא, וידן דקסרי שמייה, וקראן שמייה קרטינא אסייא, בגין דאיהו רב על כל אסיין, ויקירא בחכמתא. והכי בלשון פרסי, לבר נש יקירא, קראן ליה קרטינא. רב ויקירא בחכמתא. והנה אומר, והארץ היתה תהו, מאי תהו. איהו קו ירוק, דאסחר כל עלמא. ומאן איהו, קליפה דאגוזא. ודא איהו קליפה דלבר, דאיהו ירוק.

לגו מניה, בהו. אינון אבנין מפולמות דמנהון נפקי מייא. מן תהו אתמשיף עור וכשר. מן בהו אתמשכו גרמי.

לגו מניה וחשף. דא חשיכו דאתמשף מניה עמא דעשו. ואיתימא מן תהו. הכי הוא ודאי, דהא חשף מניה תלייא תהו. אלא אינון אבנין מפולמות, עאלו באמצעיתא, דמניה אתמשכן גרמין, כמא דאיתמר. וחשף משיכו דקיק, דמניה אתמשף עשו.

ורוח אלהים, דא מוחא דאגוזא, דמתמן איתמשף יעקב שלימא, כגוונא דאגוזא

דא, (כגוונא דא רוא) דכתיב, (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה באה מן הצפון, לקבליה דתהו. לגו

גְּדוּל, כְּנֶגֶד הַבְּהוּ. לַפְּנִים מִמֶּנּוּ -
וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת, כְּנֶגֶד הַחֹשֶׁךְ.
לַפְּנִים מִמֶּנּוּ - וְנִגְהָ לֹו סָבִיב, כְּנֶגֶד
שֵׁל רוּחַ אֱלֹהִים.

וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֹשֶׁמַל - לַפְּנִים
מִהַפֵּל, שְׁכָנְגוּדוּ מִרְחַפֶּת עַל פְּנֵי
הַמָּיִם. זֹו רוּחַ הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה
שֶׁמִּרְחַפֶּת עַל הַכֵּל. וַיַּעֲקֹב הַשָּׁלֵם
הוּא וַדְּאִי מִחַ הָאֲגוּזָו, וְהַקְדוּשׁ
כְּרוּף הוּא יִמְצְאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר
וַדְּאִי. אַחַר כֵּן עָשָׂה הַקְדוּשׁ כְּרוּף
הוּא אֵת כָּל אוֹתוֹן הַקְּלָפוֹת שֶׁלָּהֶם,
שְׁכֵלֵם יִהְיוּ מִשְׁעַבְדִּים לֹו.

אֲרָאֵנוּ וְלֹא עֵתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא
קְרוּב דְרָף כּוֹכֵב מִיַּעֲקֹב וְקָם שִׁבְט
מִיִּשְׂרָאֵל וְגו' (במדבר כד). אֲרָאֵנוּ -
אֵת הַגְּאֻלָּה הַזֹּו, שֶׁהִיא רִבִיעִית.
וְלֹא עֵתָה - אֵלֹא לְסוּף הַיָּמִים.
שֶׁשָּׂה יָמִים הָיוּ בַּעוֹלָם. בַּיּוֹם
הַרְבִּיעִי רְאִינוּ, שֶׁהָאוֹרוֹת שֶׁהָיוּ
בוֹ, מִסְתַּלְקִים וְדוֹעֵכִים. הַשֶּׁמֶשׁ
וְהַלְבָנָה וְהַכּוֹכָבִים וְהַמַּזְלוֹת
נִגְנְזוּ בוֹ. אֵלֹו הַתְּהוֹו בְּמַעֲשֵׂה
כְּרִיאִית, וְבוֹ הַסְתַּלְקוּ בַּיּוֹם שֶׁל
הָאֵלֶף הַרְבִּיעִי.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: אוֹי
שֶׁהַגְּלוּת נִמְשַׁכַּת, וּמִי יִכּוֹל לְסַבֵּל
אוֹתָהּ. אָמַר לוֹ: אוֹי רַבִּי, אוֹי רַבִּי,
אֵלֹו הַיִּיִת יוֹדֵעַ כִּמָּה בְּהִלָּה
וּבְלִבּוֹל עָשָׂה הַקְדוּשׁ כְּרוּף הוּא
בְּכָל הַרְקִיעִים בְּשַׁעַת שְׁגוֹר וּמְסַר
אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל בְּיַד אוֹתָהּ
הַשִּׁפְחָה, וְלֹא שֶׁתַּעֲבֹד תַּחַת הַיָּד
שֶׁל אָדוּם.

בְּשַׁעַת שֶׁהָיוּ כּוֹתְבִים פְּסָקִים
בְּרַקִיעַ, טָרַם נִחְתְּמוּ בְּחוֹתְמַת
בְּחוֹתֵם הַמֶּלֶךְ, קָרָא הַקְדוּשׁ כְּרוּף
הוּא לְכָל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, וְקָרָא
לְגַבְרִיאֵל, שֶׁקֶסֶת הַסּוּפֵר בְּמִתְנִיּוֹ,
וְאָמַר לוֹ: עַכְב אֵת הַפְּסָקִים
שֶׁטַרַם נִחְתְּמוּ, וְאִבְּפָה עַל בְּנֵי,
וְאִעֲשֵׂה לָהֶם מְסַפֵּד וְאִבְּל.
בְּשַׁבּוּעָה עַלִּיכֶם, כָּל צְבָאוֹת
הַשָּׁמַיִם, שֶׁתַּעֲזְבוּ אוֹתִי וְלֹא

מִנִּיה עֵנָן גְּדוּל, לְקַבְּלִיהָ דְּבַהוּ. לְגוּ מִנִּיה וְאֵשׁ
מִתְּלַקְחַת, לְקַבְּלִיהָ דְּחֹשֶׁךְ. לְגוּ מִנִּיה וְנִגְהָ לֹו
סָבִיב, לְקַבְּלִיהָ דְּרוּחַ אֱלֹהִים.

וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֹשֶׁמַל, לְגוּ מִפְּלֵא. דְּלְקַבְּלִיהָ,
מִרְחַפֶּת עַל פְּנֵי הַמָּיִם. דָּא רוּחַ
דְּאִימָא עֵילָאָה, דְּקָא מִרְחַפָּא עַל פְּלֵא. וַיַּעֲקֹב
שְׁלִימָא, אִיהוּ וַדְּאִי מוֹחָא דְּאֲגוּזָא. וְהַקְדוּשׁ
כְּרוּף הוּא יִמְצְאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וַדְּאִי. לְבַתֵּר
עַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְכָל אֵינוּן קְלִיפִין
דְּלֵהוּן, דִּיהוּן פְּלֵהוּן מִשְׁתַּעֲבָדִין לִיהָ.

אֲרָאֵנוּ וְלֹא עֵתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קְרוּב דְרָף כּוֹכֵב
מִיַּעֲקֹב וְקָם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל וְגו'.
אֲרָאֵנוּ, לְמַלְהָ דְּפּוֹרְקָנָא דָּא, דְּאִיהוּ רִבִיעִיָּה.
וְלֹא עֵתָה, אֵלֹא לְסוּף יוֹמִיָּא.

שִׁית יוֹמִין הָיוּ בַּעֲלָמָא, בַּיּוֹמָא רִבִיעִיָּה
חֲמִינָא, דְּנִהוּרִין דִּהוּוּ בִּיהָ, מִסְתַּלְקִי
וּמִתְדַעְכִּי. שְׁמִשָּׂא וְסִיְהָרָא וְכוֹכְבֵיָּא וּמַזְלוֹי
אֲתַגְנִיזוּ בִּיהָ. הַנִּי אֲתַהוּוּ בַּעוֹבְדָא דְּכְרִיאִית,
וּבִּיהָ אֲסַתְּלָקוּ בַּיּוֹמָא דְּאֵלֶף רִבִיעִיָּה.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְוִי דְּגְלוּתָא אֲתַמְשֶׁף,
וּמֵאֵן יִכִּיל לְמַסְבֵּל לִיהָ. (דף סו ע"א) אָמַר
לִיהָ, אוֹי רַבִּי אוֹי רַבִּי, אֵלֹו הַיִּיִת יוֹדֵעַ כִּמָּה
עֲרִטוּרָא וּבְלִבּוֹלָא, עַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
בְּכָלֵהוּ רְקִיעִין, בְּשַׁעַתָּא דְּגַזֵּר וּמְסַר לֹון
לְיִשְׂרָאֵל בְּיַד דִּיהִיָּא שִׁפְחָה, וְלֹא שֶׁתַּעֲבֹדָא
תַּחוֹת יָדָא דְּאָדוּם.

בְּשַׁעַתָּא דִּהוּוּ כְּתִבִי פִתְקִין בְּרַקִיעַא, עַד דְּלֵא
אֲחִתִּימוּ, בְּגוּשְׁפִּנְקָא דְּחוֹתְמָא
דְּמִלְפָּא, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְכָל חִילִי
שְׁמִיָּא, וְקָרָא לְגַבְרִיאֵל דְּקֶסֶת הַסּוּפֵר בְּחִרְצוּי,
וְאָמַר לִיהָ, אוֹי עַכְב פִּתְקִין עַד דְּלֵא אֲחִתִּימוּ,
וְאִבְּפָה עַל בְּנֵי, וְאִעֲבִיד לְהוּן מְסַפֵּדָא וְאִבְּלָא.
בְּאוּמָאָה עַלִּיכֶוּ, כָּל חִילָא דְּשְׁמִיָּא, דִּתְשַׁבְּקוּן

תתחזקו לנחמני, כמו שנאמר
(ישעיה כב) על כן אמרתי שְׁעו מני
אמרר בככי אל תאיצו לנחמני
על שד בת עמי.

בעט בעיטות ברקיע של ערכות,
ועשה בו בקיעים וחלונות
פתוחים. פתח ואמר: בני, בני
אהובי מעי, גדלתי אתכם
ולקחתי אתכם כמו אב שנוטל
את בנו, למדתי אתכם את יראתי,
השלטתי אתכם על כל אמות
העולם. חטאתם לפני בכמה
חטאים, עברתי עליכם, משום
שפנים נכבדים אהובים הייתם
לפני.

בני בני, אקרא לארבעת צדדי
העולם, ואשביע אותם עליכם.
מזרח מזרח, בשבועה עליך, אם
בני יתפזרו בינה, שתסתכל בתאר
ובדיוקן שלהם איך השתנו
והשחרו בענויים שעושים להם
בתוכך, ותבכה ותספד עליהם
ותשמר אותם.

בני בני, כשהייתם בביתי, בחיק
אמכם, בעדוניהם ובענוניהם, לא
השגחתם עלי. בני בני, מה
אעשה לכם, גזרה גזרתי
בשבועה, אלא אני ואתם נגלה.
משה, הרועה הנאמן, איך לא
תשגיח על בני, הצאן הקדוש
שמסרתי בידך? מזרח מזרח,
התעורר אל משה, ותכפו ותספדו
על בני. אבל ומספד השמיעו
כאחד, עד שאני אשמע ואדאב
עמכם.

בני בני, אהובי נפשי, איך תלכו
בשלשלאות חזקות, ידיכם
מהדקים לאחור. בנים שגדלו
בעדוניהם, בנים שהיו יקרים מפז
וספירים. בני בני, חסידים
קדושים, איך תפלו בידי נכרים,
שאין מרחמים כלל. הפשר
הקדוש של גופכם נזרק ונתחלל
המלכות שלו. והינו מה שפתיב

לי, ולא תתקפון לנחמא לי. כמה דאת אמר,
(ישעיה כב ד) על כן אמרתי שְׁעו מני אמרר בככי
אל תאיצו לנחמני על שד בת עמי.

בעט בעיטין ברקיעא דערבות, ועבד ביה
בקועין וחלונין פתיחין. פתח ואמר,
בני, בני רחימו דמעיי, רביתי לכוון, ונטלית
לכוון, כאבא דנטיל לבריה, אוליפנא לכו
דחלתי, אשלטית לכו על כל אומין דעלמא.
חבתון קמאי בכמה חובין, עברנא עליכו,
בגין דבגין יקירין רחימין הויתון קמאי.

בני בני, אקרא לארבע סטרין דעלמא,
ואומינא להו עליכו. מזרח מזרח,
באומאה עלך, אי בני יתבדרון בינה, דתסתפל
בתוארא ודיוקנא דילהון, היך אשתני
ואשתחר בענויין דיעבדון לון בגווד, ותבכה
ותספד עליהון ותנטר לון.

בני בני, פד הויתון בביתאי, בתוקפא דאמכון,
בעידוניהם בעינוגין, לא אשגחתון עלי. בני
בני, מה אעביד לכוון, גזירא גזירנא באומאה,
אלא אנא ואתון נגלי.

משה רעייא מהימנא, איך לא תשגח על בני,
ענא קדישא דמסרית בידך. מזרח מזרח,
אתערי לגבי משה, ותבפון ותספדון על בני,
אבלא ומספדא אשמעו פחדא, עד דאנא
אשמע ואתרוי עמכון.

בני בני, רחימין דנפשאי, היך תהכון
בשלשלאין תקיפין, ידכון מהדקון
לאחורא. בגין דאתרביאו בעידוניהם, בגין דהו
יקירין מפז וספירין. בני בני, חסידין קדישין,
היך תפלוין בידי נוכראין, דלא רחמין כלל.
בשרא קדישא דגופיכון, איתרמי ואתחלל
בשווקים וברחובות. בני בני, ווי עליכון ועלי.

בשווקים וברחובות. בני בני, וי עליכם ועלי. אז קרע לבוש

בְּדִין בַּזַּע פּוֹרְפִירָא דִּילִיָּהּ. וְהִינּוּ דְכָתִיב, (איכה ב טז) בַּזַּע אָמַרְתּוּ.

דְרוֹם דְרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלֶיךָ, כַּד יִתְבַּדְרוּן בְּנֵי בְּגוּוּף, דְתַסְתַּפֵּל בְּהוּ הֵיךְ מִשְׁחָרָא דִּיוֹקְנִיהוּן, וְיִמְיִנְהוּן תְּבִירִין בִּינֵי עַמְמָא. דְרוֹם דְרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלֶיךָ, אֲתַעַר לְגַבֵּי אַבְרָהָם רַחֲמָאִי, וְאִימָא לִיָּהּ אֵיךְ נָפְלוּ בְנוֹי, וְאֲתַבְּדְרוּ בֵּין שְׁנֵאִיהוּן, וְתַבְּפוּן וְתַסְפְּדוּן עֲלִיהוּן. דְרוֹם דְרוֹם, בְּאוֹמָאָה עֲלֶיךָ, דְתַנְטֵר בְּנֵי רַחֲמֵי דְנַפְשָׁאִי, כַּד יִתְבַּדְרוּן בְּגוּוּף.

צְפוֹן צְפוֹן, אֲתַעַר בְּקוּל בְּכִיָּה וּמַסְפַּד וְאַבְלָא וְיִגְוֵנָא לְגַבֵּי בְנֵי. וְאִימָא לִיָּהּ לְעַקִּידָא דְמַדְבַּחִי, הֵיךְ אֲזִלִּין בְּנוֹי, וְהֵיךְ נָפְלוּן בְּחַרְבָּא. לֹא תִימְרוּן דָּא, וְלֹא תִהוּדְעוּן דָּא לְיַעֲקֹב אַבוּהוּן. דְלֹא יִהְפֹּךְ עַלְמָא בְּרִיגָעָא.

מַעְרַב מַעְרַב, אֲתַעַר לְגַבֵּי נְאֻקַּת חֲלָלִין, וְקַרְבִּין תְּקִיפִין דְבְּנֵי. אִיתַעַר לְגַבֵּי רַחֲמָתִי יוֹנָתִי תַמְתִּי, הֵיךְ אֲזִלִּין בְּנֵהָא. וְהֵיךְ מִתְבַּדְרִין בְּכַמָּה סְטָרִין.

אַחֲתִי בְרַתִּי רַעֲיִיתִי רַעֲיִיא דִּילִי, רַחֲמָתָא דְנַפְשָׁאִי, מַה נְעַבִּיד מִן בְּנָא מַה יַעֲבְדוּן אִינוּן. אַבְל רַחֲמָתִי אַחֲתִי, אִימָא לָךְ, אִי בָרְעוּ סְלָקָא עֲלֶיךָ, אֲנָת מְרוּבַעַת, וְגַדְפִין דִּילָךְ פְּרִישָׁן לְאַרְבַּע סְטָרִין, בְּאוֹמָאָה עֲלֶיךָ בְּרַתִּי יַחֲדָתִי, דְתַהֲךְ בְּהַדִּיָּהּ, וְלֹא תִשְׁבּוּק לּוֹן, וְתַחֲפִי עֲלִיָּהּ בְּאַרְבַּע סְטָרִין דְעַלְמָא. וְאִי לֹא, יִתְאַבְדוּן מַעְלָמָא.

מַה אִימָא לָךְ ר', בְּהֵיא שַׁעְתָּא דְכְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל שְׁמַעְתָּ דָּא, אַרְיַמַת קָלָא, וְאַזְדַּעְזְעוּ תַמְנִיסַר אֶלְךָ עֲלַמִּין, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהַדָּה. וְכַדִּין (ירמיה לא יד) קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ. וְקוּדְשָׁא

בַּזַּע אָמַרְתּוּ.

דְרוֹם דְרוֹם, בְּשַׁבּוּעָה עֲלֶיךָ, כְּשִׁיתְפָּזְרוּ בְנֵי בְּתוּכָךְ, שְׁתַּסְתַּפֵּל בְּהֵם אֵיךְ מִשְׁחָר דִּיוֹקְנֵם, וְיִמְיִנֵם שְׁבוּרָה בֵּין הַעֲמִים. דְרוֹם דְרוֹם, בְּשַׁבּוּעָה עֲלֶיךָ, הַתַּעוּרָר לְאַבְרָהָם אַהוּבִי, וְאָמַר לוֹ אֵיךְ נָפְלוּ בְנֵי וְהַתְפָּזְרוּ בֵּין שְׁנֵאִיָּהֶם, וְתַבְּכוּ וְתַסְפְּדוּ עֲלֵיהֶם. דְרוֹם דְרוֹם, בְּשַׁבּוּעָה עֲלֶיךָ, שְׁתַּשְׁמַר בְּנֵי אַהוּבִי נַפְשִׁי, כְּשִׁיתְפָּזְרוּ בְּתוּכָךְ.

צְפוֹן צְפוֹן, הַתַּעוּרָר בְּקוּל בְּכִיָּה וּמַסְפַּד וְאַבְל וְיִגְוֵן אֶל בְּנֵי, וְאָמַר אֶל הָעַקִּידָא שֶׁל מְזַבְחִי אֵיךְ הוֹלְכִים בְּנוֹי וְאֵיךְ נָפְלוּ בְּחַרְב. אֶל תֵּאמְרוּ זֶה וְאֶל תוֹדִיעוּ זֶה לְיַעֲקֹב אַבִּיָּהֶם, שְׁלֹא יִתְהַפֵּךְ הָעוֹלָם בְּרִגְעָא.

מַעְרַב מַעְרַב, הַתַּעוּרָר לְנְאֻקַּת הַחֲלָלִים וְהַמְלַחְמוֹת הַחַזְקוֹת שֶׁל בְּנֵי הַתַּעוּרָר אֶל אַהוּבִבְתִּי יוֹנָתִי תַמְתִּי, אֵיךְ הוֹלְכִים בְּנֵיהָ, וְאֵיךְ מִתְפָּזְרִים בְּכַמָּה צְדָרִים.

אַחֲוֵי בְתִי רַעֲיִיתִי, הָרוּעָה שְׁלִי, אַהוּבַת נַפְשִׁי, מַה נַעֲשֶׂה מִבְּנֵינוּ, מַה הֵם יַעֲשׂוּ? אַבְל אַהוּבִבְתִּי אַחֲוֵי, אֲמַר לָךְ, אִם בְּרַצוֹן עוֹלָה עֲלֶיךָ, אֲתַ מְרַבַּעַת, וְהַכְּנַפִּים שְׁלָךְ פְּרוּשׁוֹת לְאַרְבַּעַת צְדָדִים. בְּשַׁבּוּעָה עֲלֶיךָ, בְּתִי יַחֲדָתִי, שְׁתַּלְכִי עִמָּהֶם וְלֹא תַעֲזָבִי אוֹתָם, וְתַכְּסִי עֲלֵיהֶם בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם. וְאִם לֹא, יֵאבְדוּ מִן הָעוֹלָם.

מַה אֲמַר לָךְ, רַבִּי. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל שׁוֹמַעַת אֶת זֶה, מְרִימָה קוּל, וּמְזַדְעָזְעִים שְׁמוּנָה עֶשֶׂר אֶלְף עוֹלָמוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּה. וְאַז (ירמיה לא) קוּל בְּרַמָּה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ. וְאַז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, (ישעיה כב) וַיִּקְרָא אֲדָנִי יְהוָה

צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי
וּלְמִסְפָּד.

מִי רָאָה אֶת הַבְּהֵלָה בְּכָל
הַרְקִיעִים? מִי רָאָה הַבְּלָבוּל
וְהַמִּסְפָּד שָׁשׁ, עַד שְׁכַל צְבָאוֹת
הַשָּׁמַיִם חָשְׁבוּ שִׁיתְּהַפְּכוּ כָּל
הָעוֹלָמוֹת?

אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל: בְּתֵי יַחֲדָתִי שְׁלִי,
תִּלְכִי לְכִסּוֹת עֲלֵיהֶם וְלְדוֹר עִם
בְּנֵינִי. אָמְרָה לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
לֹא אֵלֶּךְ! אַחַר שְׂרַבִּית אוֹתָם
וְתִקְנַת אוֹתָם וּגְדַלַת אוֹתָם, אֵהְיָה
רוֹאֶה לְשׁוֹנְאֵיהֶם שְׂאוּכְלִים
אוֹתָם, וְתִשְׁפַח אוֹתָם שָׁם! אֲזִ
נִשְׁפַע לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַקִּימָה וּלְגַאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל
וּלְהוֹצִיאֵם מִן הַגְּלוּת, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה ל"א) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי
קוֹלְךָ מִבְּכִי וְגו', וַיֵּשׁ תִּקְוָה
לְאַחֲרִיתֶךָ כֹּו, וְשָׁבוּ בָנִים
לְגִבּוֹלָם.

וְעַל זֶה יֵצְאָה מִלְּפָנָיו. פִּיּוֹן
שִׁיֵּצְאָה מִלְּפָנָיו, פֶּתַח הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם,
וְאָמַר אֵיכָה יוֹעַם זָהָב. וְכָל אוֹתָהּ
הַקִּינָה שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא, הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ אָמַר אוֹתָהּ, אַחַר
כֵּן קָשַׁר אֶהְבֶּה בְּקִינָה הַהִיא
וְחִתְּמוּ הַפְּתָקִים.

וְכַעַת נַחֲזֹר לְפִרְשָׁה, שְׁוֹדָאֵי
הַגְּלוּת נִמְשַׁכְתָּ. (במדבר כ"ד) אֲרָאֲנוּ
וְלֹא עָתָה. לְמִי אָמַר אֲרָאֲנוּ?
לְאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו פִּי אֵינְנוּ,
כְּשִׁיבָא לְפָקֵד אֶת הָאֵילָת. וְלֹא
עָתָה - וְלֹא לְזִמְן קְרוּב. אֲשׁוּרְנוּ
וְלֹא קְרוּב - הַסְּתַפְּלִיתִי בּוֹ, אֲבָל
לֹא כַּעַת, אֲלֵא לְזִמְן רַחוּק.

דִּרְךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב. רַבִּי רַבִּי, כְּמָה
נִסְתָּרוֹת כְּלוּלִים פָּאן. פֶּתַח וְאָמַר,
(בראשית ב') וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה
עַל הָאָדָם וַיִּשָּׁן. כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הַרְאוּשׁוֹן, בְּרָא
אוֹתוֹ דּוּ פְרָצוּפִים, וְהָיוּ מְחַבְּרִים

בְּרִיךְ הוּא כְּדִין, (ישעיה כ"ב) וַיִּקְרָא אֲדָנִי יְהוָה
צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפָּד.

מֵאֵן חֲמָא עֲרִטוּרָא בְּכִלְהוּ רְקִיעִין. מֵאֵן חֲמָא
בְּלָבוּלָא וּמִסְפִּידָא דְתַמָּן. עַד דְּכָל חֵיילִי
שְׁמִיָּא חָשִׁיבוּ, דְּכָל עֲלָמִין יִתְהַפְּכוּן.

אָמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל,
בְּרֵתִי יַחֲדָתִי דִּילִי, תְּהֵךְ לְחַפִּיָּא
עֲלֵייהוּ, וְלִדְיִירָא עִם בְּנָנָן. אָמְרָה לִיהּ, מְאָרִי
דְּעֶלְמָא, לֹא אֵייהָ. פֶּתַח דְּרַבִּית לוֹן, וְתִקְיִנִית
לוֹן, וְגִדְלִית לוֹן. אֵהְיָ חֲמִית לְשִׁנְאֵיהוֹן דְּאֲכָלִי
לוֹן, וְתִינְשִׁי לְנָא תַמָּן. כְּדִין אוֹמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לָהּ, לְאַקְמָא לָהּ, וּלְמַפְרַק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל,
וְלְאַפְקָא לוֹן מְגִלוּתָא. כְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (ירמיה
לא ט"ו) כֹּה אָמַר ה' מְנַעֵי קוֹלְךָ מִבְּכִי וְגו', וַיֵּשׁ
תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ וְכו', וְשָׁבוּ בָנִים לְגִבּוֹלָם.

וְעַל דָּא נִפְקַת מִקְמִיָּה. פִּיּוֹן דְּנִפְקַת מִקְמִיָּה,
פֶּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל חֵיילִי
שְׁמִיָּא וְאָמַר (איכה ד' א') אֵיכָה יוֹעַם זָהָב, וְכָל
הַהוּא קִינָה דְאַלְפָּא בֵּיתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּלַחֲדוּדֵי אָמַר לָהּ, לְבַתֵּר קָשַׁר רַחֲמִין בְּהַהוּא
אֲלֵיָּא וְחִתְּמוּ פֶתְקִין.

וְהַשְׁתָּא אֶהְדַּרְנָא לְפִרְשָׁתָא, דְּוִדָּאֵי גְלוּתָא
אֶתְמַשְׁךְ. אֲרָאֲנוּ וְלֹא עָתָה, לְמֵאֵן
קָאֲמַר אֲרָאֲנוּ. לְהַהוּא דְאֵיתְמַר עָלוּי פִּי אֵינְנוּ.
כַּד יִיתִי לְפָקֵדָא לְאַיִלְתָּא. וְלֹא עָתָה, וְלֹא
לְזִמְן קְרוּב. אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קְרוּב, אֶסְתַּפְּלִנָא בֵּייהּ,
אֲבָל לְאוּ פְעוֹן, אֲלֵא לְזִמְן רַחוּק.

דִּרְךְ כּוֹכַב מֵיַעֲקֹב, רַבִּי רַבִּי, כְּמָה רְזִין סְתִימִין
כְּלִילֵן הָכָא. פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית ב' כ"א) וַיִּפֹּל
ה' אֱלֹהִים תַּרְדֵּמָה עַל הָאָדָם וַיִּשָּׁן. כַּד בְּרָא
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם קְדֻמָּאָה, דּוּ פְרָצוּפִין
בְּרָאוּ, וְהוּוּ מִתְחַבְּרִין פְּחָדָא בְּלֹא פִירוּדָא. מֵאִי
טְעָמָא. בְּגִין דְּכִתִּיב, (שם ה' ב') זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאֵם,

יחד בלי פרוד. מה הטעם? משום שכתוב (שם ה) זכר ונקבה בראם, בלי פרוד, ולא כתוב בראו, אלא בראם.

בין שנבראו, היו יחד זה עם זה בשוה. מה עשה לו הקדוש ברוך הוא? נסר אותו נסירה, ונטל ממנו את הנקבה, והתקין אותה בכמה תקונים, וקשט אותה בכמה קשוסים, והלביש אותה בכמה לבושים.

באיזה מקום? בגן עדן התקין אותה. כמה קשוסים קשט אותה? שבעים. והם שבעים פנים לתורה. כמה תקונים תקן לה? שלשה עשר תקונים. הם שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן. כמה לבושים הלביש אותה? ששה לבושים. והם ששה סדרי משנה, בשש פנים.

כר התקונים הללו, וכל הקשוסים הללו, וכל הלבושים הללו, עשה לה הקדוש ברוך הוא שם בגן עדן, ואחר כך (בראשית ב) וביאה אל האדם. ואדם היכן היה? במקום הנקדה של ציון, ששם בית המקדש. ומשם נטל אותם והכניסם לגן עדן, וברך אותם ברפת חתנים.

וזה סוד (במדבר כד) דרף פוכב מיעקב. דרף וקשט ותקן אותו הפוכב שנטל מיעקב. שמשום כך, בשבילה יתגלה מי שיתגלה. משום שעל זה היה בא אליה, ונמשך ממעלה למטה. וקם שכט מישראל - זה עץ החיים. וקם, כמו שנאמר (שם ו) והקמתי את בריתי.

וכשזה היה - ומחץ פאתי מואב וגו'. כל אותם הצדדים שנאחזים בעץ התחתון, יעברו ויוסרו ממנו. ואז, ויאמר האדם זאת הפעם. זה זמן העדונים והעונגים להשתעשע יחד, ולא כשאר הפעמים שהצד הרע נאחז בינינו. אבל כעת אין בלבול של הצד האחר עמנו, אלא עצם

בלא פירוודא, ולא כתיב בראו, אלא בראם. בין דאתבריו, הוּוּ פחדא דא עם דא, בשיקולא. מה עבד ליה קודשא בריה הוא. נסר ליה נסירו, ונטל לנוקבא מניה, ואתקין לה בכמה תיקונים, וקשטה בכמה קישוסין, ואלביש לה בכמה לבושין.

באן אתר, בגנתא דעדן אתקין לה. כמה קישוסין קשט לה. שבעין. ואינון שבעים פנים דאורייתא. כמה תיקונים תקין לה. תליסר תיקונים. אינון תליסר מכילין, דאורייתא נדרשת בהו. כמה לבושין אלביש לה. שית לבושין. ואינון שית סדרי משנה, בשית אנפין.

כר הני תיקונים, וכל הני קישוסין, וכל הני לבושין, עבד לה קודשא בריה הוא תמן בגנתא דעדן, ולבתר (שם ב כב) וביאה אל האדם. ואדם היכן הוה. באתר הנקדה דציון, דבי מקדשא תמן. (דף סח ע"ב) ומתמן נטיל לון, ואעיל לון בגנתא דעדן, ובריה לון ברפת חתנים.

ורזא דא, דרף פוכב מיעקב. דרף וקשט ותקין ההוא פוכב, דאתנטיל מיעקב. דבגין כך, בגינה יתגלי, מאן דיתגלי. בגין דעל דא הוה אתי לגבה, ואתמשך מעילא לתתא. וקם שכט מישראל, דא אילנא דחיי. וקם: כמא דאת אמר, (שם ו יח) והקמתי את בריתי.

וכר יהא דא, ומחץ פאתי מואב וגו'. כל אינון סטרין דאתאחדן באילנא תתאה, יתעברון ויתעדון מניה. בדין, (שם ב כג) ויאמר האדם זאת הפעם. דא זמנא דעדונים וענוגין, לאשתעשעא פחדא ולא כשאר זמנין דסטרא בישא אתאחדת ביננא. אבל השתא לית

ממנו. ואז, ויאמר האדם זאת הפעם. זה זמן העדונים והעונגים להשתעשע יחד, ולא כשאר הפעמים שהצד הרע נאחז בינינו. אבל כעת אין בלבול של הצד האחר עמנו, אלא עצם

מַעֲצָמִי, וְלֹא שְׁתוּף אַחֵר שֶׁל רַע.
 עֲצָם מַעֲצָמִי - אִוֵּר הָאֶסְפֶּקֶלְרִיָּה
 הַמְּאִירָה מִמֶּשׁ. וּבִשְׁרׁ מִבְּשָׂרֵי -
 מִלְּבוּשׁ מְאוֹתוֹ מִלְּבוּשׁ שֶׁהִתְלַבֵּשׁ
 בּוֹ הָאוֹר הַעֲלִיּוֹן שְׁלִי. לְזֹאת יִקְרָא
 אִשָּׁה - בְּשִׁלְטוֹן עֲלִיּוֹן עַל כָּל
 הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא תִסּוּר לְעוֹלָם. אִז
 (דניאל ב) תִּדְרֹךְ וְתִסָּפֵר כָּל אֱלוֹ
 הַמַּלְכִּיּוֹת, וְהִיא תִקּוּם לְעוֹלָמִים.
 אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עֵתָה - הָרִאִיָּה הַזֹּה
 שְׁאֲנִי רוֹאָה, עֵתִיד אֲנִי לִרְאוֹתוֹ
 וְלִהְתְּקָרֵב יַחַד. וְלֹא עֵתָה - בְּגִלוֹת
 בְּכָל, בְּאוֹתוֹ הַבֵּית שֶׁבָּנוּ עוֹלֵי
 גוֹלָה. אֲשׁוּרְנוּ - אֲנִי עֵתִיד
 לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ פְּנִים בְּפְנִים. וְלֹא
 קְרוֹב - אֲלֵא בְּאוֹתוֹ הַבֵּית
 הָאֲחֵרוֹן. שְׁבִין זֶה וּבִין זֶה לֹא
 הִיָּה נַחֵת, וְלֹא קְרִבָּה וְאַחֲדוּת
 כְּרִאוּי.

אִי רַבִּי אִי רַבִּי, כְּמָה קֶשֶׁה הַדְּבָר,
 כְּמָה אֶרְךָ הַזְּמַן, כְּמָה צְרוּת עַל
 צְרוּת מְזַמְּנִים לְשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת, וְכְמָה חֵיוֹת
 יִשְׁלִטוּ, וְכְמָה יִשְׁאָגוּ לְטָרֶף טָרֶף
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּכָל זְמַן וְזְמַן עַד סוֹף
 הַיָּמִים.

לְסוֹף הַיָּמִים, כְּפִי שְׁעָה שֶׁל יוֹם,
 בְּזְמַן שְׁזוֹרֵחַ הַשֶּׁמֶשׁ, מֵהַיּוֹם
 הַשִּׁשִּׁי, בְּשַׁעֲהַ שִׁזְדַּמְנוּ לְפִי מִנְּזַן
 הַשָּׁנִים שֶׁל יוֹבֵל וְשִׁמְטָה יַחַד,
 שֶׁהוּא רַע"ד מֵהַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי. עֵתִיד
 קוֹל אֶחָד לְהִתְעוֹרֵר מְרוֹם רוּמֵי
 הַרְקִיעִים, קוֹל עֲצוּב בְּמִרְיּוֹת,
 מֵה שֶׁלֹּא הִיָּה כֶּף מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָאוּ
 הָעוֹלָמוֹת.

וְהַקוֹל הַהוּא יִהְיֶה דֶק, בְּחִשָּׁאֵי,
 בְּמִרְיּוֹת וְעֲצוּבוֹת, יוֹרֵד וְעוֹלָה,
 עוֹלָה וְיוֹרֵד, וְכֵן אוֹמֵר: אֵילַת
 אֶהְיֶים הָיִית לִי מִיָּמִים
 הָרִאשׁוֹנִים וְנִשְׁכַּחַת מִמֶּנִּי.
 אֶהְבּוֹת קְנִימוֹת הָיוּ לִי עִמָּה. אֲנִי
 נִזְכָּר שְׁחוֹתֶם דִּיּוֹקְנָה הִיָּה חֲתוּם
 עַל לְבַי, וְהִיָּה חֲתוּם עַל זְרוּעֵי,
 וְהִיָּתָה חֲזָקָה בְּתוֹכִי אֶהְבַּתָּה,

עֲרֻבוּכָיָה דְּסִטְרָא אַחֲרָא עֲמָנָא, אֲלֵא עֲצָם
 מַעֲצָמִי, וְלֹא שִׁיתוּפָא אַחֲרָא דְּבִישׁ.

עֲצָם מַעֲצָמִי, נִהִירוּ דְּאֶסְפֶּקֶלְרִיָּא דְּנִהָרָא
 מִמֶּשׁ. וּבִשְׁרׁ מִבְּשָׂרֵי, מִלְּבוּשָׁא מֵהֵהוּא
 מִלְּבוּשָׁא דְּאֶתְלַבֵּשׁ בֵּיה נִהוּרָא עֵילָאָה דִּילֵי.
 לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, בְּשִׁלְטוֹנוּתָא עֵילָאָה עַל כָּל
 עֲלָמָא, דְּלֹא תַעֲדֵי לְעֵלָם. כְּדִין תִּדְיִק וְתִסִּיף
 כָּל מַלְכוּתָא וְהִיא תִקּוּם לְעֲלָמִיָּא.

אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עֵתָה, רִאִיָּה דֹא דְאַנָּא חֲמִינָא,
 זְמִינָא לְמַחְמֵי לֵיה, וְלֹא תִקְרָבָא כְּחֻדָּא.

וְלֹא עֵתָה, בְּגִלוֹתָא דְּבְכָל, בְּהֵהוּא בֵיתָא דְּכְנוּ
 עוֹלֵי גוֹלָה. אֲשׁוּרְנוּ, אֲנָא זְמִינָא לְאַסְתַּפְּלָא
 בֵּיה אֲנַפִּין בְּאַנַפִּין. וְלֹא קְרוֹב, אֲלֵא בְּהֵהוּא
 בֵיתָא בְּתַרְיִיתָא. דְּבִין בְּהֵאֵי וּבִין בְּהֵאֵי, לֹא
 הָיָה נִיָּחָא, וְלֹא קוֹרְבָא וְאַחֲדוּתָא כְּדָקָא יְאוּת.

אִי רַבִּי אִי רַבִּי, כְּמָה קֶשֶׁא מְלָה, כְּמָה אֶרְיָךְ
 זְמִנָּא, כְּמָה עֲאָקוּ עַל עֲאָקוּ, זְמִינִין
 לְשׁוֹנְאֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא, וְכְמָה יִשְׁלִטוֹן
 חֵיוֹתָא, וְכְמָה יִשְׁאָגוּן לְמִיטְרֶף טְרַפִּין
 דִּישְׂרָאֵל, בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא עַד סוֹף יוֹמִיָּא.

לְסוֹף יוֹמִיָּא, כְּפּוּם שְׁעֵתָא דִּיוֹמָא, בְּעִידֵן דִּי
 זָרַח שְׁמֶשׁא, מִן יוֹמָא שְׁתִּיתָאָה,
 בְּשַׁעֲתָא דִּיזְדַּמְנוֹן לְפּוּם מִנְּזַן שְׁנִין, דִּיּוֹבֵל
 וְשִׁמְטָה כְּחֻדָּא, דְּאִיָּהוּ רַע"ד (נ"ל שפ"ד) מִן יוֹמָא
 שְׁתִּיתָאָה. זְמִינָא קָלָא חֻדָּא לְאַתְעֲרָא מְרוֹם
 רוּמֵי רְקִיעִין, קָלָא עֲצִיב בְּמִרְיּוֹ, מֵה דְּלֹא
 הָיָה חֲכִי מִן יוֹמָא דְּאַתְבְּרוֹן עֲלָמִין.

וְתַהוּא קָלָא יְהוּי דְּקִיק, בְּחִשָּׁאֵי, בְּמִרְיּוֹ,
 וְעֲצִיבוּ, נַחֲתִית וּסְלִיק, סְלִיק וּנְחִיתִית, וְכֵן

אָמַר, אֵיילַת רְחִימִין הָוֵת לִי מִן יוֹמִין קְדָמָאִין,
 וְאַתְנַשִּׂיאת מִינָאִי. רְחוּמִין קְיִימִין הָוֵי לִי
 בְּהֻדָּה, אֲדַפְרָנָא דְּחוֹתָמָא דִּיּוֹקְנָה הָוֵה חֲתִים
 עַל לְבַי, וְהָוֵה חֲתִים עַל דְּרוּעָאֵי, וְהָוֵה תִקִּיף

וְרִשְׁפֵי שְׁלֵהֲבַתָּה בּוֹעֲרִים בְּתוֹכִי.
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה צוֹעֵק שְׁלֹשׁ צְעָקוֹת
זו אחר זו, וְיִזְדַּעְזְעוּ הַרְקִיעִים,
וְיִזְדַּעְזְעוּ כָּל הָעוֹלָמִים, עַד
שִׁישְׁמְעוּ שְׁלֹשָׁה קוֹלוֹת לְתוֹךְ דָּג
הַתַּנּוּן, וַיִּבְרַח אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף
פָּרְסוֹת לְתוֹךְ דָּג אֶחָד שֶׁל הַיָּם.
וְשֵׁם יוֹשִׁיט מְצוּדוֹת וַיִּפְרֹשׁ
רִשְׁתוֹת, וַיִּמְשֹׁךְ אוֹתוֹ מִן הַיָּם,
וַיִּכְנִיס אוֹתוֹ לְתוֹךְ יְשִׁיבַת הַרְקִיעַ,
וַיִּירָאוּ מִמֶּנּוּ כָּל אוֹתֵן הַקְּשִׁיּוֹת
וְכָל אוֹתֵן הַמַּחְלוֹקוֹת שֶׁהִקְשׁוּ
שָׁם, וַיִּהְיֶה תְּפוּס שָׁם מֵאֵה
וַחֲמִשִּׁים יוֹם.

וְאוֹתוֹ זְמַן יִכְנַס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, וְכָל בְּנֵי
יְשִׁיבְתוֹ, וְהוּא מַעַל כָּלֵם,
וּמְבִיאִים לְפָנָיו אוֹתוֹ תַּנּוּן, וַיִּקְשֹׁר
שְׁלֹשָׁה קֶשְׁרִים בְּצוּאָרוֹ, וַיִּטְלוּ
אוֹתָם שְׁלֹשֶׁת הָאוֹהֲבִים,
וַיַּחְזִירוּהוּ לְמָקוֹם שֶׁהָיָה תְּפוּס
שָׁם, וְאוֹתָם הָאוֹהֲבִים יִפְּנֶסוּ
לְהִיכַל אֶחָד שֶׁנִּקְרָא אֶהְבָּה, וַיִּהְיוּ
גְּנוּזִים שָׁם.

וְנִשְׁבַּע לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לְכָל אוֹתָם הַצְּבָאוֹת, וְלִשְׁתֵּי
הַיְשִׁיבוֹת, לְלַכֵּת כָּלֵם וְלִשְׁמַע אֵת
קוֹל הָאֶהֱבָה, שֶׁהוּא מֵתְאוּבָה
לִשְׁמַע קוֹלָהּ עִמָּם. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
יִתְעוֹרְרוּ עַל הָעַם הַקְּדוֹשׁ צְרוֹת
אֵלוֹ עַל אֵלוֹ, בְּדַחַק רַב, וְהֵם
צוֹעֲקִים צְעָקָה אַחַר צְעָקָה,
דְּמַעוֹת אַחַר דְּמַעוֹת, וַיִּעוֹרְרוּ
אוֹתָהּ, וְהִיא מִשְׁמִיעָה קוֹל עַל
בְּנֵיהָ.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא וְאוֹמֵר:
זוֹהִי אֵילָתִי, חֲבִירָתִי, יוֹנָתִי,
שְׁלֵמָתִי הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנְיִים, שְׁלֹא
הִיְתָה יוֹשֶׁבֶת אֶלָּא בְּסֶתֶר
הַמְּדֻרְגָה הַפְּנִימִית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים מא) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מְלֶךְ
פְּנִימָה. וְכַעַת בְּגַנְיִים, בְּחֻצְפָּה,
כְּאִם שֶׁהִלְכָה אַחַר בְּנֵה בְּשׁוּקִים
וּבְרַחֲבוֹת הַקְּרִיָּה מִפְּסֵד שְׁלֹא
יִזְקִי לָהּ.

בְּגוּוֹי רַחֲמֵי דִילָהּ, וְרִשְׁפֵי שְׁלֵהֲבַתָּה מוֹקְדִין
בְּגוּוֹאֵי.

בְּהֵוֵא שְׁעֵתָא גְּעֵי תַלְת גּוֹעִין, דָּא בְּתַר דָּא,
וַיִּזְדַּעְזְעוּן רְקִיעִין, וַיִּזְדַּעְזְעוּן עַלְמִין
כְּלָהוּ, עַד דִּישְׁתַּמְעוּ קְלִין תַּלְת, לְגוּ נוֹנָא
תַּנּוּנָא, וַיַּעְרוֹק אַרְבַּע מֵאָה אֶלֶף פָּרְסֵי גוּ נוֹנָא
חַד דִּימָא. וְתַמְּן יוֹשִׁיט מְצוּדִין וַיִּפְרִישׁ רִשְׁתִּין,
וַיִּמְשִׁיף לִיה מִן יַמָּא, וַיַּעֲיֵל לִיה גּוּ מְתִיבְתָא
דְּרְקִיעַ, וַיַּחֲמוּן מַנְיָה כָּל אֵינּוֹן קוֹשִׁין וְכָל
אֵינּוֹן פְּלוּגְתִין דְּאַקְשֵׁי תַמְּן. וַיְהִי תַפְּסִי תַמְּן
מֵאֵה וַחֲמִשִּׁין יוֹמִין.

וְתַהוּא זְמַנָּא, וַיִּכְנֹשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל
חַיִּילֵי שְׁמַיָּא, וְכָל בְּנֵי מְתִיבְתָא דִילִיהּ,
וְהוּא לְעֵילָא מְכַלְהוּ, וְאֵייתוּן קַמִּיהּ הַהוּא
תַּנּוּנָא, וַיִּקְשׁוּר תַּלְת קֶשְׁרִין בְּקוּדְלִיהּ, וַיִּטְלוּ
אֵינּוֹן תַּלְת רַחֲמִין, וַיִּהְדְּרוּן לִיה לְאַתֵּר דְּהוּהַ
תַּפְּסִי תַמְּן. וְאֵינּוֹן רַחֲמִין יַיעֲלוּ בְּהִיכְלָא חֲדָא
דְּאִיקְרִי אֶהְבָּה, וַיְהוּן גְּנוּזִין תַּמְּן.

וְאוּמֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכָל אֵינּוֹן
חַיִּילִין, וְלִתְרֵי מְתִיבְתֵי, לְמַהֲךְ כְּלָהוּ,
וְלִמְשַׁמַּע קְלָא דְרַחֲמֵימּוֹתָא, דְּאִיהוּ תְּאִיב
לְמְשַׁמַּע קְלָהּ בְּהַדִּייהוּ. בְּהֵיחֵי שְׁעֵתָא יִתְעַר
עַל עַמָּא קְדִישָׁא עֲאֲקִין, אֶלִין עַל אֶלִין,
בְּדַחִיקוֹ סְגִי, וְאֵינּוֹן צְוּוּחִין צְוּוּחָה בְּתַר
צְוּוּחָה, דְּמַעִין בְּתַר דְּמַעִין, וַיִּתְעַרְרוּן לָהּ. אִיהִי
אֲשַׁמַּעַת קְלָא עַל בְּנֵהָ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי וְאָמַר, דָּא הִיא
אֵילָתִי, חֲבִירָתִי, יוֹנָתִי, שְׁלֵימָתִי
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנְיִים, דְּלָא הוּת יִתְבָּא אֶלָּא בְּסֶתֶר
הַמְּדֻרְגָה פְּנִימָא, כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר (תהלים מה יד)
כָּל כְּבוֹדָה בַּת מְלֶךְ פְּנִימָה, וְהִשְׁתָּא בְּגַנְיִים,
בְּחֻצְיָהּ, כְּאִימָא דְּאַזְלָא בְּתַר בְּרָהּ, בְּשׁוּוֹקִים
וּבְפּוֹתֵי קְרִתָּא, מְדַחֲלִילוּ דְלָא יִבְאִישׁוּן לִיה.

אֵיִלְתִּי חִבֵּרְתִּי חָמִי, הָא חֲבֵרְיָא פְּלֵהוּ דְתַרֵּי
מְתִיבְתִּי הָכָא. חֲבָרִים דְּאִינוּן מְתִיבְתִּי,
מְקַשְׁיבִים לְקוּלְךָ הַשְּׁמִיעֵנִי, דְּתִיאובְתִּי לְמִשְׁמַע
לְקוּלְךָ.

בְּמָה זְמַנִּין אִיהוּ דְּלֵא שְׁמַעְנָא לְקוּלְךָ, וְלֵא
יְדַעְנָא לָךְ. פְּדִין כָּל עַלְמָא בְּעַרְבוּכְיָא,
עַמִּין בְּעַמִּין אוּמִין בְּאוּמִין. וּמֵאן דְּלֵא אֶתְחַזֵּי
לְמַלְכָא, יִיתוּן לֵיהּ לְמִשְׁלֵט. וְיִיתוּן עִמִּיהּ עַמִּין
נוּכְרָאִין, וְלִישְׁנִין אוּחְרָנִין, דְּלֵא יִשְׁתְּמוּדְעִין
דִּינָא, וְלֵא נִימוּסֵי מַלְכוּתָא. וְכַמְּה קְרַבִּין
יַחְשְׁבוּן לְמַעְבַּד.

וּבְגוּ שְׁפָה רַפְיָא, וּמַמְלַל רַפְיָה, יַעֲבִיד
פְּרַעוּתִיהּ, וְיִשְׁלוּט. וְיַחְשׁוּב כַּמְּה
מַחְשְׁבִין לְאַבְאָשָׁא. וְעַל עַמָּא יַחֲדָאָה יַעֲבִיד
נִימוּסִין בִּישִׁין. פְּדִין יְהֵא עֶאקוּ עַל עֶאקוּ, עַל
הֵהוּא עַמָּא יַחֲדָאָה. בִּיהּ זִימְנָא יִתְתַּקַּף קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְיַפִּיִס לְאֵיִלְתִּיהּ בְּכַמְּה פִּיּוּסִין,
וְיִתְקִיף בֵּהּ, וְיָקִים לָהּ מַעְפָּרָא, אִיהוּ וְלֵא
אַחֲרָא. וְתַרֵּי מְתִיבְתִּי יִשְׁתְּאַרוּן בִּהְדָּה.

תִּלְתַּת מַלְכִין יִשְׁתְּאַרוּן, וְיִתְעַרוּן בְּתִלְתַּת סְטָרִין
דְּעַלְמָא, עַל עַמָּא דָּא. וְהֵהוּא מַלְכָּא
דְּהוּה שְׁלִיט בְּפוּם רַפְיָה, יִשְׁלוּט בְּרַגְזוּ סְגִיָּא,
וְנִס וְתוּקָפָא עַל עַמָּא קְדִישָׁא.

וּבִירְחָא תְּלִיתָאִי, בְּאַרְבַּע לִירְחָא, בְּתַשַּׁע שַׁעֲתֵי
וּפְלַגָּא, יְהִכּוּן כָּל בְּנֵי מְתִיבְתִּי בִּהְדָּה
דְּאֵיִלְתָּא, לָגוּ קְבֵרִיהּ דְּרַעֲיָא, מְהֵימְנָא דְּבֵיתָא,
וְתִיב תִּלְתַּת קְלִין עֲלִיהּ. בְּשַׁעֲתָא דְּשַׁמְשָׁא
יִתְפַּגֵּישׁ מַעְלָמָא, וְקְבֵרִיהּ יִתְפַּתַּח, וְיִבְעוּן בְּנֵי
מְתִיבְתִּי לְעֶאקְלָא לְתַמְזוּן, וְלֵא יִתְיַהִיב לִוְן
רְשׁוּתָא, וְיִסְתְּלַקוּן פְּלֵהוּ לְאַתְרֵיהּ. וְהִיא
תִיעוּל, וּמַגְוִוִּיהּ יַפּוּק מַה דִּיפּוּק. וְתִשְׁכַּח
לְמִשָּׁה יִתִּיב וְלַעֲי, וּבוּצִינָא דְּלִיק קַמִּיהּ, וְכַמְּה
רִיחִין וּבוּסְמִין סַחְרָנִיהּ.

בְּמָה פְּעַמִּים שְׁלֵא שְׁמַעְתִּי אֶת
קוּלְךָ וְלֵא יְדַעְתִּי אוּתְךָ, אִז הִנֵּה
כָּל הָעוֹלָם בְּעַרְבוּכְיָהּ, עַמִּים
בְּעַמִּים, אַמּוֹת בְּאַמּוֹת. וּמִי שְׁלֵא
נִרְאָה לְמַלְךָ, יִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְשֵׁלֵט.
וְיִבִּיאוּ עִמּוֹ עַמִּים זָרִים,
וְלִשְׁנוֹת אַחֲרִים, שְׁלֵא מְפִירִים
הִדִּין וְלֵא נִימוּסֵי הַמַּלְכוּת. וְכַמְּה
קְרַבּוֹת יַחְשְׁבוּ לַעֲשׂוֹת.

וְתוּךְ שְׁפָה רַפָּה וְדַבּוּר רַךְ יַעֲשֶׂה
כְּרַצּוֹנוֹ וְיִשְׁלֵט. וְיַחְשׁוּב כַּמְּה
מַחְשְׁבוֹת לְהַרְעֵ. וְעַל הָעַם
הַיַּחֲדִיד יַעֲשֶׂה נְהִיגִים רַעִים. אִז
תְּהִיָּה צָרָה עַל צָרָה עַל אוֹתוֹ
הָעַם הַיַּחֲדִיד. בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן
יִתְחַזַּק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיַפִּיִס
אֶת אֵילָתוֹ בְּכַמְּה פִּיּוּסִים,
וְיַחֲזִיק בֵּהּ, וְיַקְיִמָּה מִן הָעַפְרָא.
הוּא וְלֵא אַחַר. וְשַׁתִּי יִשִּׁיבוֹת
יִשְׁאַרוּ עִמָּה.

שְׁלֵשָׁה מַלְכִים יִשְׁאַרוּ, וְיִתְעוּרוּ
בְּשִׁלְשָׁה צְדָדֵי הָעוֹלָם עַל הָעַם
הַזֶּה. וְאוֹתוֹ הַמַּלְךְ שֶׁהִיָּה שׁוֹלֵט
בְּפָה רַךְ, יִשְׁלֵט בְּרַגְזוּ רַב וְזַעַף
וְתַקַּף עַל הָעַם הַקְּדוּשׁ.

וּבַחֲרִשׁ הַשְּׁלִישִׁי, בְּאַרְבַּעַה
לְחַדֶּשׁ, בְּתַשַּׁע שַׁעֲוֹת וְחַצִּי, יִלְכוּ
כָּל בְּנֵי הַיִּשְׁרָאֵל עִם הָאֵילָת לְתוּךְ
קְבֵר הַרוּעָה, נֶאֱמַן בֵּיתָא, וְתַמְזוּן
עֲלֵיו שְׁלֵשָׁה קוּלוֹת. בְּשַׁעֲתָא
שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ יִתְכַּנֵּס מִן הָעוֹלָם,
וְקָבְרוּ יִפְתַּח, וְיִרְצוּ בְּנֵי הַיִּשְׁרָאֵל
לְהַכְנִיס לָשׁ, וְלֵא תַנְתְּן לָהֶם
רְשׁוּת, וְיַעֲלוּ כָּלֶם לְמַקּוּמָם.
וְהִיא תְכַנֵּס, וּמִתּוֹכָא יֵצֵא מַה
שִׁיֵּצֵא. וְתַמְצָא אֶת מִשָּׁה יוֹשֵׁב
וְעוֹסֵק, וְגַר דּוֹלֵק לְפָנָיו, וְכַמְּה
רִיחֹת וּבִשְׁמִים סְבִיבוּ.

בין דחאמי לה דעאלת, יקום, ויתחברון
 פחדא דא עם דא, וקלא יתערוך ברום
 רומי רקיעין, וקודשא ברין הוא ישמע, וייעול
 לגו היכלא דאהבה, ויטול מתמן תלת רחימין,
 ויפתח לון מערתיה. פדין יתער משיח בההוא
 (דף סט ע"א) ילייא, וישתפח תמן בהדיהו,
 ויהדרון רזין דאורייתא, בכל ההוא ילייא,
 במערתא דמשה.

וכד סליק עמודא דצפרא, יתגניז משיח
 וישתארוך משה ושכינתא בההוא יומא,
 פיומא דשבועות. וסלקא שכינתא על ההוא
 טורא, ותשתמע תלת קלין, חד לקביל
 אברהם, וחד לקביל יצחק, וחד לקביל משה
 ויעקב. הדא הוא דכתיב, (ישעיה מ ט) על הר גבה
 עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך וגו'
 הרימי אל תיראי אמרי וכו'.

הרימי, הרימי, דא תרועה ותקיעה ותרועה
 פחדא. הרימי הא תרועה. הרימי אל
 תיראי, תקיעה. אמרי, הא תרועה תקיעה
 ותרועה פחדא. ודא איקרא שופר תרועה.
 שופר מההוא תרועה דלעילא.

שופר זעירא, בגין דאית אחרא דאקרי שופר
 גדול. שופר זעירא דא, אקרי שופר
 הולך גו תנועה דבוצינא, הדא הוא דכתיב,
 (שמות יט ט) ויהי קול השופר הולך. בגין דאחרא
 איהו שופר גניז וטמיר, ולא הולך. אבל דא
 זעירא, איהו להכא פיומא דשבועות, והאי
 איהו דאיתער פיומא דאורייתא, פיומא
 דשבועות.

באתערו דהאי שופר, דאיתער בתרועה
 ותקיעה ותרועה, יתערוך אבהן מגו
 מערתא, ויסתלקון ברוחא, וייתון לגבה.
 ומההוא קלא, פמה חייבין בארעא קדישא

בין שרואה אותה נכנסת, יקום
 ויתחברו יחד זה עם זה, וקולות
 יתעוררו ברום רומי הרקיעים,
 והקדוש ברוך הוא ישמע, ויכנס
 לתוך היכל האהבה, ויטל משם
 שלשה אוהבים, ויפתח להם
 מערתו. אז יתעורר המשיח
 בלילה ההוא וימצא שם עמם,
 ויחזרו על סודות התורה בכל
 אותו הלילה במערת משה.
 ובשעורה עמוד הבקר, יגזז
 המשיח, וישארו משה ושכינה
 ביום ההוא, כיום השבועות.
 ועולה השכינה על אותו ההר,
 ותשמיע שלשה קולות, אחד
 כנגד אברהם ואחד כנגד יצחק,
 ואחד כנגד משה ויעקב. זהו
 שכתוב (ישעיה מ) על הר גבה עלי
 לך מבשרת ציון הרימי בכח
 קולך וגו', הרימי אל תיראי אמרי
 וכו'.

הרימי, הרימי - זו תרועה
 ותקיעה ותרועה כאחת. הרימי -
 זו תרועה. הרימי אל תיראי -
 תקיעה. אמרי - הגה תרועה
 תקיעה ותרועה כאחת. וזה נקרא
 שופר תרועה, שופר מאותה
 התרועה שלמעלה.

שופר קטן, משום שיש אחר
 שנקרא שופר גדול. שופר קטן
 זה נקרא שופר הולך תוך תנועת
 המאור. זהו שכתוב (שמות יט) ויהי
 קול השופר הולך. משום שאחר
 הוא שופר גנוז וטמיר, ולא הולך.
 אבל זה הקטן, הוא כאן ביום
 השבועות, וזהו שמתעורר ביום
 של התורה, ביום השבועות.
 בהתעוררות השופר הזה,
 שמתעורר בתרועה ותקיעה
 ותרועה, יתעוררו האבות מתוך
 המערה, ויתעלו ברוח, ויבאו
 אליה. ומאותו הקול פמה רשעים
 בארץ הקדושה ימותו, ויסתלקו
 מן העולם. באותו היום עולות

באתערו דהאי שופר, דאיתער בתרועה
 ותקיעה ותרועה, יתערוך אבהן מגו
 מערתא, ויסתלקון ברוחא, וייתון לגבה.
 ומההוא קלא, פמה חייבין בארעא קדישא

התפללות של ישראל בכל מקום, שהם לפני המלך הקדוש. והאבות יבאו יחד, ויהיו באותו ההר. ומשה עולה עם, ושם יסתכל באבות, והם בו, וכלם יכנסו למערת משה. והמשיח יתעורר אליהם, ויתחברו כלם ביום הזה.

וביום הזה יתעוררו עשרה שבטים לערף מלחמות לארבעת צדדי העולם, יחד עם המשיח שנמשח עליהם, ויקבל משיחה על יד פהן צדק אחד, ושבעה רועים נאמנים עמו.

והמשיח הזה הוא משבט אפרים, ומזרעו של ירבעם בן נבט היה בנו של אביה, שמת בעלומיו, והיום שהוא שמת, נולד לו בן, ונטל מבית ירבעם למדבר. ולשם נטלוהו מאה ושבעים גבורים, כלם צדיקים משבט אפרים, שלא נמצאו בחטא ירבעם.

ומבנו הזה אביה יצא המשיח הזה. ועל זה כתוב (מ"א יד) וספדו לו כל ישראל וקברו אותו. נסתמה הנבואה הזו לשעתה, ונבואה לעתיד - (שם) כי זה לבדו יבא לירבעם אל קבר יען נמצא בו דבר טוב אל ה' אלהי ישראל בבית ירבעם. זה המשיח הזה, שהוא דבר טוב אל ה'.

בין שידעו האבות שצוה הקדוש ברוך הוא את אילתו ואת עמו, כמה שמחה על שמחה ביום הזה. בארץ הצפון מלכות תימן, כמה צרות על צרות יתעוררו ביום הזה על עם ישראל, ותתקבל תפלתם ברצון. ובערב היום הזה תחזור שכניה לתוף ביתה, ומשיח למקומו, והאבות לתוף המערה שלהם.

השכינה תלך ותחזור למשה שבעים ימים. לסוף שבעים ימים עולה נאקת בני ישראל לפני המלך הקדוש, שיהיו מציקים

ימותו, ויסתלקון מעלמא. בההוא יומא, סלקין צלותין דישראל בכל אתר, דאינון קמי מלכא קדישא. ואבהן ייתון פחדא, ויהון בההוא טורא. ומשה סליק בהדיהו. ותמן יסתכל באבהן, ואינון ביה. וייעלון פלהו גו מערתא דמשה. ומשיח יתער לגביהו, ויתחברון פלהון בהאי יומא.

ובהאי יומא, יתערון עשר שבטין, לאגחא קרבין לארבע סטרין דעלמא, בהדי משיחא דאתמשח עליהו, ויקבל משיחו על ידא דחד פהן צדק, ושבעה רועים מהימן עמיה.

ומשיחא דא משבטא דאפרים הוא, ומזרעא דירבעם בן נבט הוי בריה דאביה, דבעולימוי מת, וההוא יומא דמת, אתייליד ליה בר, ואתנטיל מבי ירבעם למדברא. ולתמן נטלו מאה ושבעין גברין, פלהו זפאין משבטא דאפרים, דלא אשתפחו בחובא דירבעם.

ומהאי בריה דאביה, נפיק האי משיחא. ועל דא פתיב, (מ"א יד) וספדו לו כל ישראל וקברו אותו. סתים האי נבואה לשעתא, ונבואה לעתיד, כי זה לבדו יבא לירבעם אל קבר יען נמצא בו דבר טוב אל ה' אלהי ישראל בבית ירבעם. דא האי משיחא, דאיהו דבר טוב אל ה'.

בין דינדעון אבהן, דפקיד קודשא בריה הוא לאיילתיה ולעמיה, כמה חידו על חידו בהאי יומא. בארעא דצפון מלכותא דתימן, כמה עאקו על עאקו יתערון בהאי יומא על עמא דישראל, ותתקבל צלותהון ברעווא. ובפנייא דהאי יומא, תהדר שכינתא לגו ביתא, ומשיח לאתריה, ואבהן לגו מערתא דילהון. שכינתא תהך ותהדר לגבי משה, שבעין יומין. לסוף שבעין יומין, סליק נאקו דישראל

להם בכל צדדי העולם. וכןסת אחת לצד דרום תאבד ותחרב, וחמשה צדיקי אמת יתרגו ביניהם.

ואז, לסוף שלשים ושנים ימים שיהרגו את הכנסת ההיא, ילבש הקדוש ברוך הוא קנאה לאותו שופר קטן, ואותו משיח בן אפרים יפרש פרישה כמו שור אחד שקרניו עולים בקרני ראם. ואותו שופר קטן יתקע תרועה תקיעה ותרועה, שלש פעמים בראש הקר כמו מקדם, אז נוסעים הדגלים של אותו המשיח, ויפל רעש על העולם באותם קולות השופר. וכל אותם בני העולם ישמעו ויראו, כמו שנאמר (ישעיה יח) כל יושבי תבל ושכני ארץ כנשא גס הרים תראו וכתקע שופר תשמעו.

ואז יתבערו הגלולים מהארץ הקדושה, ושלשה קרבות יעשו בני ישמעאל עם המשיח הזה, והם יבאו וישתחוו לרבון העולם בהר הקדש בירושלים. ואלו הקרבות יהיו בארץ הששי.

ובחדש חשון יפלו שונאיהם, ויעברו כל אותם גלולים שישארו בארץ הקדושה. ומשם ילכו ויעוררו קרבות על העולם. ובעוד שהם יערכו קרבות עם כל בני העולם, יתפסו בני אדם על הארץ הקדושה, ויתפסו אותה, וישלטו עליה שנים עשר ירחים. כסוף שנים עשר ירחים יתגעש וירעש כל העולם. ובין הזמנים הללו השכינה תלך ותחזור לגבי המצרה של משה. יטמן המלך המשיח תשעה חדשים, כירחי היולדת. ואותם תשעה ירחים, כמה צירים וחבלים יטל על עצמו. ובנותים הקדוש ברוך הוא יגדיל צערו, ויכנס לתוך השבילים של

לקמי מלפא קדישא, דיהון מעיקין לון בכל סטרין דעלמא. וכנישתא חדא לצד דרומא יתאביד ויתחריב. וחמשה זפאי קשוט יתקטלון ביניהו.

בדין לסוף תלתין ותריין יומין דיקטלון לכנישתא ההיא, ילבש קודשא בריך הוא קנאה לההוא שופר זעירא. וההוא משיח בריה דאפרים יפרוש פרישא פחד תור דקרנוי סלקין פקרנוי דראם.

וההוא שופר זעירא, יתקע תרועה תקיעה ותרועה, תלת זמנין בריש טורא פמלקדמין, בדין נטלין דגלין דההוא משיח, ויפול רעשא על עלמא, באינון קלין דשופרא. וכל אינון בני עלמא ישמעון ויראון. כמה דאת אמר, (ישעיה יח א) כל יושבי תבל ושכני ארץ כנשא גס הרים תראו וכתקע שופר תשמעו.

וכדין יתבערון גלולין מן ארעא קדישא. ותלת קרבין יעבדון בני ישמעאל בהדי משיח דא. ואינון ייתין ויסגדון למארי עלמא בטורא דקודשא בירושלים. ואילין קרבין יהון בארץ שתיתאה.

ובירחא דבול, יפולו שונאיהון, ויתעברון כל אינון גילולין דישתארוון בארעא קדישא. ומתמן יהכון ויתערון קרבין על עלמא. ובעוד דאינון יגיחון קרבין עם כל בני עלמא, יתפנשונו בנוי דאדום על ארעא קדישא, ויתפסון לה, וישלטון עליה תריסר ירחי.

כסוף תריסר ירחין, יתגעש וירעש כל עלמא. ובין זמנין אלין, דשכינתא תהך ותהדר לגבי מערתא דמשה, יתטמר מלפא משיחא תשעה ירחין, כירחין דיוולדה, ואינון תשעה ירחין, כמה צירין וחבלים יטול על גרמיה.

ובין כך קודשא בריך הוא יסגי צעריה, ויעול לגו שבילין דאילנא חדא,

אילן אחד, שיש לו אילן קדוש גדול ותקוף. ושם בשבעים ענפים יטל המדות של האלכסונים, ויטל את שבעים הממנים שמקיפים את שבעים ענפי האילן, תוף אותם האוכלוסים מדות האלכסונים, וימצאו אסורים במשקל אחד של מדה וחצי. אז יוריד אותם מפל ענף וענף.

ובמה ענפים קטנים ושלא קטנים ישברו בהורדתם משם, משום שגאחזים תוף הענפים, ובהורדתם ישברו. ואז פמה גדולים מהעם הקדוש ישברו בין רגלי שאר העמים. וכל אותם הממנים יעבירו אותם בתוף נהר דינור, ויעברו משלטונם.

ובין כך יהיו למשיח צירים וחבלים פיולדה. ועל הזמן ההוא כתוב, (תהלים ב) יענף ה' ביום צרה. שאותם תשעה פסוקים, פירחי היולדה. ושבעים תבות, שהרי לשבעים שנים באלה הששי יוליד וישלט על כל העולם. ומשום כך באותם תשעה ירחים יראו בכל לילה, מחצות ואילה, רכב אש וסוסי אש מחוץ לרקיע, עורכים קרבות אלו באלו, עד שיאיר הבקר.

אחר שיעברו אותם תשעה ירחים, אז הקדוש ברוך הוא יעיר את המשיח הזה, ויוציא אותו מגן העדן. והיום ההוא שיצא, יזדעזע כל העולם, שיחשבו כל בני העולם שימותו.

ועל היום ההוא כתוב, (ישעיה ב) ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד ה'. זה השכינה, שפרום מאותו זמן ואילה, ומשיח עמה. ומהדר גאווה - זה משיח - בקומו לערץ הארץ. אז (שם יא) ואסף נדחי ישראל ונפצות יהודה יקבץ וגו'. זה בששים שנה של האלה הששי, וילכו אחר שיעשה להם הקדוש ברוך הוא פמה נסים.

דאית ליה אילנא קדישא רברבא ותקוף. ותמן בשבעין ענפין, יטול מכילן האלכסונין, ויטול לשבעין ממנן, ויסחראן לשבעין ענפין דאילנא, גו אינון אוכלוסין מכילן אלכסונין, וישתפחון אסורין חד תקלא דמכילא ופלגו. כדין יחית לון מפל ענפא וענפא.

ובמה ענפין זעירין ודלא זעירין יתברון במיתתהון מתמן, בגין דאתאחדאן גו ענפין, ובמיתתהון יתברו. כדין פמה סגי אין מעמא קדישא יתברון בין רגלין דשאר עמין. וכל אינון ממנן, יעברון לון גו נהר דינור, ויתעברון משולטניהון.

ובין כך משיח צירין וחבלין יהון ליה פיולדה. ועל ההוא זמנא פתיב, (תהלים כב) יענף ה' ביום צרה. דאינון תשע פסוקים פירחין דיולדה. ושבעין תיבין, דהא לשבעין שנין באלה שתיתאה, יוליד וישלוט על כל עלמא. ובגין כך באינון תשעה ירחין, יתחזון בכל ליליא, מפלגו ואילה, רכב אש וסוסי אש לבר מרקיעא, מגיחו קרבין אלין באלין, עד דינהר צפרא.

לבתר דאינון תשעה ירחין יעברון, כדין קודשא בריה הוא יתער למשיח דא, ויפיק ליה מגנתא דעדן. וההוא יומא דיפוק, יזדעזע כל עלמא, דיחשבו כל בני עלמא דימותון.

ועל ההוא יומא פתיב, (ישעיה ב יט) ובאו במערות צורים ובמחילות עפר מפני פחד ה'. דא שכינתא, דתירום מההוא זימנא (דף טט ע"ב) ואילה, ומשיח בהדה. ומהדר גאווה, דא משיח. בקומו לערץ הארץ. כדין (שם יא יב) ואסף נדחי ישראל ונפצות יהודה יקבץ וגו'. דא בשתיין שנין דאלה שתיתאה, ויכהון לבתר דיעביד לון קודשא בריה הוא פמה נסין. (חסר כאן תשלום הענין).

פְּרֹשֶׁת מִטּוֹת

פְּרֹשֶׁת מִטּוֹת

וְכֹל הַטֹּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ
מִשֵּׁכֶב זָכָר (במדבר לא). שֵׁם שְׁנֵינּוּ,
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם
מִתְנַהֵג אֲלֵא בְּשְׁנֵי גְנוּנִים שְׂבָאוּ
מִצַּד הָאִשָּׁה, שְׁנִמְצָאָה חֲכַמַת לֵב.
זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שמות לה) וְכֹל אִשָּׁה
חֲכַמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טוֹו וַיִּבְיֵאוּ
מִטּוֹה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֶרְגָּמָן.
וּמָה הִבְיֵאוּ? אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת
הָאֶרְגָּמָן, הַגְּנוּנִים שְׂפִלוּלִים בְּתוֹךְ
הַגְּנוּנִים.

זֶהוּ שְׂכָתוֹב (משלי לא) דְּרָשָׁה צְמֹר
וּפְשָׁתִים וּתְעַשׂ בְּחִפְזָא כְּפִיָּה.
וְכָתוֹב בְּיָדֶיהָ טוֹו. מָה טוֹו? אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, טוֹו בְּדִין, טוֹו
בְּרַחֲמִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה
נִקְרָאָה אִשָּׁה? אָמַר לוֹ, שְׂפִלוּלָה
בְּדִין וְכִלּוּלָה בְּרַחֲמִים. בֵּא וּרְאֵה
שְׂאֵמֶר רַבִּי אֶלְעָזָר, כֹּל אִשָּׁה
נִקְרָאת בְּדִין, עַד שְׁטוּעַמַת טַעַם
הַרְחָמִים. שְׁלֹמְדֵנוּ, מִצַּד שֶׁל
הָאִישׁ בֵּא הַלְבֹן, וּמִצַּד הָאִשָּׁה בֵּא
הָאֵדָם. טַעַם אִשָּׁה מַלְבֵן, הַלְבֵן
עַדִּיף.

וְבֵא רְאֵה, לָמָּה אֶסוּרוֹת נִשּׁוֹת
שְׂאָר עַמִּים שִׁיִּדְעוֹת מִשֵּׁכֶב זָכָר?
מִשּׁוּם שְׁשִׁנְיָנוּ, יֵשׁ יְמִין וְיֵשׁ
שְׂמָאל, יִשְׂרָאֵל וְשְׂאָר הָעַמִּים, גֵּן
עֵדֶן וְגִיהֶנֶם, הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם
הַבָּא. יִשְׂרָאֵל כְּנֶגֶד הַרְחָמִים,
וְשְׂאָר הָעַמִּים כְּנֶגֶד הַדִּין. וְשִׁנְיָנוּ,
אִשָּׁה שְׁטַעַמָה טַעַם הַרְחָמִים,
הַרְחָמִים מִנְצָחִים. אִשָּׁה
שְׁטוּעַמַת טַעַם הַדִּין, הַדִּין בְּדִין
נִדְבָק. וְעַלֵּיהֶם נִקְרָא (ישעיה נג)
וְהַכְּלָבִים עֲזִי נִפְשׁ לֹא יָדְעוּ
שְׂבָעָה.

וְעַד זֶה שְׁנֵינּוּ, הַנְּבַעֲלַת לַגּוֹי,
קְשׁוּרָה בּוֹ כְּכֹלֵב. מָה הַכְּלָב תִּקְיָף
בְּרוּחֹו, חֲצוּפָה - אָף כָּאֵן דִּין בְּדִין
תִּקְיָף, חֲצוּפָה בְּכֹלֵא.

וְכֹל הַטֹּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשֵּׁכֶב זָכָר.
תִּמְנֵן תְּנִינָן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם
מִתְנַהֵג אֲלֵא בְּתֵרִין גְּנוּנִין, דְּאָתוּ מִסְטָר אַתְתָּא,
דְּאִשְׁתַּפְּחַת חֲפִימַת לְבָא. הִדָּא הוּא דְכָתִיב,
(שמות לה כה) וְכֹל אִשָּׁה חֲכַמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טוֹו וַיִּבְיֵאוּ
מִטּוֹה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֶרְגָּמָן. וּמֵאִי מִתְיַיֵן.
אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאֶרְגָּמָן, גְּנוּנִין דְּכִלְיָלָן בְּגוּ
גְּנוּנִי.

הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (משלי לא יג) דְּרָשָׁה צְמֹר וּפְשָׁתִים
וּתְעַשׂ בְּחִפְזָא כְּפִיָּה. וְכָתִיב בְּיָדֶיהָ טוֹו.
מֵאִי טוֹו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, טוֹו בְּדִינָא, טוֹו
בְּרַחֲמִי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִמְאִי אַתְקֵרִיא אִשָּׁה.
אָמַר לִיה, דְּכִלְיָלָא בְּדִינָא, וְכִלְיָלָא בְּרַחֲמִי.
תָּא חֲזִי, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כֹּל אַתְתָּא בְּדִינָא
אַתְקֵרִיאַת, עַד דְּאִטְעַמַת טַעַמָא דְּרַחֲמִי.
דְּתַנְיָא, מִסְטָרָא דְּבַר נֶשׂ אֶתִי חוּרָא, וּמִסְטָרָא
דְּאַתְתָּא אֶתִי סוּמְקָא, טַעַמָא אַתְתָּא מַחוּרָא,
חוּרָא עַדִּיף.

וְתָא חֲזִי, אִמְאִי אָסִירָן נֶשׂא שְׂאָר עַמִּין דִּידְעִי
מִשֵּׁכֶבִי דְכוּרָא. מִשּׁוּם דְּתַנְיָן, אִית
יְמִינָא, וְאִית שְׂמָאלָא. יִשְׂרָאֵל, וְשְׂאָר עַמִּין.
גֵּן עֵדֶן, וְגִיהֶנֶם. עֲלָמָא דָּא, וְעֲלָמָא דְּאֶתִי.
יִשְׂרָאֵל לְקַבְלֵי דְּרַחֲמִי, וְשְׂאָר עַמִּין לְקַבְלֵי
דְּדִינָא. וְתַנְן, אַתְתָּא דְּאִטְעַמַת טַעַמָא דְּרַחֲמִי,
רַחֲמִין נְצָחָא. אַתְתָּא דְּטַעַמָא טַעַמָא דְּדִינָא,
דִּינָא בְּדִינָא אַתְדַּבְּקַת. וְעַלֵּיהּוּ אַתְקֵרִי, (ישעיה

נו יא) וְהַכְּלָבִים עֲזִי נִפְשׁ לֹא יָדְעוּ שְׂבָעָה.

וְעַד דָּא תְּנִינָן, הַנְּבַעֲלַת לַגּוֹי, קְשׁוּרָה בּוֹ כְּכֹלֵב.
מָה כְּלָבָא תִקְיָפָא בְּרוּחִיהָ, חֲצִיפָא. אוּף
הָכִי דִינָא בְּדִינָא תִקְיָפָא, חֲצִיפָא בְּכֹלֵא.

בְּתוֹכָהּ הַנִּבְעָלֶת לְיִשְׂרָאֵל, שְׁנִינּוּ, כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. מֶה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁנִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל בָּאָה מְרוּחַ אֱלֹהִים חַיִּים, שְׁכַתוּב (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף. מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוּב מִלְּפָנַי, וּמִשּׁוּם כֶּף, אֲשֶׁה שֶׁהִיא בְּתוֹלָה, שְׁלֹא נִדְבָקָה בַּדִּין הַקָּשָׁה שֶׁל שָׂרָה הַעַמִּים, וְנִדְבָקָה בְּיִשְׂרָאֵל - הַרְחַמִּים מִנְּצַחִים, וְהִיא כְּשָׂרָה. וְכֹא רָאָה, כְּתוּב (תהלים פט) כִּי אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. מֶה זֶה חֶסֶד? הוּא אֶחָד מֵהַפְּתָרִים הָעֵלְיוֹנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ. שְׁנִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל קָרָא לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד עַל תְּנַאי שֶׁתִּבְנֶה, וְלֹא יִכְלֶה חֶסֶד מִן הָעוֹלָם, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוּב יִבְנֶה.

מִשּׁוּם כֶּף שְׁנִינּוּ, מִי שֶׁמְכַלֶּה חֶסֶד מִן הָעוֹלָם, יִכְלֶה הוּא לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים כח) לֹא תִהְיֶה אִשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, כְּדִי לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַמֵּת, וְנַעֲשֶׂה הַבְּנִין, שְׁכַתוּב עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

בְּתוֹכָהּ הַנִּבְעָלֶת לְיִשְׂרָאֵל, תְּנִינּוּ, כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּהּ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. מִאִי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּנִשְׁמַתָּא דְיִשְׂרָאֵל, אֲתִיָּא מְרוּחָא דְאֱלֹהִים חַיִּים. דְּכְתִיב, (ישעיה נז טז) כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף. מִשְׁמַע דְּכְתִיב מִלְּפָנַי, וּבְגִין כֶּף אֲתַתָּא דֵּהִיא בְּתוֹלְתָא, דְּלֹא אֲתַדְבַּקַת בְּדִינָא קָשִׁיא דְשָׂרָה עַמִּין, וְאֲתַדְבַּקַת בְּיִשְׂרָאֵל, רַחֲמִין נְצַחָא וְאֲתַפְשַׁרְתָּ. וְתָא חֲזִי, כְּתִיב (תהלים פט ג) כִּי אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. מִאִי חֶסֶד. הוּא חַד מִפְּתָרֵי עֵילָאֵי דְמִלְּפָא. דְּנִשְׁמַתָּא דְיִשְׂרָאֵל קָרָא לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד, עַל תְּנַאי דִּיתְבַּנִּי, וְלֹא יִשְׁתִּיצִי חֶסֶד מִעֲלָמָא, מִשְׁמַע דְּכְתִיב יִבְנֶה.

בְּגִין כֶּף תְּנִינּוּ, מֵאֵן דְּשַׁצִּי חֶסֶד מִעֲלָמָא, אֲשִׁתִּיצִי הוּא לְעֲלָמָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כה ה) לֹא תִהְיֶה אִשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, בְּגִין לְמִיעֶבֶד חֶסֶד עִם מִיתָא, וְאֲתַעֲבִיד בְּנִינָא, דְּכְתִיב (תהלים פט ג) עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

פְּרֻשָׁת וְאַתְחַנֵּן - מֵאֲמַר קוּ הַמְּדָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַד הָכֹּא לֹא הוּוּ חֲבָרִיָּא יְדַעֵי רְזָא דִּגּוֹ יְחוּדָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל קָרְאִין דְּאוּרִיָּתָא רְזִין סְתִימִין עֵילָאִין אִינוּן, וְהֵאֵי קָרָא מֵאִי אִיהוּ.

פְּתַח וְאָמַר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הֵאֵי קָרָא, אָף עַל גַּב דְּכַמָּה סְטָרִין דְּרִישְׁנָא בֵּיהּ, רְזָא דִּיְחוּדָא דֵּבִיהּ סְתִימָא מִעֵינִין, לְבָא אָטִים הוּא מְנִיה, דְּכַמָּה חֲפִימִין טְרִישִׁין דְּלְבָא לְעָאן, וְלֹא יְדַעִין, וְלֹא אֲדַבְּקִין. סְתִים מְחִיזוּ עֵינֵיהוֹן, וּמְסוּכְלָתְנוּ לְבִיהוֹן. תָּא חֲזִי, בְּרְזָא דִּיְחוּדָא אֲתָנוּן טְמִירִין, שׁוֹרִין וְתִיבִין גְּלִיפִין בְּקִיּוּמֵיהוּ.

שְׁמַע, שְׁמָא דְרְזָא דִּיְחוּדָא, גּוֹ טְמִירָא עֵילָאָה סְתִים, וְגִלְיָא גּוֹ גְּלִיפֵי טְמִירִין, לְסַלְקָא בְּדַרְגוּי לְאֲשִׁתְּלָמָא לְעֵילָא. שְׁמַע, בֵּיהּ תְּלִיָּא

ש"ם, ביה תלִיָא שְׁמִיעָה. שם, כְּמָה דַּאת אָמַר (ש"ב ו ב) אֲשֶׁר נִקְרָא שֵׁם.
ע', אֲשַׁנְחֻתָא דְרִישׁ שְׁתָּא וְעַד סִיפָא שְׁתָּא.

ע' טוֹבָה לְאַסְתַּפְּלָא בִּיה. בְּגִין דַּאִית עֵין טוֹבָה וְעֵין רַעָה. עֵין טוֹבָה,
מִסְטָרָא דִּימִינָא. עֵין רַעָה מִסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא. עֵין טוֹבָה, הֵינּוּ רְזָא
דְרִשִׁים בִּיה יִשְׂרָאֵל, דְכְתִיב שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא. וְאוֹקְמוּהָ, דְהִכָּא
יִשְׂרָאֵל סְבָא.

וּמָאן דְאָמַר יִשְׂרָאֵל זּוּטָא, כִּלְא חַד. יִשְׂרָאֵל זּוּטָא שְׁפִיר, דְעֵין סְמִיךְ בִּיה.
וּמָאן אִיהוּ. דְכְתִיב לֹא יִגְרַע מִצְדִּיק עֵינָיו. וְדָא ו' זְעִירָא. ו' עִילָאָה,
ו' זְעִירָא כִּלְא חַד. ו' זְעִירָא, מִבּוּעָא דְבִירָא דְלֹא אֲפָסִיק מְנִיָּה לְעֵלְמִין.
עַד הִכָּא אֲתַפְּרְשׁוּ אוֹרְחִין גְּלִיפִין בְּרְזָא דָא. מִכָּאן וְלְהִלָּאָה, רְזִי דְרְזִין
דִּיחֻדָּא שְׁלִים, כְּדָקָא חֲזִי שִׁיעוּרָא דְלִיה שִׁיעוּרָא לְמִיעֵבַד מְדִידִין
וְשִׁיעוּרִין לְסִטְרִין כִּלְהוּ.

יְהוּה אֱלֹהֵינוּ יְהוּה. רְזָא דְאַרְבִּיסַר אַתְוּוּן. תִּלְת שְׁמֵהּ פְּנִימָאִין, כִּלְלָא
דְכִלְלָא. רְזָא חֲדָא, עִילָא אֲמַצְעִיתָא וְתַתָּא. הִכָּא כִּלְלָא דְכָל סִטְרִין,
מֵאַתַּר דְלִית בִּיה שִׁיעוּרָא דְאַקְרִי אֵין סוּף, עַד סִיפֵי סִטְרָא בְּתַרְאָה תַתָּאָה
לְכָל דְרַגִּין.

חַד לְעִילָא, אַתַּר דְשִׁירוּתָא, דְמַתְמָן נְפָקִין שְׁבִילִין לְכָל סִטְרִין. חַד
בְּאֲמַצְעִיתָא רְזָא דְמִשָּׁה אַכְלִיל גְּרַמִּיה בִּיה בְּגוּ אַבְרָהָם וַיִּצְחָק. חַד
כִּלְלָא דְדוּד מְלָכָא. תִּיקוּנָא וְסַמְכָא חַד לְכִלְהוּ.

וְכַד מִתְחַבְּרִין אַתְוּוּן דְמַהִימְנוּתָא, אַתְגְּלִיִּין בְּחַבּוּרָא וְקִישׁוּרָא דְכִלְלָא. תְּרִין
עֵלְמִין, עִילָאָה וְתַתָּאָה. עִילָאָה סְלָקָא עַד דְלִית שִׁיעוּרָא (דף ע"א) וְאֵין
סוּף. תַתָּאָה נְחַתָּא. בְּשִׁיעוּרָא עַד סוּף דְכָל דְרַגִּין.

עֲלִמָא עִילָאָה דְמַתְקַשְׂרָא וְסְלָקָא עַד אֵין סוּף, פְּלִיג אַתְוּוּי בְּדְרַגּוּי, שְׁבַע
אַתְוּוּן, יְהוּ"ה אֱלֹהִים. עַד כָּאן רְזָא דְעֲלִמָא עִילָאָה, דְמַתְקַשְׂרָא וְסְלָקָא
עַד אֵין סוּף, וְאַתְפְּלִיג בְּאַתְוּוּי שְׁבַעָה. עֲלִמָא תַתָּאָה, דְמַתְקַשְׂרָא בִּיה,
וְנַחְתָּא עַד סוּף דְכָל דְרַגִּין, פְּלִיג אַתְוּוּי בְּדְרַגּוּי שְׁבַע אַתְוּוּן, יְנ"ו יְהוּ"ה.
תִּלְת אַתְוּוּן עִילָאִין, בְּאַרְבַּע אֲלִין, רְזָא חֲדָא, חַבּוּרָא וְקִישׁוּרָא חֲדָא, דְלִית
כְּהוּ פִירוּדָא. וּבְגִין כֵּן לְאַרְבִּיסַר אַתְוּוּן שְׁבַעָה וְשְׁבַעָה, וְכִלְלָא חַד.

אַחַר, וְאוֹקְמוּהָ דְלִית עִילָאָה וְרַב עַל שְׁאָר אַתְוּוּן. וְכֵן רִי"ש דְאֵל אַחַר.
לְאַשְׁתְּמוּדְעָא, דְלֹא לְאַחֲלָפָא רְזָא קְדִישָׁא עִילָאָה, וְלֹאֲכִלְלָא סִטְרָא
אַחַרָא בְּהַדִּיה.

סימן עי"ן דל"ת דאינון רב רבין, ע"ד, לאסהדא סהדותא דרזי דרזין,
לאפקא משחתא חדא, למשיחו דרזא דמהימנותא. ומאן דידע רזא
דא, ידע רזא דמאריה ואחסין תרין עלמין, עלמא דא ועלמא דאתי.
ומשחתא אקרי קו המדה.

ודא אתייהיב לחפימי עליונים קדישין, דידעין רזא דמאריהון ומשפתדלי
ביקריה. ולא אתייהיב לחייבי עלמא, דלא ידעי ולא חיישי ליקרא
דמאריהון. ואינון זפאי קשוט די בהו רזא דמהימנותא עילאה, להו
אתייהיב למנדע ולאסתפללא, בגין דלא סטאן ימינא ושמאלא.

קו המדה, אורף ורוחב. קו המדה, עומקא ורומא. קו המדה, עיגולא
וריבועא. בתליסר תרעין קיימא למנדע. ואינון שיפתא ועשרין לתרין
סטרין, פד מתגלפי בגילופייהו. פלא חד במשחתא דא. קו המדה סלקא
ונחתא, אתגליף בגליפוי לכל סטרין.

נהורא דלא קיימא בנהורא, גליף, ונפיק נציצו דכל נצוצין, ובטש גו
רעוא דרעוון, ואתטמר ביה, ולא ידיע.

בזמנא דרעוא דא בעא לאתפשטא, נפיק האי נציצו דטמיר גו האי
רעווא, בגין דאתחזי, ולא אתחזי לאתקיימא פגוונא דא.

כד אתפשט רעווא דא, בטש האי נציצו, דאתחזי גוון ולא גוון, ועאל
בהווא אתפשטווא, ונפק בגוונוי, וסלקא, וקיימא בסליקו גו רעווא
ואתפשטווא.

בטש רעוא אתפשטווא דיליה, בסתימו דלא אתיידע, ואפיק נהורין
דקיקין צלילין פלילין פחדא. פד בעאן לנפקא האי נציצו, דביה
גוונין. בטש בהווא אתפשטווא, ואתדחיק. ומגו דחיקו, נפקין אינון
נהורין דקיקין, ואשתמעו פחדא. פדין האי נציצו אחזי בהו גוונני, ואצטבע
פלהו פחדא, חיוור וסומק וירוק ואוכם. ואתעפב ביה תריסר ירחין. ולבתר
אתעקרו מתמן, ואשתילו באתר אחרא.

והאי נציצו, סלקא ונחתא. והאי איקרי בוציצא דקרדינווא. האי אתקין
ובטש בכל נטיען נהורין, ואומר לו גדל. פדין אפיק מבוועין ההוא
אתפשטווא עילאה קדמאה, ואשקי ונהיר לכלהו, ואתרביאו.

בהאי בוציצא דקרדינווא, נהיר מאן דנהיר, וסלקא ונחתא, ואתפשט
לכל סטרין, וכדין איקרי קו המדה. וקיימא משחתא לעילא ותתא.
קו המדה בוציצא דקרדינווא סתימא דכל סתימן, משחתא נהירא דאתקין
שפירו לכלא. ההוא שפירו דנפיק מפשיטו קדמאה, איהו אתקין לון.

בִּיה קַיִימִין לְמִשְׁחָתָא לְעִילָא וְתַתָּא. מֵאן דְּזָכִי בְּהַאי, וְיַדַּע בִּיה, זָכָה לְמַנְדַּע בְּחֻכְמָתָא דְּמֵאֲרִיָּה, זָכָאָה חוּלְקִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי. דָּא מִשְׁחָתָא לְרִזָּא דְּמֵהִימְנוּתָא, קוּ הַמְדָּה אֹרְכָא וּפּוּתָיָא בְּשִׁיעוּרָא. עוּמְקָא וְרוּמָא בְּשִׁיעוּרָא. עֵיגוּלָא וְרַבּוּעָא בְּשִׁיעוּרָא. כִּלְא סַחְרָא מִשְׁחָתָא חָדָא. כִּל נְהוּרִין, וְכִל רִזִּין, לָא סְלִקִין, וְלָא נְחָתִין, וְלָא מִתְּפַשְׁטִין, אֲלָא בְּמִשְׁחָתָא דָּא. בַּר לְעִילָא לְעִילָא, דְּלִית שִׁיעוּרָא, וְלָא קַיִימָא בְּהַאי לְאַסְתְּפִלָּא וּלְמַנְדַּע.

כִּל שִׁיעוּרִין וְכִל מִשְׁחָתִין הוּא כִּל לֹון, וְכוּלָא אֲתְפִלִּיל בִּיה. קוּ הַמְדָּה, אִינוּן גְּוונִין דְּאַצְטַבְעוּ בִּיה, וְקַיִימִין בִּיה, אֲתְפַשְׁטוּ. וְכַד אֲתְרַבִּיאוּ, סְלִקִין וּמִתְּפַשְׁטִין לְאוּרְכָא וּלְפּוּתָיָא וְעוּמְקָא וְרוּמָא. וְאִיהוּ סְלִקָא וּמְדִיד לְכִלָּא בְּמִשְׁחָתָא חָדָא. שְׂאֲרֵי מְלַעֲיִלָא מֵאַתְר דְּשְׂאֲרֵי שִׁיעוּרָא, עַד סוּף דְּרַגִּי מֵהִימְנוּתָא.

תְּרַעָא קַדְמָאָה, שִׁירוּתָא דְּשְׂאֲרֵי טְמִירָא דְּטְמִירוּ, וְהַאי נְצִיצוּ אֲתְרַבִּי וּנְצִיץ, דְּלָא אֲתַגְלִיָּא וְלָא אֲתִידַע, עַד דְּמִטִּי לְרַעוּא דְּרַעוּין, וּמִתְּמַן אֲתַגְלִיָּא וְלָא אֲתַגְלִיָּא, עַד דְּקָשִׁיר קְשָׁרִין לְמִשְׁחָתָא, כְּגוּוּנָא דְּאִיהוּ מְדִיד, הִכִּי אֲתְרַבִּיאוּ וְסְלִקִין לְכִל סִטְר, קְשָׁרָא דְּנַעֲיץ מִתְּמַן, וְשָׂרָאן קְשָׁרִין. כְּהוּא קְשָׁרָא קַדְמָאָה, תְּלָתָא אֲלִפֵּי עֲלָמִין קְשָׁרִין בִּיה. חַד עֲלָמָא סְלִקָא לְעִילָא, וְחַד נְחָתָא לְגַבִּיָּה, וְחַד נְחָתָא לְתַתָּא מְנִיָּה, דְּאִיהוּ דְּקִיקָא מְפִלְהוּ. בֵּין עֲלָמָא וְעֲלָמָא אֲלָף עֲלָמִין. עֲלָמָא תַתָּאָה מְפִלְהוּ, אֲרַפִּיָּה אֲלָף אֲמִין.

וְחַמֶּשׁ זֵרְתִין אֲתְפִלִּילוּ בְּהַאי קְשָׁרָא. וְהַאי קְשָׁרָא, אֹרְפִיָּה תְּלָתָא אֲלִפֵּי עֲלָמִין וְחַמֶּשׁ אֲצַבְעָאן. פּוּתִיָּה, תְּלָת אֲלִפֵּי עֲלָמִין.

וְכִרָּא אֲתַקְשָׁר בְּעִיגוּלָא. עֵיגוּלָא דְּסְלִקָא וְנְחָתָא. בְּעִיגוּלָא חָדָא שִׁית אֲלִפִין עֲלָמִין לְגוּ מְעִיגוּלָא חַד. וְהַאי קְשָׁרָא כִּלִּיל כִּלָּא. הַאי קְשָׁרָא קַדְמָאָה, קִיוּמָא נַעֲיץ מֵהֶכָּא, וְאַתְפַּשְׁטוּ קְשָׁרִין וּמְדִידִין.

מֵהַאי קְשָׁרָא, שְׂאֲרֵי קוּ הַמְדָּה לְאַתְפַּשְׁטָא, מְדִיד אֲלָף דְּאִיהוּ עֵיזְקָא חָדָא, וְאַלָף דְּאִיהוּ עֵיזְקָא חָדָא, לְאַתְאַחְדָּא דָּא בְּדָא. וְאַלִין עֵיזְקָן אִינוּן מֵאַתָּן אֲלָף עֲלָמִין, דְּכִסִּיף בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וְאַלִין עֵיזְקָן אֲתַאחְדָּן דָּא בְּדָא.

בֵּין עֵיזְקָא וְעֵיזְקָא, חַמֶּשׁ מְאָה אֲלָף עֲלָמִין. וְאַלִין דְּפִתְחֵי תְּרַעִין לְכִל סִטְר. בֵּין עֲלָמָא וְעֲלָמָא טַפַּח. עֵיזְקָא תְּנִינָא, רַב מְחַבִּירְתָּהּ בְּמִשְׁחָתָא דְּקְשָׁרָא קַדְמָאָה דְּכִלָּא.

מִהֶכָּא אֶתְפַּשֵּׁט לְתַתָּא, וּמְדִיד קוּ הַמְּדָה תִּלְת זְרֵתִין פְּשִׁיטִין בְּלֹא קִשְׂרָא.
(אֲרָבָא) אֶתְרָא דִּיהוּא זְרֵת שְׁתִּין רַבּוּא עֲלָמִין.

בְּהַאי זְרֵת אֶתְתַּקְּנוּ שְׁמַיִם, בְּרִזָּא דְשְׁתִּין רַבּוּא עֲלָמִין. וְכָל עֲלָמָא וְעֲלָמָא
כְּלִילָא בְּאַרְבַּע אֲלָפִין עֲלָמִין אֲחֵרְנִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ יב)
וְשְׁמַיִם בְּזֵרֵת תַּכְּן. אֶתְפַּשֵּׁט ק"ו הַמְּדָ"ה, וְאֶתְתַּקְּן בְּמִדִּידוּ תְרִין זְרֵתִין,
וּפְלָגָא, וּפְלָג פְּלָגָא, בְּלֹא קִשְׂרָא.

כֹּר מְשַׁחְתִּין אֲלִין דְּהַאי (דף ע"ב) סְטָרָא, דְּקִיּוּמָא בְּקוּ הַמְּדָה, מְשַׁחְתָּא
חָדָא לְרִיבּוּעָא כְּלֹא, וְלֹאוּ הֶכָּא לְעִיגוּלָא. וּמְשַׁחְתָּא דְּקִיּוּמָא בְּק"ו
הַמְּדָ"ה, אִיקְרִי מְשַׁחְתָּא דְּרִיבּוּעָא. בְּהַאי מְשַׁחְתָּא קִיּוּמָא כְּלֹא וְאֶתְקִיִּים.
עוּמְקָא דְּרִיבּוּעָא דָּא, חֲמִשִּׁין זְרֵתִין, לְאֶתְתַּחָּא לְחֲמֵשׁ סְטָרִין. רוּמָא
חֲמֵשׁ. וְעַד הֶכָּא קִיּוּמָא מְשַׁחְתָּא דְּרִיבּוּעָא. וְהֶכָּא קִיּוּמָא קִשְׂרָא
לְקִיּוּמָא, קִשְׂרָא קְדָמָאָה, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּהַאי, אִיהוּ קִיּוּמָא (סִיּוּמָא). קִיּוּמָא
קוּ הַמְּדָה בְּמִדִּידוּ דְּמְשַׁחְתָּא, וְעַד הֶכָּא תְרַעָא קְדָמָאָה לְקִיּוּמָא.

אֲשַׁתְּבַּח קוּ הַמְּדָה, בְּמְשַׁחְתָּא דָּא דְּרִיבּוּעָא בְּכָל סְטָרוֹי, שְׁבַע מְאָה אֲלָף
עֲלָמִין, וְשְׁבַעָה טְפָחִים, וְחֲמֵשׁ זְרֵתִים, וּפְלָגָא, וּפְלָג פְּלָגָא.
עוּמְקָא וְרוּמָא חֲמִשִּׁין וְחֲמֵשׁ זְרֵתִין.

הֶכָּא אֲשַׁתְּכַלְלוּ קוּ הַמְּדָה בְּמְשַׁחְתָּא חָדָא. מְשִׁירוּתָא דְּקִשְׂרָא קְדָמָאָה,
עַד סִיּוּמָא דְּמְשַׁחְתָּא דְּנָא דְּרִיבּוּעָא. הֶכָּא מְשַׁחְתָּא חָדָא לְקִיּוּמָא
חַד. וְהַאי אִיקְרִי מְשַׁחְתָּא עֵילָאָה, קִיּוּמָא סְתִימָאָה, קִשְׂרָא קְדָמָאָה,
וְרִיבּוּעָא דָּא קִיּוּמָא דְּרִזָּא יְהוּ"ה, שְׁמָא קְדִישָׁא עֵילָאָה, כְּלָלָא דְּקִשְׂרָא
קְדָמָאָה, וּמְשַׁחְתָּא דְּרִיבּוּעָא דְּסֻלְקִי גוּ מְשַׁחְתָּא, בְּרַעוּתָא דְּסְתִימוּ עַד אִין
סוּף.

וְעַד הֶכָּא קִיּוּמָא חָדָא עֵילָאָה סְתִימָאָה. מִהֶכָּא אֶתְפַּשֵּׁט קוּ הַמְּדָה, וּמְדִיד
גוּ גְוּוּנִין דְּקִיּוּמִין בְּקִישׁוּרָא חָדָא, כְּלִילָא חָדָא. קוּ הַמְּדָה אֶתְגַּלְיָא,
וְקִיּוּמָא בְּנַצִּיצוּ דְּנִהִיר, וְכָל גְוּוּנִי קִיּוּמִין בִּיהַ.

קִשְׂרָא תְנַיִנָּא. קוּ הַמְּדָה שְׁאֲרִי, וְאֶתְגַּלְיָא בְּתַרִּיסָר קִשְׂרִין עֵילָאִין, וּמֵאֲתָן
וְתִלְתִּין וְשִׁית קִשְׂרִין אֲחֵרְנִין דְּקִיקִין. אֲלִין תְרִיסָר קִשְׂרִין עֵילָאִין,
קִיּוּמִין גוּ קִשְׂרָא קְדָמָאָה סְתִימָא וְרִבּוּעָא, וּמֵתַקְשְׂרָאן וְאֶתְאַחַדְדָּאן בְּהוּ.
וּמֵתְאַחַדְדָּאן וּמֵתַקְשְׂרִין בְּאֲלִין אֲחֵרְנִין. וְכַד מְסַתְּפְלִין מְלִין, כּוּלָּא אִיהוּ
מְשַׁחְתָּא חָדָא.

וְקִשְׂרָא קְדָמָאָה מְאִינוּן תְרִיסָר, אֲלִין אִינוּן דְּקִיּוּמִין בְּמְשַׁחְתָּא, בְּגִין
דְּמֵתְפַשֵּׁטִי יְתִיר. וְכָל אִינוּן אֲחֵרְנִין, מֵתְפַשֵּׁטִין הַכִּי, אֲלֹא אִילִין

דְּבַקִּין דָּא עִם דָּא, וּכְלִילִין דָּא עִם דָּא. וּבְקוּ הַמְּדָה, קְיָיְמִי כְּלָהּוּ כְּחֻדָּא,
כְּלָלָא חֻדָּא, לְמַשְׁיחָא חֻדָּא.

הָאִי קְשָׁרָא, כְּגוּוּנָא דְקְשָׁרָא קְדַמָּאָה אִיהוּ, וְשִׁיעוּרָא דִּילִיָּה, וְאוּרְפִיָּה
וּפּוּתִיָּיָה, כְּהֵהוּא גּוּוּנָא מִמָּשׁ, בְּרֵהּ דְהָאִי בְּאַתְגְּלִיָּיא, וְהֵהוּא קְדַמָּאָה
נְעִיץ דְלָא אַתְגְּלִיָּיא.

כְּשָׁרָא תְּלִיתָאָה, קְשָׁרָא דָּא אִיהוּ קְדַמָּאָה, וְדָא מְשַׁנְיָא מִכּל אִינוּן גּוּוּנִין,
וְדָא אִיהוּ קְשָׁרָא וּגּוּוּן יְתִיר, דְּהָא וְאִיהוּ קָאִים לְמַשְׁחָתָא
לְאַתְפְּשָׁטָא.

שְׂאָרֵי קוּ הַמְּדָה, וּמְדִיד בְּאֵלִין תְּרִיסַר קְשָׁרִין. תְּלַת קְשָׁרִין מִינִיָּיָהוּ עִילָאִין,
דְּקְיָיְמִין לְמַשְׁחָתָא כְּהֵהוּא מְדִידוּ דְמְדִיד, וְאַסְגֵי אַרְבָּאן דִּיּוּמִין
כְּכּוּלָּא. וְסִימֵן דָּא חו"ל. רְזָא דְכְּתִיב, (אִיּוֹב כ"ט י"ח) וְכַחֲלוֹ אַרְבָּה יָמִים. וְהָא
אוּקִימָנָא.

מְדִיד אֶלְפָּה, וְשְׂאָרֵי מְרִישָׁא דְעַזְקָא דְלְעִילָא, דִּיּוּקְנָא רְזָא דְאָדָם. מְדִיד
כְּרִישָׁא, לְאַתְפְּשָׁטָא לְתַתָּא בְּאוּרְפָּא.

כְּהוּא רִישָׁא שְׂאָרֵי מְלְעִילָא, וּמְדִיד בְּעִיגוּלָא, לְתַרִין סְטְרִין. סְטְרָא חֻדָּא
תְּלַת מָאָה זְרַתִין, וּפְלָגָא, וְחַד שְׁלִישׁ. סְטְרָא דָּא קְיָיְמָא בְּחַמְשׁ
מְזֻלְגִין, דְּעִיילִי לְסְטְרָא תְּנַיִנָּא, וּמְתַדְבְּקֵן אֵלִין בְּאֵלִין. וּמַשְׁחָתָא דְאֵלִין
מְזֻלְגִין דְּעִיילִי דָּא בְּדָא, תְּלַת מָאָה טְפָחִים, וְחַד זְרַתָּא וּפְלָגָא. מְתַדְבְּקֵן
אֵלִין בְּאֵלִין, לְקְשָׁרָא סְטְרָא דָּא בְּסְטְרָא תְּנַיִנָּא.

כְּסְטְרָא תְּנַיִנָּא, מְדִיד בּוּצִיצָא בְּאַתְפְּשָׁטוּתָא, וְאַתְעֵבִיד מַשְׁחָתָא תְּלַת מָאָה
זְרַתִין, וּפְלָגָא, וְחַד שְׁלִישׁ, כְּהֵהוּא סְטְרָא קְדַמָּאָה. אֲשַׁתְּפַח עִיגוּלָא
דְרִישָׁא דָּא, שִׁית מָאָה וְחַד זְרַתִין, וְתַרִין שְׁלִישִׁים. מַשְׁחָתָא דְאִינוּן מְזֻלְגִין,
שִׁית מָאָה טְפָחִים וְתַלַת זְרַתִין.

דָּא הוּא עִיגוּלָא דְרִישָׁא, דְאִיתְפְּשַׁט בּוּצִיצָא וּמְדִיד לְתַתָּא, לְאוּרְפָּא
אֲשַׁתְּפַח כְּהֵהוּא בּוּצִיצָא בְּמְדִידוּ, (נ"א בּוּצִיצָא כְּהָא מְדִידוּ) שִׁית מָאָה אֶלְפִין
עֶלְמִין, וְשִׁתִין רַבּוּא אַחַרְנִין. דָּא אִיהוּ אַתְפְּשָׁטוּתָא דְבוּצִיצָא, לְמִיעֵבַד
מַשְׁחָתִין לְעִיגוּלָא וְאוּרְפָּא. וְהֵכָא אִיהוּ קְשָׁרָא חֻדָּא לְתַתָּא, וְקְשָׁרָא לְעִילָא.
כּוּ הַמְּדָה, מְדִיד אֶלְפָּה. וְשְׂאָרֵי מְעוּמְקָא דְגּוּפָא לְגוּ, וְאַתְפְּשַׁט בּוּצִיצָא,
וּמְדִיד לְאוּרְפָּא בְּעוּמְקָא. וְקָשַׁר חַמְשׁ מָאָה אֶלְפִין עֶלְמִין בְּמַעוּי לְגוּ.
כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ש"ש ה' יד) מַעוּי עֶשֶׂת שָׁן מַעֲלַפַת סְפִירִים.

מַעֲלַפַת, דָּא הִיא בּוּצִיצָא, עַד דְלָא אַתְפְּשַׁטָּת, דְאִיָּהִי מַעֲלַפַת לְאַתְפְּשָׁטָא,
וְלְמִיעֵבַד מְדִידוּ, וְדָא אִיהוּ מְדִידוּ דְבוּצִיצָא כְּהָאִי סְטְרָא, רוּמָא

ופותיאי. ברזא דנפיק מבוציצא אתפשטותא חדא, דאיהו רומא ופותיאי, תלת מאה אלפין זרתין, לאתפשטא בתלת מאה עלמין. ובין עלמא ועלמא, תלת מאה אלף טפחים. וכלהו קיימי ברומא ופותיאי, ברזא דבוציצא דקרדינותא. וקיימא האי בשית סטרין, אלין שית סטרין דעלמא, דכלהו קיימין בהאי בוציצא, באתפשטותא דא.

והבא אתקשר קשרא חדא לתתא, וקשרא חדא באמצעיתא, וקשרא חדא לעילא. אתקשרו אלין תלתא קשרין, באתר דא בבוציצא. אשתפח בוציצא דא, ברזא דלעילא ואמצעיתא ותתא, למיעבד משחתא. תלת קשרין אלין אתקשרין בבוציצא, וקיימא אלין תלתא בסטרא דאורפא, ואלין עבדין תלתא אחרנין, בסטרא דאורפא. אלין תלת קדמאי, קיימי גו משחתא, כל קשרא וקשרא, קאים במשחתא, שית מאה אלף עלמין, ושית זרתין, ושית טפחים. וכלהו קיימין בקיומא.

אשתבחו תלת קשרין קדמאי, דאינון תמני סרי מאה אלפי עלמין, ותמני סרי זרתין, ותמני סרי טפחים. ודא איהו רזא דבוציצא בסטרא דא. וכן פגוונא דא קיימין תלת קשרין אחרנין.

ובלא קיימא ברעותא דמשחתא דבוציצא, דסלקא עד אין סוף. משחתא דבוציצא אתפשטת מקשרין אלין, וסליק וקשיר פלא בקישורא חדא גו משחתא בשלימו חדא. אתהדרת אתפשטותא, וקיים גו רומא ועיגולא ורבוועא, וסליק וקשיר לעילא חד (דף עא ע"א) קשרא. לבתר נחית וקשיר לתתא קשרא חדא, וקיים פלא.

אשתבח רזא דבוציצא, בכל הני קשרין, ובכל הני מדידין, משחתא חדא, וקשרא חדא. וההוא קשרא פד סלקא וקשיר חד קשרא, עביד משחתא, וקאים בקיומא, ונעיץ נעיצו דמהימנותא. פד נחית וקשיר חד קשרא עביד משחתא וקאים בקיומא ונעיץ נעיצו דמהימנותא. רבוועא קיימא על עיגולא, ועיגולא על אורפא, ואורפא על עומקא, ועומקא על רומא, ורומא על פותיאי. וכלא ברזא דבוציצא, למיעבד מדידו.

קיימא בוציצא, ואהדר לאתפשטא כמלקדמין, פד קשיר קיומא זמנא חדא איהו מעולפת, בזמן דאיהי מעולפת, פדין רשים כל גוונין באינון אתרין דאתחזיין, חיור וסומק וירוק ואוכם. ואלין אינון ארבע גוונין, דאתקינת בוציצא, ואנהירת בנהירא דנעיץ ונפקא, ודא הוא מעולפת ספירים, ספירים דנהירין.

אתהדרת בוּציצא ואתפשטת כמלקדמין, ונָטָה קו ועביד מְדָה. ומדיד אֶלְף
 לסטר דָּא, וְאֶלְף לסטר דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע סְטְרִין. לְקַבֵּל קִיּוּמָא
 דְּאַתְוּוֹן יְהוּ"ה, דְּאִינוּן אַרְבַּע אַתְוּוֹן. אַתְפְּשֻׁטת בּוּצִיצָא, וּמְדִיד גּוּ גּוּוֹנִין
 לְקִיּוּמָא, בְּנִצִּיצוּ, לְאוֹרְפָא וּלְרוּמָא וּלְעוּמְקָא וּלְפּוֹתֵינָא. נְצִיצוּ דִּימִינָא
 בְּגוּוֹן חִיּוֹר, בְּרָזָא דְּבוּצִיצָא בְּמִשְׁחָתָא.

בְּהוּא פְּשִׁיטוּ דְּגוּוֹנִין, קִיּוּמָאן בְּמִדִּידוּ לְאוֹרְפָא, לְעִילָא, וְתַתָּא, שְׁבַע
 מָאָה אֶלְף עֲלָמִין, וְשִׁית מָאָה וּתְלִיסַר זְרֵתִין. וְכֵן בְּכָל אִינוּן
 סְטְרִין, בְּכָל אִינוּן גּוּוֹנִין.

בְּר מְדִידוּ דְּהוּא גּוּוֹן אוּכְס, דְּקִיּוּמָא בְּגִרִיעוּתָא, לְאַתְחַבְּרָא בְּגוּוֹן חִיּוֹר,
 וְכַד מִתְחַבְּרֵן אֵלִין תְּרִין גּוּוֹנִין פְּחָדָא, כְּדִין אִינוּן מִשְׁחָתָא חָדָא.
 אֲשִׁתְּפַחוּ אֵלִין גּוּוֹנִין בְּמִדִּידוּ דְּמִשְׁחָתָא, לְאַרְבַּעַה סְטְרִין דְּגוּוֹנִין, תְּמַנְיָא
 וְעֶשְׂרִין אֶלְף עֲלָמִין, וְאֶלְף וּמֵאָתָן וְאֶלְף וּמֵאָתָן, מֵהֵאֵי סְטְרָא וּמֵהֵאֵי
 סְטְרָא, וּתְרִיסַר זְרֵתִין.

עַד הָכָא פְּשִׁיטוּ דְּרָזָא דְּבוּצִיצָא לְעִילָא, בְּמִדִּידוּ בְּכָל סְטְרִין, לְאוֹרְפָא
 וּפּוֹתֵינָא, לְעוּמְקָא וְרוּמָא. בְּהַנִּי אַרְבַּע, קִיּוּמִין כָּל מִשְׁחָתִין, בְּרָזָא
 דְּבוּצִיצָא, וְאַתְקִנָא לְקִיּוּמָא תְּדִיר בְּקִיּוּמָא, גּוּ רַעוּתָא, וְאַתְפְּשֻׁטוּתָא דְּלָבָא,
 וּמוּחָא, וְרוּחָא. מֵאֵן דְּבַעֵי לְמִיעַבַּד מְדִידוּ בְּשִׁיעוּרָא דָּא, וּלְנִטְלָא בּוּצִיצָא
 דְּקִרְדִּינוּתָא בִּידֵיהּ, וְלְאַתְפְּשֻׁטָא בִּיהּ בְּכָל הַנִּי סְטְרִין, וְעַבִּיד מִשְׁחָתָא דָּא.
 זַפְּאָה חוּלְקִיָּה, דְּכָל רַז לָא אָנִיס לִיהּ, וְכָל מְלָה דְּחִכְמָתָא עִילָאָה לָא
 יִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ. עַד הָכָא קִיּוּמָא בּוּצִיצָא בְּרָזָא דְּחִכְמָתָא עִילָאָה.

אֵלִין קְשָׁרִין עִילָאִין דְּקִיּוּמִין בְּבוּצִינָא דְּקִרְדִּינוּתָא, אִינוּן שִׁיבְסָרִי קְשָׁרִין.
 בְּאֵלִין שִׁיבְסָרִי קְשָׁרִין, קִיּוּמָא רָזָא דְּמִשְׁחָתָא, וּלְנִטְלָא מְטְלָנִין,
 וְאַתְפְּשֻׁטוּתָא דְּבוּצִיצָא, בֵּין קְשָׁרָא וְקְשָׁרָא, לְסְטְרָא דָּא וּלְסְטְרָא דָּא.
 וְכִלְהוּ שְׁבַסְרֵי קְשָׁרֵי, כִּלְהוּ קִיּוּמִין בְּכָל מִשְׁחָתִין, דְּאוֹרְפָא וּפּוֹתֵינָא
 וְעוּמְקָא וְרוּמָא. מְקְשָׁרָא דָּא לְקְשָׁרָא דָּא, קִיּוּמִין כִּלְהוּ רִזִּין בְּכָל מִשְׁחָתִין.
 וְאִינוּן קְשָׁרִין תְּלִיסַר, וְכָל אִינוּן אַחְרָנִין, כִּלְהוּ קִיּוּמִין בְּכָלְלָא חָדָא (א),
 וְכִלְהוּ בְּרָזָא חָדָא (א), לְקַבֵּיל אַרְבַּע אֵלִין דְּקְאֻמְרִי, וּלְקַבֵּיל אַרְבַּע
 גּוּוֹנִין, וּלְקַבֵּיל רָזָא דְּאַרְבַּע אַתְוּוֹן.

מִכָּאֵן וְלְהִלָּאָה אַתְפְּשֻׁט בּוּצִיצָא, וְקִיּוּמִין קְשָׁרִין אַחְרָנִין בְּבוּצִיצָא,
 לְמִיעַבַּד מִשְׁחָתִין אַחְרָנִין, בְּרָזָא דְּתַלְת שְׁמָהָן. וּמִנֵּיהוּ קִיּוּמִין תְּרֵי
 שְׁמָהָן לְבוּצִיצָא גּוּ מִשְׁחָתָא. וְאִינוּן תַּלְת שְׁמָהָן דְּקְאֻמְרִין, אִינוּן יְהוּ"ה
 אֶלְהִינּוּ יְהוּ"ה. אֲשִׁתְּאַרוּ תְּרִין שְׁמָהָן לְבוּצִיצָא, וְאִינוּן יְהוּ"ה אֶלְהִינּוּ.

השָׁתָא בְּבוּצִיצָא דָא, אִיהוּ מְשַׁחְתָּא דְלָא עִמִּיק גּוּ עוּמְקָא, וְקִימָא רַז
 דָּא בְּאִמְצָעִיתָא. הַשְׁתָּא בּוּצִיצָא דִּהְיִיא מְעוּלָפֶת, אֲתַפְשֻׁטת בְּתֵלַת
 סְטְרֵי דְרָזָא, לְמַעַבְד מְשַׁחְתִּין. הָכָא קִימָא בּוּצִיצָא וְאֲתַתְקַנַּת. בְּגִין דְּהָכָא
 אִיהוּ מְשַׁחְתָּא אַחְרָא, בַּר מְאִינוּן מְשַׁחְתִּין.

תִּיקוּנָא דְּבוּצִיצָא דְּאֲתַתְקַנַּת, עַד לָא אֲתַפְשֻׁטת, אֲתַתְקַנַּת מִגּוּ טְמִירוּ דְּאִין
 סוּף, סְלָקָא וְנַחְתָּא, וְאֲתַגְנִיז בִּיהּ מַה דְּאֲתַגְנִיז, וּפְשִׁיט לָהּ (נ"א בה),
 תֵּלַת אֲרִגּוּנִין בִּיהּ אֲתַחֲזִיין, וְאִינוּן הוּוּ תִיקוּנָא לְאֲתַפְשֻׁטָא, וְלְמַעַבְד
 מְשַׁחְתָּא.

אֲתַתְקַנַּת בְּגִיזוּ דְּגִיזוּ, בְּגוּוֹן אַחְרָא. לְמַעַבְד שְׁפִירוּ וְתִיקוּנָא דְּאָדָם.
 לְאֲתַקְנָא גּוּ מְשַׁחְתָּא, בְּשְׁפִירוּ, בְּתִיקוּנָא, לְאֲתַחֲפִיָּא מַה דְּטְמִיר
 לָגוּ.

שְׂאָרֵי בּוּצִיצָא לְאֲתַפְשֻׁטָא, וְאֲתַעֲבִיד (נ"א ועבד) חַד קְשָׁרָא לְעֵילָא, הֵהוּא
 קְשָׁרָא אֲסַתְלַק גּוּ הֵהוּא אֲתַפְשֻׁטוּתָא, מִגּוּ דִּהְיִיא מְעוּלָפֶת. פֶּד
 שְׂאָרֵי וְאֲתַפְשֻׁטת, קְשִׁיר קְשָׁרָא חֲדָא, וְהֵהוּא קְשָׁרָא אֶלְף אֲמִין בִּיהּ.
 מֵהֵהוּא קְשָׁרָא אֲתַפְשֻׁטת בּוּצִיצָא חַד זֶרְתָּא וּפְלָגָא, וּמְדִיד מְדִידוּ לְאוּרְכָא,
 אֶלְף וְשִׁית מְאָה עֲלָמִין.

הֵהוּא אוּרְכָא, קְשָׁרָא מְכָאן, וְקְשָׁרָא מְכָאן. וְנָטִיל הֵהוּא אוּרְכָא, גּוּ הֵהוּא
 טְמִירוּ דְּאִין סוּף, עַד דְּמָטוּ לְחַד מְגַדְלָא דְּפָרְחָא בְּאוּרָא. פִּיוֹן
 דְּמָטָא הָתָם, אֲתַפְשֻׁטת בּוּצִיצָא, וְקִימָא לְאַנְחָא הֵהוּא מְשַׁחְתָּא, בְּקִשְׁרֵי
 דָּא, וְאֲתַעֲבִידת בּוּצִיצָא דְּלָא אֲתִידַע, עַד דְּאֲתַמְשַׁח הָאֵי מְשַׁחְתָּא, דִּהְיִיא
 אֲתַגְנִיז בְּגוּ הֵהוּא גְנִיזוּ. לְבַתֵּר בְּטַש לִיהּ לְבַר, פֶּד נְפָקָא, אֲשַׁתְּפַח בִּיהּ
 אֶלְף אֶלְפִין, וְאַרְבַּע מְאוֹת רַבּוּא עֲלָמִין, וְכַמָּה רִזִּין אַחְרָנִין, כְּלָהוּ קִימִין
 בְּהָאֵי מְשַׁחְתָּא.

לְבַתֵּר אֲתַפְשֻׁטת מֵהָאֵי אַתֵּר, וּמְדִיד בְּרִיבּוּעָא חֲמֵשׁ קְשָׁרִין. וְכָל קְשָׁרָא
 וְקְשָׁרָא, אֵית בִּיהּ חֲמֵשׁ מְאָה אֶלְף עֲלָמִין. כָּל קְשָׁרָא וְקְשָׁרָא
 קִימָא, בְּרָזָא דִּהְיִיא גְנִיזוּ. קְשָׁרָא קְדַמְאָה שְׂאָרֵי, וְאֲתַפְשֻׁט בּוּצִיצָא עַד
 קְשָׁרָא תְנַיִנָא, בְּגוּ רִיבּוּעָא אֶלְף אֲמִין. מֵהָאֵי קְשָׁרָא אֲתַפְשֻׁטת בּוּצִיצָא
 עַד קְשָׁרָא תְלִיתָאָה, אֶלְף אֲמִין אַחְרָנִין. מֵהָאֵי קְשָׁרָא עַד קְשָׁרָא רִבִּיעָאָה
 לְעוּמְקָא, אֶלְף אֲמִין. מֵהָאֵי קְשָׁרָא לְעוּמְקָא דְּלַתְתָּא, אֶלְף אֲמִין. אֲשַׁתְּפַחוּ
 אֵלִין קְשָׁרִין בְּאֵלִין מְשַׁחְתִּין תְּמַנָּא אֶלְף עֲלָמִין.

וְהָכָא בְּמְשַׁחְתָּא דָּא, אֲתַעֲבִיד דָּא פּוּרְסִיָּא לְמְשַׁחְתָּא עֵילָאָה קְדַמִּיתָא
 דְּקְאָמְרוּן. וְהָכָא קִימָא וְאֲתִישְׁבָא מְשַׁחְתָּא קְדַמְאָה, דְּאֲתַעֲבִיד

בבוֹצִיִצָא לְקִיּוּמָא לְאַשְׁרָאָה בַּהּ. דָּא מְשַׁחְתָּא (דף עא ו"א) דְּאִמְצָעִיתָא, דְּלָגוּ
(נ"א דלאו) אִיהוּ גְּנִיזָא פְּקִדְמָאָה.

בַּהּ אִי מְשַׁחְתָּא דְרָזָא דְאָדָם דְקָאֲמָרֵן, בּוֹצִיִצָא קִיּוּמָא וְעֵבִיד מְשַׁחְתָּא בְּגוּ
אֲתַפְּשֻׁטוּתָא דָּא, וְעֵבִיד (נ"א וּמְדִיד) מְדִידוּ דְקִשְׂרָא דְקִיּוּמָא, דְּלָא נָטִיל
לְעֵלְמִין. וְקִשְׂרָא דָּא קִיּוּמָא לְתַתָּא, וְעֵבִיד בְּהַאי קִשְׂרָא מְשַׁחְתָּא, לְהַהוּא
מְדִידוּ דְקִיּוּמָא בְּשִׁפְירוּ, וְאֲתַקִּין וּמְדִיד מְשַׁחְתִּין, מְגוּ רְעוּ דְגְנִיזוּ. וּמְשִׁיף
הַהוּא מְדִידוּ לְתַתָּא.

וְעַל דָּא אַחֲסִין מִשָּׂה יְרוּתָא דְאֲתַפְּלִיל בְּגוּ רִזָּא דְאֲתַמְשְׁכוּתָא דָּא, דְּאֲתַמְשֵׁף
לְתַתָּא. וְעַל דָּא אַכְּלִיל גְּרַמְיָה בְּמְשַׁחְתָּא דָּא, דְּהִיא קִיּוּמָא בְּמִשְׁכּוּ
דְּאִמְצָעִיתָא. מְשַׁחְתָּא דָּא קִיּוּמָא בְּקִיּוּמָא, עַד קִיּוּמָא קְדִישָׁא דְקָאֲמָרֵן,
וְתַמָּן אֲשַׁתְּפָחוּ מְשַׁחְתִּין בְּרִזָּא דְבוֹצִיִצָא, כְּמְשַׁחְתָּא דְלַעֲלָא.

מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה אֲתַפְּשֻׁטוּ בְּרִזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא, לְאַשְׁתַּפְּחָא וּלְמַהֲוִי קִיּוּמָא
דְכָלָא, לְכָל אִינוּן רְתִיכִין עֵילְאִין וְתַתָּאִין.

עַד פְּאֵן רִזָּא דְבוֹצִיִצָא, קוּ הַמְדָּה, גּוּ רִזָּא דְעֵלְמָא עֵילְאָה, לְאַשְׁתַּפְּחָא
קִיּוּמָא בְּכָל אִינוּן קִיּוּמִין וְרִזִּין עֵילְאִין. זַפְּאָה חוּלְקָהוֹן דְּצַדִּיקָיָא
בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, דְּאִינוּן יְכָלִי לְאַתְדַּבְּקָא בְּרִזָּא דְמַאֲרִיהוֹן פְּדָקָא
חַזִּי.

מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, שְׂאֲרֵי בּוֹצִיִצָא לְאַתְפְּשֻׁטָא גּוּ רִזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא. וְהַהוּא
פְּשִׁיטוּ קְדָמָאָה דְמְשַׁחְתָּא, אַגְנִיזוּ וְאַסְתַּלְקוּ. אֲתַנְהִיר וְאַתְנַצִּין.

בְּרָא מְגוּ רִזָּא דְבוֹצִיִצָא, מַהֲהוּא מְשַׁחְתָּא. אֲוִירָא חָדָא נְפָקָא מְגוּ בּוֹצִיִצָא.
וְהַהוּא אֲוִירָא סְלָקָא וְנַחְתָּא, וְעֵבִיד חַד פְּשִׁיטוּ אַחְרָא, מְשַׁנְיָא
מְקַדְמָאָה, וְהַהוּא פְּשִׁיטוּ אִיהוּ דְנְפָקָא מְגוּ הַהוּא אֲוִירָא.

בְּרִזָּא דְבוֹצִיִצָא דְקִיּוּמָא וְלָא קִיּוּמָא, נְפָקָא חַד פְּשִׁיטוּ דְהַהוּא בּוֹצִיִצָא,
דְנְפָקָא, וּמְשִׁיף לְאַתְעַטְרָא לְתַתָּא הַהוּא מְשַׁחְתָּא. בְּגִין דְּהִכָּא לְתַתָּא,
קִיּוּמָא מְשַׁחְתָּא לְאַתְעַטְרָא וְלְאַתְקִיּוּמָא.

בּוֹצִיִצָא נְפָקָא וְאַתְפְּשֻׁטָת, בְּרִזָּא דְהַהוּא אֲוִירָא דְנְפָקָא, וּמְדִיד מְגוּ תַלְת
מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ גְּוּוּנִין, בְּסוּסְפִיתָא דְדַהְבָּא פְּסָפָא נַחְשָׂא
וּפְרִזְלָא. וְנְפָקָא מְגוּ קִשְׂרָא חָדָא, דְקִיּוּמָא לְחַבְרָא בִּין עֵילְא וְתַתָּא. וְהַהוּא
קִשְׂרָא אֲפִיק פֶּל גְּוּוּנִין. בְּרִזָּא דְמְשַׁחְתָּא דְשִׁרְבִיטָא.

מַהֲאִי קִשְׂרָא וְלְתַתָּא, אֲתַפְּרָשֵׁן מְשַׁחְתִּין לְכַמָּה סְטָרִין. וְהַהוּא פְּשִׁיטוּ
דְנְפָק מְגוּ הַהוּא קִשְׂרָא, מְחַבֵּר לִוּן פְּחָדָא.

קִשְׂרָא דָּא אֲתַקְשֵׁר לַעֲלָא, בְּהַהוּא פְּשִׁיטוּ דְמְשַׁחְתָּא עֵילְאָה דְטַמִּיר וְגְנִיזוּ,

וְאֶתְקַיִים בְּקִיּוּמִיהָ דְּבוּצִיפָא דְּנְהִיר וְקַיִים. כּוּלָּא אֶתְקַשְׁר לְתַתָּא, בְּהֵוּא נְהוּרָא דְלֹא נְהִיר, דְּקַיִמָא לְאַנְהָרָא בְּרִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא, לְאַתְחַבְרָא דָּא בְּדָא. הַאי קַשְׂרָא קַאי בִּין עֵילָא וְתַתָּא.

שְׁבַע אַלְפֵי עֲלָמִין, קַיִמִין בְּנְהִירו דְּמִשְׁחַתָּא, בְּהֵוּא קַשְׂרָא. הַאי קַשְׂרָא נְהִיר בְּאִינוּן גְּוּוּנִין, לְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דְלֵעִילָא. אִינוּן גְּוּוּנִין נְהִרִין מְגוּ הֵוּא קַשְׂרָא, וְקַיִמִין כְּלָהוּ בְּמִדִּידו דְּמִשְׁחַתָּא, בְּהֵוּא פְּשִׁטוּ דְּאַתְפְּשֵׁט, וְאַתְקַיִמִין כְּלָהוּ בְּקִיּוּמָא בְּשְׁלִימוּ לְאַתְעֻטְרָא. הַאי פְּשִׁטוּ כַּד אֶתְפְּשֵׁט וּמְדִיד, כּוּלָּא אֶתְתַּקֵּן לְאַתְחַבְרָא דָּא בְּדָא.

אַתְפְּשֵׁט פְּשִׁטוּ דְּנִפְקָא מְגוּ בּוּצִיפָא, וְעֵבִיד מִשְׁחַתָּא, (נ"א מְדִידו) לְיִמִּנָּא וּשְׂמָאֵלָא, לְעוּמְקָא וְרוּמָא, לְאוּרְכָא וּפּוּתִיָּא. מִשְׁחַתָּא קְדָמָּה לְיִמִּנָּא בְּהֵוּא פְּשִׁטוּ. הֵוּא דְּנִפְקָא מְגוּ קַשְׂרָא הֵוּא דְּקֶאֱמָרִין. וְהֵוּא פְּשִׁטוּ אִיקְרִי בּוּצִיפָא זְעִירָא, וְקַיִמָא לְמִשְׁחַתָּא דְּכַמְּה שְׁיִיפִין, לְחַבְרָא לֹון כְּחָדָא, וְלִקְשְׂרָא לֹון בְּקִישׁוּרָא חָדָא בְּהֵיָא מִשְׁחַתָּא דְלֵעִילָא, לְמַהוּי כְּלָא בְּרִזָּא דְּמִשְׁחַתָּא חָדָא.

אַתְפְּשֵׁט הֵוּא פְּשִׁטוּ לְיִמִּנָּא, וְעֵבִיד מִשְׁחַתָּא. שְׂאֲרֵי גוּ עֵיגוּלָא, מְדִיד אֶלְף בְּהֵוּא פְּשִׁטוּ. הֵוּא פְּשִׁטוּ מְדִיד בְּעֵיגוּלָא, וְעֵבִיד קַשְׂרָא מֵהֵוּא קַשְׂרָא דְלֵעִילָא, עַד הַאי פְּשִׁטוּ, תְּרֵי אַלְפֵי אַמִּין לְסִטְר יִמִּנָּא, וְתְרֵי אַלְפֵי אַמִּין לְסִטְר שְׂמָאֵלָא, וְתְרֵי אַלְפֵי אַמִּין לְכָל סִטְר.

עֵיגוּלָא דְשְׂאֲרֵי מְדִיד, וְעֵבִיד קַשְׂרָא כְּדֶקֶאֱמָרִין, בְּתַחוּם תְּרֵי אַלְפֵי אַמִּין, גוּ מִשְׁחַתָּא, מִתְפְּשֵׁט מְגוּ נְקוּדָה דְּקַיִמָא בִּין שְׂאֵר חֲזִילִין, וּמְדִיד תְּרֵי אַלְפֵי מִילִין לְכָל סִטְר. שְׂאֲרֵי בְּהֵוּא עֵיגוּלָא, אֶלְף וְתִשְׁע מָאָה זְרִתִּין וּפְלָגָא.

בְּהֵוּא פְּשִׁטוּ, שְׂאֲרֵי וּמְדִיד בְּעֵיגוּלָא, וְעֵבִיד תְּרִין קַשְׂרִין, מִשְׁרִוּתָא דָּא, עַד סוּפָא דְהַאי מְדִידוּ. בְּגִין דְּאַתְר דָּא לֹא קַיִמָא בְּרַבּוּעָא, יְהוּ"ה, דָּא מִשְׁחַתָּא דְּפְּשִׁטוּ דְּנִפְקָא מְגוּ קַשְׂרָא עֵילָאָה, בְּרִזָּא דְּבוּצִיפָא. שְׂאֲרֵי בְּעֵיגוּלָא, וּמִשִּׁיָּהּ וְנָטִי לְתַתָּא, עַד סִטְרָא דְּקַשְׂרָא לְתַתָּא.

אַהֲרָר וּמְדִיד מִסִּטְרָא דָּא לְסִטְרָא דָּא, בְּגוּ עוּמְקָא דְהֵוּא עֵיגוּלָא, וְלֹא קַשִּׁיר קַשְׂרָא. וּמְדִיד בְּמִשְׁכּוּ לְתַתָּא, מִשְׁחַתָּא דְהַאי מִשְׁרִוּתָא דְעֵיגוּלָא, אֶלְף אַמִּין וְתְרִיסַר אַלְפִין זְרִתִּין.

שְׂאֲרֵי וּמְדִיד, מְגוּ רוּמָא וְעוּמְקָא וְאוּרְכָא וּפּוּתִיָּא, בְּרִזָּא דְדִיוּקְנָא דְאָדָם, בְּשְׁפִירו חִיזוּ דְנוּקְבָא, וּמְדִיד בְּעֵיגוּלָא דְרִישָׁא, בְּסִטְרָא חָדָא בְּהֵוּא פְּשִׁטוּ. הֵוּא פְּשִׁטוּ אֶתְפְּשֵׁט וּמְדִיד בְּעֵיגוּלָא דְרִישָׁא, בְּלֹא פְלָגוּ כְּלָל.

וּמְדִיד בְּסִטְרָא דְרוּמָא בְּעִיגוּלָא. וְאַתְפֹּשֵׁט וּמְשִׁיךְ לְתַתָּא, וְקָשִׁיר קְשָׂרָא.
מְדִיד מְרִישָׁא בְּעִיגוּלָא, בְּשִׁיעוּרָא דְתִלְת אֶלְף אַמִּין (נ"א עלמין) כְּלִילָן
בְּחָדָא. וְאַתְמָשֵׁךְ וְאַתְפֹּשֵׁט לְתַתָּא, בְּלָא קְשִׁירו. וְהָהוּא שִׁיעוּרָא, שִׁית
אֶלְף סְטְרִין דְעֶלְמִין, וְשִׁית אֶלְף טְפָחִים, בְּעִיגוּלָא.

גוּ פְּשִׁיטוּ דְבוּצִיצָא דְנַפְקָא, אַתְפֹּשֵׁטת הַאי דְנַפְקָא מִגּוּ הַאי קְשָׂרָא עֵילָאָה,
דְרָזָא דְבוּצִיצָא, וּמְדִיד בְּעִיגוּלָא לְסִטְרָא רְבִיעָאָה, וְעֵבִיד מְשַׁחְתָּא,
וּמְדִיד אֶלְף לְסִטְרָא יְמִינָא. מְשַׁחְתָּא דְהַאי סִטְרָא דִימִינָא, לְתַרְע דְרוּמָא,
מְדִיד אֶלְף וְאֶלְף וְאֶלְף, בְּהָהוּא סִטְרָא, לְאַרְבַּע סְטְרִין דְעֶלְמָא,
אַשְׁתַּפְּחוּ אַרְבַּע אֶלְף. וְכֵן אַתְפֹּשֵׁט הַאי פְּשִׁיטוּ לְכָל סְטְרִין.

בְּתַרְע מְזַרְחָא, קְיִימָא פְּשִׁיטוּ אַחְרָא, דְנַפְקָא מִהַאי פְּשִׁיטוּ דְמְדִיד מְשַׁחְתָּא,
וְקְיִימָא הַהוּא פְּשִׁיטוּ אַחְרָא בְּאַמְצָעִיתָא, וּמְדִיד אֶלְף, בְּהָהוּא
סִטְרָא בְּאַמְצָעִיתָא.

וְעֵמִיק בְּעוּמְקָא, וּמְדִיד מְדִידוּ בְרָזָא דְמַהִימְנוּתָא, בְרָזָא דְשִׁית סְדְרִי
מְשֻׁנָּה. וְאַלִין שִׁית סְדְרִין, קְיִימִין בְּהָהוּא עוּמְקָא דְרָזָא דְבוּצִיצָא,
דְהָהוּא (דף עב ע"א) פְּשִׁיטוּ. אֶלִין שִׁית סְדְרִין, קְיִימִין גּוּ מְדִידוּ דְשֻׁנָּה. שְׁנָ"ה,
אִיהוּ סִימָן, בְרָזָא דְאִינוּן שִׁית סְדְרִין דְמְשֻׁנָּה, דְקֶאֱמָרֵן.

הַאי פְּשִׁיטוּ קְדַמָּאָה, דְנַחְתָּא וּנְפִיק מִגּוּ הַהוּא קְשָׂרָא דְקֶאֱמָרֵן, אֹרְפָא
דִילִיָּה לְמִיעֵבַד מְשַׁחְתָּא. בִּיה, אִיהוּ אֶלְפִי אֶלְפִין רְבוּון אַמִּין (עלמין),
עַד הַהוּא נְצִיצוּ בְתַרְאָה, דְלִית בִּיה נְהוּרָא כְּלָל. וְרָזָא דָא לְבַנֵי מַהִימְנוּתָא
לְמִיעֵבַד מְשַׁחְתָּא. אִיהוּ רָזָא דְכְתִיב, (דניאל ז') אֶלְף אֶלְפִין יִשְׁמְשׁוּנִיָּה וְרַבּוּ
רְבוּון קְדַמּוּהִי יְקוּמוּן. בְּהַאי אִיהוּ רָזָא לְמְשַׁחְתָּא, כְּדֶקֱאֱמָרֵן.

פְּשִׁיטוּ תְנַיִנָא דְקֶאֱמָרֵן, דְנַחְתָּא וּנְפִיק מִגּוּ הַאי פְּשִׁיטוּ קְדַמָּאָה, וְאִיהוּ
קְיִימָא בְּאַמְצָעִיתָא, אֹרְפָא דִילִיָּה, לְמִיעֵבַד בִּיה מְשַׁחְתָּא בְּהָהוּא
סִטְרָא, אֶלְף רְבוּא עֶלְמִין, וְשִׁבַע מָאָה אֶלְף וְחֻמְשָׁה וְשִׁבְעִין. וְסִימָנָה,
(שמות לח כח) וְאֵת הָאֶלְף וְשִׁבַע הַמָּאוֹת וְחֻמְשָׁה וְשִׁבְעִים עֲשֵׂה וְיִום לְעַמּוּדִים.

זְבָאֵן אִינוּן דִּידְעִין לְאַפְקָא רָזִין עֵילָאִין גּוּ מַהִימְנוּתָא, וְיִדְעִי לְמִיעֵל
לְיִמִינָא וְלִשְׂמָאלָא כְּדֶקֱא יָאוֹת בְּלָא כְּסוּפָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (דניאל יב
א) וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ.

בוּצִיצָא דְקְרִדִינוּתָא, כְּדֵ עֵבִיד מְשַׁחְתָּא, אַתְכַּנְּשׁ לְגוּיָה, וְקְיִימָא בְּכָל דְרָגָא
וְדְרָגָא, בְּהָהוּא כְּנִישׁוּ וְקָיִים לוּן. לְבַתַּר, קְיִימָא וְסִלְקָא מְעוּלָפֶת,
עַד דְסִלְקִין וְאַתְגַּנִּיזוּ, וְאַתְטַמְרוּ וְלֹא אַתְיִידַע. וְכֹלָא אַשְׁתָּאֵר בְּקִיוּמָא, כְּדִין
נְהִיר מַה דְנְהִיר, וְאַפִּיק נַחְלִין וּמִיִין, לְרִוּוּאָה כּוּלָא. עַד הֵכָא רָזָא דְבוּצִיצָא
דְקְרִדִינוּתָא, לְאַחְדָּא בְּהָ בְּכָל סְטְרִי מַהִימְנוּתָא.

בוֹצִיֵצָא דְקַרְדִּינוּתָא, קָיִימָא גּוּ טְמִירִין, וְסֻלְקָא וְנַחְתָּא. מֵאן דִּינְדַע רְזָא
 דְחֻכְמָתָא, יְכִיל לְאֲדַבְקָא וּלְמֵיעֵבַד מִשְׁחַתִּין בְּכֻלְהוּ סְטֵרִין, עַד
 דִּינְדַע בְּרִזִין עֵילָאִין, בְּרִזִין דְמֵאֲרִיָּה, בְּרִזִין דְחֻכְמָתָא, בְּגִין לְמַנְדַע
 וּלְאֲדַבְקָא. מֵאן דִּינְדַע וְאִסְתַּפֵּל, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.
 בְּגִין דִּהָא פְּלָלָא דָא, יִתְקַן רְגֵלוֹי דְבַר נֶשׁ, לְעֲאֲלָא בְּפִרְגוּדָא, וּלְמִיָּהֻף
 בְּאוּרְחַ מִיִּשְׁר, זַפְּאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא דִין, וְזַפְּאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא דְאַתִּי. (עד כאן
 קו המדה).

פְּרִשְׁתָּ בִּי תַצָּא

פְּרִשְׁתָּ בִּי תַצָּא

בִּי תַצָּא לְמַלְחָמָה עַל אִיבִיךָ. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח,
 (הושע ח א) זִנְחָ יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב יִרְדְּפוּ. מֵאִי
 זִנְחָ יִשְׂרָאֵל טוֹב, דָּא יִצְרֵי הַטּוֹב, דְשְׁלַמְהָ מְלֻכָּא
 קְרִיִיָּה טוֹב. דְכַתִּיב, (קהלת ד יג) טוֹב יֶלֶד מִסַּפֵּן
 וְחֻכָּם. אוֹיֵב יִרְדְּפוּ, דָּא יִצְרֵי הָרַע, דְאִיהוּ
 שְׁנֵאִיָּה דְבַר נֶשׁ, דְשְׁלַמְהָ מְלֻכָּא קְרִיִיָּה שׁוֹנָא.
 דְסָגִיאִין שְׁמָהֵן אֵית לִיה, דְכַתִּיב, (משלי כה כא) אִם
 רַעֲב שְׁנֵאָף הֶאֱכִילְהוּ לְחֵם. וְדָא הִיא אוּרִיִיתָא
 קְדִישָׁא. פְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שם ט ה) לָכוּ לְחַמוּ
 בְּלַחְמִי.

בִּי תַצָּא לְמַלְחָמָה עַל אִיבִיךָ (דברים
 כא). רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (הושע ח) זִנְחָ
 יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב יִרְדְּפוּ. מַה זֶה
 זִנְחָ יִשְׂרָאֵל טוֹב? זֶה יִצְרֵי הַטּוֹב,
 שְׁשֻׁלְמָה הַמְּלֻךְ קָרְאוּ טוֹב,
 שְׁפִתּוֹב (קהלת ד) טוֹב יֶלֶד מִסַּפֵּן
 וְחֻכָּם. אוֹיֵב יִרְדְּפוּ - זֶה יִצְרֵי הָרַע,
 שֶׁהוּא שׁוֹנָאוֹ שֶׁל אָדָם, שְׁשֻׁלְמָה
 הַמְּלֻךְ קָרְאוּ שׁוֹנָא. שְׁשֻׁמוֹת רַבִּים
 יֵשׁ לוֹ, שְׁכַתּוֹב (משלי כה) אִם רַעֲב
 שְׁנֵאָף הֶאֱכִילְהוּ לְחֵם. וְזוֹהִי
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (שם
 ט) לָכוּ לְחַמִּי בְּלַחְמִי.

וְעַל דָּא בְּעֵי פִר נֶשׁ לְשׁוּוָּאָה מְלִין דְאוּרִיִיתָא
 עֲלִיָּה, בְּגִין דִּיהָא תְּבִירָא בִּיָּה, דְלִית לִיָּה
 קְטְרוּגָא לְיִצְרֵי הָרַע, פִּר מְלִין דְאוּרִיִיתָא. וְעַל
 דָּא פְּתִיב, (דברים י ו) וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
 אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ. עַל תְּרִי יִצְרִיךָ.

וְעַל זֶה צְרִיף אָדָם לְשִׁים עֲלִיו
 דְבְרֵי תוֹרָה, כְּדִי שִׁיָּהִי שְׁבוּר בּוֹ,
 שְׁאִין קְטְרוּגָא לְיִצְרֵי הָרַע, פְּרָט
 לְדְבָרֵי תוֹרָה. וְעַל זֶה פְּתוּב (דברים
 ה) וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
 מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ - עַל שְׁנֵי
 יִצְרִיךָ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה, יִצְרֵי הַטּוֹב מֵאִי בְּעֵי
 מְלִין דְאוּרִיִיתָא. אָמַר לִיָּה, יִצְרֵי הַטּוֹב
 אֲתַעֲטֵר בְּהוּ, וְיִצְרֵי הָרַע אֲתַפְּנַע בְּהוּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, יִצְרֵי הַטּוֹב
 מַה צְרִיף דְבְרֵי תוֹרָה? אָמַר לוֹ,
 יִצְרֵי הַטּוֹב מִתַּעֲטֵר בְּהֵם, וְיִצְרֵי
 הָרַע נִכְנַע בְּהֵם.

וְעַל דָּא פִּי תַצָּא לְמַלְחָמָה עַל אִיבִיךָ דָּא אִיהוּ
 יִצְרֵי הָרַע. דְאָנֹן צְרִיכִין לְמִיפַק לְקַבְּלִיָּה
 בְּמְלִין דְאוּרִיִיתָא, וּלְקַטְרָגָא לִיָּה, וּכְדִין יִתְמַסֵּר
 בִּידָא דְבַר נֶשׁ. פְּמָה דְאַתְּמַר, וְנִתְּנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ
 בִּידֶךָ וְשָׁבִיתָ שְׁבִיו.

וְעַל כֵּן, כִּי תַצָּא לְמַלְחָמָה עַל
 אִיבִיךָ - זֶהוּ יִצְרֵי הָרַע, שְׁאָנוּ
 צְרִיכִים לְצַאת כְּנַגְדּוֹ בְּדְבָרֵי
 תוֹרָה, וּלְקַטְרָג עֲלִיו, וְאָז יִמָּסֵר
 בִּידֵי הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר וְנִתְּנוּ
 ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁבִיתָ שְׁבִיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְוִי עַל דָּא, וְוִי עַל דָּא, (משלי ל כב) תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלוֹךְ וְנִבְּל פִּי יִשְׁפַע לָחֶם. דִּהָא יֵצֵר הַטּוֹב אֲשֶׁתְּפָאֵי בִידֵיהּ, וְאִיהוּ מְלַךְ עֲלֵיהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְוִי עַל זֶה! וְוִי עַל זֶה! (משלי ל) תַּחַת עֶבֶד פִּי יִמְלוֹךְ וְנִבְּל פִּי יִשְׁפַע לָחֶם. שְׁהָרִי יֵצֵר הַטּוֹב נִשְׁפָּה בִידּוֹ, וְהוּא מְלַךְ עֲלֵיו.

אֲשֶׁת יִפֶּת תֹּאֵר, דָּא הִיא נִשְׁמָתָא. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (שם לא ל) אֲשֶׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל. דִּהָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, אֵינּוֹן סִיעֵן וּמְנַהֲיָגִין דְּנִשְׁמָתִין, וְאֵינּוֹן סִיעֵן וּמְנַהֲיָגִין דִּיֵּצֵר הָרַע, אֵינּוֹן בְּקִטְרוּגָא תְדִירָא, מְקִטְרָגִין אֲלִין בְּאֲלִין, וְכָל שְׁיִיפִין דְּגוּפָא בְּצַעֲרָא בִּינִיָּיהוּ, בִּין נִשְׁמָתָא וּבִין יֵצֵר הָרַע.

אֲשֶׁת יִפֶּת תֹּאֵר - זוּהִי הַנְּשֻׁמָּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם לא) אֲשֶׁה יִרְאֵת ה' הִיא תִתְהַלֵּל. שְׁהָרִי בְּכָל יוֹם וְיוֹם, אוֹתָם הַסִּיעוֹת וְהַמְנַהֲיָגִים שֶׁל הַנְּשֻׁמוֹת, וְאוֹתָם הַסִּיעוֹת וְהַמְנַהֲיָגִים שֶׁל יֵצֵר הָרַע, הֵם בְּקִטְרוּגַת תְּמִיד, מְקִטְרָגִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף בְּצַעֲרַת בִּינֵיהֶם, בִּין הַנְּשֻׁמָּה וּבִין יֵצֵר הָרַע.

וְהַבְּאֲתָה אֶל תּוֹךְ בֵּיתָךְ, דָּאֵת תְּרַכַּת מִתְּמָן. (שם ל כג) וְשִׁפְחָה פִּי תִירֵשׁ גְּבֻרְתָּהּ. וּכְבֹר אוֹקִימָנָא מְלִין. וְגִלְחָה אֶת רֵאשִׁיהּ וְעִשְׂתָּהּ אֶת צַפְרָנֶיהָ, וְתַדְפִּי מֵהֵהוּא זִוְהֵמָא דְאֵטִיל בַּהּ נַחֲשׁ.

וְהַבְּאֲתָה אֶל תּוֹךְ בֵּיתָךְ, שְׁגִרְשָׁה מִשָּׁם. (שם ל) וְשִׁפְחָה פִּי תִירֵשׁ גְּבֻרְתָּהּ, וּכְבֹר בְּאֲרָנוֹ אֶת הַדְּבָרִים. וְגִלְחָה אֶת רֵאשִׁיהּ וְעִשְׂתָּהּ אֶת צַפְרָנֶיהָ, וְתַטְהֵר מֵאוֹתָהּ זִוְהֵמָה שֶׁהֵטִיל בָּהּ הַנְּחָשׁ.

וְהַסִּירָה אֶת שְׁמֹלֶת שַׁבְּיָהּ, מֵאֵינּוֹן פְּסוּ דְמִסְאַבָּא וְזִינִין בִּישִׁין מִחוּבָא דְעֵגְלָא. דִּהָא בְּקִדְמִיתָא הוּיָא לְהוּ לְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא, דְקִבְּלוּ בְטוּרָא דְסִינֵי. וְכַד עֶבְדוּ יַת עֵגְלָא, אֲעֵדוּ מְנִיָּיהוּ אֵינּוֹן לְבוּשֵׁי יָקָר, דְכֹתִיב (שמות לג ז) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מֵהַר חוֹרֵב.

וְהַסִּירָה אֶת שְׁמֹלֶת שַׁבְּיָהּ, מֵאוֹתָם כְּסוֹת שֶׁל טְמֵאָה וּמֵינִים רְעִים מִחֻטָּא הַעֲגָל. שְׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ לָהֶם לְבוּשֵׁי קֹדֶשׁ שֶׁקִּבְּלוּ בְהַר סִינֵי, וְכִשְׁעִשׂוּ אֶת הַעֲגָל, הוֹסִרוּ מֵהֶם אוֹתָם לְבוּשֵׁי כְבוֹד, שֶׁפְּתוּב (שמות לב) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מֵהַר חוֹרֵב. וּבְכֹתָהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים - זֶהוּ חֹדֶשׁ אֶלּוּל, שְׁבוּ עָלֶיהָ מֹשֶׁה לְהַר לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁיִמְחַל לְיִשְׂרָאֵל עַל (חטא) הַעֲגָל. וּמִשׁוּם זֶה, וּבְכֹתָהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים, מִשׁוּם שֶׁגִּלְחָה אֶת עֲרוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעֲרוֹת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ויקרא יח) עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְּךָ לֹא תִגְלַח. וְעַל זֶה אָמַר (תהלים קיט) פִּלְגֵי מִים יִרְדּוּ עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ.

וּבְכֹתָהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים, דָּא הִיא יֵרַחָא דְאֶלּוּל, דְּבִיָּה סְלִיק מִשָּׁה לְטוּרָא, לְמַבְעֵי רַחֲמִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין דִּישְׁתַּבֵּיך לְיִשְׂרָאֵל עַל (חובא) דְעֵגְלָא. וּבְגִין דָּא וּבְכֹתָהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים, בְּגִין דְּגִלְיָ עֲרִיִיתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְעֲרִיִיתָא דְאוּרִיִיתָא. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ויקרא יח ז) עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְּךָ לֹא תִגְלַח. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים קיט קלו) פִּלְגֵי מִים יִרְדּוּ עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ.

וּבְכֹתָהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים, דָּא הִיא יֵרַחָא דְאֶלּוּל, דְּבִיָּה סְלִיק מִשָּׁה לְטוּרָא, לְמַבְעֵי רַחֲמִין קָמֵי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּגִין דִּישְׁתַּבֵּיך לְיִשְׂרָאֵל עַל (חובא) דְעֵגְלָא. וּבְגִין דָּא וּבְכֹתָהּ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמִים, בְּגִין דְּגִלְיָ עֲרִיִיתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְעֲרִיִיתָא דְאוּרִיִיתָא. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ויקרא יח ז) עֲרוֹת אֲבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְּךָ לֹא תִגְלַח. וְעַל זֶה אָמַר (תהלים קיט) פִּלְגֵי מִים יִרְדּוּ עֵינָי עַל לֹא שָׁמְרוּ תוֹרָתְךָ.

וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל רַחֲמִין מְמַלְכָּא כָּל הַהוּא זְמָנָא, עַד יוֹמָא דְכַפּוּרֵי, דְנַחֲתִית

מִשֶׁה מִן טוֹרָא, וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא כָּל הַהוּא יוֹמָא. וְכַדִּין אֲתַדְבֵּק מִלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וְאַחַר כֵּן תְּבוּא אֱלִיָּהּ וּבְעֻלְתָּהּ וְהִיתָה לָּךְ לְאַשָּׁה.

וְגִזְרוּ קְיִימָא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא יִפְלָחוּן עוֹד פּוּלְחָן נוֹכְרָאָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות לד י) הִנֵּה אֲנֹכִי פּוֹרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל עַמֶּךָ וּגְוִי. וְכַתִּיב (שם יז) תִּמְנָן, אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ. וְעַל דָּא וּמְכוֹר לֹא תִמְכְּרֶנָּה בַּכֶּסֶף, לֹא תִשְׁקַר בְּנִשְׁמַתָּךְ, בְּגִין דְּחַלְזֵן דְּכֶסֶף. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שם כ כג) לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף, וְאֱלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם.

וּבְאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִזְרַ עֲלֵיהוֹן תַּעֲנִיתָא בְּיוֹמָא דִּין. דְּכַתִּיב, (ויקרא כג כט) כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תַעֲנֶה בַעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמִּיהָ. בְּגִין דִּיתְכַפֵּר לְהוֹן כָּל חוֹבֵיהוֹן. דְּכַתִּיב, (שם טז ל) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהַרוּ. עַד כָּאן. (דף עב ע"ב).

מדרש הנעלם

רבי שמעון אמר, נפשא, דהיא משפּעא דיסודא עילאָה, פד איהי חבת, אשא דלעילא שלטא עליה. זינא בזינייה. ובגופא שלטא אשא דלרע. ושלמא על כל ישראל. ומאן דאמר, דמאן דאזיל מהאי עלמא בלא בנין, דאתי זימנא אחריתי לעלמא הדין, אמר קשוט.

ועוד. אינון חייבנא דשאטין באוריא, עד דמרצו חובביהו, ובתר נכנסין פעם שנייה בגוף, כדי לצרף אותו, ואם יצדק, שוב אינו נכנס פעם אחרת. ואם לאו, פעם שלישית. שנאמר, (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. ואם חס ושלום

הזמן ההוא, עד יום הכפורים שירד משה מההר, והיו ישראל בתענית כל היום ההוא. ואז נדבק המלך בגבירה, כמו שנאמר (דברים כא) ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והייתה לך לאשה.

וכרתו ברית עם הקדוש ברוך הוא שלא יעבדו עוד עבודה זרה, כמו שנאמר (שמות לד) הנה אנכי פורת ברית נגד כל עמך וגו'. וכתוב שם (שם) אלהי מסכה לא תעשה לך. ועל זה, ומכר לא תמכרנה בכסף, אל תשקר בנשמתך בשביל אלהי כסף, כמו שנאמר (שמות כ) לא תעשוון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם.

אשרי הם ישראל, שהקדוש ברוך הוא גזר עליהם תענית ביום הזה, שכתוב (ויקרא כג) כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה. כדי שיתכפרו לכם כל חטאיכם. שכתוב (שם טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. עד כאן.

מדרש הנעלם

רבי שמעון אמר, הנפש, שהיא משפּע היסוד העליון, כשהיא חוטאת, האם שלמעלה שולטת עליה. מין במינו. ובגוף שולטת האש שלמטה. ושלום על כל ישראל.

ומי שאומר, שמי שהולך מן העולם הזה בלי בנים, שפא פעם אחרת לעולם הזה - אמר אמת. ועוד, אותם הרשעים ששטים באויר, עד שמרצים את חטאם, ואחר כך נכנסים פעם שנייה לגוף, כדי לצרף אותו, ואם יצדק, שוב אינו נכנס פעם אחרת. ואם לא - פעם שלישית, שנאמר (איוב ג) הן כל אלה יפעל אל פעמים

שלוש עם גבר. ואם חס ושלום לא יצדק באלו השלשה פעמים, שוב אין לו תקנה, וזהו הכרת תפירת. ועל דא בעי בר נש לאזדהרא בנפשיה, דילמא אתא זימנא אחרא.

ואית לנא ראיה מנדב ואביהוא, פדכתבינא, דמיתו פלגי גופא (היו בנין) דלא אנסיבו. ועוד אית לנא סמך, מענין יבמה יבא עליה. בגין דלא ישתרש זרעיה, ולא יצטרף למיתי זימנא אחרא בגוף. ותו אוליפנא מאונן, דאמר הפתוב ביה, (בראשית לח ט) לבלתי נתן זרע לאחיו. ועוד ראיה אחרת, (רות ד יז) ילד בן לנעמי. וכי ילד רות והלא רות לנעמי? אלא ללמד, שזה עובד הוא היה מחלון, ומית בלא בניס (יש אומרים מחלון לבדו היה).

ומשום כן תראה אדם צדיק ורע לו, אולי פעם אחרת בא לעולם, ולא היה כל כן צדיק, ומת בענין הזה, ולכן פעת, כשנכנס לעולם הזה, מנפה חטאו, וזהו צדיק ורע לו.

וכמו כן רשע וטוב לו, אולי בא פעם אחרת ומת בלי בניס, והיה צדיק ולא גמור, וכעת משלם לו מזכותו בעולם הזה. וזהו (הושע יד) פי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם.

וזהו שאמרנו, (שם) פי ישבו אחים יחדו. רבי יצחק אמר, פי ישבו אחים - שיפירו בלבם שהם אחים, כמו שנאמר (תהלים כט) וישב ה' מלך לעולם. במה שנודעים שהוא מלך על הכל.

ומת אחד מהם ובן אין לו (דברים כה), הרי אם היו לו בניס - לא צריך. רבי תנחום אמר רבי יוסי, יבמה יבא עליה - למה צריך? שלא למעט מהדמיון שכולל כל הדמיונות.

לא יצדק באלו השלשה פעמים, שוב אין לו תקנה, וזהו (במדבר טו לא) הכרת תפירת. ועל דא בעי בר נש לאזדהרא בנפשיה, דילמא אתא זימנא אחרא.

ואית לנא ראיה מנדב ואביהוא, פדכתבינא, דמיתו פלגי גופא (היו בנין) דלא אנסיבו. ועוד אית לנא סמך, מענין יבמה יבא עליה. בגין דלא ישתרש זרעיה, ולא יצטרף למיתי זימנא אחרא בגוף. ותו אוליפנא מאונן, דאמר הפתוב ביה, (בראשית לח ט) לבלתי נתן זרע לאחיו. ועוד ראיה אחרת, (רות ד יז) ילד בן לנעמי. וכי ילד רות והלא רות לנעמי? אלא ללמד, שזה עובד הוא היה מחלון, ומית בלא בנין (יש אומרים מחלון לבדו היה).

ובגין כן תחמי, בר נש צדיק ורע לו. דילמא זימנא אחריתי אתא לעלמא, ולא היה זכאי כל כן, ומת בענין זה, וכדו השתא פד עאל להאי עלמא, מנפה חוביה, והדין הוא צדיק ורע לו.

וכמו כן רשע וטוב לו. דילמא אתא זימנא אחרא, ומת בלא בנין, והיה זכאי ולא גמור, והשתא משלם ליה מזכותיה בעלמא דין. ודא הוא (הושע יד י) פי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם.

והא דאמרן פי ישבו אחים יחדו. רבי יצחק אמר, פי ישבו אחים, שיפירו בלבם שהם אחים. כמה דאת אמר, (תהלים כט י) וישב ה' מלך לעולם. במה דאשתמודעין דהוא מלפא על כולא.

ומת אחד מהם ובן אין לו, הא אם הווי ליה בנין, לא אצטרף. רבי תנחום אמר רבי יוסי, יבמה יבא עליה, למאי אצטרף. דלא לאמעוטי מדמיונא דכליל כל דמיונין.

רבי יצחק פתח, (קהלת ד) יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו. יש אחד, דין הוא בר נש דיתפטר מעלמא הדין חסר מן טבתא, דהוא חד, ולית ליה זכותא למעבד תניין. דתניא, אמר רבי יצחק, האי מאן דאתפטר מן עלמא הדין יחיד בלא תניין, איתמעט וישתיצי מדמיונא דכליל כל דמיונין.

מזבים השנים מן האחד (שם ט). מאי טעמא, משום דכתיב אשר יש להם שכר טוב בעמלם. אמר רבי יצחק, תא חזי, דכתיב קרא, (שם י) כי אם יפלו האחד יקים את חברו, בההוא דמיונא. ואילו האחד שיפול, ואין שני להקימו.

רבי יהודה שלח ליה לר' אבא, אמר, אתון דקיימתון קמי מאריהון דמתניתין, מאי טעמא יבמה יבא עליה להקים שם המת, ולא באשה אחרת.

שלח ליה, (ירמיה ב כד) פרה למד מדבר באות נפשה שאפה רוח. איתרגיש רבי יהודה, ואמר, ודאי דא היא רזא דחכמתא, משמע דאמר שאפה רוח, רוח ממש.

ואזלא הא פהאי דאמר רבי יוסי דכתיב, (קהלת ח) ובכן ראיתי רשעים קברים ובאו. ובאו ממש. אמר רבי יצחק, ומתפרש מלה, במאי דכתיב, באות נפשה דמשמע דאפילו ארוסה, ואפילו בעולה אתיין בתועלתא דהאי מלה.

והיה הבכור אשר תלד יקום וכו'. ומאי טעמא הבכור, ולא השני ולא השלישי. אמר רבי יודן, הבכור והראשון על כל פנים של מת הוא, ודעתיהו דתרויהון בזווגא קדמאה במיתא.

רבי יצחק פתח, (קהלת ד) יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו. יש אחד - זהו אדם שנפטר מהעולם הזה חסר מטוב, שהוא אחד, ואין לו זכות לעשות שני. שלמדנו, אמר רבי יצחק, זה מי שנפטר מן העולם הזה יחיד בלי שני, התמעט והתפלה מהדמיון שכולל כל הדמיונות.

מזבים השנים מן האחד (שם ט), מה הטעם? משום שכתוב אשר יש להם שכר טוב בעמלם. אמר רבי יצחק, בא וראה, שכתב הפסוק (שם ט) כי אם יפלו האחד יקים את חברו, בדמיון ההוא. ואילו האחד שיפול - ואין שני להקימו. רבי יהודה שלח לו רבי אבא. אמר, אתם שעומדים לפני בעלי המשנה, מה הטעם יבמה יבא עליה להקים שם המת, ולא באשה אחרת?

שלח לו, (ירמיה ב) פרה למד מדבר באות נפשה שאפה רוח. התרגיש רבי יהודה, ואמר, ודאי זהו סוד החכמה, ממשמע שכתוב שאפה רוח, רוח ממש.

וזה הולך כמו מה שאמר רבי יוסי, שכתוב (קהלת ח) ובכן ראיתי רשעים קברים ובאו. ובאו ממש. אמר רבי יצחק, והדבר מתפרש במה שכתוב באות נפשה, שמשמע שאפלו ארוסה, ואפלו בעולה באות בתועלת הדבר הזה.

והיה הבכור אשר תלד יקום וכו' (דברים כה). ומה הטעם הבכור, ולא השני ולא השלישי? אמר רבי יודן, הבכור והראשון על כל פנים של מת הוא, ודעת שניהם בזווג הראשון במת.

למדנו, אמר רבי יוסי, (שם ט) ועלתה יבמתו השערה אל

תניא, אמר רבי יוסי, ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים, האי מלה חוצפא

הזקנים - דבר זה נראה חצפה!
אמר רבי יהודה, חס ושלום שזו
חצפה, אלא להראות הטוב
שצריך לעשות עם המת, והוא
לא רוצה, ולפיכך עושים לו קלון
לפני כלם.

איזה קלון עושים לו? שכתוב
וירקה בפניו, להפלים בפני הכל,
אשר לא יבנה את בית אחיו.
והפסוק כותב, וירקה ואמרה
פכה כו', כמו שנאמר (במדבר יב)
ואביה ירק ירק בפניה הלא
תכלם.

רבי אבהו אמר רבי יוחנן, כעסה
(וירקה) רק, שנראה שהוא רק, ולא
מים, ולא שהתכסה בעפר.

האשה ההיא, שבאה לפני רבי
שמעון ונרקה רק, ונראה בה
שאכלה באותה שעה, ולא היה
נראה רק, ולא נעשתה ביום
ההוא, ואחר כך נמלכו, והזדווגו
זה עם זה.

והאם רבי שמעון עשה כף? והרי
למדנו, אם נמלכו קדם שתעלה
לפני הדין - נאה! ומשהתירה
את נעלו לפני הדין - לא!

אמר רבי יהודה, שונה אותה
האשה, שטרם שעשו זה עם זה,
אלא שירקה רק לראות, ולא היה
כשר, והלכו והזדווגו זה עם זה
אחר כך.

והרצה נעלו, כמו שנאמר (הושע
ח) חלץ מהם. רבי יהודה אמר
רבי חייא, כתוב (שמות א) אל תקרב
הלום של נעליך מעל רגליך, וכי
מנעל מטהר את המקום או
מטמא את המקום? אלא אמר
רבי אבא, מלמד שצנה לו הקדוש
ברוך הוא בדרך כבוד להתפרש
מאשתו מכל וכל. במשה כתוב
ונעליך, וביהושע כתוב נעליך,
שלא יפרש מאשתו מכל וכל,
אלא לעתים מזומנים.

אתחזי. אמר רבי יהודה, חס ושלום דחוצפא
הוא, אלא לאתחזאה טיבו דבעיית למעבד
עם מיתא, ואיהו לא בעי, ולפיכך עבדית ליה
קלנא קמי כולא.

מאי קלנא עבדית ליה. דכתיב, וירקה בפניו,
להפלים בפני הכל, אשר לא יבנה את
בית אחיו. וקרא כתיב, וירקה ואמרה פכה
וכו'. פמה דאת אמר, (במדבר יב) ואביה ירק ירק
בפניה הלא תכלם.

רבי אבהו אמר ר' יוחנן, צהבה (וירקה) רוקא,
דמתחזי לכולא דאיהו רוקא, ולא מים, ולא
דאתפסי בעפרא.

ההיא איתתא, דאתת לקמיה דרבי שמעון,
ורמת רוקא, וחזי בה דאכלת בההיא
שעתא, ולא הוי מתחזי רוקא, ולא אתעבידת
ההוא יומא, ולבתר אמלכו ואזדווגו דא עם
דא.

ומי עביד ר' שמעון הכי, והתנן אי אמלכו
קודם דתסתלק קמי דיינא יאות,
ומדתשרי סיניה קמי דיינא לא.

אמר רבי יהודה, שאני ההיא איתתא, דעד
לא עבדו דא עם דא, אלא דארמית
רוקא למחזי, ולא הוה כשרא ואזלו ואזדווגו
דא עם דא לבתר.

והרצה נעלו, פמה דאת אמר (הושע ה ח) חלץ
מהם. רבי יהודה אמר רבי חייא,
כתיב, (שמות ג ה) אל תקרב הלום של נעליך מעל
רגליך, וכי מנעל מטהר את המקום, או מטמא
את המקום. אלא אמר רבי אבא, מלמד שצנה
לו הקדוש ברוך הוא בדרך כבוד להתפרש
מאשתו מכל וכל. במשה כתיב נעליך,
וביהושע כתיב (הושע ה טו) נעליך, שלא יתפרש
מאשתו מכל וכל, אלא לעתים מזומנים.

בי המקום אשר אתה עומד עליו. (שמות ג ה)
 מקום יש לך במעלה גדולה משאר בני
 אדם, מדרגה הנקראת קודש. ועל כן נצטוו
 להתפרש מאשתו בדרך נעל. אף כאן נמי האי
 נעל פרישות אשה. (דף עג ע"א)

אמר רבי יוחנן, צריך האדם לבטוח בקונו,
 וליקח אשה, ולהוליד בנים, שלא ילך
 עירי לעולם הבא. דתנן, מאי דכתיב, (ויקרא כ
 כא) עיריים ימותו, דכל מי שאין לו בנים בעולם
 הזה, הוא פאלו לא נברא ולא היה, ונקרא
 עירי מן העולם הזה, ומן העולם הבא.
 דאמר רבי יוחנן, מאחר שהאדם נושא אשה,
 ומוליד בנים. נקרא עבד ה', ונוחל
 העולם הזה, והעולם הבא. דכתיב, (יחזקאל מד ל)
 להניח ברכה אל ביתך.

מוש' למה הדבר דומה. למלך שנתן פקדון
 לשלשה בני אדם, האחד שמר את
 הפקדון. השני אבד את הפקדון לגמרי.
 השלישי טגף את הפקדון, ונתן ממנו לאחר
 לשמרו. לימים, בא המלך לתבוע פקדונו.
 אותו ששמר הפקדון, שבחו המלך ועשאו
 נאמן ביתו. השני שאבד את הפקדון, האבידו
 מן העולם, וצוה שלא יהיה לו שם ושארית.
 השלישי שטגף את הפקדון, והניח ממנו
 לאחר, אמר המלך, הניחו לזה עד שגראה
 האחר, היאך יעשה ממה שהניח זה בידו,
 ובין כך לא יצא מבית המלך.

זכה האחר, יצא זה לחירות. לא זכה, אמר
 המלך, תנו לזה עונש על שטגף את
 הפקדון, וישאר הפקדון שלו. רב הונא אמר,
 כיון דעאל עאל.

ואי טגף את הפקדון ולא הניח ביד אחר
 לשמרו, מוציאין אותו מבית המלך, עד

הנעל הזו פרישות אשה.

אמר רבי יוחנן, צריך אדם לבטח
 בקונו, ולקח אשה, ולהוליד
 בנים, שלא ילך עירי לעולם
 הבא. ששנינו, מהו שכתוב (ויקרא
 כ) עיריים ימותו? שכל מי שאין
 לו בנים בעולם הזה, הוא פאלו
 לא נברא ולא היה, ונקרא עירי
 מן העולם הזה ומן העולם הבא.
 שאמר רבי יוחנן, מאחר שהאדם
 נושא אשה ומוליד בנים, נקרא
 עבד ה', ונוחל העולם הזה
 והעולם הבא, שכתוב (יחזקאל מד)
 להניח ברכה אל ביתך.

מוש' למה הדבר דומה? למלך
 שנתן פקדון לשלשה בני אדם.
 האחד שמר את הפקדון; השני
 אבד את הפקדון לגמרי;
 השלישי טגף את הפקדון, ונתן
 ממנו לאחר לשמרו. לימים בא
 המלך לתבוע פקדונו. אותו
 ששמר הפקדון, שבחו המלך
 ועשאו נאמן ביתו. השני שאבד
 את הפקדון, האבידו מן העולם,
 וצוה שלא יהיה לו שם ושארית.
 השלישי שטגף את הפקדון
 והניח ממנו לאחר - אמר המלך:
 הניחו לזה עד שגראה האחר
 היאך יעשה ממה שהניח זה
 בידו, ובין כך לא יצא מבית
 המלך.

זכה האחר - יצא זה לחרות. לא
 זכה - אמר המלך: תנו לזה עונש
 על שטגף את הפקדון, וישאר
 הפקדון שלו. רב הונא אמר, כיון
 שנכנס - נכנס.

ואם טגף את הפקדון ולא הניח
 ביד אחר לשמרו, מוציאים אותו
 מבית המלך, עד שיבא אחר

ויתקן מה שטנף זה, והפקדון מוציאין אותו מידו של זה, ונותנים אותו לזה שתקנו.

רבי חייא אמר, כתוב (בראשית ב) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. פיון שאמר נשמת חיים, למה ויהי האדם לנפש חיה? אלא על מנת פן נתן הקדוש ברוך הוא נשמה באדם, שיהיה לנפש חיה. במערב קוראים לילדת חיה.

ועוד, אלהים הוציא מינים למינו, והיא הנשמה, והנשמה מתחלקת ומתרבה בגוף, בעוד שהיא בגוף, וכיון שיוצאה מהגוף, מתרבה ביותר, ומשגת מה שלא תוכל להשיג בעודה בגוף.

וחכה שנפרדת מהגוף, רוצה להדבק באלהים, ומשום שלא הוציאה גוף, שהוא מינו, כמו שהוציא אלהים נשמה שהיא מינו - לא מתקבלת, וחוזרת ושואפת עד שתכנס בגוף אחר, כדי לקיים זרע לשוב להדבק בגוף הטהור והנקי והנקי. ומי שלא הניח בנים, לא מודקק לו. זהו שכתוב (ירמיה ב) באות נפשה שאפה רוח.

רבי שמעון אמר, מי שלא השאיר אחריו גזעים לשרש, נשמתו פלה מן אותו הדמיון שכולל כל הדמיונות, עד שמתגלגלת ומורקת מפלי לכלי, כמו שנאמר (שם) ולא הורק מפלי אל פלי. מה תקנתו? כתוב (ויקרא כה) ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממפר אחריו.

רבי יהודה אמר, מתגלגלת עד שתמצא פלי פשר להתתקן. ואם אותו הגואל איננו, נשבר הפלי הקר, ועל זה נקרא (דברים ז) ומשלם לשנאיו אל פניו

שאיבא אחר ויתקן מה שטנף זה, והפקדון מוציאין אותו מידו של זה, ונותנין אותו לזה שתקנו.

רבי חייא אמר, פתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. פיון דאמר נשמת חיים, אמאי ויהי האדם לנפש חיה. אלא, על מנת פן נתן הקדוש ברוך הוא נשמה באדם, שיהיה לנפש חיה. במערבא קורין לילדת, חיה.

ותו, אלהים אפיק זינין לזיניה, והיא הנשמה והנשמה מתחלקת ומתרבה בגוף, בעוד שהיא בגוף, וכיון שיוצאה מהגוף, מתרבה ביותר, ומשגת מה שלא תוכל להשיג בעודה בגוף.

וחיבה שנפרדת מהגוף, רוצה להדבק באלהים, ובגין דלא אפיקת גופא, דהוא זיניה, כמה דאפיק אלהים נשמתא דהוא זיניה, לא מתקבלת, וחוזרת ושואפת עד שתכנס בגוף אחר, כדי לקיים זרע ולשוב להדבק בגוף הטהור והנקי והנקי. ומי שלא הניח בנים, לא מודקק ליה. הדא הוא דכתיב, (ירמיה ב כד) באות נפשה שאפה רוח.

רבי שמעון אמר, האי מאן דלא אשתאר בתריה גזעין לשרשא, נשמתיה אשתיצי מן ההוא דמיונא דכליל כל דמיונין, עד דמתגלגלא, ואיתורקת ממאנא למאנא. כמה דאת אמר, (שם מח יא) ולא הורק מפלי אל פלי. מאי תקנתיה. פתיב, (ויקרא כה כה) ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממפר אחריו.

רבי יהודה אמר, מתגלגלת עד די תשפח מאנא דכשרא לאתתקנא. ואי ההוא פרוקא לא הוי, קוזטיפא דבודיטא אתבר. ועל האי אתקרי, (דברים ז) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. וכתיב (שם ה י)

לְהַאֲבִידוֹ. וְכָתוּב (שם ה) וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֲלֹפִים לְאֲהָבֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי.

רַבֵּן אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב (בראשית ט) בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. מֵה שֵׁם זֶה הוֹצִיא מִיָּנַיִם לְמִינוֹ, כִּי צָרִיךְ אָדָם לְהוֹצִיא מִיָּנַיִם לְמִינוֹ.

פְּרֻשַׁת כִּי תִבָּא

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי הֵלֵךְ לוֹ וּבְרַח לְמַדְבַּר לוֹד, וְנִגְנַז בְּמַעְרָה אַחַת, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵי הַתְּרַחֵשׁ לְהֵם נֶס, וַיֵּצֵא לְהֵם חֲרוּב אֶחָד וּמַעֲזֵן מִיָּם אֶחָד. אֶכְלוּ מֵאוֹתוֹ חֲרוּב, וְשָׂתוּ מֵאוֹתָם מִיָּם. הָיָה אֵלֵיהֶם, זְכוּר לְטוֹב, בָּא אֵלֵיהֶם כֹּל יוֹם פְּעֻמִּים, וּמְלַמֵּד אוֹתָם. וְלֹא יָדַע אִישׁ עֲלֵיהֶם. יוֹם אֶחָד הָיוּ שׁוֹאֲלִים הַחֲכָמִים בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְאוֹמְרִים קָלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֻנָּים, הֵן כְּנֻגַד בֵּית רֵאשׁוֹן. קָלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה כְּנֻגַד בֵּית שְׁנֵי וְגִלּוֹת אַחֲרוֹן. הַקָּלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֻנָּים יֵשׁ בְּהֵן הַבְּטָחוֹת וּבְחִיבוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוּב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגו'. וְכָתוּב, וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲיִבֵיהֶם. הַקָּלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה, לֵית בְּהוֹ הַבְּטָחוֹת, וְלֵית בְּהוֹ נַחְמָה כָּלֵל, כִּמָּא דְכָתִיב, בְּקָלְלוֹת קַדְמָאִין. וְלֹא הוּוּ יָדְעֵי.

הָיוּ יוֹדְעִים. קָם רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֶלְעָאי וְאָמַר, חֲבַל עַל חֶסְרוֹנוֹ שֶׁל בַּר יוֹחָאי, וְאִין מִי שִׁיּוֹדַע עֲלָיו. וְאֵלּוּ יָדְעוּ, אִין רְשׁוֹת לְגִלּוֹת אוֹתוֹ.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה קָם יוֹם אֶחָד בַּבֶּקֶר, רָאָה אֶת כָּל אוֹתָם עוֹפּוֹת שָׁהִם הָיוּ טָסִים, וַיּוֹנָה אַחַת הוֹלֶכֶת בִּינֵיהֶם. קָם עַל רְגֵלּוֹ וְאָמַר: יוֹנָה, יוֹנָה נֶאֱמָנָה, מִיּוֹם הַמַּבּוּל דְּמוֹת הָעָם הַקְּדוּשׁ

וַעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֲלֹפִים לְאֲהָבֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי. הַיְרַבֵּךְ אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב (בראשית ט ו) בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. מֵה שְׁמָא דָּא אִפִּיק זִינִין לְזִינְיָה, כִּי בְעֵי בַר נֶשׁ לְאַפְקָא זִינִין לְזִינְיָה.

פְּרֻשַׁת כִּי תִבָּא

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אֶזְלַ לֵיהּ וַעֲרַק לְמַדְבְּרָא דְלוֹד, וְאֵתְגַנְיִז בְּחַד מַעְרְתָא, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. אֵתְרַחֵישׁ לוֹן נִיטָא, וַיִּנְפַק לְהוֹ חַד חֲרוּבָא, וְחַד מַעֲזֵינָא דְמֵיָא. אֶכְלֵי מַהֵהוּא חֲרוּבָא, וְשָׂתָאן מֵאִינוֹן מֵיָן. הָוָה אֵלֵיהֶוּ זְכוּר לְטוֹב, אֶתִי לוֹן בְּכָל יוֹמָא תְרֵי זְמַנֵּי, וְאוֹלִיף לוֹן. וְלֹא יָדַע אִינֶשׁ בְּהוֹ.

יִמָּא חַד הוּוּ חֲפִימֵיָא בְּבֵי מְדַרְשָׁא שׁוֹאֲלִין, וְאֶמְרִין, קָלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֻנָּים, אִינוֹן כְּנֻגַד בֵּית רֵאשׁוֹן. קָלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה כְּנֻגַד בֵּית שְׁנֵי וְגִלּוֹת אַחֲרוֹן. בְּקָלְלוֹת שְׁבַתְתוֹרַת כְּהֻנָּים, אֵית בְּהוֹ הַבְּטָחוֹת, וּבְחִיבוֹ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, דְכָתִיב, (ויקרא כו מב) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְגו'. וְכָתִיב (שם כו מד) וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲיִבֵיהֶם. קָלְלוֹת שְׁבַמְשֻׁנָה תוֹרָה, לֵית בְּהוֹ הַבְּטָחוֹת, וְלֵית בְּהוֹ נַחְמָה כָּלֵל, כִּמָּא דְכָתִיב, בְּקָלְלוֹת קַדְמָאִין. וְלֹא הוּוּ יָדְעֵי.

קָם רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֶלְעָאי וְאָמַר, חֲבַל עַל גְּרִיעוֹתָא דְבַר יוֹחָאי, וְלֵית מֵאֵן דִּידַע מַנְיָה. וְאֵלּוּ יָדְעֵי, לֵית רְשׁוֹ לְגִלְגָּאָה לֵיהּ.

ר' יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה, קָם יוֹמָא חַד בְּצַפְרָא, חָמֵי כָּל אִינוֹן עוֹפִין דְאִינוֹן הוּוּ טָאֶסֶן, וְשַׁפְנִינָא חָדָא אֶזְלַ בְּתַרְיָהוּ. קָם עַל רְגֵלּוֹי וְאָמַר, שַׁפְנִינָא, שַׁפְנִינָא מַהֵימָנָא, מִיּוֹמָא טוֹפְנָא דִּיּוֹקְנָא דַעֲמָא קַדִּישָׁא, לָהּ יָאוֹת וּלְהַ

נָאָה, זֵיל וְעֵבִיד לִי שְׁלִיחוּתָא חָדָא לְבַר יוֹחָאי, בְּאַתֵּר דְּאִיהוּ תַּמָּן.

אֶסְתַּחֲרָא הֵהוּא שְׁפַנְינָא וְקָמַת קַמִּיה. פְּתַב פְּתָקָא חָדָא, וְאָמַר מָה דְאָמַר. וְקָמַת שְׁפַנְינָא וּנְטָלַת בְּפוּמָה, וְאַזְלַת לְגַבְיָה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְשׁוּיָאֵת לִיה בְּכַנְפָּא. אֶסְתַּפְּל בְּהֵהוּא פְתָקָא, וּבְכָה, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. וְאָמַר, בְּכִינָא עַל פְּרִישׁוּתָנָא מִן חֲבַרְיָא, וּבְכִינָא עַל מְלִין אֶלְיִן, דְּלֹא אֲתַגְּלִיין לְהוּ, מָה יַעֲבִדוּן דְּרִי בְתַרְיָא, אִי יִשְׁגִּיחוּן בְּהַאי.

אֲדַהְכִי, אַתָּא אֶלְיָהוּ זְכוּר לְטוֹב, חֲמִי דְבְכִי, אָמַר בְּשְׁלִיחוּתָא אַחֲרָא הוֹינָא זְמִין, הַשְׁתָּא, וְשִׁדְרַנִּי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְשַׁכְּכָא דְמַעֲיָה. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, לָא הָוָה אֶצְטְרִיךְ הַשְׁתָּא לְגַלְגָּא לְצַדִּיקַיָּא מְלִין אֶלְיִן.

אַבְרָ כֶּן אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּקַלְלוֹת קַדְמָאִין אֵית תְּלַתִּין וְתַרְיִן קַרְאִי, וְכִלְהוּ לְקַבִּיל שְׁבִילֵי דְאֹרֵייתָא. בְּקַלְלוֹת בְּתַרְיָא אֵית בְּהוּ חֲמִשִּׁין וְתַלַּת קַרְאִי, לְקַבִּיל פְּרִשְׁיִין וְאֹרְחִין דְּאֹרֵייתָא.

בְּגַלְלוֹת קַדְמָאָה דְּבֵית רֵאשׁוֹן, עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן שְׁבִילִין סְתִימִין דְּסַתְרָא, אֲתַגְּלִי חוּבְיָהוּ, וְאֲתַגְּלִי קִינְצָא דִּילְהוֹן, וְנַחְמָתָא וְאַבְטָחוּתָא דִּילְהוֹן. בְּגַלְלוֹת בְּתַרְיָא דְּבֵית שְׁנִי, עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁין וְתַלַּת פְּרִשְׁיִין אֹרְחִין דְּאֲתַגְּלִיין, אֶסְתִּים חוּבְיָהוּ, וְאַסְתִּים קִינְצִיָּהוּ, וְלֹא כְתִיב בְּהוּ הַבְּטָחוֹת וְנַחְמוֹת (דף עג ע"ב).

אֲדַהְכִי, עֲבַר חַד רוּחָא, וְאַפְרִישׁ לוֹן, וְסָלִיק אֶלְיָהוּ גוּ גַלְגָּלָא דְנוּרָא, וְאַשְׁתַּאֲרַ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּבְכִי, וְאַדְמוּךְ אֶפִּיתְחָא דְמַעֲרָתָא. אֲדַהְכִי, אַתָּא אֶלְיָהוּ זְכוּר לְטוֹב, אָמַר, קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲתַעַר מִשְׁנַתְךָ, זַפְּאָה חוּלְקָךְ, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָךְ. כָּל הַבְּטָחוֹת

לְךָ יָפָה וְלְךָ נָאָה. לְכִי וַעֲשֵׂי לִי שְׁלִיחוּת אַחַת לְבַר יוֹחָאי, בְּמַקּוּם שְׁהוּא שָׁם.

הַסְתַּוְכְּבָה אוֹתָהּ הַיּוֹנָה וְעַמְדָה לְפָנָיו. כְּתַב פְּתָק אֶחָד, וְאָמַר מָה שְׁאָמַר. וְעַמְדָה הַיּוֹנָה וְלָקְחָה אוֹתוֹ בְּפִיהָ, וְהִלְכָה אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְשָׁמָּה אוֹתוֹ בְּכַנְפֶיהָ. הַסְתַּפְּל בְּאוֹתוֹ הַפְּתָק וּבְכָה, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְאָמַר: אֲנִי בּוֹכָה עַל הַפְּרֻדָּה מִן הַחֲבָרִים, וְאֲנִי בּוֹכָה עַל הַדְּבָרִים הַלְלוּ שְׁלֹא הִתְגַּלְּוּ לָהֶם, מָה יַעֲשׂוּ הַדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים אִם יִשְׁגִּיחוּ בְּזֶה? בֵּינְתַיִם בָּא אֶלְיָהוּ, זְכוּר לְטוֹב, וְרוּחָה שְׁבוּכָה. אָמַר, הֵייתִי מְזַמֵּן לְשְׁלִיחוּת אַחֲרַת כְּעַת, וְהַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַח אוֹתִי לְשַׁכְּךָ אֶת דְּמַעוֹתֶיךָ. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, לֹא הִיָּה צְרִיךְ כְּעַת לְגַלּוֹת לְצַדִּיקִים הַדְּבָרִים הַלְלוּ.

אַבְרָ כֶּן אָמַר הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּקַלְלוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת יֵשׁ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם פְּסוּקִים, וְכֹלָם כְּנֶגֶד דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה. בְּקַלְלוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת יֵשׁ בְּהֵן חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים, כְּנֶגֶד פְּרִשְׁיֹת וְדְרַכֵּי הַתּוֹרָה.

בְּגַלְלוֹת רֵאשׁוֹנָה שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל אוֹתָם שְׁבִילִים נִסְתָּרִים שֶׁל הַסַּתֵּר, הַתְּגַלָּה חֲטָאָם, וְהַתְּגַלָּה קִצְּם, וְהַנְּחִמָּה וְהַהֲבִטְחָה שֶׁלָּהֶם. בְּגַלְלוֹת הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל בֵּית שְׁנִי עֲבַרוּ יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשׁ פְּרִשְׁיֹת וְדְרַכֵּים שְׁנֵגְלוּ, נִסְתָּם חֲטָאָם וְנִסְתָּר קִצְּם, וְלֹא כְתוּב בְּהֵם הַבְּטָחוֹת וְנַחְמוֹת.

בֵּינְתַיִם עֲבָרָה רוּחַ אַחַת וְהַפְרִידָה אוֹתָם, וְעָלָה אֶלְיָהוּ בַתּוֹךְ גַּלְגַּל שֶׁל אֵשׁ, וְנִשְׁאָר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּבְכָה וְנָרְדָם עַל פְּתַח הַמַּעְרָה. בֵּינְתַיִם בָּא אֶלְיָהוּ, זְכוּר לְטוֹב, וְאָמַר: קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהַתְּעוֹרֵר מִשְׁנַתְךָ. אֲשַׁרִּי חֲלַקְךָ, שֶׁהַקְדּוֹשׁ

ברוך הוא רוצה בכבודך. כל ההבטחות והנחמות של ישראל כתובות בקללות הללו.

בא וראה, מלך שאוהב את בנו, ואף על גב שקלל אותו והלקה אותו, אהבת מעיו עליו. כמראה רגז חזק, אז רחמנותו עליו. כף הקדוש ברוך הוא - אף על גב שקלל, דבריו הם באהבה. נראים בגלוי פקללות, והם טובות גדולות, משום שאלו הקללות היו באהבה, מה שלא היה כן באותן הראשונות, שפלן היו בדין הקשה.

בארנו יש דין ואהבה, פאב האוהב את בנו ורצועת המלקות לקח בידו, עשה נהימה גדולה וקולות גדולים. והמלקיות פלולות ברחמים.

וקשה מכל אותן הקללות - זהו שפתוב (דברים כח) גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה יעלם ה' עליך עד השמךך. פאן הן ההבטחות של האב על בניו, באהבה רבה. לא כתוב יעלה, אלא יעלם, יכבש אותם ויכסה אותם בנזק של מקומם, שלא יצאו החוצה, ויהיו כבושים ומכסים בנזביהם.

עד השמךך - מה שלא יהיה לעולם ולעולמי עולמים, שהרי נשבע הקדוש ברוך הוא שלא ישמיד את ישראל לעולם ולעולמי עולמים, וזכרונם יהיה קים תמיד, שפתוב (ישעיה טו) פן יעמד זרעכם ושמכם, וכתוב (ירמיה לא) כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה כו'.

והואיר ובשבעה הוא שלא ישמדו ישראל, עתידים שיהיו כל המפות והחטאים טמירים ומכסים, שלא יצאו החוצה להרע לישראל עד הזמן שיכלו מן העולם, מה שלא יהיה לעולם ולעולמי עולמים.

ונחמות דישראל, בהני קללות פתיבי. פוק וחזי, מלפא דרחים לכריה, ואף על גב דלטייה ואלקיה, רחימו דמעוי עליה.

פד אחזי רוגזא תקיף, פדין רחמנותא עליה. כף קודשא בריך הוא, אף על גב דלייט, מלוי ברחימו. אתחזיין באתגלייא לוטיין, ואינון טבוון סגיאן, בגין דאלין קללות ברחימו הוו. מה דלא הוה פן באינון קדמאין, דכלהו הוו בדינא תקיף.

בארין אית דינא ורחימו, פאפא דרחים על בריה, ורצועה דמלקיותא נקיט בידיה, עביד נהימו סגיא, וקלין רברבין. ומלקיותא פלילין ברחמי.

וקשיא מפל אינון קללות, דא הוא דכתיב, גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה יעלם ה' עליך עד השמךך. הכא אינון הבטחות דאפא על בריה, ברחימו סגי. יעלה לא כתיב, אלא יעלם, יכבש לון, ויכסי לון בנוקבא דדוכתייהו, דלא יפקון לבר, ויהון כבושין ומכוסין בנוקבייהו.

עד השמךך, מה דלא יהי לעלם ולעלמי עלמיא, דהא אומי קודשא בריך הוא, דלא ישיצי ית ישראל לעלם ולעלמי עלמין, ודוכרניהון יהי קיים תדירא. דכתיב, (ישעיה טו) פן יעמד זרעכם ושמכם. וכתוב, כה אמר ה' אם ימדו שמים מלמעלה וכו'.

והואיר ובאומאה איהו דלא ישתיצון ישראל, זמינא דיהון פל מכתשין ומרעין טמירין ומכוסין, דלא יפקון לבר לאבאשא לון, עד זימנא דישתיצון מן עלמא, מה דלא יהא לעלם ולעלמי עלמין.

הסוף של כלם והסיום של כלם - (דברים כח) והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה והתמפרתם שם לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קנה. פאן הבטחות ונחמות שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות לישראל בסוף הימים. והשיבך ה' מצרים באניות - ההבטחה לשוב ולעשות נסים ואותות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים בימים הראשונים, כמו שנאמר (מכה י) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

באניות - פאן הוא, כמו שאמרת, שאתה דורש בעניות, שתכלה הפרוטה מן הפיס. אבל עתידים כל בני העולם לבא על ישראל על ספינות הים, ויחשבו להשמיד אותם מן העולם, וכלם יטבעו בתוך הים, כמו שעשה בימים הראשונים.

ושם היא שמחה גדולה. כתוב פאן באניות, וכתוב שם (ישעיה מג) באניות ונתם. מה להלן רנה - אף פאן רנה.

בדרך אשר אמרתי לך. מיום שנברא העולם לא גלה הקדוש ברוך הוא את גבורתו להראותה בעולם ושעת רצון, אלא באותה דרך. כי כאשר ראיתם את מצרים - באותו דרך, ובאותו גון יעשה לך.

שחרי לאחר מכל שאר הצדדים יתכנסו על ישראל, ויחשבו ישראל, שבזמן הזה יאבדו, והם מכורים ליריביהם. זהו שכתוב (דברים כח) והתמפרתם שם. לא כתוב ונמפרתם, אלא והתמפרתם, בלבבכם תחשבו שאתם מכורים, ואין זה פך, שחרי כתוב ואין קנה, ואין מי שיכול לשלט עליהם.

למען תשכילו את כל

סופא דכולהון וסיומא דילהון, והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה והתמפרתם שם לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קנה. הכא הבטחות ונחמות, דזמין קודשא בריך הוא למעבד לישראל בסוף יומיא. והשיבך ה' מצרים באניות, אבטחותא לאתבא ולמיעבד נסין ואתין דעבד קודשא בריך הוא במצרים, ביומין קדמאין. פמה דאת אמר (מכה י טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

באניות, הכא איהו, פמה דאמרת, דאת דריש בעניות, שתכלה פרוטה מן הפיס. אבל, זמינן כל בני עלמא למיתי עלייהו דישראל על ספינן דימא, ויחשבו לשיצאה לון מן עלמא, וכלהו טביעין גו ימא, פמה דעבד ביומין קדמאין.

ותמן איהו חדוה סגיאה. פתיב הכא באניות, וכתוב התם (ישעיה מג יד) באניות ונתם. מה להלן רנה אף פאן רנה.

בדרך אשר אמרתי לך. מן יומא דאתברי עלמא, לא גלי גבורתיה קודשא בריך הוא לאתחזאה בעלמא, ושעתא דרעותא, אלא בהוא דרך. כי כאשר ראיתם את מצרים, באותו דרך, ובהוא גוונא יעביד לך.

דהא לבתר מכל שאר סטרין יתפנשו עלליהו דישראל, ויחשבו ישראל, דבזמנא דא יתאבדון, ואינון זבינן לבעלי דבביהון, הדא הוא דכתיב, והתמפרתם שם, ונמפרתם לא כתיב, אלא והתמפרתם, בלבבכו תחשבו דאתון זבינן, ולאן הכי, דהא ואין קונה פתיב, ולית מאן דיכיל לשלטאה עלייהו.

וכך דא, לסוף יומיא. ותלייא פולא בתיובתא. וכך זה לסוף הימים, והכל תלוי בתשובה, והכל נסתר, כפתיב (שם כט) למען תשכילו את כל

וְכוּלָּא סְתִים. כְּמָא דְכְּתִיב, לְמַעַן תִּשְׁפִּילוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן. מֵאֵן דְּאִית לִיה לְבָא, יִסְתַּכַּל וְיִדַע לְאַתְבָּא לְמֵאֲרִיָּה.

אָמַר לִיה ר' שְׁמַעוֹן, בְּאֵן אֶתֶר אֲתַגְלִיָּיא פּוּרְקָנָא דִישְׂרָאֵל בְּהַנִּי קַלְלוּת. אָמַר, אֲשַׁגַּח וְדִיִּיק, דְּוִכְתָּא בִישָׂא מְפֻלְהוּ, תַּמְּן הָוִי. אֲשַׁגַּח וְדִיִּיק וְאַשְׁפַּח, דְּכְּתִיב, וְהָיו חֲיִיךְ תְּלָאִים לָךְ מִנְגַד וּפְחַדְתָּ לִילָה וְיוֹמָם וְלֹא תֵאֱמִין בְּחֲיִיךְ. וְאַף עַל גַּב דִּידְעֵי חֲבָרְיָא זְמַן, אֵינוֹן חַיִּים, תְּלוּיִן קַמָּן וְסַפִּיקָן. וְעֵיקְרָא אִיהוּ וְיִצִּיבָן מְלִין.

בְּתַב פְּתַקָּא לְעִידָן רַמְשָׂא, וְשׁוּיָה בְּפוּם שְׁפַנִּינָא, וְאַזְלַת לְגַבִּיָּה דְרַבִּי יוֹסִי, דְּהָוָה בְּדוּכְתִיָּה, וְעֵינוּי מַחְכָּאן. כִּיּוֹן דְּחֲמָא לָהּ, אָמַר, שְׁפַנִּינָא. כְּמָא אֶת מְהֵימְנָא מְפַל עוֹפָא דְשְׁמַיָּא, קָרָא עֲלֵיהּ, (בְּרַאשִׁית ח י"א) וְתַבָּא אֲלִיו הַיּוֹנָה לְעַת עָרַב וְהַנְּה עֲלָה זֵית טָרַף בְּפִיָּה.

נְטִיל פְּתַקָּא, וְעָאֵל לְגַבִּי חֲבָרְיָא, וְאַחֲמֵי לוֹן. וְסַחֵי לוֹן עוּבְדָא, תְּוֹוהוּ. בְּכָה רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר, ווִי, אָף עַל גַּב דְּלָא יִדְעִינָן לִיה, (קְהֵלֶת י"א) מְקוּם שְׁיַפּוּל הָעֵץ שָׁם יְהוּא. אֶתֶר דְּבַר יוֹחָאי תַּמְּן, חֲבָרְיָא בְּהַדִּיָּה, וּמִתְעַרְיִן מְגִיָּה וְאוּלְפִין מְגִיָּה.

וּבָאָה נְפִשֵׁיהּ דְּבַר יוֹחָאי, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד עֲמִיָּה נְסִין, וְאִיהוּ גְזִיר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיִים. וְעַתִּיד לְמַהוּי רִישָׁא לְצַדִּיקָיָא, דִּיתְבִי בְּגַנְתָּא דְעַדָּן. וְיִקְבַּל אִפִּי שְׁכִינְתָּא, וְיַחֲמֵי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִשְׁתַּעֲשַׁע עִם צַדִּיקָיָא, וְיִימָא לָהּ, (תְּהִלִּים צ"ה ו) בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוּהוּ וְנִכְרַעָה נִבְרַכָּה לְפָנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ.

כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים (דְּבָרִים כ"ה י"א), אֲלִין מִיכָא"ל וְסַמָּא"ל. וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה, דָּא

אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן. מִי שֵׁישׁ לוֹ לֵב, יִסְתַּכַּל וְיִדַע לְשׁוּב לְרַבּוֹנוּ.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאִיָּה מְקוּם הַתְּגַלְתָּה גְּאֵלַת יִשְׂרָאֵל בְּקַלְלוּת הַלָּלוּ? אָמַר, הַשְּׁגַח וְדִיִּיק, מְקוּם רַע מְפֻלְהוּ, שָׁם זֶה יִשְׁנוּ.

הַשְּׁגַח וְדִיִּיק, וּמִצָּא שְׁכֵתוּב (ש"ס כ"ה) וְהָיו חֲיִיךְ תְּלָאִים לָךְ מִנְגַד וּפְחַדְתָּ לִילָה וְיוֹמָם וְלֹא תֵאֱמִין בְּחֲיִיךְ. וְאַף עַל גַּב שְׁהַחְבָּרִים יוֹדְעִים הַזְּמַן, אוֹתָם חַיִּים תְּלוּיִים לְפָנֵינוּ וּמְסַפְקִים, וְזָהוּ עֵקֶר, וְהַדְּבָרִים יִצִּיבִים.

בְּתַב פְּתַק לְעַת עָרַב, וְשָׁם אוֹתוּ בְּפִי הַיּוֹנָה, וְהִלְכָה אֶל רַבִּי יוֹסִי, שְׁהִיָּה בְּמִקּוּמוֹ וְעֵינוּי מִצְפּוֹת. כִּיּוֹן שְׂרָאָה אוֹתָהּ, אָמַר: יוֹנָה, כְּמָה אֶת גְּאֻמְנָה מְפַל עוֹף הַשָּׁמַיִם. קָרָא עֲלֵיהּ, (בְּרַאשִׁית ח) וְתַבָּא אֲלִיו הַיּוֹנָה לְעַת עָרַב וְהַנְּה עֲלָה זֵית טָרַף בְּפִיָּה.

נְטִיל הַפְּתַק, וְנִכְנַס לְחֲבָרִים וְהִרְאָה לָהֶם, וְסַפֵּר לָהֶם הַמַּעֲשֵׂה. תְּמַהוּ. בְּכָה רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר: ווִי! אָף עַל גַּב שְׁאִינְנוּ יוֹדְעִים עֲלֵיו - (קְהֵלֶת י"א) מְקוּם שְׁיַפּוּל הָעֵץ שָׁם יְהוּא. הַמְּקוּם שְׁשָׁם בַּר יוֹחָאי, הַחֲבָרִים עֲמוּ, וּמִתְעוֹרְרִים מִמֶּנּוּ וְלִוְמִדִּים מִמֶּנּוּ.

אֲשֶׁרִי נִפְשׁוּ שֶׁל בַּר יוֹחָאי, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֵׂה עֲמוּ נְסִים, וְהוּא גּוֹזֵר - וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַיִם, וְעַתִּיד לְהִיּוֹת רֹאשׁ לְצַדִּיקִים שְׁיֹשְׁבִים בְּגֵן עֵדֶן. וְיִקְבַּל פָּנָי שְׁכִינָה, וְיִרְאָה אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצַּדִּיקִים, וְיֹאמַר לָהֶם: בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוּהוּ וְנִכְרַעָה נִבְרַכָּה לְפָנֵי ה' עוֹשֵׁנוּ.

כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים - אֵלּוּ מִיכָאֵל וְסַמָּאֵל. (שְׁמוֹת כ"ה) וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה

כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים (דְּבָרִים כ"ה י"א), אֲלִין מִיכָא"ל וְסַמָּא"ל. וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה, דָּא

- זו פְּנֵטת יִשְׂרָאֵל. וְיִצְאוּ יְלָדֶיהָ
- בְּגָלוֹת. עָנוּשׁ יַעֲנֹשׁ - זֶה סַמָּאל.
כַּאֲשֶׁר יִשִּׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה -
זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

יוֹסֵף, מְדִילִיָּה יִהְיוּ לִיה. פּוֹמָא דְלֹא נָשֵׁק
לְעֵבְרָה, (בראשית מא מ) וְעַל פִּיךָ יִשָּׁק כָּל
עַמִּי. וְרָזָא דְמַלְהָ, מְנִיָּה אֲתַזֵּן כָּל עַלְמָא, וּמְנִיָּה
פְּרַחֲזִין נִשְׁמַתִּין לְכוּלָּא.

הַצְּוָאר שְׁלֹא הִרְפִּין לְעֵבְרָה, (שם מא מב) וַיִּשָּׂם
רְכַד הַזֶּהָב עַל צְוָארוֹ. וְרָזָא דְמַלְהָ,
שִׁית דְּרַגִּין דְּאִינוּן לְעֵילָא מְנִיָּה, וְכוּלְהוּ נְגֻדִין
לִיה נְגִידוֹ טָבָא מַעֲתִיקָא קַדִּישָׁא.

וְדָא הוּא רָזָא דְזָהָב דְּאִיהוּ אַרְבִּיסֹר דְּכָל חֲדָא
וְחֲדָא, מְאִינוּן שְׁבַעָה דְּרַגִּין, כְּלִילָא
מִרְחֲמֵי וְדִינָא. וְדָא הוּא רָזָא, דְּאִמְרוּ מְאִרֵּי
מִתְנִיתִין, סוּפָה שְׁהִיא גְבוּהָה לְמַעְלָה מִעֲשָׂרִים
אֲמָה פְּסוּלָה. בְּגִין דְּכָל חֲדָא וְחֲדָא, כְּלִילָא
מִרְחֲמֵי וְדִינָא, וְאִם הִיא לְתַתָּא מִעֲשָׂרָה
פְּסוּלָה, בְּגִין (דף טו ע"ב) דְּלָאוּ אִיהִי כְּלִילָא
מִרְחֲמֵי וְדִינָא.

הַגּוֹנֵף שְׁלֹא הִרְפִּין לְעֵבְרָה, (שם שם) וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ
בְּגָדֵי שֵׁשׁ. הֵינּוּ סוּד
שֵׁל ו'ו' שֵׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ. הַרְגְּלִים
שְׁלֹא הִלְכוּ לְדַבְּרָה עֵבְרָה - וַיִּרְכַּב
אֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה. מִשׁוּם
שֵׁישׁ מִרְכַּבָּה עֲלִיּוֹנָה וּמִרְכַּבָּה
תַּחְתּוֹנָה, וְיוֹסֵף זָכָה לְשִׁתְּיָהּ.
מִשׁוּם שֵׁשֶׁמֶר עַל הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ.
שֶׁבֶת, ש' בַּת. בְּזִמְן שִׁיתְחַבְּרוּ
שְׁלֶשֶׁת הָאֲבוֹת עִם הַמַּלְכוּת,
שְׁהִיא ב'ת, תִּקְרָא שֶׁבֶת.

וַיִּטַע אֶשֶׁל בְּבָאָר שְׁבַע. הַקִּיצוּץ שְׁקִצִּין
שְׁקִצִּין אָדָם הִרְאִישׁוֹן, תִּקְנוּ
אֲבָרְהָם, וְהוּא בְּבָאָר שְׁבַע, שְׁהִיא
הַמַּלְכוּת. ז'ה אֶש"ל, צְבִיעֵי
מִדּוֹת, שְׁהֵם חַגְג'ת "אָדָם" שְׁחַד
"לְכוּ, הַמְשִׁיף לָהּ מֵהֶם, בְּסוּד
(בראשית כט) שְׁלֶשֶׁת עֲדָרֵי צֹאן
רֹבְצִים עָלֶיהָ.

פְּנֵטת יִשְׂרָאֵל וְיִצְאוּ יְלָדֶיהָ בְּגָלוֹת. עָנוּשׁ יַעֲנֹשׁ,
דָּא סַמָּא"ל. כַּאֲשֶׁר יִשִּׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה,
דָּא קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא.

יוֹסֵף, מְדִילִיָּה יִהְיוּ לִיה. פּוֹמָא דְלֹא נָשֵׁק
לְעֵבְרָה, (בראשית מא מ) וְעַל פִּיךָ יִשָּׁק כָּל
עַמִּי. וְרָזָא דְמַלְהָ, מְנִיָּה אֲתַזֵּן כָּל עַלְמָא, וּמְנִיָּה
פְּרַחֲזִין נִשְׁמַתִּין לְכוּלָּא.

הַצְּוָאר שְׁלֹא הִרְפִּין לְעֵבְרָה, (שם מא מב) וַיִּשָּׂם
רְכַד הַזֶּהָב עַל צְוָארוֹ. וְרָזָא דְמַלְהָ,
שִׁית דְּרַגִּין דְּאִינוּן לְעֵילָא מְנִיָּה, וְכוּלְהוּ נְגֻדִין
לִיה נְגִידוֹ טָבָא מַעֲתִיקָא קַדִּישָׁא.

וְדָא הוּא רָזָא דְזָהָב דְּאִיהוּ אַרְבִּיסֹר דְּכָל חֲדָא
וְחֲדָא, מְאִינוּן שְׁבַעָה דְּרַגִּין, כְּלִילָא
מִרְחֲמֵי וְדִינָא. וְדָא הוּא רָזָא, דְּאִמְרוּ מְאִרֵּי
מִתְנִיתִין, סוּפָה שְׁהִיא גְבוּהָה לְמַעְלָה מִעֲשָׂרִים
אֲמָה פְּסוּלָה. בְּגִין דְּכָל חֲדָא וְחֲדָא, כְּלִילָא
מִרְחֲמֵי וְדִינָא, וְאִם הִיא לְתַתָּא מִעֲשָׂרָה
פְּסוּלָה, בְּגִין (דף טו ע"ב) דְּלָאוּ אִיהִי כְּלִילָא
מִרְחֲמֵי וְדִינָא.

הַגּוֹנֵף שְׁלֹא הִרְפִּין לְעֵבְרָה, (שם שם) וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ
בְּגָדֵי שֵׁשׁ. הֵינּוּ רָזָא דְּו'ו' דְּשִׁמָּא
קַדִּישָׁא. הַרְגְּלִים שְׁלֹא הִלְכוּ לְדַבְּרָה עֵבְרָה, (שם שם)
פּוֹסֵק מַג) וַיִּרְכַּב אֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה. בְּגִין דְּאִית
רְתִיכָא עֵילָאָה, וּרְתִיכָא תַתָּאָה, וְיוֹסֵף זָכָה
לְתַרְוּוּיָהּ, בְּגִין דְּנִטְר בְּרִית קְיָימָא קַדִּישָׁא.
שֶׁבֶת, ש' בַּת. בְּזִמְן שִׁיתְחַבְּרוּ שְׁלֶשֶׁת אֲבוֹת
עִם הַמַּלְכוּת, שְׁהִיא ב'ת, תִּקְרָא שֶׁבֶת.

וַיִּטַע אֶשֶׁל בְּבָאָר שְׁבַע (שם כא לג), הַקִּיצוּץ שְׁקִצִּין
אָדָם הִרְאִישׁוֹן, תִּקְנוּ אֲבָרְהָם, וְהוּא בְּבָאָר
שְׁבַע, שְׁהִיא הַמַּלְכוּת. ד"א אֶש"ל, גְּוּוּנֵי
מִדּוֹת, שְׁהֵם חַגְג'ת "אָדָם" שְׁחַד "לְכוּ
הַמְשִׁיף לָהּ מֵהֶם, בְּסוּד (שם כט ב) שְׁלֶשֶׁת עֲדָרֵי
צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ.

יעקב שמש בבית שם ועבר, ארבעה עשר שנה. לתקון יובל ושמטה, שהם לאה ורחל.

יעקב שמש בבית שם ועבר ארבע עשרה שנה, לתקון יובל ושמטה, שהם לאה ורחל.

בא וראה, בשעה שהוציא הקדוש ברוך הוא את ישראל מארץ מצרים, הוציאם בסוד השם של ארבעים ושנים אותיות, כמו שבא בו שמם וארץ.

תא חזי, בשעתא דאפיק קודשא בריך הוא לישראל מארעא דמצרים, אפיק לון ברזא דשמא דמ"ב אתוון, פגוונא דברא ביה שמיא וארעא.

ובגין דא, פד נפקו ישראל מארעא דמצרים, נטלו תריסר מטלנין, עד דמטו לטורא דסיני. הדא הוא דכתיב, (שמות יט א) ביום הזה באו מדבר סיני. ורצה הקדוש ברוך הוא, ששלישים מסעות אחרים, שיהיו הולכים אותם בשלשה ימים. זהו שכתוב (במדבר י) ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים. עשרה מסעות בכל יום.

ומשום זה, כשיצאו ישראל מארץ מצרים, נסעו שנים עשר מסעות עד שהגיעו להר סיני. זהו שכתוב ביום הזה באו מדבר סיני. ורצה הקדוש ברוך הוא, ששלישים מסעות אחרים, שיהיו הולכים אותם בשלשה ימים. זהו שכתוב (במדבר י) ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים. עשרה מסעות בכל יום.

ובגין דחבו, גרמו דלהו נטלין תהון בתליסר קדמאין. ובגין דא לא עלו לארעא, עד דנטלו תלתין מטלנין אוחרנין, ואשתלים רזא דשמא דמ"ב אתוון, פגוונא דעובדא דבראשית.

ומשום שחטאו, גרמו שיהיו נוסעים אותם בשלשה עשר הראשונים, ומשום זה לא נכנסו לארץ, עד שנסעו שלשים מסעות אחרים, והשתלם סוד השם של ארבעים ושנים אותיות, כמו שמעשה בראשית.

ומפרי העץ אשר בתוף הגן (בראשית ג א), דא הוא אתר דרוחיהון דבני נשא גניזין. ודא הוא אתר דאיקרי אוצר הנשמות. והוא גפיה דקודשא בריך הוא, ואמר לון, לא תשתדלון למנדע, האיך רוחיהון מתפרשין מזווגא דיקרא דילי.

ומפרי העץ אשר בתוף הגן (בראשית ג א) - זהו מקום שרוחות בני האדם גנוזות, וזה המקום שנקרא אוצר הנשמות. והוא אצל הקדוש ברוך הוא, ואמר להם: אל תשתדלו לדעת איך הרוחות נפרדות מהזוג הנכבד שלי.

ועל דא תנינן (ויקרא יב ב) אשה פי תזריע (וילדה ובר כתיב, ולא כליל) דכר ונוקבא פפום אורחוי דעלמא, דלא מתחבראן כמה דנפקו מלעילא זוגות זוגות.

ועל זה שנינו, (ויקרא יב) אשה פי תזריע (וילדה ובר כתיב, ולא כליל) דכר ונוקבא פפום אורחוי דעלמא, דלא מתחבראן כמה דנפקו מלמעלה זוגות זוגות.

בגין, דאדם קדמאה וזוגא דיליה, חבו קמיה קודשא בריך הוא. ועל דא, מתפרשין פד נפקין מלעילא. עד דיהא

משום שאדם הראשון וזוגו חטאו לפני הקדוש ברוך הוא, ועל פן נפרדים כשיוצאים נפקין מלעילא. עד דיהא

לוח זוהר ש"ס דף היומי מסכת ערכין

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ט תסט-תע-תעא	ערכין דף כד
ח"ט תעב-תעג-תעד	ערכין דף כה
ח"י א-ב-ג	ערכין דף כו
ח"י ד-ה-ו	ערכין דף כז
ח"י ז-ח-ט	ערכין דף כח
ח"י י-יא-יב	ערכין דף כט
ח"י יג-יד-טו	ערכין דף ל
ח"י טז-יז-יח	ערכין דף לא
ח"י יט-כ-כא	ערכין דף לב
ח"י כב-כג-כד	ערכין דף לג
ח"י כה-כו-כז	ערכין דף לד

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ט תלו-תלז-תלח	ערכין דף יג
ח"ט תלט-תמ-תמא	ערכין דף יד
ח"ט תמב-תמג-תמד	ערכין דף טו
ח"ט תמו-תמוז-תמוז	ערכין דף טז
ח"ט תמח-תמש-תנ	ערכין דף יז
ח"ט תנא-תנב-תנג	ערכין דף יח
ח"ט תנד-תנה-תנו	ערכין דף יט
ח"ט תנו-תנח-תנט	ערכין דף כ
ח"ט תס-תסא-תסב	ערכין דף כא
ח"ט תסג-תסד-תסה	ערכין דף כב
ח"ט תסו-תסז-תסח	ערכין דף כג

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ט תג-תד-תה	ערכין דף ב
ח"ט תז-תח	ערכין דף ג
ח"ט תט-תי-תיא	ערכין דף ד
ח"ט תיב-תיג-תייד	ערכין דף ה
ח"ט תטו-תטז-תיז	ערכין דף ו
ח"ט תיח-תיט-תכ	ערכין דף ז
ח"ט תכא-תכב-תכג	ערכין דף ח
ח"ט תכד-תכה-תכו	ערכין דף ט
ח"ט תכז-תכח-תכט	ערכין דף י
ח"ט תל-תלא-תלב	ערכין דף יא
ח"ט תלג-תלד-תלה	ערכין דף יב

